

تقریظ فاضل لوزعی وکامل بلبعی جامع معقول و منقول حاوی

مذروع و اصول ادیب البیب آبیار چینستان

نیکو سیرتے سولوی حافظ محمد سورتی سلمه

تو بالفر و العلی از عمدہ اصحاب الایمان

محمد سعید بسط المظالم علی التبر

بہرہ اجفانین

البغدیون

شکر





بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حمد الممنون بركة الانسان والهمة البيان وخص
طائفة منهم بمنزلة الشرف حتى بلغوا مبلغ فرزوق
وحسان والصلوة والسلام على سيد الانبياء محمد افصح
من نطق بالضاد وعلى الواصل واصحاب الامجاد الذين عاينوا
الوحي اوان النزول ففاضوا من جناب بما فازوا وحازوا
من شمائله ما حازوا اما بعد فيقول احقر عبد الله الصمد
العي محمد بن غلام رسول السورتي بارك الله تعالى فيما تحم

وسماه عما منعها وامطر عارض الطاف عليه على اسلافه
ان من اعظم القرائح قرائح الشعراء ومن اعجب الطباع
طبايع البلغاء يغوضون في سب الافكار فيصادفون
درر الاسرار ويسبكون اباريز المعاني الدقيقة في
قالب الملباني الانيقه ويكتفون بجوه الوجوه الخافية عن
استار الغموض ويولجون بجوار المعاني في بحور العروض
فهم فصحاء لسانا وعظماء شانا سوكن من يتبهم الفاوون
ليجسون المخلصين وهم كافرون وسوكن يجتري ملح
من يلقى ومن لا يلقى من الشعارين فتدليل في شانهم
احتوا التراب في افواه المداحين والله در القريض
ما ارفع شانها واعذاب تبيانها حسبك عاء صلى الله عليه
والله وسلم الحسان على حسنه دليله وقوله صلى الله عليه
والله وسلم ان من الشعر الحكمة على شرفه شهيدا
فهو في ذاته ممدوح ليس مذموما ولا صاحبه ملوما
بل هو للعلماء نور على نور وللشعراء سرور على سرور

آثاره في جميع اربابها
خاص از زر و نفوسه

شعري تانك ان ادبي
في جميع اشعاره

نعم يعاب الفاضل الذي احترفه وعاف علوم الدين
 كلا رجلة واتترفه وكفالت في عظمة شأنه انه
 بحيث توهم منه انشاء الفرقان حيث تثبت اهل الزيف
 في انكاره بان المبلغ شاعر يفيد علم مثل هذا
 البيان فردوا بان ما علمناه الشعر وما ينبغي له
 لتلايقع الاستتباء في نزول الذكر الجميل لا للفتور
 في جنالة شأن الشعر الجميل ونظمت ان اصحاب صل
 الله عليه وسلم كانوا يتناشدون رضى الله تعالى
 عنهم وهو جالس بينهم فالشعر مما لا يرب في جلالتهم
 فبشر لمن رغب فيه ورغب واصغى اليه اذ نه ورا
 صوب وطوبى لمن ظفر به خصوصها شيخه واستنادى
 نبراس العلماء الاعلام قدوق فضلاء الانام لسانه مفتاح
 الكنوز وجنانه معدن الاسرار والرموز قطب
 الواصلين امام السالكين معرب نكات العلوم الطاهرة
 والباطنة وحالب در الكتاب والسنة طراز العصفاء

ذكره في كتابه
 في بيان نكتة
 في بيان نكتة

في بيان نكتة
 في بيان نكتة

في بيان نكتة
 في بيان نكتة

العلوية وثمر الشجر الزكية النبوية **شعر**
 ما قلت في وصفه شيئا لا مدح الا وجدت ثناة فووما اصف
 اعني به المنوة باسمه الفاضل الموت **محمد سعيد بن الحارث**
 واعظ على العظيم آبادي لانزلت الايام بوجوده باسمه
 الثغر وحدائق فضائله يانعة الزهر فانها نال منه
 اقصى الاماني له ديوان في الفارسي وفيه نبذ من
 الاشعار العربي وما ادرك ما هو ديوان ترغيب اليه
 جميع النفوس وتشرب به بقرطها كل عروس منزلة
 عن اللغو والتاشيم تزمة لكل ذي ذوق سليم
 ما تداعادت من السماء بعد انقطاعها بل نفاطية
 رايقة تشناق الاذان المستماعها لم تر عيننا
 قط من قبله ديوانا حوى بعض ما قد حوى هذا
 كتاب الوبياع بوزن ذهب الالكان البايغ المغبونا
 كان المباسم ميمانه ولا مات الصدغ لما التوت
 ولما رأيت كما وصفته خفت عين المعيان ولم ارا

كتقريظي عليه ما به نشان فعبته بهذا التقريظ
حباله وهو ناو صلى الله تعالى على خير خلفه
مجدوآله وصحبهم اجمعين

أمر الشعر بحكمة وإن من البيان سحراً

أمر من علم في فضل العزيم وقض العزيم كورين وإن سعادون

وسط اس الكرا
١٢٠٩
الطاهر بلده آباد حله طبع كرد
در حسنی عظمه یونانی

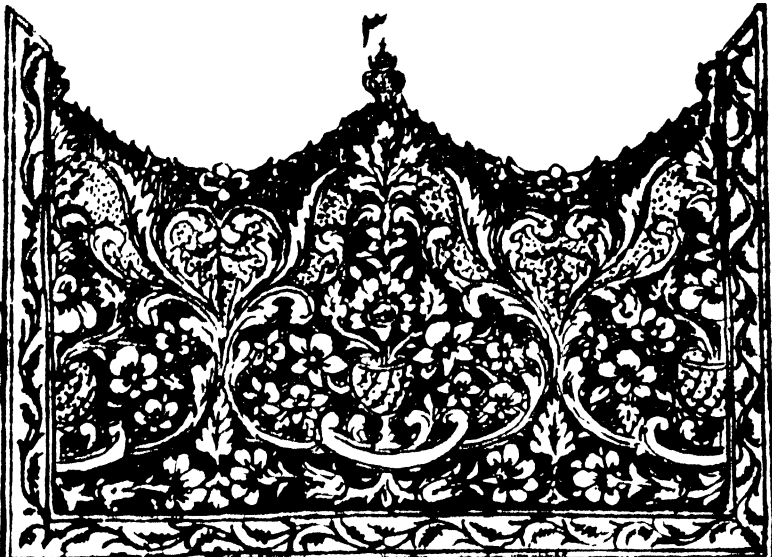
بسم الله الرحمن الرحيم

المطاهر بلده آباد حله طبع كرد
در حسنی عظمه یونانی

بسم الله الرحمن الرحيم

احمد منده وكفى والصلوق والسلام على سيدنا محمد المصطفى وعلى اله النجار الشرفا
 واصحابه اهل الصفا والوفاء اما بعد اين شكسته بسته چندست از افكار بنده
 گنگهگار اميد دار رحمت پروردگار غفار محمد سعيد بن مرحوم منشي اعظم على
 غفر له ذنبه انخفي واجلي خيال ايت پريشان كج در دتي از عمر فرام آيد
 و كها نيت از تو ايب رحمن كه كلك طبع موزون بر صغحه اندیشه رقم زده
 بر صاحب دلان عاشق سخنان روزگار عرض كرده مي شود و نرد و ستان
 و عالي طبعان اصغار و ديار بار سفان ميروا اگر حسن قبولي يابد رسعاد
 رانم اگر دعا خيري كنند غايت غنايت برين آتم تخلص در اشعار فارسي
 حسرت است و در نظم كسك وارد و كه اقل قليل است سعيد و گاهي فارسي
 هم بقت قطع شعورن آيدت يا آورد باليقين ان كه فريض سبحانست
 از دم نايست نغمه نايست اين نه فخرست شكر يزدانست نه مراد عوي
 زبان نايست نه مرالاف علم و عرفانست كرده تا ميدن بروج افكند
 از خداوند لطف احسانست از تماشا نايان اين گلزار مدعايم دعا
 خقرانست و الله المادى الى سبيل الرشاد و منه المبدأ و اولى المعاد

ملا محمد باقر
 در وقت نشان
 افشار منشي
 بجهت بروج افكند
 به لجه بروج افكند



بسم الله الرحمن الرحيم

قصیده فی توحید الله سبحانه و محمد ص دستا جا

تعالی الله در شناسش کم نهی نیست پدید
 جمال عالم آرایش تجلی کرده در هر
 اگر حسنش نبود ای آشکارا در و محبوبان
 نیز و آن بجان آتش روز از سوزش شمع
 نگر و در ملائک سجد پیش آدم خاکی
 نظر بر هر چه اندازی بود آینه حسنش
 بتسبیح و ثنایش نغمه سنج خوشنیاست
 چو گوید آنکه در دستش لایسی حمد لایسی

هو الاول هو الآخر له اسماء الحسنی
 چشم و لب خال و خطا چه لطف عافین
 نه بخون میشد مجنون و توفیق عاشق غدا
 نه بلبل از غم گل ناله با سیکر و شور و آوا
 پرستیدی نه بتا بر من بگر آتش را
 زمین و آسمان و دشت کوه و وادی دین
 اگر ناطق و گرسامت و گرانگ است گویا
 کسی دیگر شنایش را کند احصا کجا یارا

بسم الله الرحمن الرحيم
 قصیده فی توحید الله سبحانه و محمد ص دستا جا



منرو آمد از شبیه از تنزیه منم برتر
 علی امیرش استوفز بود با تیریه و قد و
 صفاتش هو چشم تشبیه ذاتش واجب التشریه
 چه گوید کس ز دات و چه اندیشه صفات
 بموسی این ترانی گفت و بنمود از تجلی کرد
 اگر رانی است رمزی اگر شاهد و گویا
 بذات خود شهادت داد بر حیدر تابان
 روان بود بشان و بعقل خود سخن گفتن
 قوی و قادر و قهار و قیوم و محیط کل
 علیم و شاکر و قدوس رحمن رحیم و
 نود نهم نام پاکش حرز ایمان مسلمان است
 درین دریایی پایان که نهش معترف شد
 چو این دریا بخوش آید و صلح موج خیزد
 همین دراک بار است که نتوان ادراکش
 اگر گوئی میان و رب بطبی بود لایزب

که در اجسام در ارواح نبوده مثل او را
 بدو وجه و یقین و ساق و ارد شدید
 ز فکر پی برد آنجا عقل کس رسد اینجا
 که وصفش در نمیکند ز لفظ و نه در معنی
 بحشر و عده ادگر خلق را بنمود شیدا
 اگر عابد و گرامی بود و غیر آن بکتبا
 الوالعلم و ملائک شاد عبادان برین عو
 با سمائیکه خود را خواند خویش آن اسما
 سمیت و معینی مالک مصور خلق الاشیاء
 عزیز و منعم الله اکبر ربنا الاعلی
 شود داخل بخت هر که انهارا کند احصا
 غریب لجه حیرت حکیم و صوفی و ملا
 رود بر باد در یکدم نهران حباب آسا
 همین عرفان با باشد که ما عجبیم و او
 خطاب فاعبدون آد بگویم من سبب یا

قال سد خالی
 العرش سنوی
 فوق در سیم اینا
 فاشد البصا
 ذکا و انا
 سالون
 طغی
 و بود که
 است
 و انظر
 عنین
 طغی
 انوار
 العلم
 طغی
 و ملکن
 و نسبت
 اجبت

ازینجا گفت از دعوی ازینجا و استخوان او بود
 دعا و سئمت باشد گناز اگر از آن تعلیم
 ر لطف رب بعد است این عید و علامت
 سبحان لطفش از بار دشو ترش و در
 چکد از آسمان باران و یذکرینم
 چه آدم جمله عالم بجز مندا ز حمت عالمش
 تکلفم بر حقیقت نعمتش را خوان بیغما
 کند قسمت بجز کس هر چه خواهد پذیر خوا
 مگر عمریت کند بر سوی حمد او دام
 قریب است او بهر جا حاضر نظر
 سجود کن فنا کن نیار و عمر خویش آ
 خداوند الهای نیار استغیا
 بود علم قدیم تو محیا جزئی و کلی
 چه گفته است در ایجاد عالم از زمین آ
 نکل را ساختی روشن بخورشید و ماه و نجم

دعا را ما اجابت و سوال را ما رد اعط
 که ما را افتقار اتی و او راست استغنا
 و گزیدار گناه و طاعت نیستش پر او
 سموم که بر جنبه نماید در جهان خضر
 رساند روزی آدش و وزارت و با
 از خوان نعمتش هر شب بیغما میر و بیغما
 چه امکان کس باشد که بی دانش کنیغما
 نیابد را نقصان و زیادتان بدان صلا
 نشد از من او ایحرف و عمر شدین سوا
 مشو غائب از رحمت بیاد حضرت و لا
 که سولی از نخواهد کرد اگر چه بد بود کالا
 بر حمت کن نظر بر ما گنه بخشا گرم فرما
 ز اول علم هر شمع داری اجمالاً و تفصیلاً
 چه صنعتهاست در تشریح انسان همه
 زمین آسمان کردی ز اول آدم و حوا

بعضی خضر را بنام
 نبی و گویند خضر
 است

بمجد تو زبان بکبر و وصف بیان قاصر
 من مہجور اگر وصل ترا جویم نہ عدم
 جواب کن شنیخت چون مہسی کلیم بقدر
 زارینہای مشتاقان نشانت کی زلفصا
 مرا ز سر مسلمان کن حجاب از پیش سر بردا
 کجا در حمد تو یارب توانم شاعری کرد
 ندارد شعر من قدر شعیری گر چہ از پستی
 چہ قدرت داشتیم تا لفظ و مخی اسیار آم
 در نظم اگر حسن مقبول در گھمت یابد
 فرستادی بشان شاعران چند آیت قرآن
 مرا عادی کن با تکی کن با تم بھمزدادی
 مرا کن تابع حکمت کہ گردد شعر من حکمت
 از ان حکمت کہ شد در پیران مصطفی صلی
 چنان کہ ز شاعران ادھی خوشان بگویند
 فصیحان و طلیغان مثل یک سو ریت نیادند

کے انہی کبریا میں
 فاسد باطن سکون لایزال
 سالکانی ندی صبر
 ازین از شوق من زانی
 پیش منی ناز او کیست
 علیہ در غم و شوق و اندام
 زمرہ و اشعار بیعت
 انقاوتن غاتمہ من
 نقل وادب و بیان و انوار
 مالا یفعلون الا الذین اتوا
 و علیہ السلام
 انہ کلیمہ و لیس فیہ
 یا علیہ السلام
 اتی قلبہم بقرآن
 علیہ السلام
 حرف نہایت ارادت

بتعریفت خرد نادان ادراکت بصیرا
 کہ از شوق جہالت تیارنی سر وار مو
 تواند کہ ہوسناکی دین و ادھی دن با
 تجلی کن کہ خاکستر شود کہ وجود ما
 مسلمان از گرم کردی گبر و بسی پسا
 چسان بالیت شغری شعر حمد تو کنم نشا
 تو گر خواہی کنی شعر مرا بالا تر از شعری
 تو کردی از گرم مار سخن سنج سخن آرا
 ملائک رب گوش خود دکنندین لولالا
 نمایند قی رشاعر انمیکردی گراستشنا
 بدہ توفیق کار خیر تا باشیم مستغنی
 نہ آن حکمت کہ باشد سوسہ من بوعلی صلی
 بشعرم چون سنادہ مقبول خاطر انا
 کہ انسان گر چہ آرد بود نفس خود سینا
 کلام پاک تو ہر گونہ عجاہرت یار با

ع

<p>جمال شاه قمران مرا از فضل خود بنما نمایم تا بدیضا دران چون قاضی بریضا مرا هم حرمت ایشان نصیبی بخش از تقوی چه باشد گردی ملکی گدائی را شهنش ز هر چه از انبیا گفتند آسنا و صدقنا محمد سید کونین و شاه طیب و سلج صلوة از تو سلام از ما بروح پاک و ابا</p>	<p>ما درم بعد ازین میلی بحسن لغیرت شعر خیرم کن اسرارش منیرم کن بانوارش بزرگی اتقیراد و حریم کوی تو باشد من مسکین سنا آنچه از تو خواست میخوام بهر چه او اولیا گویند و تقنی دار توئی دعای ما اجابت کن بجاه احمد مسل شفیع ما گنگاران بدرگاه فریب تو</p>
--	--

مناجات بدرگاه قاضی حاجات

<p>داع تو جبرم بینم یاربنا ترحم لطف تو عذرخواهم یاربنا ترحم سغوب نفس و شیطان یاربنا ترحم انت العظیم فاغفر یاربنا ترحم یا آخذ النواصی یاربنا ترحم مایم و صد ندامت یاربنا ترحم هم در پس ماماتم یاربنا ترحم</p>	<p>من بنده کمینم یاربنا ترحم مستغرق گناهم شمر سنده و سیاهم از کرده ام پشیمان در کار خویش چون انت الکریم فاغفر انت الرحیم فاغفر ترد اینیم و عاصی در ورطه معاصی لایسوا پایاست لا تقسطوا کلامت در حالت حیاتم از نعم بده نجاتم</p>
--	--

لغة قاضی ناصر الملک
بنفادی صاحب
تفسیر انوار التعلیل
اسرار انوار اولین
علیه و کتبنا ابوعبد
بن محمد بن علی بکسیر
بنیادت بنیاد
تواضع بپوشیده
فتاوی قضاه و از انجا
و دانش بپوشیده
و فیروز اجاست بیرون
طالع قال لیسعنا
ان اگر کفر اند
تفکر و است
طالع ابن خلدون
کتابت امی عبد الوه
ست تصحیح ان
کرده ام از است

نعم الوکیل ربی یارب انت حسبی
 انت القوی فارحم انت العلی فارحم
 دردم را دو اکن بانویش آشنا کن
 توفیق طاعتم ده زانش براتم ده
 دیدار خود بخت ما را بکن کرامت
 یا دافع البلیا یا داسع العطایا
 ما یم وقامت خم از بار بخت غم
 بر روح پاک احمد حسرت صلوة بعد
 رویم بطاعتش کن وز رحمتش کن

ای تضر ز نبی یاربنا ترحم
 انت الولی فارحم یاربنا ترحم
 وز ما سوار ما کن یاربنا ترحم
 ما واجبست تم ده یاربنا ترحم
 در عرصه قیامت یاربنا ترحم
 یا غافر اخطایا یاربنا ترحم
 یاربنا ترحم یاربنا ترحم
 هر خطه میفرستد یاربنا ترحم
 رحمت برانش کن یاربنا ترحم

فی التوحید و المناجاة

ای بنجاک درت پناه همه
 نور وجه تو شمع راه همه
 چون خط دست بر کف جود
 گهر عفو تو ز بس یاری
 بادشاهی ترا مسلم و بس

سر کوی تو سجده گاه همه
 وز تور و شن شبیه همه
 با مسید کرم نگاه همه
 ریزد از دامن گنا همه
 جمله شانان گد اتوشاه همه

<p>کار ما بندگان گناه و خطاست</p>	<p>کار تو عفوای آسمانهست</p>
<p>جرم حسرت به پوش در جزا</p>	<p>ای نوپوشنده گناه همه</p>
<p>قصیده فی نعمت النبی صلی الله علیه وسلم</p>	
<p>چاک در جیب و گریبان مینرم بر تاجم بار دستار و کلاه از جنون تا گشته ام کامل فنون دور من شد نوبت مجنون گذشت در شگاف زخمهای پای خویش لاله سان باد انهای خونچکان سرد هم چون دود آه سینه سوز از گل خود هر کجایا بزم نشان از صف طاعت بروم کرد عشق حکمت از پیرمغان آموختم پرده از روی حقائق افکنم</p>	<p>دست صحرا را ابدان مینرم گل بس از سنگ طفلان مینرم خدا بر عقل نادان مینرم کوس لاغیری بمیدان مینرم بخیه از خار مغیبلان مینرم خیمه در کوه و بیابان مینرم آتش اندر چرخ گردان مینرم نغمه ما چون عند لبیان مینرم ساغر می پای لغزان مینرم طغنه برد انای یونان مینرم تن ز گفثار پریشان مینرم</p>

خبر وجود و اجتم مشهور نیست
 از ذر الالباب چون رسم
 لا تو اخذ ان سینا ربنا
 هست ناپید کنارا این محیط
 اعی را تا نباشد آگهی
 تاز پنداری که لاف است دگزان
 نعره فقر فخری بر حصیر
 ناتوان مورم و قسمت نگر
 برد رایوان سلطان رسل
 آب سپاشتم بکوش از دو چشم
 می نشینم گاه در باب السلام
 که حسین سایم باب جبرئیل
 میروم مابین قبر و نبرش
 جان نثار مرقد پاکش کنید
 هر که گردن چپ از فرمان او

تیغ لاف برق امکان میزنم
 ذکر را بر طاق نسیان میزنم
 دست در دامان غفران میزنم
 دست پادرو هر اسان میزنم
 باد و توحید پنهان میزنم
 حرف با اتقان و ایقان میزنم
 همچو شیران ذرستان میزنم
 خیمه در ملک سلیمان میزنم
 شیبا ت چون گدایان میزنم
 و انگهی دامان شرکان میزنم
 فال فتح الباب عرفان میزنم
 سرگشته بر باب رحمن میزنم
 یا قدم در باغ رضوان میزنم
 این سخن با اهل ایمان میزنم
 اگر گردن آن نامسلمان میزنم

میکنم در جام در دورداد او
 سر پای نخل قدش می نم
 میکنم صدف لب گلزنگ او
 چون تمبهاک او یاد او رم
 میکنم مردم حدیث آن زبان
 نسبت دندان او کردم بدر
 بر سزار آسمان شاعری
 میکنند روح القدس تا پیدا ما
 چرخ میگوید که نقش سکه اش
 گفت جو داد و سلامی خاص عام
 هر چه بینی در وجود از جو داد است
 رحمة للعالمین گفتش خدا
 فارس عویش فراز عرش گفت
 یابنی الله بیا منعت تو
 اگر چه از بندم ولی از پای طبع

چون بود در دار و اسان مینم
 پشت پا بر سر بوستان مینم
 سنگ بر لب بختان مینم
 شور محشر در دل جهان مینم
 تشنه ام بر آجیوان مینم
 زین سخن دندان بزدان مینم
 طبل مدح او چو حستان مینم
 راه دشوار است و جولان مینم
 بر مه و خورشید تابان مینم
 روز و شب بر خوان جهان مینم
 این دهل بر کاخ برهان مینم
 فهم کن حرف زقران مینم
 گوی گردون را با بچوگان مینم
 از بلاغت طبل سنجان مینم
 گام در خمیر از و شر و ان مینم

تا یکف آرم گم نامی خوش آب سینم در یوزه دیدار تو بارده در مجلس قدست مرا با کربان کار بادشوازیست که توان گفتن مدحی لائق	غوطه در دریای عمان سینم حلقه بر در چشم گریان سینم گرچه هر دم دم ز عصیان سینم این نو چون بنیو ایان سینم قفل خاموشی بلب زان سینم
---	--

وز سلامی کان بود حسرت پام

نامه رامهرس با پایان سینم

ایضاً فی نعتہ صلی اللہ علیہ وسلم

هرسکه عاشق گل روی محبت امروز بر که کردنجاک در شن مقام مخردم کی گداسی در خویش را کند در مصحف مجید الف لام میم پیت جان بخش مرده شد نفس عبوی از آن دیوانه آنکه نیست بزنجیر حکم او گر صد هزار هست گناهم و گر فردن	بیشک بهشتی است اگر نیک گد است فردا مقیم خنت و قصر ز بر جد است شاه رسل که بر فلک انگنده عقد است رضوی از ان بان از ان لف و نقد است کز حق بسو خلق همیشه با حمد است عاقل بقید شرع شرفیش مقید است دارم وسیله که اسید مکی صد است
---	--

<p>بخشند هر گناه و خطای که سزایست روی خوش تو مطلع انوار سیرت است در رو تو جمال الهی مشاهد است جز آنکه لطف خوبی خود تو بجد است باشد لو ای محمد شتر ترا بد است با هم ز اتحاد چو حرف شد دست از عرش برتر است الهی چه مرقد است هر برگ آن بقدر فزون از مرده است مارا که طوف کعبه گوی تو مقصد است</p>	<p>یعنی بجای احمد مرسل ز همتش ای طلعت تو آئینه حسن لم نزل حسن تو هر که دید تحقیق دید حق و صفیخ جمیل تو گویم مرا چه حد نام تو شد محمد و محمود جاسق تو گفتار در زنتار تو و وحی کردگار نازم آن زمین که ترا خواجگاه شد بلع مدینه که ز نم فیض تو هست سبز دل از طواف کعبه تسلی کجا شود</p>
--	--

رحمی بجای حسرت دختت غریب

شان تو ای رسول خدا رحمت است

ایضاً فی النعت

<p>یاد آرزین عاشق شیدا ای مدینه بر کوچ و بازار و مکانهای مدینه تا با تو شوم با دیده پیمای مدینه</p>	<p>چون بگذری بباد بصحرای مدینه کن عرض سلام بنیازیکه تو دانی خواهم که فلک گرد بر آرز وجودم</p>
---	---

با قافله اشک دل خون شد من
 اسی مرد مکیده بر دلی آبی چشمم
 شیرین لب جان بکین بود چه
 حلو است رطبه اش دلی و دندید
 وزی بود آیکه مدینه شودم جا
 خاک است بر آن سر که دار دستر
 از سیم طلب مجد و ز دانش طلبت
 اول بدل و دیده بده نوز ز نوش
 انوار بلند است در او از در و دیوار
 صد مرتبه در چشم بصیرت بود افزون
 در صفت صدف نیست کی کو کرب کی
 تعظیم و شرف مکه اگر یافت کعبه
 خوشید کند سجده بان قبه که باشد
 از سبز غلانی که بر آن حجره قدس است
 برتر بود از عرش زمینی که در آنجا

هر روز بر آید تمنا سے مدینه
 کن پای ز سر بھر تماشا سے مدینه
 لیکن نہ بشیر نبی خرما سے مدینه
 از لطف و دود آمدہ حلوا ای مدینه
 ز انگونہ کہ شد در دل ما جامی مدینه
 سر ما یہ سود آمدہ سودا سے مدینه
 فانکہ طلب یسر کن از یا سے مدینه
 زان بعد ہدایت طلب از ما ی مدینه
 گوئی ہمہ نورست سر پا سے مدینه
 از لعل و گہر قیمت خارا سے مدینه
 در حسن و بہا چون در کیتا سی مدینه
 کم نیست از ان قبه خضرا سے مدینه
 آرا نگہ سید والا سے مدینه
 تشریف خدا داد بہ بالا سے مدینه
 دار دتن پاکش فافرا سی مدینه

<p>دارای بهشت و چمن آرا مدینه جبریل امین است جبین ساسی مدینه دارند چه خلق حسن انبای مدینه حضرت جگرش نه در یای مدینه یک شربت آب از کف تقاسی مدینه اسی داور هر کشور و دارا مدینه در زمره مرغان خوش او ای مدینه</p>	<p>سلطان رسل فخر امم شافع محشر تا خاک مدینه شرف از مقدم و بافت از این جوار و اثر خلق عظیمش تا چاه مدینه شده دریا رعطایش دانی چه بود آب حیات دل نزه خواهد ز تو حسرت طلب خود بخت تا زمره نعت تو هر خطه سیرد</p>
--	---

غزل فی نعتہ صلی اللہ علیہ وسلم

<p>ملک پاسبان رسول خدا لعمرک بشان رسول خدا که بود آن مکان سوا خدا قد دستان رسول خدا ز آب دمان رسول خدا ز شهید بیان رسول خدا شنید از زبان رسول خدا</p>	<p>فلک آستان رسول خدا چگونیم رشانش که حق گفته است بان شهر نیز قسم یاد کرد بیایع همچان بود نخل مراد چه شورگر دیده عذب فرات مذاق دل و جان حلاوت در خوشابخت آنکس که پیغام حق</p>
---	---

کف زرفشان رسول خدا	تو گویی که بود دست کان کم
که شد رازدان رسول خدا	ز سر خدا گشت آگه کس
خوشان دستان رسول خدا	خدا را ازین دوستی یافتند

ز حسرت هزاران جلوهٔ دلم
 بروح و روان رسول خدا

وقال متولها به صلے اللہ علیہ وسلم بالمدينة

مدهوشان هندوئی یاسید	مه غلام روی تو یاسید
گوشهٔ بروی تو یاسید	به حسرت ران عاصی عاشقان
حلقهٔ معی تو یاسید	حلقهٔ ذکر قلوب عارفان
قبلهٔ من کوی تو یاسید	بهر کسی راز و سبقهٔ ایست
نسبتی بابوی تو یاسید	نیست مشک و صندل و کافور را
تاری از گیسوی تو یاسید	مفت عشاق است با چنین تبار
چشم چون آهوی تو یاسید	میکنند دلباسی شیراز اشکار
قامت دلجوی تو یاسید	هست از بستان جان نخل آسید

حسرت دلخسته نکشاید بان

جزگفت گوئی ماسید

وقال تشفابه صل الله عليه وسلم في المدينة المنورة

<p>شفاعت اطبقا روم شفاعت یا رسول الله عقوبت لائنه او روم شفاعت یا رسول الله گنگارم گنگارم شفاعت یا رسول الله توئی هونس تو یا روم شفاعت یا رسول الله چو فر دار و تو آرم شفاعت یا رسول الله شفاعت از در روم شفاعت یا رسول الله منش از دست نگذارم شفاعت یا رسول الله مگردان رو که بدکارم شفاعت یا رسول الله</p>	<p>رس از عصیان گزینا روم شفاعت یا رسول الله صفار که سید کباگر کرده ام جد رسوال انس و جان سنی شفاعت عصیان توئی حاجت و امن توئی شکل کشان نبی الرحمتی آخر شفیع الامتی آخر دویدم سید سویت رسیدم مهر کوبت کشیدم همه از خاکت گزینم دهن پان چو رسو تو آرم اگر رسن گنه کردم</p>
---	--

درود از شوق بر قربت رسو کونجست
 شود ما سهل دشوارم شفاعت یا رسول الله

وفی نعتہ صل الله عليه وسلم

<p>سایه رحمت کو محمد صلی الله علیه وسلم قبله جان آبرو محمد صلی الله علیه وسلم</p>	<p>نور هدایت رو محمد صلی الله علیه وسلم که در بهر جانب که اشارت سجده نمودن</p>
--	---

<p>کعبه ایمان کوی محمد صلی الله علیه وسلم ستر قد لجوی محمد صلی الله علیه وسلم هست رخ نیکوی محمد صلی الله علیه وسلم لطف حق آمدجوی محمد صلی الله علیه وسلم سلسله گیسوی محمد صلی الله علیه وسلم جان بدیم بر بو محمد صلی الله علیه وسلم با در حسرت سوی محمد صلی الله علیه وسلم</p>	<p>خانه دین را ساعادت که طوفان زویرا گشته بنهر کج خرامان خسته از آرزو رضوان جلوه حسن با تمنای چشم بد از دو دهری کرد خدا خلق جسمش اندر نایاب عظمیش عشق خدارا سلسله جنبان جان دلایا جان گر چه ندیدم رو محمد گشتم اسیری محمد شام و سحر تسلیم و تحیت از عنبر شوق و محبت</p>
--	---

ایضا

<p>زین تحفه بکین در رسول عربی را این نان نهال حین مطلسی را و اسد بهم کان علیمان و خبیرا بیهوده بهر در چه روی حق طلبی را دیگر نکتد جام شراب عبثی را بر نام خوشت ناز بود خوش لقبی را از قد ولبت یافته شیرین رطبی را</p>	<p>بفرست در و دار دل و جان و جنبی را فرمود خدا زین گلستان دو عالم بر جمله نبی نزد حق اورا شرف آمد حق را بطلب از در آن شاه رسولان هر کسکه شد از نرگس مستانه و مست ای ختم رسل فخرم شافع محشر هر نخل که در باغ جنان نشو و نما یافت</p>
---	---

<p>ز انسا نکه بگهواره نشاند صبی را در ناله غم بجز تو جسم حطیبی را ای من سگ تو عفو کن این بی ادب را گفتن نتوان با کسی این بواجبی را چون ساز کنم ز مژه نیم شبی را</p>	<p>باقد تو بالای فلک صیسی مریم با چون بفرق تو نالیم که آورد سویت کشدم عشق برین بستید نادیده رخت دیده من جیر تست گوشه بغغان من دختسته توان داشت</p>
---	--

	<p>جان میدید از تشنگی شوق تو حشر ای ابر کرم چاره کن این تشنه لبی را</p>	
--	--	--

ایضا

<p>بهارا کفزار امه جبینا خدا فرمود پید چشم بینا دوامی ما چه داند پور سینا وضوح معنی فتح آئینا که مرکب بر جها نذر چرخ مینا ز چشم لطف ختم المرسلینا رسولاً رحمة للعالمینا</p>	<p>نگار اولفسر بیانا زینا برای دیدن روی نکویت شفای ما علیمان در لب تست شد از فرق میان آن دو ابرو سرم خاک ره چابک سواست بسوی حسرت مسکین نگاست لقد أرسلت من ذی العرش حقا</p>
---	--

ایضا

زردیاد خدا تا خوش گنم غمیده خود را	بزریر پا احمد فرس سازم دیده خود را
بخشید تا که راه جرعه نوشیده خود را	جهانی انس و جان در دگش در نشین بود
که فرماید عطایا بر این پوشیده خود را	هر اران یوسف یعقوب سب این جوش
ز خارستان بی نیاد من بر چیده خود را	کنند وز جزا بر از گل امزش است
اگر خواهی عزیز یوسف ز دیده خود را	با خوان دهلت تدریج عشقش در اندام
زاراض بند و اهل و تن رنجیده خود را	بود یارب که بر خاک مدینه بنیم آسود

عزیز الدین
کهنوی
دوستان
بازده نوشیده خود را
از همه گل تابه

سعید اشعار در نعت نبی میگویی سینه
نثار سرور دین کن در سنجید دیده خود را

تضمین بیتین سعدی علیه الرحمه

دل و دیده همچو جمال او کشف بجمال	ز سدر خرمکمال او بلغ العلی بکمال
بنم تو سل آل او وصلو علی وآله	کنم اتباع خصال او حنت جمیع خصال

فی منقبت سید الاولیا علی کرم الله وجهه

شد قوی دین نبی از زور بازو علی	جو هر نصرت عیان از تیغ ابرو علی
بین جمال اسد در آینه عروسی علی	ذات پاکش منظر خاص کبریا علی

<p>روی دل دارم بیاطن ایما سو علی برامیدانکه روز بکشونم بوی علی مصطفی را تکیه سر بود زانوی علی رضی از ایشان علی ایشان جوی می شمارد خویش را حضرت سگ کوی علی</p>	<p>گرچه در ظاهر بسو کعبه آورده ام هر سحر چون گل نشینم در ره باد صبا چون نگرند حق پیاس خاطر او رس یادیزان رضی از بوبکر عثمان و عمر حرست شیر خدا برین بخش ای کرم</p>
---	--

ایست

<p>بر آتش شوق او کباب است چون خانه چشم خرم است این چشم که در غمش پر است این سستی مرغ از تر است هر جا که شعاع آفتاب است او چاکرتی فلک جناب است عالم همه از تو کامیاب است</p>	<p>از حب علی دلم تباب است آبادد لیکه از غم او کم نیست مراز حوض کوثر مستم رنگا چه چشم مستش انصاف که ذره چون بقصد فرمان تو مهر چون نبردی در کارنت حیرت اد رنگ است</p>
---	---

حضرت زکریا کی فتیله ام جام
 کو مست می ابو تر است

ایضا

زردیاد رضا تا خوش گم نمیدهد خود را	بزریر پا احمد فرس سازم دیده خود را
بخشد تا اگر آه جرمه نوشیده خود را	جهانی نسرو جهان در گشایش خود را
که فرماید عطایا بر من پوشیده خود را	هزاران یوسف یعقوب سایل بر جوش
ز خارستان نیاد من بر چیده خود را	کنند روز جزا بر از گل امرزش است
اگر خواهی عزیز یوسف ز دیده خود را	با خون دل تلخ در چه عشقش در اندام
زارض بند و اهل او تن رنجیده خود را	بود یارب که بر خاک مدینه بنیم شو

عزیزان این غزل مطلع خود
 غزلی است مخصوص
 که منوی است
 در غزل خود را
 با دانه نوح خود را
 از من ملاحظه

سعید اشعار در نعت نبی میگوید
 نثار سرور دین کن در سنجیده خود را

تضمین شریفین سعدی علیه الرحمه

دل و دیده محو جمال و کشف جمال	ز سحر جمال او بلغ العجب کماله
بنم تو مسل آل و صلوا علی آل	کنم اتباع خصال و حنت جمیع خصاله

فی منقبت سید الاولیا علی کریم

شد قوی دین نبی از زور بازو علی	جو هر نصرت عیان از تیغ ابرو علی
بین جمال اسد در آینه روی علی	ذات پاکش منظر خاص کبریا علی

<p>روی دل دارم بیاطن ای کما سو علی براسید آنکه روزگش بنوم بوی علی مصطفی را تکیه سر بود ز انوی علی رضی از ایشان علی ایشان جوی علی می شمارد خویش را حضرت گوی علی</p>	<p>گرچه در ظاهر بسو کعبه آورده ام هر سحر چون گل نشینم در ره باد صبا چون نکرده حق پیاس خاطر او رس یاد نیران رضی از بوبکر عثمان و عمر هرست شیر خدا برین بخش ای کریم</p>
--	---

ایست

<p>بر آتش شوق او کباب است چون خانه چشمم خن است این چشمم که در غمش پر است این سستی من از تر است هر جا که شعاع آفتاب است او چاکرتی فلک جناب است عالم همه از تو کامیاست</p>	<p>از حب علی دلم تاب است آباد لیکه از غم او کم نیست مرا ز حوض کوثر مستم رنگا چشم مستش انصاف که ذره چون بقصد فرمان مهر چون نبردی در کار منت حیراد رنگ است</p>
--	--

حضرت زکریا ز فتنه ام جاها

کو مست می ابو تر است

ایضا

بیاساتی بد به جانام ساقی کوثر ازان غلطم بیاسی خم که از جوش و بجای ر صبح و شام مستان از این تماشا کن که بر کشت امید ما گنهارا دل کا هیز از غم چون بلال اوره کام بخشتم آب کوثر دشمن صدیق کبر را	لکن هست لای عقل ز جام ساقی کوثر رسد در باطنم هر دم پیام ساقی کوثر بجا آزند چون مینا سلام ساقی کوثر چو باران است یزان فیض عام ساقی کوثر مه کامل کند لطف تمام ساقی کوثر اگر نشنیده بشنو کلام ساقی کوثر
--	---

چه باک از تشنگیها و زخمها باشد
چون به تم بجان دل علام ساقی کوثر

فی منقبة غوث الثقلین سیدنا الشیخ عبدالقادر جیلی رضی اللہ عنہ

باوی راه یقین حضرت غوث الاعظم شیانند ز نایم گلیان درت خوشر از سلطنت روزین است مرا بر امید قدم پاک تو عرسیت که من اشکار است ز پیشانی نورالکینت	طائر عرشین حضرت غوث الاعظم یاشه کشورین حضرت غوث الاعظم خاک کویت بحین حضرت غوث الاعظم می هم سبزین حضرت غوث الاعظم مغنی تر بحین حضرت غوث الاعظم
---	---

بمقامیکه رسید بقدمهای نبی
 نزد روح امین حضرت غوث الامم عظیم

خوشی را حسرت در محنت بدست تو فرو
 سوش از لطف بپوش غایت شامام عظیم

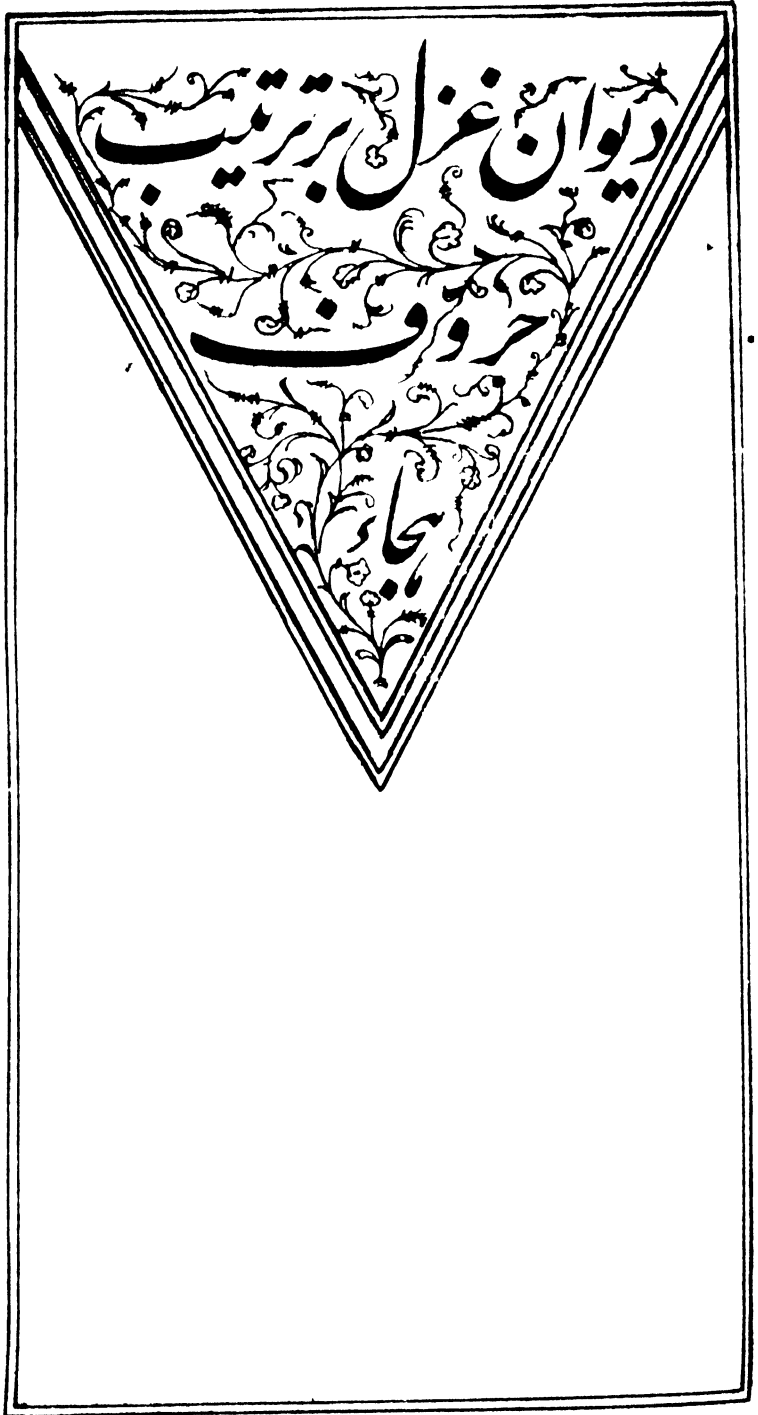
ترتیب بند و رفعت نام تمام

<p>السلام اولین مخلوق العالمین السلام اوصف ذات تعینی آندم بود السلام می فخر تو اصل اصول کائنات السلام آب رنگ روغن از السلام السلام انبیا تحت لوایت کلام السلام از خدا بر تو بهر دم صلوات السلام می امی عالم تبع علیهم السلام لغت تو طه و سب از خدا السلام از بنیخ محرابین کان و جوب السلام معنی هر صورت زیبا که است السلام می آنکه بر منبر فرمودی پیام</p>	<p>السلام آخرین پیغمبر روی زمین گوهر آدم نهان اندر میان مار طین و نسی انفس تو پیدا انبار و سلیسین السلام خاک پایت کحل عین بر عین السلام اسید اولاد آدم جمعین السلام استانت منزل روح لاین قابل علمت علم الالین و الاخرین وصف تو نون القلم بل جمله قرآنین السلام پایه معراج تو عرش برین نقش آن بر صفحه تصویر عالم آفرین استن جخانه آنداز فراقت در چنین</p>
--	--

السلام انکه از انگشتان تو فواره سبزه	شده سیرابی لشکر روان بار معین
السلام ایکسار اچاره ساود کور	السلام احسرت دختسه انعم المعین

صد سلامت میفرستم شی شفیع عاصیان
یک علیکم گو که یازم آتش دوزخ امان

<p>ای صبا گر بگذری آستان مصطفی چشم من شو آب ده صحن رام از شرک پیشوم چون گل سر با گوشه استماع ای خوشا آنکس که روحی مصطفی شنید عیسی سریم اگر رفت از زمین آسمان رفعت شان عظیمش بین که باشد روز السلام شرح صد شرح چگوید شرح کس</p>	<p>بوسه ن هر جا که دریابی نشان مصطفی رو باز مگر کانش چون عاشقان مصطفی میسراید بلبله چون داستان مصطفی وحی منزل یا حدیثی از زبان مصطفی قاب قوسین است او ادنی مکان مصطفی آدم و سن و نوزد ز نشان مصطفی دو جهان یک گوشه باشد جهان مصطفی</p>
--	--



بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 رادیف لآلف

سر بیای مصطفیٰ داریم ما
 پنج بر مشکل شاد داریم ما
 هر یکی را پیشوا داریم ما
 هم با صاحب اقتدا داریم ما
 از حسن بن مرتضیٰ داریم ما
 از شصید کربلا داریم ما
 در ره دین رهنما داریم ما
 بر زبان صبح و مسا داریم ما

روی در روی خدا داریم ما
 عقده از کار جهان و میکنم
 چار یار مصطفیٰ را پیرویم
 هم با اهل البیت خود را بسته ایم
 هر نفس امید صد انعام حاصل
 چشم عاجز پر دریا و سدیم
 چون علی بن حسین بن علی
 نام باقر بن زین العابدین

جعفر صادق که ما را مادی است
 موسی کاظم بود ما را امام
 هم تقی و هم تقی و عسکری
 انتظار مهدی آخِر زمان
 شیخ ما محبوب سجائے بود
 پیر ما نذر محکم قادر است
 تاج شاهی بر سرم نعلین است
 آتش عشقیکه سوزد در جهان

ذکر خیرش دائم داریم ما
 پیشوا سی چون رضا داریم
 هر سلسله تن را مفت داریم
 از ره صدق و صف داریم
 از جنابش فیض داریم
 انجمن پیر ہدی داریم ما
 سایہ بال ہما داریم ما
 منت ایزد را کہ ما داریم ما

شور و غوغا چیست حسرت نموش
 خود ستائی کے رواداریم ما

ایٹوس صبر علی البلیا و منکلا استطیع صبر
 بکوی جانان چو بزم بیان برو خاکم و چو
 زخون را ز ترانه ہم حدیثت کبس گفتیم
 شربت من عذبا ما فزال عقلی را دشتی
 بہا خلد برین جان لغیم جوید شد و صا

ہر نیچہ خواہی بکن و لیکن جدا نشیم خدا را
 زمان کف نہ صبر دل نہ ہوں نہ تیر تیر
 قنلت فیضی بغیر تو فلیس منے علیک دعوی
 منم قید دو کون فارغ سے نہ رازم دنیا
 لہجہ قند تو آکو شر قہ بلند تو شکر

سلہ شاہ نذر محمد تقی
 ابن محمد ما متوطن و نام
 از مضافات لکھنؤ نوش
 خانم حضرت ایشان
 این مصلح بود
 نور چشم ما نندند محمد تقی
 نہ نام فیضہ ۱۲ سلہ طارا
 نعت بی معنی شراب ۱۲ منہ
 دارم فیضہ

تکلمت شوقا الی لقا کا و لیس طلبتہ سو اگا
 فان طمغنا فضیک لطمع راج نانا فانت حرجی

مرض عشقت کینہ حسرت زد در تو می گنجد
 زم صبر بانی چنانکہ دانی اگر توانی کمر بیاوا

<p>از دل غمت برون نرو و تا بد مرا دارم دلے چو آمنہ حیران رود و کارم ز خوب وزشت کنون رگدشته است از هر صد که گوش کنم پے یاوبرم بخاک آستان تو دارم سز نیاز از عشق ره بکعبه مقصود برده ام با من اگر نساختی ایجان آستان دارم دلت که بوسه تنم عوض چو آهسته پانہ چو بخاکم گذر کن افشاندہ ایم بر سر کونین آستین</p>	<p>کین درد شد ز روز ازل نامرد مرا زانرو خوش آمدست لباس نمرا خواهی تو نیک بر شمر و خواه بد مرا یک نغمہ است یا صنم و یا صدمرا نازم اگر بکون و مکان میسند مرا فیض نشد ز صحبت پیر خرد مرا با دشمنان مساز و مسوز از حسد مرا با چو تو بد معاملہ داد و ستد مرا خوش خواب احتیست بکنج لحد مرا تا کرست همت مردان مدد مرا</p>
--	---

حسرت قبول خاطر نیکان فتماده ام
 من خود اگر بدتم توان کرد در دمر

<p>امروز تیا شاکن فردا قیامت را پیچیده بسردارم سودا قیامت را بر طاق فراموشی بینای قیامت را هم قامت او شاید دعوا قیامت را اینجا منمیزید بالاسی قیامت را افسانه کند خو اجم غوغای قیامت را امروز بیا دور فردای قیامت را با تاب و تب عشقش گرامی قیامت را دیوانه عشق او صحرا سی قیامت را خرد امن آن مرزش رسوا قیامت را</p>	<p>از جلوه نخلق افکن غوغای قیامت را تا وعده دیدارت افتاده بر روز ای منست مغفلت فایز غر خطم گذا زخم جلوه او سازد هنگامه محشر گرم از فتنه بالایت آراست خدا خلعت افکنده مرا چشمت بر بستری پیشی در حال کند عاقل اندیشه مستقبل اندیشه از حشر من بود که شمارم سهل طعی کرده با سانی با آبله پاسبانها یارب عرق خجلت از چه کر که سازد پایا</p>
<p>ما را چه خبر باشد ز سو و زیان حشر پا دست تھی رفتم سودا قیامت را</p>	
<p>مست از شراب لعل لبست هوشیاران ما را چه کار بار چمن دلالة زار ما ای از غم تو در دل عشاق خار ما</p>	<p>ای غمی سنج بر گل رویت هزار ما افتاده ایم بادل پرداغ قفس بگذارت از روی تو چنین گل مراد</p>

<p>بیگانہ گشتہ ایم ز خوشیاں یار یا مردیم آخر از غم این گلغزار یا این حرف خوانده ایم ز لوح فرار یا جانم بلب بسید ز رنج خم یا ای ناوک تو مرهم ما د افکار یا</p>	<p>تا آشنا شدیم با نشوخ بے وفا چندی بخار خار درین باغ نیستم در داکہ زندگانی کس قرار نیست جامی بدہ ز بادہ گلزنک ساقیا آخر بسوی مانگھی کرن روی لطف</p>
---	--

حسرت کہ در غم عشق تو بدتلا
دیوانہ از رفت سوی کو مسار یا

<p>ای سقینت نمر من عینہا مرا شیب الم را سی قدر ادنی وقار از سینہ داغ عشقم آخر شد آشکار من بی تطیع منافی سحر کم قرار شرط وفا نباشد اندن خویش مار لا نوم نے جنونی لبلا ولا خارا خوبان چه گونه سازم و راز نظ شمار گرد و چو در برابر مزرگان اوصاف آبا</p>	<p>بی جام و بی صراحی یا ایہا السکاک سوی سفید قدم در عاشقان بنفرا کی آفتاب باند پنچان بجرم فلک از عاشقان بچران صبر ایتیان عشق تو کرد ما را مرد و دیر کعبہ تا سر سہ سامودی چشمان جواب آلود سیر کسے نخواہد کز چشم او رود نور مشکل کہ سام و ز ترم ثابت قدم نہا</p>
--	---

از زخم کشتگان آب حیات بشود	گر در بسم آری آن لعل جانقرا را
دلهای عاشقان با تا پایمال سازد	در کوچه‌های لغت ه داده صبا را

هم چو در کین است هم سمان بکین است	
فرصت شما حست دیدار آشنا را	

از دوزخ حست گرم قد و لبش را	تخلیست که چیدن توانم لبش را
ساکن چکنم شعله برق غضبش را	چون طاقتم آن نیست که پیرم لبش را
گاهی ملکش خوانم گاهی منم خورشید	من در خور آناه نیابم لبش را
دارستم از کلفت زبان طلیهها	تا یافته ام لذت در طلبش را
صدیف که بیمار تو جاندا و بهجران	عذاب لبمت فایده میداشت لبش را
بخت دل دیوانه که در سلسله زلف	لطف تو داد داشته شور و غضبش را
گو فخر آبا بکنند عاشق صادق	در عشق نپرسند علوان لبش را
از بسکه بهجران تو خور کردل ما	خوش میکند از نیم کنون روز لبش را

حسرت اگر دست دهد طغنت ملک	
بخشم برخ وزلف بتان و موم جوش را	

نه گل گشت زریب گریبان ما	نه از نخیل خاری بدامان ما
--------------------------	---------------------------

که درد تو آمد بدرمان ما	ز جور طیبیان دل آسوده شد
که یوسف را بد بزدان ما	خوشم تا خیالت با جگر گرفت
برون است از حد امکان ما	زدل آرزوئی کردن بد
یکلی شسته مهر تو و جان ما	چو شیر و شکر با هم آمیخت
غم تست پیدا و پنجان ما	درون برون جمله عشق تو ایم
چه غم چون توئی میر سامان ما	اگر ماند اینم ندب سیر کار
گل تر بیار و مغیلان ما	عجب نیست کز بارش انقباض
فغان از دل نامسلمان ما	زند در حرم نعره یا صنم
کند زخه زور و ایمان ما	همینست اگر کاوش آن نگاه
مباد اخلد حنا مرگان ما	کف پامی نازک بچشم مننه
برای چه کارست مرگان ما	بگو تادرت را کند زلفت زو
بود جان ما بجز جانان ما	چرا در بنازیم در راه او
که دل نیست دز فریمان ما	تو از ما بجز هم محبت مرغ

خدا را نگهدار حسرت نفس

که دواتش آه تو در جان ما

<p>برجان عاشق رحمی خدارا آخر چه آمد محروم و سارا کوتاه کن اکنون دست جفا را میکنی تفرقه مسکین گدارا کی مینواز داین بنیوارا دارد بعشقت معذوروارا عالم نباشد مخفی شمارا چون از رخ من هست اشکارا</p>	<p>گویند از من آن دلبر بارا تا کی تغافل تا چند بیداد صبر و تحمل از پا در آمد اشیاه خوبان بشکرانه حسن شیرین لبست ابطست یانی روی نکویت هر کسکه بیند دیگر چه حاجت اظهار مطلب پنهان چه دارم از محبت</p>
<p>از خون حسرت می همزرت بر پای تو سن بستی حنارا</p>	
<p>از خانه صحر خور تهرت کنون دیوانه هر که بیند کینظر آن نگر مستانه را وز عاشق شیدا بین جانبا ز می وانه ساقی قعلل تا بکے پر کن ز می پیمانہ را چون قفس نالیلی بگوز ز خویدین جاہانه را</p>	<p>مشکل کارن شک پر خالی به بینم خانه را از دین دل آید بد فور خویش گرد و خیر آهشت یا ای نازین چون شمع در مشن آتش بجای تر دبانگ نے دل شد کنا اوست تا کی دلا در جستجو آوار گره دی کوجو</p>

بزم همسر یزدی دور از شهرین لپی / ترم کله شبن آتش زندگاش از را

از دل حال با سوا حست نیکساری صفا

در خلوت خاص خدا جادادۀ یگانه را

گدای کوی عشقم اشک دلبی کرده پیدای	نما عارض که سامان نگاه کرده ام پیدای
بتقریب گدای قمر شباهی کرده ام پیدای	بساز مینوایی طرفه جاهی کرده ام پیدای
ز روی حسیل ز زانی اهل جهان یادای	بت سیمین بر زرین کلای کرده ام پیدای
سند گد که شانهی ننگردون بنامین	که در دل دایع عشق چون قیام کرده ام پیدای
دستم لشکر غم انهر حیت در شب جهان	ز جوش شکست چنان خم سپاهی کرده ام پیدای
مراسع در خواب داشت فدای او محشر	کز آن رو نگو عذر گناهی کرده ام پیدای
تن چون گنگ کایم غم انسیل حاد است	که از کوی غمت پشت پناهی کرده ام پیدای
کشد تا سوی چشم که با خدیج عشقت	ز جسم لایع خود برگ کاسه کرده ام پیدای

پس از عمری که گشتم کو بکود در جوی حست

زدل کنون سودلدار را کرده ام پیدای

نیمت غم دوزگار زدی اشام را	گردش ساعده و است گردش ایام را
حسن فنون کرد زلف عارض کلفام را	کفرد و بالانمود رونق اسلام را

<p>عکس رخ و زلف یار کرد بعا بد گفت لبست نامنرا همچو منی را ز لطف یا در مرا نامه بر تنگ ز نام منست سر خدارا مکن فاش که تیغ غضب شهبه تبسم لب ریخته در زهر چشم نقد دو عالم گرفت دستم چه غم</p>	<p>روشنی صبح را تیرگی شام را لعل تو از زان بسی ساخته و شام را به که بمکتوب خویش ترک د نام را خون بسے حاصل بخت صلیح عام را چاشنی قند داد تلخ با دامن را شکر که ساقی بخاد در کف من جام را</p>
<p>شعر توحشت غنی ست از صفت جمع حاجت مشاطه نیست وی دل آرام</p>	
<p>تویی جان و تویی جانانه ما در آئی گرشبی بار و حج جان باه چنان سوز محبت کرد تاثیر خردمندان نصیحت آشنایت چونی نالید از بی طاقتی زار چرا ساقی بد و چشم مست ز زیرم اشک لاد در غم دست</p>	<p>ترا جوید دل دیوانه ما شود روشن چراغ خانه ما که شد آن شمع و پروانه ما دل از عقل و دین بیگانه ما بگوش هر که رفت افسانه ما تھی باشد زمی پیمان ما که باشد قیامت در آینه ما</p>

سببین در وضع درویشانه	دله داریم از شایان غمی تر
ز فیض گریه خویش باریت بود رشک چمن کاشانه ما	
<p>الایا ایها الساقی ادرک ساونا، که عشق آسان نمود اولی انقاد مشکلیها ز تاب مجد کشیش چه خون افتاد دلها که سالک خیر نبود ز راه و رسم تنرها جرس فیاد میدارد که بر بند محملها کجا دانند حال ما بسکساران ساحلها نهان کی ماندان زری که وز بند محملها</p>	<p>یکجام شراب آسان توانی کرد مشکلیها چو میدانستم این بازی جان ز کیشی کز ز چشم عاشقان چو نایف خون بسته بر بند مکن عیبم بر با عشق اگر از سر کم بار دل نالان درین وحشت یکدم نماند بگرداب بلا افتاده ام می آشنای ز سر عشق یار خود دل جان من گم</p>
<p>حضور دوست چون فضا بکنیم با حسرت مستی مطلق من تهوی دع الدنیا و اهلها</p>	
<p>چو مجنون من چرا افتاده ام بنال محملها که یار از یک نگه آسان نکرده مشکلیها بجای خشک بر بند بر اطراف ساحلها</p>	<p>بود لیلی ما را جا درون بزه دلها نیم بیدل که صد گل فتاد از عشق در کام زلزال وصل ز دریا حسنت کم نشد</p>

<p>گنم ناد در سبب لبیک گوین قطع غمها مرا چون بوق خرم سوه عشق سوز خست عجب بود که بعد از من بدگر گس ازین گلبها</p>	<p>مردن ویش از انلب ندای گنم یا عبد توان از ابر لطفی منبر کردن کشت ایتم شترم خاک کویش را با چشم خود دگر</p>
--	---

	<p>نخاندانم عجب رشید خسار بدل حسرت نیم ریوانه تا گردم بگرد شمع محفلها</p>	
--	--	--

<p>ماه شب چهاردهم کن هلال ما بردن توان بگردش سانه عطلال ما از پر تو جمال تو باشد جمال ما تا که در انتظار و دماه و سال ما راجع شدن بس تو باشد کمال ما گردش صال تو گرد وصال ما شانی است از شیون تو این وجد حال ما برخاست نقش غیر ز لوح خیال ما</p>	<p>ساقی بزیزاده بحسام سفال ما از گردش سپر بلو لیم عمر باست از نور آفتاب بود تابش سر ما در نثر لم چو ماه در آئی کد امشب نقصان جزو چیست با ماندنش کل دیگر ز روز بجز زمانه بدل اهرس موج حدوت گشته ز سجد عین در دیده تا خیال تو چون بگشت</p>
---	---

	<p>حسرت گرم صلاح و زرع گویاش مار ابرس است مغضرت دو واجلال ما</p>	
--	---	--

<p>حاصل عمرین هست مرا خوشتر از در شین هست مرا زانکه عشق تو امین هست مرا جای در زیر زمین هست مرا</p>	<p>دل بعشق تو عین هست مرا دوخت قطره اشک که حله بانست آنچه با بوسه پام فرش دریا چکنم چون منردا</p>
<p>حشر آن به که نباشد غافل مرگ پنهان بکین هست مرا</p>	
<p>هست تفاوت میان با کجا صبر کجا عاشق شیدا کجا عشق کجا جان شکیدا کجا قطره کجا وسعت دریا کجا نیک بین عمتل کجا ما کجا باده کجا ساغر و مینا کجا نام کجا و من رسوا کجا عزّه کجا ناز و ادا ما کجا هست ترا منزل و ما و کجا</p>	<p>ماه کجا آن رخ زیبا کجا از من دل داده صبوری محبو بر که شکلی باست مخوان عشقش عشق قرون هست ادراک عقل ما را زل هست و خراب آیدیم نیست مرا آرزوی جوی شیر رند خراباتم و بد نام شهر چیت که از بنده نشستی ملول اسی مگر بگردت رگبو</p>

<p>پروانه وار سوخت پر جبرئیل را جائیکه نگنند در آتش خلیل را باور که میکند سخن بے دلیل را ناز طیب را و نیاز علیل را از مال خویش نیست تمتع نخیل را گسترده است زلف تو ظل ظلیل را عمر بگذرید نصیب بگردان قبیل را ز نهار واکن درهن فال قبیل را</p>	<p>آن شمع بر فروخت چو رسوخیل را سوزند چون سپند دل خیر کجا دعوی عشق جز بشهادت نیست لب بر لبم گداز که آخر نهایتی است تا بر خوری ز حسن کرم کعبان شفق نعم نیست عاشقان تر از افتاب از ناز لغزش گشته خود پایمان کن در درس علم عشق که حالتی است</p>
--	---

حسرت نه صامت ادیرین کج هرگزین
 پیش که خوانم این غزل بے دلیل را

<p>معه تو سرشته با گل ما جز کوی تو نیست منزل ما تاروی تو شد مقابل ما باشد می و نقل محل ما باشد رگ و پی سلاسل ما</p>	<p>اسی درد تو هدم دل ما هر صبح سفر کنیم هر شام چون آنکه ایم چشم حیران خون جگر و دل برشته جان را تن خاک نیست ندان</p>
---	--

عشق من عمل نزار صابا
 عشق علی حرم نیست
 صاحب بر کعبه است
 این سخن در میان آورده
 صاحب این دو سخن
 بے دلیل را
 افروز از نظر نفس من
 آنکه در وقت کعبه است
 این

هر عقده که بود مشکل ما از عمر دراز حاصل ما دامان و سبب حاصل ما	وابسته ناخن خون بود درد و داغ که نشان است بحریم و پست از گهر ما
حسرت نهیم بر کسے بار بزوش خودست محل ما	
بر آتش لعل تو کباب است دل ما از شیوه چشم تو خراب است دل ما با ما بعبت گرم عتاب است دل ما دیوانه این لطف خطا بست دل ما از حق مگذر در چسب است دل ما در بحر غمت غرقه آب است دل ما در بزم تو فارغ ز شر است دل ما شد دیده ما پرده حجاب است دل ما لب تشنه این باده ناست دل ما در راه فنا پا بر کاب است دل ما	از شوق لب و درت تابست دل ما هم ساقی و هم ساغر و هم باده و هم مست دل میبرد آن شوخ زور از کف عشاق کفنی که دلت آنم از زلف بزنجیر نیز گهت میگذرد از دل خارا چون شتی پر بار که افتد بتلاسم از گردش چشمان من مستند در بیان در خلوت خاص تو اضافات بگنجد ساقی می توحید بکام دل ما ریز چون جان بلب آه و اشک چکیده

بیداری چشم حکند فاند چه است
از طالع خوابیده بخوابست دل ما

<p>آواره شهر و دیار است دل ما از سوز غمت رشک بهار است دل ما در باغ تو رحمت کس خار است دل ما هر چند بزندان تو خوار است دل ما بانگر کس مست تو بکار است دل ما وز تیر نگاه تو فگار است دل ما دیر است که در ریخ خار است دل ما در بندگی تو بقر است دل ما هر چند که سیم غشکار است دل ما فارغ ز گل و صوت هزار است دل ما</p>	<p>غم نیست که جوینده یار است دل ما هر گوشه در و باغ خلیل است گفته چیدن چه خیال است که ناکره گل بو در چشم من پیغریست چو یوسف باشیشه سر کار بود باد کشان را از خنجر مرگان تو صد چاک در است پیمان مشکن با می و پیمان بیازود گر قهر و عتاب است مگر مهر و عنایت در چنگل مزگان تو کنج شک ضعیفیت باز مژده خویش بیاد رخ جانان</p>
---	---

حسرت چو فغان بضم خانه و عبه

هر جا که رود همه یار است دل ما

وز نکبت یوسف بفرغ است دل ما

از بوی خوشت تازه دماغ است دل ما

دیدیم که از ما است فروغ حرم ویر
 ای گلشن نظاره یاقوت و زو
 هر چند که حسن تو بصد پدیده نصبت
 ما کارنداریم بحبام می گلگون
 رایست از تو تا حرم کوی تو بهنا

در کعبه و تخته چراغست دل ما
 آزاد ز سحر و کحل باغست دل ما
 از آتش سوزان تو داغست دل ما
 یاد رخ تو باده ای اغست دل ما
 بهوده بهر جا بسراغست دل ما

حسرت در قفسه زبید توان یافت
 افسوس که در آینه اغست دان

بنیم که آه دل چه اثر مید بد مرا
 گاه اشک و گاه خفت جگر مید بد مرا
 از اشک گم سوخت تنم نه چشم
 بنیشتن مگر بسر کوی اورسم
 داروی زنجشک منست و علاج دل
 سیری از آب تیغ تو بود مراد من
 دل خویش کنم که بوسه به پیغام مید
 گردیکه شد بلند ز رسم سمند تو

یعنی که خلی تم چه نم رسید بد مرا
 چشمم ز گریه لعل و گهر رسید بد مرا
 کلمه ای داغ دیده تر رسید بد مرا
 کین بخودی ز یار خنجر رسید بد مرا
 تلخ است می لیک شکر رسید بد مرا
 هر زخم تان ذوق دگر رسید بد مرا
 دشنام هم لب تو اگر رسید بد مرا
 مانند سر سه نور بصیر رسید بد مرا

<p>بانگ قلم توید ظفیر میدد مرا این جیسف نشان بنفر میدد مرا</p>	<p>تسخن سخن شد بزور سر دل میدد مرا خباز زده در راه شوق</p>
<p>گفته که ز یاد شدین رحمت بعشق تو گفتا که فریب انبر ترسید بد مرا</p>	
<p>سزاد در میان چشمه غنایا تالیف اندرین فن کردم سا لیا هر شاخ گل گرفته ز گلین بیایا قدر کلینم بود اتحاد و دست لیا با برق و رعد جنگم سر کرده نایا تانی ز مرغ بریان زسی نوالیا آورده ایم مشیت ز گلین قبایا</p>	<p>روی تو داغ بردان نهاد لایا بر پاره دل من عمار در خد شوق تکلیف باده نوشی مارا دیدین باغ جمع پلاس پوشان بر جانشینند با ابرمی ستینم سیل از زمره کشا بر آتش محبت دل را کباب گردان از خون دل نوشتم خط غلامی تو</p>
<p>این فکر تازه حسرت بر گفته غایبست آب گهر نیا شد هر چند ز لیا</p>	
<p>که همچو قیس تو دیدی نه کرده مارا نه قوتی که کنم قطع او و صحرارا</p>	<p>صبا بگوزن آن لیلی خود آرا نه جذبه که کشم محملش بود ادی</p>

<p>حصار عصمت یوسف بود رخسار را سپوش از من دل داده روزی بار رخ تو آئینه آن طوطی شکر خارا را اسیر دیده و دانسته مرغ دانارا رسد ز سجد گرامداد برود ریا را که نیست مایه جز این عاشقان بشیدا را</p>	<p>چه خم طبع هر سناک عاشقان را ترا چه فائده گر جان دهنم کامی خطت طوطی بنویس شکر لب لعلت چه دام و دانه بود زلف خال نو که کند خروش من بود دیده شد یزدل ز نیم لاف گم از عشق تو مرغ از ما</p>
---	--

کسی سخن نرساند بگفته حافظ
چو حسرت از چه بطلم آورد شراب را
ردیف الباء

<p>زهره ام از زهر من سراق تو آب دولت بیدار و صالت بخواب مطلع ابروی ترا شد جواب چون نچکد اشک بصد آب و تاب چند کنی بر من مسکین عتاب شمع بقا نوس و خشت نصاب</p>	<p>شد دلم از آتش عشقت کباب کاش مرا روی نماید شب خط که ز پشت لبست آمد پدید یا دصفای دردندان تست کیست که بر حسن تو عاشق نشد نیست سخنان از نظر اهل دید</p>
---	--

پیش نهاد منزلت کعبه بود خواهی اگر ره سوی جانان بی	خانه دل را که تو کردی خراب کوب در دل که شود فتح باب
<p style="text-align: center;">دیده عمیده حسرت کشید سر من ز خاک قدم بو تراب</p>	
<p>انبیا مانند بر رخ خوب خرن یعقوب داده اند مرا دیده ما کن سفید در ره دوست آن زمان این طلب شعاع کن بخودش هم رسید آتشوش بود در نامه شرح سوزم سجده کردن با برت و اجب ریخ دلد از نیست در پره دل عشاق چون خناخوشند چشم بیمار یار را خورش</p>	<p>شاهدش حال یوسف و یعقوب باید صبر و طاقت ایوب ورنه بونیابی از محبوب که رود اسم طالب و مطلق چشم او بس که بود شکر آتش سخت بال کبوتر و کتوب بوسه مصحف ز خت مندوب بود انگونه بیندش محبوب بود ز قاریا بس دلکوب نیست جز خون عاشقان زین</p>
<p style="text-align: center;">بود اشعار صاف حسرتین</p>	

شاه ساد و روز عیوب

<p>بر گل روی تو من مستی بجای عذیب شد کمال در چون زنجیر پای عذیب یتواند شد ز گل زده بهای عذیب شبنم گل شد ز گلستان بر عذیب میدرد گل هم گریبان بر تو عذیب دو خون باید ز برگ گل قبا عذیب</p>	<p>چون تر اندیم سر اسیم نغمه با عذیب بسته دام محبت چن و از کوی دوست کی بود حسن تو مگر از قتل کشتن اس مستی عاشق ز جام عشق و بر لب عذیب از شوق گل گز نغمه خجی میکند گر لباس عاشق از شوق باشد خورشت</p>
--	--

حسرت و راه بران جوانی و زمانه کمال
کمال نو فریاد و فغان شد آشنا عذیب

<p>این شمر شعله فشانست آشب آشتم در تن و جانست آشب شمعسان نوک زبانست آشب چون دو چشمم نگرانست آشب نخونم ز دیده روانست آشب روز ماه رمضانست آشب</p>	<p>بیتودل گریه نغانست آشب میگردد و دلم سر فلک شعله شوق که دل داشت نهان در رهت هر بن هو بر تن من بی لب لعل تو همچون لب زخم لے لب و لبر و نے سانغی</p>
---	--

<p>حشر از باد که کشت است شب</p>	<p>بگریزای حشر و خام ز پیش</p>
<p>ردیف با فارسی</p>	
<p>تو نوگلی شک در کنار خا بچسب تو نیزای گل سیراب در کنار بچسب شبه بخانه ام ای سر گلغدا بچسب مرو که نیست مرا طاقت تو از بچسب خدایر اتو باین چشم عشو با بچسب زلطف با من دهنسته نگار بچسب به بند چشم سرود در خیال با بچسب</p>	<p>بیاب تا شبک با من ترا بچسب ز خون دیده کنارم شد طیف جبین در انتظار تو شهبانم از غم و درد قرار آمدت میدی شب دیگر بحمان ز قنیه مگر ساخته بیاساید توان نهاد بر ششم ز مرتت مهم مگر بچواب بینی جمال حوسرت</p>
<p>ردیف التاء</p>	
<p>بخت خاکه بوسه اندست پا گرفت راهیست با عشق که موسی عصا گرفت اما نمیتوان ره با دصبا گرفت ما عاشقیم نیست کسی را با ما گرفت چندانکه پای رخس ترا در خاک گرفت</p>	<p>قسمت مگر که شان زلف با گرفت کورانه می دلیل درین راه چه میری داغم ازینکه بوی گلم بشنو کسی یک بوسه از لبش بدو عالم گرفتیم گرم از سرم گذشتی و خونم ز دیده رفت</p>

دیگر باشیان طرب سرفرو نکند	صغ دلم با دج غمش تا هو گرفت
<p>حسرت چه مکنی دیت خو مخن و طلب نشنیده ام زد و ست کسی زونها گرفت</p>	
<p>شد چاک اگر ز عشق دل ما علاج نیست در ملک عشق سکه شاه نیست از دل بر فرش بوریا بگناه نمد خوشم خیز ای طبیب از سر بالین عاشقان منم که بد و ملت دنیا تو نگریست سلطان عشق باج گرفت از دلم</p>	<p>زور آورست با دج کجبان حاج نیست اما بد و حسن تو هیچش رواج نیست هرگز بسمر مرا هوس تخت قباچ نیست بیماریست عشق که هیچش علاج نیست در ویش ابد و ملت فقر احتیاج نیست گفتم بس که برده و پراخان حاج نیست</p>
<p>حسرت چه ساده است که دارد اینیم از دلبری که جو شمش در فراغ نیست</p>	
<p>یار ما را از ما جدا می نیست دست در خون من فرو بردت چکنم یار اگر بمن نرسید جانم از تن جدا شود ای کاشش</p>	<p>در میان ماسی و شمایی نیست سرخی دست او حنائی نیست طالعمر را چنین رسائی نیست که مرا طاق جسدائی نیست</p>

سجده شکر میکنم ای بت نزد آنکس که ترک دنیا گفت لذت ز حسم دل اگر خواهی در جهان شمرتی پو عتقا یافت هست ممکن رها شدن از دام چه دهم دل حسن گلگون سیکنم شکر با بجز یار من	که ترا دعوی خدای نیست بادشاهی به از گدای نیست مرحمه به ز مشک ای نیست هر که اشویه خود نهائی نیست ولی از زلف تو ربائی نیست که در و بوی آشنائی نیست که مرا حسرتی ربائی نیست
---	--

نرسیدن برستان حشر

نار سائی ست یار سائی نیست

غم یار است و غمگاری نیست نخفته در خون چو لاله باد دله دیده ما چسرا پر آب شده است و ه که مجبور این قدر شده ام دل عاشق مگر ز سیاه است	وقت یاری هست لیک یاری نیست که در و داغ گلعداری نیست بدلت گرز ما نباری نیست که مرا بر خود اختیار نیست که در و کینفس قراری نیست
---	---

تکیه بر فضل نیست حشر را

ورنه چون اوگنا بگاری نیست

سبب ذقن تو چیدنی نیست
 بو کر دنی و شنیدنی نیست
 اینست گلی که چیدنی نیست
 اشک از مرثه ام چکیدی نیست
 افسانه من شنیدنی نیست
 اوضاع زمانه دیدنی نیست
 تا داد رسی رسیدنی نیست
 وحشی دلم آرسیدنی نیست

گلبنگ لبست ملکیدی نیست
 زلف تو که سنبلی بهشت است
 گوید طلبم چو بوسه رخ
 بیخ بست ز سر دهم سری تو
 از حال تباہ من سپر سید
 در دیده کشیم میل عبرت
 از شدت ضعف ناله من
 در سینه تنگ وحشت افزا

از هر دو جهان برید حسرت

از یار و لے بریدی نیست

لطافت تو چون که غضب اینچنین خوشست
 با ما خوشت مهر و با غیبار کین خوشست
 این نقش مهم خوشست اگر این کین خوشست
 خون جگر دست تو ای نازنین خوشست

زینسان کین چنین خوشتم ترا بر جبین خوشست
 گفتی که ام خوشم بود از مهر و کین بگو
 نقشه عجب بوسه بلبل لبست نشست
 در کاسه که خمیر دهد آب زندگی

<p>ناهر دورا چشید بگویم که این شجرت آندل که شد اسیر محبت عین شجرت</p>	<p>آب خضر بیار و می ناب هم بیار ای خوشدلی برو دل آزاد شاد کن</p>
<p>حسرت بکش تا نشو زار عشق فاش بر چشم تو چو گریه کنی آستین شجرت</p>	
<p>دشمنش بین که دکان نمک است کان نمک خود نه بکان نمک است گر چه از آب زیان نمک است بر دل ریش بسان نمک است میوهان بر سر جوان نمک است شکرستان نه مکان نمک است</p>	<p>زان لب لعل که کان نمک است داری ای کان ملاحی نمکی نمک حسن تو از گریه ماست سخن تلخ تو ناصح ما را تا نخکامسیم و دل خسته ما چون توان گفت ببت انکامین</p>
<p>سخن حسرت ما شور آفر است بس که پرورده میان نمک است</p>	
<p>اما بر کاب تو دو دم طاقتم نیست کیست ساعتم آنست در سیاعتم نیست عصیان کنم و گریه کنم طاقتم نیست</p>	<p>چون سایه نخیزم ز زمین جالتم نیست که توبه کنم که شکنم عادتتم نیست شاید که تو از وسعت رحمت پذیری</p>

<p>از قدر شناسان مان قیمتم اینست با اهل کرم در نخورم هم بستم اینست دریا کشم و دم نزنم و ستم اینست ای زاهد خودین اثر صحبتم اینست از دل به بتان مهیل کنم آفتم اینست از روی تو ای آمنه رو حیرتکم اینست ظالمم تغافل نکند رتبتم اینست</p>	<p>چون گوهر شکم که بچشم نغمه کس به چند خورم خون دل از بیسرو برگی من از دوسه ساغر خورشوم چو صراحی امشب که ترا دلت از خشکی ز بدت با آنکه بود ذکر خدا و رذر با نم چون آنکه بر هم نتوانم مژه رازو گفتمی که چرا دامن دل یکیشد اینجاک</p>
--	---

کردند مرا حست تو نام و لیکن

گاه نشنیدم ز لببت حستم اینست

<p>از غیر میندیش که در خانه غم تست گر پانتهی بر سرم ایگل ستم تست گر میطلبی بر در خویشم کرم تست پای دل من ریش ز خارالم تست این بت که ترا شنیده آرزو من تست بر صفحه گل از بد قدرت تو من تست</p>	<p>منی پرده در آرد دل من کلانیر تست من سر نغمه آنجا که نشان تو من تست کورتبه آنم که در آئی ز در من تا عمر بود جز ره عشق تو نپویم من همچو خلیل از همه آرم بخدا رو وصف خط سبزش نتوان کرد و خدا یا</p>
--	--

<p>حسرت بخلاطبع تو چون لب بجزارت خروم چمن عشق ز فیض قلم تست</p>	
<p>بیا هنگام تاخیرے نماند بہت مرا یا راجی تقریرے نماند بہت زہجران ورنہ تقصیرے نماند بہت مرا راجی و تدبیرے نماند بہت کہ از حیرت چو تصویرے نماند بہت مستم محتاج اکسیرے نماند بہت درین ترکش مگر تیرے نماند بہت ترا حاجت لبش شیرے نماند بہت</p>	<p>بجان دادن مرادیر نماند بہت حدیث شوق چون گویم کہ پشت بامید و صالت زندہ ماندم چہ اندیشم صلاح کار خود را کسی بر لوح دل نقشت نہ نسبت از خاطر زفتہ ام گرد ہو سہا نیمخیزد کنون از سبنہ ام آہ لبکشن تیغ ابرو پت لبند بہت</p>
<p>چنان حسرت دلم ویران شد از غم کہ دیگر فکر تعمیرے نماند بہت</p>	
<p>نامہ قتل عاشقان اینست دل زمین برد و در پے نیست نتوان گفتش کہ شیرین است</p>	<p>بر عذار تو خط مشکین بہت دست کو تہ نمیکند نگہ بہت لب معشوق تا نگوید تلخ</p>

<p>کف پایت که برگ نسیرین است کس چه داند ترا چه آیین است روی زرین و اشکت سیمین است</p>	<p>چه شود گر نخی بچشم ترم پروری دشمن و کشی عاشق مایه عاشقان کیسه تحه</p>
---	--

<p>دل بدنیای نون مده حسرت گر ترا چشم عاقبت بین است</p>	
---	--

<p>دریاب که زنده مانم ایست آب از مژه میفشانم ایست دانی تو که ناتوانم ایست هم ذکر تو بر زبانم ایست با قامت چون گمانم ایست من صبر نمیخوانم ایست من دست ترا نخواهم ایست بر عرش رود دفغانم ایست خود را تو چون سانم ایست در دیده ترا نشانم ایست</p>	<p>از فرقت تو بجانم ایست باز آ که براه انتظارت باز غم بجز برنت با هم هم یاد تو در دل است هر دم در آرزوی قد چو تیرت کفنی بنغم صبوری باش زینگونه که شمنم بجانم تا چند جد از آستانت برخاستن و نشستم نیست خواهم که بجای مردم چشمم</p>
---	--

<p>رحمی که ز ذنوبش انجم بدوست</p>	<p>دور از تو بگام دشمنم غم</p>
<p>گفتم که وفا کنی به حسرت بودت غلط گمانم بدوست</p>	
<p>کیش مه کنعان بجان دل خریدار آمد شیخ در سودا خویش بسته ز نار آمد چشم خواب آلود او با بخت میدار آمد قد او سرو و چو آب جو بر فقا آمد لاجرم عمر است چشم یار بیمار آمد چشم است او کار خود چه بسیار آمد این نسیم جانفراز کوی لدا را آمد هر کجا حسن است از عاشق در کار آمد کز انانیت من تصور برده آه است کز در و دیوار نور حق پیدا آمد</p>	<p>این گل نواز کجا یارب بیازار آمد برهن از شوق ویش کرده مصحف نعل ملک لهار اسفهر کرد با تیغ نگاه لعل او برگ گل و مانند بلبل نغمه سنج یکدمش پیرنهار خود خوردن عشاق است هر قدر می بخورد دلدرا بشوخی میبرد کی هوا خلد باشد روح پرور اینقدر شمع را پروانه بت را برهن گل انبار گر تو صحرای سستی خویش اصلک همین میتوان دریافتن این نکته از بیت العتیق</p>
<p>چییست حالت این چنین بخود چهره افقاده خیزای حسرت که بر بالین تو یار آمد</p>	

<p>روز شنب آینه در کف محمود یار خود است تا نظر بر بزرگس جادوخی لیش افکنده است میخواند هر کجا رلف رسا زنجیر است باغ حسن خود چشم خود تفرج میکند جمله معشوقان عالم عاشق یارینند مفت عشاق است اگر جانها ستانند در بها</p>	<p>شمع من آتش جان است خسار خود است خوش نگاه من مریض چشمم با خود است سر آزاد یک من ارم گرفتار خود است گلشن نظاره گم کلچین گلزار خود است یکپهانش عاشق و او عاشق زار خود است آنکه بانقد دو عالم خود خریدار خود است</p>
<p>سخت جان حسرت منظر آتش چون بسند آنکه روز شنب با گردان بیدار خود است</p>	<p></p>
<p>چاشنی گیر لب با ده پرست دگر است دل نشین است طرب لیکن چند کله دل چپ بند ز شکنج تو خیال آزادی ساقیا توبه خود را من بکش ناموم سترگون چون قلم ارشک نبارم حکم مکند غمزه تو از دل عشاق خطا</p>	<p>مست چه جباد کرد دست تو دست دگر است این نگین این بنگین نمانه نشست دگر است کیش بر بروی زگیسوی تویی بست دگر است که بجز فصل گلش تان شکست دگر است میکنم کار و نه کار بدت دگر است میتوان گفت که این تیرت دگر است</p>
<p>حسرت نیست که هر وقت کوشم با نیست</p>	<p></p>

دور نه هر دم ز تو پیغام است گریه است	
در غم عشق مردنم هوس است از کفتم میخورم سنان بر دل دواغ عشقیکه داده بر دل سر صبح را نغم که بر رگیش وادی عشق اگر چه پر خار است بسر شک دامدم از دیده	جان بجانان سپردنم هوس است وز لبست بوسه خوردم هوس است در ته خاک بردنم هوس است غم خود را شمردم هوس است پا در انجا فشردم هوس است نقش غیرت ستردم هوس است
حسرت ایام گریه جوشی رفت پیری آمد فسر دم هوس است	
خیال سرتو در گریه بعینین است ز در در آمد و لب بر لبم نهاد آناه بصبر عشق دغخته را مکن تکلیف ز دیده آب بپاشم برویم از ترکان براه دوست انداز دین و دنیا را لجاجت تیغ تو تا سر کنم حواله باو	قد تو مصرع و سوز و نیش بحرین است ز بخت من مگر اشب ان سعیدین است که صبر و عشق بجم اجتماع ضدین است که خدمت سر کویت فریضه عین است که وادی طلبش حاجی حلیع نعلین است که عمر هست گران و شایسته بن دین است

چشمک است که آسان نمیشود دست
تراعلی دلی چون ممد کونین است

جان ابلب آمد وقت محضر اینهاست بال پرچه افشانی جای جانفشانیهاست گرچه چشم جبارت مست ناتوانیهاست بانغ و ترسین اورانسته جوانیهاست وصل یار اگر باشد لطف ندگانهاست اشک آه من با او گریه خانیهاست	سوی من نمی بینی آنچه گریه است دقض جلاز گل زنده چونی ای لبل دل بجز زور از کف جان بقهر است قتل کججهان عاشق سحر کاری انکا بغم جد اینها زندگی چه لطف است مازین سوار من هر کجا فرس راند
---	---

جو برین نماند جان حسرت سگین
شیون نگاه او گریه جانسانهاست

جز عفو تو غدر خواه من نیست جز برد تو پناه من نیست سویت چه بقل آه من نیست هر چند که اوله من نیست جز فضل تو تکیه گاه من نیست	غدری ز پی گناه من نیست از درگه خویش تن مرا نم از فضل بسوی خود در هم ده فرمان هوای نفس بر دم روزیکه دهی جزای اعمال
--	---

<p>از کینه دشمنم چه پاکست کیش چو بزور شاه من نیست</p>	<p>از کینه دشمنم چه پاکست کیش چو بزور شاه من نیست</p>
<p>حسرت بسم طمع کس نیست بجگول من گدا کلاه من نیست</p>	<p>حسرت بسم طمع کس نیست بجگول من گدا کلاه من نیست</p>
<p>گذشتم از کشف و کرامت بجدا صد که دارم استقامت کجا عاشق رو در راه سلامت همین بس که خواندم غلامت ندانم تا کجا باشد مقامت که هر شاخ گل گوید سلامت ندانم قامتت این یاقیات ز پا افتاده نظر ز خرامت دل از کف داده شوق کلامت کز دور دل رسد هر پیمامت حریم سینه ام بیت احرامت خدا ز وسکه خوبی بناست</p>	<p>شدم مست از می عشق و ملات ندانم جز هوای قامت یا ترسم از بلاک خود بفتش هوای خواجگی در سر ندانم بدیر و کعبه جایی تست خالی بتعظیمت تنها سر و بر قامت دم قمار خریدم ده از خاک بین لهار ایت چپ و راست کلیم اساکوه و دشت گردد مگر تا نفس پیوسته بلانست دلم عرش محلامی تو باشد نه ماه این حسن میدارد نه خور</p>

<p>هلال عید عاشق برومی نشست هزارت بلبل و قمر بست چمن</p>	<p>سرت کرم نما از طرف بامت الای گلغذار سرو قامت</p>
<p>بشو حشرت ز دل داغ کنه باب تو به و اشک ندامت</p>	
<p>عارفان خبر خدا در دو جهان شنیدست اول آخر حقست و ظاهر باطن حقست ما خلقت ایجن الانس آیه قران بخوان گر نبودی منظر حق آدم خاکی چرا چون جمیع حمد خاضعات پاک کبریاست بان بخوان از سوره النور آیت اس نور در میان هم همت هستی منبر بر نکلمات کل شی مالک الا وجهه فرمود حق</p>	<p>غیر اسما و صفات ذات حق موجود نیست هر چه آن مقصود باشد غیر آن مقصود نیست بایقین ان در حقیقت غیر حق محمود نیست سجده میکردش ملک این آب و گل مسجود نیست اوست محمود و عالم غیر محمود نیست آسمانها و زمین بی نور او موجود نیست ز آنکه اول نیست بود و باز خواهد بود نیست صرف آیات از ظواهر بی ضرورت نیست</p>
<p>عاقبت چون نیست چو اشک پیش ازین در سعید پشتی از مرگ و جحد کردن شوز و نیست</p>	
<p>دل از لب خاموش تو طرز سخن آید خست</p>	<p>از گردش چشم تو سفر در وطن آید خست</p>

<p>آن کجاست که تعلیم در عشوه و نازش تسکین تو شد باعث فریاد و فغانم اتحق ز تو آموختم آیین محبت</p>	<p>هر شیوه که آموخت هم از خویش آموخت خاموشی گل ناله بمرغ چمن آموخت شمعست که پروانه از او نخواست آموخت</p>
---	---

<p>در در سکه عشق عجب ساده برآم</p>	<p>هر چند که حسرت بسی از علم و فن آموخت</p>
------------------------------------	---

<p>و راستگی ز قید دل و جانم آرزوست روی جمیل خود بنا وقتش روح تا در هوای زلف تو بارش دهم بیاد مهر و وفا و عشوه و ناز و کنار و بس دانم ز شرم سر سینه چشمت کشیده اند از پیش دیده محل جانان بهیروزد</p>	<p>رفتن ز خود بجلوه جانانم آرزوست من هو منم شبات بر ایامم آرزوست جمعیت هواس پریشانم آرزوست زان یار دلنواز فرادانم آرزوست از زنگس تو غمزه پنهانم آرزوست باناقه چون جرس دل نالانم آرزوست</p>
---	--

<p>حسرت پیش آن گل خندان طرب باغ</p>	<p>هر نعم کی بمرغ گلستانم آرزوست</p>
-------------------------------------	--------------------------------------

در کیف الشاء المثلة

<p>مرا بخوردن می آن نگار شد باعث</p>	<p>چگونه با ده نوشم چو یار شد باعث</p>
--------------------------------------	--

می دو ساله خورم هر چهار شد باعث	گلست و سبز و آب روان روی نگار
که لطف یار بوس و کنار شد باعث	رعایت ادب اکنون کمال بی ادبست
که جلوه گل و صوت هزار شد باعث	چرا نه باده گلگون کشم بخت
دلم که میتونگیرد قرار شد باعث	اگر کبوی تو باز آدم مرغ از من
تپیدن دل امیدوار شد باعث	ز مدهمت من بخیو دیشدم آگاه

بنود تو به شکستن مراد ما حشرست
ولیکن آید فصل بجا شد باعث

سرایف الجید

مژن چو شد یقین طبعیان چه احتیاج	در دم گشته هست بدرمان چه احتیاج
در ویش با ملک سلیمان چه احتیاج	عالم بوسعت دل فارغ ندید رسد
با چاک سینه چاک گریبان چه احتیاج	دست جنون ز جامه دریدن کشیده ام
عشق ترا بگه و مسلمان چه احتیاج	بتخانه را بسوزد و مسجد کند خراب
عشاق ابقطع بیا بان چه احتیاج	از جان گذشته اند و جانان سینه اند
آوختن بچاه ز نخلدان چه احتیاج	پای دل چو بسته بزنجیر زلفتست
من عاشقم مرا سر و سامان چه احتیاج	سر را بباد ادم و سر ما به بسو ختم

شامی ترازبئرا ویران چه احتیاج	کلی جاگنی بخاطر صد جاشکسته لم	
	حسرت بریده دست تمننا خوش را اورا باستین کریمان چه احتیاج	
دریف البحید الفاری		
<p>وصلست علاج دل جبار و دگر هیچ یا قوتی آن لعل شکر بار و دگر هیچ آمدنم ناز و حسریدار و دگر هیچ پرکن قبح از عکس رخ یار و دگر هیچ داغم زغم فرقت دلدار و دگر هیچ مایم و تمنای تو ای یار و دگر هیچ</p>	<p>جان میدهم از حسرت یار و دگر هیچ دانی چه بود قوت دل و قوت جسم رود کرد مرا یار شد مبنده بجانش ساقی نبرد رخ خمارم مستح من اگر جان زخم فرقت دل از سینه غمی نیست نی آرزوی جنت منی خواهش کوثر</p>	
	حسرت نکنم شکوه یار و گله غیره از خویش مرا میرسد آزار و دگر هیچ	
دریف الحاء المهله		
<p>فیا أسفا علف لبی الجریح بأذن الله من قول نصیح</p>	<p>بلیت با مردِ حسینِ مسیح بسبب الخطیقتنی و محبت</p>	

<p>و فی شفته اعجاز المسیح یعارضنی بتکذیب صریح فکنتم الحب اقتبح من قبیح فزیرایا فحجته یوماً ضریح</p>	<p>ففعینیه صراعی معر وانکر حبه ویقوم دمی فانکان الهوی شیئاً قبیحاً اذا مات فی شوق و توق</p>
--	--

من الرحمن للرحماء رحمة
 كما قد جاء فی الخبر الصحید

<p>وزآب تاب آن نجل ست آفتاب صبح گوید بیاض سینه صافش جواب صبح آندم که میکشد قدحی از شراب صبح صبح فراق چون نبود در حساب صبح سطری کنی مطالعه گر از کتاب صبح و طشت آفتاب بشوید آب صبح</p>	<p>ناشته روز و هنوز منم بن خواب صبح که صبح دم ز صفا یا نگار ما باشد گدای کوی مغناطه آسمان گیرم سحر شود شب بچران بی سود دانی که نیست یکد و نفسش از بین هر روز نقش هستی بسیار کس فلک</p>
--	---

حسرت نشد چو از تو داد ارض سوتی
 لازم بگیر روز شب و اضطراب صبح

دریف الخاء المعجمة

<p>گشت این شکر ز بخت بد هم حساب تلخ باشد بیاده نوش گوارا شراب تلخ هرگز زفت تشنگی کس ز آب تلخ شیرین شود با کام دل من غلاب تلخ هرگز کسی نخورده بعالم کباب تلخ شیرین چشم من نشود بیتو خواب تلخ</p>	<p>دارد دلم لعل تو با من عناب تلخ خوش آیدم از آن لب میگویند چون تلخ ای دل فروخورم اشک اینقدر عبث دزد و فرخ از خیال لب آتشین دست بزمن که خوردن دل خود نیست کربستم ز فرش گل و با همین بود</p>
--	--

	<p>حسرت بظلم ساقی کوثر بر پناه تا بد بخش چون بسرم آفتاب تلخ</p>	
--	--	--

دریف الدال المهملة

<p>که عمر و مرگ با هم بر سر می آید که آن بسیف چو گل امزرد در بازار می آید مرا بر حالت خود گریه بسیار می آید ازین چرت که بنیم خیمه در گفتاری می آید</p>	<p>عجب بود که پیشم یار با اختیار می آید عزیزان گر بسوداست نقه جان کفایت جو بر حال کسی کس اندک به چشم می آید خموشی من هر لب که در دلم چون در سخن می آید</p>
---	---

	<p>ندانم کیست حسرت اینقدر دلم که در کوشش جوانی بیشتر باده خونبار می آید</p>	
--	--	--

نی آید ز آتش هر چه از تو می آید
 باز آید که از بیخانه بدستان و آن آید
 اگر در لاله و گل بگرم رنگ تو می بینم
 دل آشفته خود را علاج میتوانم کرد
 سر شوریده چون بر بالش دیبا فرو آیم
 غم جان نیست گراز تلخ گو سپاهم کشتی

کند کار یکسوخ از دست ابر و تو می آید
 نگاه از زنگس منحوسب دو تو می آید
 و گر برگ سمن بوسیکنم بو تو می آید
 اگر در کف مراز لاف سمن بو تو می آید
 بیادم احت بالین زانو تو می آید
 ولیکن حرف بر لعل سخنگوی تو می آید

ندانم تا چه آید بر حسرت که باز آفرز
 صدای ناله و فریاد از کوی تو می آید

ندهم چشم دل از دست احت گویند
 مار بجهر تو شنیدیم خنبا بسیار
 من میرگ و نوار این گاهی دریاب
 خاک ره گردی اگر سر فلک زد کشتی
 ندهد دست فراغت نکشتی تا محنت
 دلم از بسکه عزیزان بغیر سی خو کرد

نبرم منت مرهم بجا احت سوگند
 سخنی گوش کن از ما بروت سوگند
 بیش ازین از تو نتوانم بقناعت سوگند
 پس خواری ست عزیز بی بدلت سوگند
 هم محنت قسم و هم بغیر اغت سوگند
 آرزوی و طمتم نیست بغیرت سوگند

درد خاک بدل داغ تنها بر دیم

<p>روی مقصودیدیم چه حسرت گویند</p>	
<p>انانکه رو بقبیده ابروی او گنند زحمی دگر ز زند چو زحمی رفو گنند کن اندک اندک که بیداد خو گنند حاشا که آب حضرتی در گلو گنند بخت کسی که پنجه خویش فرو گنند پید چنین که از تو سخن گو بگو گنند در وادی طلب هم کس جستجو گنند ساقی بگو که باده بجام سبو گنند</p>	<p>دیگر کجا بسجد و محراب رو گنند خوبان سباد پنجه گریختگان شوند یکباره اینقدر مکن آزار عاشقان اهل رضا اگر لب خشک جان هبند از ناز گل بدست نگیرند گلچران پنهانی اینجا که نشانت کسی نیفت تایا رسو حمی لیش کرا ابروی کند مصوفی ز خانقاه در آمد بسبکده</p>
<p>حسرت بگیره ی کوش که آلوده دامان از آب چشم روی شسته نشوند</p>	
<p>انلب خاموش و چشم شر سار می کشد که بجزم آنکه بی صبر و قرارم می کشد من در آن ساعت درین دمی یار می کشد دور از آن خورشید رو شبها تار می کشد</p>	<p>شرم آنماه حجاب آلود زارم می کشد می کشد کاهی که بر من گشته عاشق چه او دم کشتن ازین خو شدل که دشمن می کشد خیز و شمع بر فروزاید از آه آتشین</p>

<p>از خیال آنکه می نوشنده باشد پاکست در شب وصلش کشد شوق محم غم غمی را</p>	<p>انقلب میگون و چشم پر خمار میکشد روز بجران حسرت یار یار میکشد</p>
<p>در دینجا اولام میکند حسرت کیست و عده وصلش دگر از انتظار میکشد</p>	
<p>انضم نم از انجمن میزد میرد در روح و روان دل چاک جو گل چون نزنم پیرن تاز نم از غصه سر خود بسنگ خارالم تا چکند بادلم جان بسلاست نبرم بعد ازین کام دلم تاخ مگرد دچسان جو هر فردست محفل کلام</p>	<p>وز پے او جان ز تنم میزد همراه آن طهره صنم میزد یوسف گل پر پر تنم میزد سنگ دل سیم تنم میزد گلخ نسیرین بد تنم میزد کافضنم دل کتم میزد دلبر شیرین دهنم میزد در دهن او سخنم میزد</p>
<p>حسرت دیوانه بکوی تیان منع کننم یا کننم میزد</p>	
<p>عشق حق منصور ابرار کرد</p>	<p>در میان عاشقان سردار کرد</p>

<p>شیخ صنعان سبزه از بار کرد بعد از آن در یوزده بیدار کرد خفتگان خاک بیدار کرد حق تجلی از درود پوار کرد نرگس ساقی مرا میخوار کرد</p>	<p>پاس ملت طریقت کافریت عاشق اول خویشین را پاک خست چون برقرار آمد آن سرسعی من چو دیدم کعبه انستم یقین مستقی بودم نبودم با دونه نوش</p>
<p>حسرت از گفتار نماید است کار بگذر از گفتار باید کار کرد</p>	
<p>در دمل وصال تو دریاں شود نشد آخردلم صبور بهجران شود نشد زین درد کاش از تن جان شود نشد از کرد های خویش پشیمان شود نشد گفتم دل ستمزده خندان شود نشد کان سر و خو شوخام خرامان شود نشد</p>	<p>گفتم که از تو شکم آسان نشد گفتم که چون وصال میسر نمیشود گفتم که درد فرقت جانان کشنده است گفتم و فاکتم که جفا پیشه یا رمن فصل بجا آمد و صد گونه گل شکفت چشم پر آب خویش نهادم بخاک راه</p>
<p>حسرت نبرد راه بجای ز سعی خویش میخواست تا مقرب جانان شود نشد</p>	

<p>اسیر عشق تو در دام من چه خواهد بود بجز ترم که سرانجام من چه خواهد بود که حاصل طمع خام من چه خواهد بود بجز زلف تو اسلام من چه خواهد بود بجز صبح تیره بود شام من چه خواهد بود میان اهل و فغانام من چه خواهد بود ز دست بجز تو در جام من چه خواهد بود</p>	<p>غزال وحشی دل رام چو خواهد بود چنین کین رفت در آغاز عشق دین دلم تو شاه عرش نشین من گدا نمیدانم بنا به عشق تو ز نار بسته اند بس بغیر مهر رخت صبح من بود چون شام اگر بنام خوشت جان دل فدا کنم تو نوش جام لاله گون که غیر از خون</p>
--	---

<p>جدا شدی ز من بچوچ در دلت نگذشت که حال حسرت ناکام من چه خواهد بود</p>
--

<p>چه زناکت سرشت می آید کاین نفس از بهشت می آید ماه اردی بهشت می آید گویم از سر نوشت می آید که ز دست تو خشت می آید بنیو در دیده زشت می آید</p>	<p>نازنینم ز کشت می آید گل روی تو ناز بهت چنان برسان مطرب و می و معشوق بر سرم هر چه آید از دستت میدهم جا چو گل بفرق خود روی گل را نمیتوانم دید</p>
---	---

<p>گاه حسرت بطوف کعبه رود گم بسیر کفشت می آید</p>	
<p>ز لعلت می لاله گون میچکد عرق از جبین تو چون میچکد که از وضع و حالم جنون میچکد بشکم ز سوز درون میچکد مرا بتیو از دیده خون میچکد که از کوزه آتش برون میچکد دل نخت لخم کنون میچکد که از ضبط اشکم فرون میچکد</p>	<p>ز چشم تو سحر و فسون میچکد فراجم چو عطر گلشن میکنم بزلفت چنان میبوی است تمام دل چون کباب سر آتش است مبارک ترا خنده اتی زه گل تراوش کند باطن از ظاهرت ز چشمم ازین پیش خون میچکد من از ضبط این گریه عاجز شدم</p>
<p>چو از چشم حسرت چکد خون دل تماشا کن انرا که چون میچکد</p>	
<p>دگر را عاشق و دیوانه کردند دگر را مامل تجنانه کردند دل مجنون بران پروانه کردند</p>	<p>کمی را عاقل و فرزانه کردند کمی را شوق طوف کعبه دادند چو شمع افروختند از روی لیل</p>

دل صد چاک مار اشانه کردند	بجود که به زلف مع بان
که امین باده در چانه کردند	نمیدانم که در میان عشق
حریفان امتیاز اصلازه کردند	که در جام و شراب بهوش سا

گنشت و کعبه اگر دند آباد	دل حسرت و ویرانه کردند
--------------------------	------------------------

خود آئنه و آئنه دارست ببینید	در کون مکان جلوه یارست ببینید
شرکان چو رگ بر بھارست ببینید	از خون بر خم نقش و نگارست ببینید
منصور صفت بر سر ارست ببینید	اینک دل خون گشته بنوک فرہن
بمسل نہ یکے بلکہ ہزار است ببینید	در کو چہ ان دلبر عاشق کش میاک
ہم باده و ہم باده گسارست ببینید	انچشم سیمست کہ خود ساعز خویشست
آن ٹال کہ از شک تارست ببینید	بر کر در رخ بار کہ چون ماہ دو ہفتست

حسرت کہ چو کوہ آندہ در صبر و تحمل	از تیغ کے سینہ و نگارست ببینید
-----------------------------------	--------------------------------

دل در عشق اوزیر و زبر باد	نہ نصف روی خوبت خوبتر باد
رخت روشن تر از شمس و قمر باد	لبت شیرین تر از شہد و شکر باد

<p>و لے مارا نہ معشوق دگر باد مرا چون مرد مک در چشم تر باد گکھے در گر دنت گمہ در کمر باد بوقت در دسر آتخاک در باد قمیص آن پسر نور حبس باد کہ عمر رفت در عشق تو بر باد</p>	<p>ترا صد عاشق دل خستہ بادا خیال خال روی لاله رنگت بحسرت مینر نم دستیکہ بر سر آلمی صد دل پیشایے زمن سفید از گر یہ شد چشمم جو یعقوب میفشان دامن از خاک وجودم</p>
--	--

	<p>دل سکین حسرت عاشق نست ترا بر عاشق مسکین بظرب باد</p>	
--	--	--

<p>لسان حال مضمون غمت تقریر میسازد ز سوی شیلہ دل خامہ تصور میسازد کہ اند و نخب سحران جوانرا پیر میسازد مرا آب و هوای این چمن دگلیر میسازد کہ با قصر ز بر جد با بجوی شیر میسازد چرا بلبل گلشن آشیان تعمیر میسازد ز سوج بوی گل باد صبار بخیر میسازد</p>	<p>سر شکم حال عشقت بر زخم تحریر میسازد خیال صورت آن دلشکن چون نقش میند بمن از سر گذشت خویشتن چون صبح روشن شد نمی یابد چون بنده اندام نشو و نسای اینجا نخواهم ساختن با غیر جانان یستم لب چو از مشت پر خود خانه بردوش میدارد پئی دیوانہ نازک دماغ شوخی و نازش</p>
---	---

<p>بمن سازد آب حیوان تشنه ذوق شهادت</p>	<p>اسیران ترا آب دم شمشیر میسازد</p>
<p>کنند تا صد مرغ معنی بگیانه را حسرت ز هر چه بسته مصرع خامه من تیر میسازد</p>	
<p>سرخ آن لب مسمی مالیده پوشیدن چه بود خود ز بیمار محبت حال پرسیدن چه بود داشتی چون دست تیغ ایوبی فاذرن تیغ وقت اندن عاشق دل داده را از کوی خود داشتیم چشم از تو روشن خانه تار کمنی حرف حرف نامه اغیار خواندی چند با</p>	<p>خون عاشق خورده بر لب خاک مالیدن چه بود درد دل چون آشکارا کرد در بخیدن چه بود استین بر شانه دامن بر کمر چیدن چه بود سر بر بون از غم کردن در پیش دیدن چه بود همچو برق آتش فلکندن باز خندیدن چه بود نامه شوق مرانا خوانده پچیدن چه بود</p>
<p>سیکنی ز اشک خنای ریش را هر خم خضاب خود بگو حسرت پیری عشق و ز زیدن چه بود</p>	
<p>حسنت چه بگوید او اشناشد از روز ازل نصیب عشاق پروانه دل بشمع رویت بیمار تر الب چه قندت</p>	<p>شوخی شد و ناز شد ادا شد محنت شد و درد شد بلا شد مائل شد و محو شد فنا شد شربت شد و شهید شد شفا شد</p>

<p>تمکین شد و شرم شد حیا شد غنا شد و مهر شد وفا شد</p>	<p>مانع ز تکلم تو. با من بر شاخ عدم هم آشیانه</p>
	<p>شد کشته تیغ یا حسرت بهر شد و خوب شد بجاشد</p>
<p>چون غنچه تصویر نماید دهنی چند کردم سفری چند و گرفتارم وطنی چند دادی بسگی غمزه نریت بینی چند آراسته ام در سکویت چمنی چند در هر شکن بوست دل هم چونی چند گلها ز غمت کرده قبا پر هنی چند در باغ ز نظاره سرو و سمنی چند چون لاله بداغ دل و خونین کفنی چند</p>	<p>در زرم چو گوید لب لعلت سخنی چند چون خاک درت خاک جلو گیر ندیدم حق دل و دین مرد خدنگ تو نبود هر جا که نشینم گل تر از مره ریزم تنخانه دلم در خم زلف تو اسیر است تا باد سحر بوی ترا در چمن آورد بنام قد و زخما که افزو دغم دل در خستر شهیدان تو از خاک بر آیند</p>
	<p>حسرت بچمن نغمه بلبل نکند کوشش تا کرده سماع از لب کشفی سخنی چند</p>
<p>مرغ نظاره چو پروانه پرسوخته بود</p>	<p>شب که از باده رخ یار بر افروخته بود</p>

<p>از سویا دل سود از دِه عاشق هست بنگامی دل آربانی از کف برد شد همان بنده رنای ز غم فردا که مروز</p>	<p>چشم چون خال برو خوش اود و خنده بود شیوه نازند انم ز که آنم خسته بود فایز از سود و زبان دل تبویف و خسته بود</p>
--	---

<p>برد ز سیکده حسرت بیکی جرعه زنجبت مایه ز بد که در عمر خود انداخته بود</p>	
--	--

<p>عشق دل را چو بقیه کار کند باده باروی آن نگار کند در هوایت هر استخوان تنم غوره را منع کن ز زیب کی هر که را اسی نیست جز زاریت جو ربالای جو رکن که دلم نسبت فتنه های زگر سس یار باز چشمت بچنگل مشدگان</p>	<p>گر نسالد بگو چکار کند انچه با بوستان بجا کند همچونی ناله های زار کند تا کجا جان و دل فگار کند چه برای خود اختیار کند سنت را کرم شمار کند بیمبر سوسه روزگار کند طاهر قدس را آشکار کند</p>
--	--

<p>حسرتش این انقل که گفت لی یار دیدی که ترک یار کند</p>	
--	--

<p>دور از تو بهار خوش نباشد همچون شب تا روشن نباشد بی وصل نگار خوش نباشد بی دوست قرار خوش نباشد جز ناله زار خوش نباشد از کینه غبار خوش نباشد تکلیف و قار خوش نباشد تقوی بر بار خوش نباشد</p>	<p>گل بهیو چو خار خوش نباشد بی روی چو ماه تو شب ماه ابر و چمن و شراب و ساغر گر باغ و گر کنار کشت است می نال دلاکه عاشقان را بر آسنة دل مسلمان باشا بد گلغذ از حسرت از زهد کناره کن چو حافظ</p>
<p>بایار شکر لب گل اندام خربوس و کنار خوش نباشد</p>	
<p>چشم از توجدها جدا ندارد بی مهر زخمت ضیا ندارد بشکستن دل صد ندارد خود در دلم دو ندارد جان نظری بماند دارد</p>	<p>دل بی رخ تو صفا ندارد گر دیده و گردل است رجا از شیشه تفاوت است تادل تدبیر سراج چه تفصیر چون از نظر کان بنفتم</p>

<p>آنجا که گذر صبا ندارد کوریکه کف عصا ندارد پروا به چون گدازد دنیا یکسے وفا ندارد این صبر گر زیر پا ندارد خون عاشق بجهانه دازد دیوانه یک آشنا ندارد</p>	<p>هیماها رسیدنم چه امکان عقل است بره عشق آن با شاهنشہ کشور جمال است برزینت وزیر او مدہل بالشکر حسن طاقت جنگ بھم قتلیم جو بھسانہ وحشی دل من کبسن نخسپد</p>
<p>حسرت سگ استانیست باغیخیر تو مدعا ندارد</p>	
<p>تن سیریم و لب لعل و دل ز سنگ خارہ کرد خود جمیل خود جمال خویش را نظارہ کرد سینہ را آن چاک کرد این گریبان پارہ کرد مرگ را نام کم کہ این بیچارگان را چارہ کرد ہجو عیسی کر رسالت نطق در گہوارہ کرد قطرہ اشک پر نمود چون سیارہ کرد</p>	<p>چون خدا از دست قدرت خلق آن پرہ عاشق ہم عشوق حسن عشق غیر زیارت بود در عشق تو بہر یک از دل و دستم بکا در عذاب جان کنی بودند اسیران قفس طفل اشک گفت از دل در آغوش فرہ عکس مصر روی تو افتادہ در چشم بر آب</p>

<p>عالمی را نگر گس نمخورتو میخواره کرد وین تخلیههای خود را پرده خساره کرد</p>	<p>یک جهان را کفر زلفت میسایان تار در لباس نوبه جلوه گز نور تدم</p>	
	<p>زاده فکرم بزین حسرت نغمه فرت از وطن یونغم را صحبت لغوان چنین آواره کرد</p>	
<p>از خدا نخبه میخواستم آنم دادند آتش طور درین سینه نشانم دادند عمر جاوید ازین اشک روانم دادند همچون سینه پر شور و فغانم دادند در نمیر مبعثت بجز حبه نم دادند همه از تربیت پیر معنم دادند عقل من بود رسا رطل گراهم دادند بعد از آن آگهی از راز خاتم دادند بجز این بارگران تاب و توانم دادند جوهری بود که در تیغ ز بانم دادند</p>	<p>تا بکف سلسله زلف بتانم دادند دل ویران شده ام وادی ایمن گریزند چشم گریان اثر چشمه حیوان بخشید تا بشوق لب معشوق دلم شد سوراخ گر نبازم تبویس دل بچه کارست مرا مستی بخودی ولذت و کیفیت عشق داشتم ز پدر یا ساغر شرش از زوم اول از بوسه آن لب دهنم بر بستند آفریدند مرا تا بکشم محنت عشق کتاب و تاب سخن و لطف و صفای بندش</p>	
	<p>صدیغی چو خزین میکنم اکنون حسرت</p>	

دست بازو بشکستند و گمانم دادند

مگر مرغ دل ره بباشم برد نخواهم که بیگانه نامش برد دل از دست یاد سلامش برد که پوشم دای کلامش برد دل خلق طرز خرامش برد که جذب محبت بداشم برد که یارم بعد اتمامش برد بزدست اگر صبح شامش برد	که از جانب پاپیامش برد بسویش برد نامه کو محرابی چو شایخ گلخی خرم شود از نسیم جواب سواش نیاید ز من بنازم بان قامت نازین نخواهد رمانی ز بند آن اسیر دل عاشقان باشد اورا بجا برد جان ز من آخراں دلربا
---	---

چنان ساقی ماست حسرت کیم

که هر کس نصیب ز جامش برد

پیش گل روی من چه بود دارد شیشه دل نهرار سودا دارد چشم با چشم گفت گو دارد خرم آمدل که یاد او دارد	گر چه گل آب وز گت بودا دارد صده عشق زلف یار سپرس نیست محرم زبان و گوش اینجا خوش زبانیکه می برد نامش
---	--

<p>از تو گریه تو آرزو دارد مست تا با ده در سو دارد</p>	<p>نیست عاشق اسیر ام بهوست چکند سلسبیل و جوی شیر</p>
<p>یار پرسان حال و حسرت زار گره گریه در گلو دارد</p>	
<p>لاف عشق و طلب کام چه معنی دارد فرق در بوسه و دشنام چه معنی دارد تا بدانی طمع خام چه معنی دارد راه تا اوست بیک گام چه معنی دارد جان من دعوی اسلام چه معنی دارد گلگه گردش ایام چه معنی دارد بحث یعنی چه و الزام چه معنی دارد انتظار سحر و شام چه معنی دارد</p>	<p>به سوس وصل دلارام چه معنی دارد مهر و قهر و غضب و لطف از دل داریست پخته شو سوخته شو ز آتش عشق جانسوز بگذر از نفس خود انگاه بیانی گز تو بیهوشی سر تسلیم نیاورد و دست و چون سیه ز بیم از گردش چشم باریست نیست در در سکه عشق بجز خاموشی صوم عشاق بود صوم وصال همه عمر</p>
<p>حسرت از فرق قدم کن بر پیش تا دانی عاشق نیک سر انجام چه معنی دارد</p>	
<p>غرض که هست بهشتی چمن عظیم ایام</p>	<p>پرست از گل و سرو و سمن عظیم آباد</p>

<p>غریب نیست که فلان کند آقا است از بسکه گلبدان جمع گشته اند در آراب گنگ که چون شیر حلاوتها بطیبت خاطر ازین شهر کس بدر رود نشان و دین فلک نوز قطره های بلند فراموش است درو علم و فضل و عقل و هنر درین چنین همه سولت بلان نوا سجد زمین اوست ز خاک وجود حق طلبان بابایاری لطف خدا مستنون بادا</p>	<p>که هست دلکش هر مردوزن عظیم آباد شدت شاه گل پیرین غنیمت آباد کند حکایت نخل لبین غنیمت آباد گرفته اند عریان وطن عظیم آباد بزرگنیزد چرخ گهن غنیمت آباد برب کعبه که هست انجمن غنیمت آباد تخی مبارز اهل سخن غنیمت آباد بود بشوق خدا نعره زن غنیمت آباد ز شد باد فاد و فتن غنیمت آباد</p>
---	--

چرا سخن نسرایم بلیح او حسرت
 که هست مولد و منشای عظیم آباد

دریغ الذال المعجزة

<p>چندانکه هست آن شریفین و دهان لذیذ ذکرب و دهان تو چون بر زبان بود تیر و زبان کام جگر خنجان بکن</p>	<p>شفا لوی جهان نبود آنچنان لذیذ گرد زبان ز چاشنیش مردمان لذیذ ای ناوکت بکام جگر خنجان لذیذ</p>
--	---

از بسکه هست نام خوشنت بر زبان لبت	لب یکم ز ذوق چونام تومی برم
کز دست نمازین تو باشد رسان لذت	منت بجان ماست اگر زخم بینی
کش در فراق یار بود آب و نان لذت	انرا ز خوان عشق نصیب نداده اند

حسرت چنانکه تلخی گل باشکوه نیست	
دشنام شد از آن لب شکوفشان لذت	

ردیف الراء

جان بحسرت میدهم از شوق پیکانی دگر	ای مراد رسیده از پیکان تو جانی دگر
این نمک را به ازین نبود نکلدانی دگر	ریخت در زخم دلم شور قیامت عشق تو
هر زمان در کفر می افتد مسلمانی دگر	تا بروی چو مهت زلف چو شب افکند
کافران عشق تو دارند ایمانی دگر	هر چه باشد در جهان از تو آرزو منکرند
در دبیدرمان ما نیست زمانی دگر	کوبت عاشق کش ما تا بریزد خون ما
بعد ازین بنی مراد کوی جانانی دگر	از نگاه لطف چون سویم نمی بینی گمی
آن زکان دیگر و این هست از کانی دگر	با در گوشت چه می سخی تو اشک چمن

در زمین حسرت بعد خسرو همچو فرد	
در گمان باشد پید اغزلخوانی دگر	

درین زمین دلا
غزل امیر خسرو
بعد از آن قول شاد بود
خود بسیار بودی قدس
است خوش
و در این زمین

کلمات را در یاد آورد
کلمات را در یاد آورد
کلمات را در یاد آورد
کلمات را در یاد آورد

ای دل ز جامه و که بچل نشستی یا
 خون ریختن ز دیده و دل را یگان
 از گریه خانه ام همه جانم کشیده بود
 حق و وفا ساخت که شد بهنشین بمن
 باشد ز عشق عاشق و معشوق آن خبر
 ای جان بر از تن که شوی همسفر بود

وی دیده کن نظاره محافل نشستی یا
 آمد راه دیده و در دل نشستی یا
 گل گرفت و فیض عشق که در گل نشستی یا
 گفتن نمی توان که بیاطل نشستی یا
 گشت غرق بحر و بسا حل نشستی یا
 وی اشک مبرهی که بچل نشستی یا

حسرت خیز داشت چو کشفی ز ریش
 عمر بخلوت دل غافل نشستی یا

شد اگر چست سفیدی پیر کعبان غم خور
 صبر کن یوسف توی آخر عزیز ملک مصر
 یازده کوب کنندت سجده باشم و قمر
 حق همگوید که با یک عسیر باشد دوسر
 لطف و قهر دوست پیش عاشق یک است
 چون پنج ایارت بود اندیشه انجیا پرست
 آنکه جانت آذانت میدهد اناسپا

بو که بینی روی یوسف شاد و خندان غم
 چند روزت گردنگ افتد بزندان غم خور
 که بچاه افتی ز دست جورا خوان غم خور
 زینهار از عسرای مرد مسلمان غم خور
 باشد اندر قهر پیدا لطف پنهان غم خور
 نفس افروان مبروز که شیطان غم خور
 سخن بر زرق خوان زرقان و زرقان غم خور

کشتی عاشق نگرود غرق طوفان غم نمود	بیدتر با جودی مقصود عشقت همچو نوح
	عاقبت حسرت شومی از وصل جانان کای نیاید وین شب بچران سدره روز بپایان غم نمود
<p>نور نیرد انست سر تا پاسے یار بلکه بالاتر از ان بالا کے یار شد سرم خاک و نشد سوداے یار سادہ خوشتر عارض ز یارے یار رفزدان ز گس شمشلا کے یار مستفید ابرو و لبها کے یار سروستان باقد رعنا کے یار ہر کہ باشد والد و شیدا کے یار راضیم در ہر چہ باشد را کے یار کی کند پروانی کس رسوا کے یار نیست پنجان بردل داناسے یار سخت تیر سم ز استغنا کے یار</p>	<p>خوشتر انداز جگر اعضا کے یار شد بلائی جان برای عاشقان مردم و از دل ہوا ہی او زلفت خال و خط گو بر رخ دلہبہ اش نے نیاز از حکمت العین آمد نیست محتاج اشارات و شفا باغبان نسبت چہ دار در است گو کی کند با حور و علمان التفات گر کشد در جان بخشد بند را جملہ حقائق گر ملا تمہا کنند حال عشق و انجذاب خاطر ہم در ہوا ئیش لرزم و سوزم چو شمع</p>

<p>کوه و صحرا پر شد از غوغای یار یار را نبود چسپا پر و اسای یار</p>	<p>بسکه بر دم نام آن لیلی چو قیس عشوق در عشوق و عاشق در است</p>
	<p>چون ناله زار است بر بچونه دل پر از صد شوق و خالی جاے یار</p>
<p>ردیف الزاء المعجمة</p>	
<p>وز نور بادہ جام زانو در فروز در بزم عیش مجمره خود بر نروز یعنی ز می رخ عرق آلود بر نروز ساغر بیار و آتش بی دود بر نروز شمع بر آه منزل مقصود بر نروز از دماغ عشق آتش نرود بر نروز</p>	<p>ساقی بیا و شمع طرب زود بر فروز باروی آتشین ز من و خال مشکبو با هم کن آب و آتش از اعجاز حشوع دود چراغ مدرسه بیرون کن از سرم در مانده ام به تیره شب وادی طلب آرد بجزاز ناکل صبر جنلیل دل</p>
	<p>چون ماه تا جبین تو نابان شود ز نو حضرت بدایع سجدہ معبود بر فروز</p>
<p>ندانم تا چه آید بر سر امروز که خون میجوشد از چشم ترا امروز</p>	<p>بگفت تیغ آمد آن سینه بر امروز که زود در مغز حبانم نشتر امروز</p>

<p> کہ با بادست بوی غنم بر امروز کہ و اما ندست چشم برد امروز بیالینم نمے آئے گر امروز بیانشین و عالم بسنگر امروز چنیں گرم از سرین گذر امروز ز روز دیگر است افر و تر امروز پے تسکین جان مضطر امروز سردیدار دار و در سر امروز کند از ناله بر پامحشر امروز کہ دارم حسن ظن با و اور امروز بجدانہ کہ دارم در بر امروز کہ دار در کھت خود ساغر امروز </p>	<p> کہ زلف غنم برین خویش کبشاد کہ خواہد از درم یازب و زاید یقین بنیدان کہ تا شب مردہ ہاشم ز در و دوریت عالم غراب ست بہین کر سر گذشت ست آب چشم ز در دمن چہ پیر سید یاران بمحشر وعدہ دیدار دادے ق ولی عاشق کہ از بیتابی شوق شکیبا کی بود تار و ز محشر مرا فردا بعضی ان در نگیرد محے کر در ویش شجا بنجھنتم غم فردا ندارد بادہ نوشتے </p>
	<p> خوشا وقت کسی حسرت کہ بنید بکام دل جمال دلبر امروز </p>
<p> جوش می در ہر گن پی بہت مجوم </p>	<p> دیدہ و دل منترل یارست مہجوم </p>

شور عاشق کز نگرود از سرداران
 تا حریم کعبه وصلش نذازم که رسم
 گفت سازم چاره بیمار عشق خود لطف
 طور بنیاد سینه من شد ز نار عشق تو
 بال پروازم کشاد و رشته بر پانیمت

مینزد نقش انا الحق خون منصورم هنوز
 صد بیابان طلب کردم و دورم هنوز
 عمر یافت و باین امید رنجورم هنوز
 سوختم اما بلندست آتش طورم هنوز
 چون ننال اختیارم داد و مجبورم هنوز

در غم شادی سراپا سوختم مانند شمع
 همچنان حسرت بفکر ماتم سورم هنوز

سوختی جان را و در جانی هنوز
 شکر موز خطت شد زین حسن
 از در جنگ آمدی خنجر بدست
 آه خون صد مسلمان یحسینی
 یار هر کس میشوی از سادگی
 قیمت دل یک نگه گفتم نه بیش

خانه شد ناراج و مهبانی هنوز
 ملک خوبی را سلیمانی هنوز
 بر سر صلح آه جانانی هنوز
 مینزدی دم از مسلمانی هنوز
 دوست از دشمن نمیدانی هنوز
 مشتری در فکر ارزانی هنوز

ریخت حسرت سبک ندانست نسیم
 در پله ترتیب دیوانی هنوز

ای هستی مستعار بر خیز
 تاخر من هستیم بسوزی
 از ضبط فغان غمم فرون شد
 باشد که دلم شود سبکبار
 افراخته سر بدینت سر
 کن بنزه و گل بن از پامال
 یا معترف گناه میباش ق
 چون مرده بمان بدست عمال
 داری عشق و سستی ابدل
 ای نرگس یا خواب تا چند
 از صحبت پنج سه روزه گل
 این باغ کهن پرست از خار
 ز اهل قبور گیر عبرت
 لب ترکن از شراب دنیا
 آن کی تکلفت بنشین

از دیده ام ای عسبار بر خیز
 ای برق جمال یار بر خیز
 ای ناله تنگ ار بر خیز
 ای دیده اشکبار بر خیز
 ای باغ من و بهار بر خیز
 ای نو خط گلغذار بر خیز
 یا از سر آنت یار بر خیز
 خود از سر جمله کار بر خیز
 ز اندیشه تنگ عار بر خیز
 ای فتنه روزگار بر خیز
 نادیده جنای خار بر خیز
 بر خیز ز خارزار بر خیز
 گر بان ز سر فرار بر خیز
 اندیشه کن از خار بر خیز
 حسرت منم و نهار بر خیز

<p>نخن مادل دادگان از خنجر فولاد ریز هم نمک هم مشک بر دایع دل ناشاد ریز شورش میخانماد رخلقه او را در ریز گو که طرح آشنیان در خانه صیاد ریز قصر عمر کو تو هم کیلاره از بنیاد ریز نیمه در آب افکن نیمه بر باد ریز</p>	<p>دلبر بر عاشقانت ناوک بید ادریز لب بشکر خنده و اکن لف ابکشانی گروش خمی بکار زه خشک ما بکن گر چوسن ذوق گرفتار است در مخم چن بگذران از فرم آب تیغ ای بالا بلند دقردانایم زان دست رنگین کاین</p>
--	--

حسرت از اشعار خود طر زغانی تار
باوه شیر از بر خاک عظیم آباد ریز

مرحیف السین المهملة

کلاه بگماهی ز دل خسته ما پرس
باوز کنی گرسختم راز صبا پرس
از زلف خود احوال پریشانی ما پرس
من چشمم بر ابرم ز من همیرو پرس
یکره ز کرم از من بیبرگ نو پرس
ای خسرو خوبان به تفقد زگدا پرس

هر خطه گویم که از ما صنما پرس
بر بو تو هر سجدهم از خود روم ایگل
دامم بهوای نخت آشفته دماغیم
تا که باد بر سر اغیار رخی پا
تا چند زندیان بلبت بوسه دنی هم
شکرانه این حسن خداداد که داری

این غزل را در
شیرین خاست طبع
نیت سه گرفتار بر با
ناوک بید ادریز
وکن کنار و در
در مخم چن
شبهت خود بخور
مکین کیفیت اگر بیز
غمانی باشد جلا
جلو استاده از
قرار اوستم
آنست که با
است و چنین
عظیم آید
از انشاد
آن اشعار
که سوله
این فیهست
میگشت
یاد و سید
بندین
اشعار
عقلان
نسیب
سود

فلاذون من کاس
نسیب
سود
عقلان
بندین
اشعار
یاد و سید
میگشت
این فیهست
که سوله
آن اشعار
از انشاد
عظیم آید
است و چنین
آنست که با
قرار اوستم
جلو استاده از
غمانی باشد جلا
مکین کیفیت اگر بیز
شبهت خود بخور
در مخم چن
وکن کنار و در
ناوک بید ادریز
نیت سه گرفتار بر با
شیرین خاست طبع
این غزل را در

<p>شیرینی لعلت ز لب بوسه با پرس یکبار خدار از اسیران و فاپرس</p>	<p>بیمعات که قدرشگر خویش ندان تا چند ز ما فارغ و آزدشینی</p>	
	<p>حسرت چوننداری خبر از منزل مقصود رسم و روش راه ز مردان خدا پرس</p>	
<p>عشق و ز زیدم کمال اینست و بس آفتاب بنیر و ال اینست و بس رفت جان از تن وصال اینست و بس آن بهین قاست حال اینست و بس خود تمنای محال اینست و بس ناگدایا نراسوال اینست و بس جان من آب زلال اینست و بس</p>	<p>حسن تو دیدم جمال اینست و بس من چگویم و معنی روی رثنت یار آمد از در دل بے حجاب کرد بلب ناله و پروانه سوخت وصل او کی در خور همچون منی هست آن شه خوبان نماید روس خود تبع راندی برگلوی خشک من</p>	
	<p>گفت حسرت عاشقی بر روی من از تو ام وجه ملال اینست و بس</p>	
	<p>سادیف الشین</p>	
<p>علاج او بود لعل نیکپاش سخنگویش</p>	<p>زرم هم بنگرد ز خمی شمشیر ابرویش</p>	

دل رم کرده من شد اسیر حلقه رویش
 مده از مندل خود در دسر بعضا مارا
 کنون از خواب بهوشی نیکو در گم بیار
 نه بخشد دیده گریان مارا تو تیا نوری
 بگردش مع رویش قصه شادی میکند هر
 مرا از پرش روز قیامت ترس با نستی
 بی نظاره سرب جو دیده نکشیم

غزال چشمم ادر کند اور دگلیش
 برو ناصح که من بو کرده از نف سنجوش
 مرا بهار چون خود ساخت از چشم جادوش
 بر برای هفتین در چشم خاک سر کوش
 نمیتسد دل بیباک من از شعاعه خویش
 که باشد غدر عصیانم بمحشر روی نیکویش
 که دارم در دل خود آرزوی و دلجویش

مرا از سیر گلها وانگردد غنچه خاطر
 تماشا کرده ام حسرت بحار لاله رویش

با گلرخان ز نشسته می در سرور باش
 گر عاشقی ز باده غم در سرور باش
 ایدل اگر چه خشک و ضعیفی چو برگ کاه
 ابرو کند اشارت و نزدیک خواندم
 ز اید بخور شراب و غم آخرت مخور
 بیرون نهنه ز شوخی ازین هر دو جا قدم

فایز ز خور خلد و شراب طهور باش
 از خوان دهر تلخ بنوش و شکو باش
 گریه تو کوه در بخت صبور باش
 چشمش بنمراه اندو گوید که دور باش
 امید و افضل خدا می خفوق باش
 دایم درون دیده و دل همچو نور باش

<p>کیشب فروغ خانم ایلمی شکویش بینایش چه فایده گوید کور باش عالم کجاست که تنگتر از چشم مور باش</p>	<p>یکچشم مصل اغیار بوده چشمیکه محالست دیدار یار نیست اکنون نماز آندل وحشی بسینم</p>	
	<p>از سرعامه بر فکن و خرقه پاره کن حسرت مهوش خانه ترویر مور باش</p>	
<p>دل درش دینش ایمان بدش عاشق بیسوسامان بدش یار اگر جان طلبد جان بدش سر تسلیم بفرمان بدش</p>	<p>هر چه خواهد تو جانان بدش صبر مهوش و خرد و قاتل و نون در ره عشق منرس از مزن سر بریدن اگر توست مایند</p>	
	<p>آن او باش سر پایت آن تو آنچه بود آن بدش</p>	
<p>بجز ده پاکگذارم برون ز خانه خویش نشست هر که چو عنقا در آشیانه خویش چه سود چون نتوان یافت در زبانه خویش ترا بجهیکه کشیدن بدام و دانه خویش</p>	<p>بر آن سرم که نهیم سر آستانه خویش ربا ز آفت دام فریب مردم شد اگر چه محبت صاحب دلان کاسیر گرفتیم بجه کف شیخ شمع میخواست</p>	

<p>نگویم آنکه بجانم ز اختلاط کسان ملولم از خود و از شر خود کجاست ز جام می نهدم محض خاشی بدن ترادم ز فسوختنهای عقل کو مطرب</p>	<p>ولیک عاجزم از نفس بر بهانه خویش که بخودم کند از چشم جادو آنه خویش که تا ابد زود بر لبم سانه خویش که خاطر مطرب آرد از ترانه خویش</p>
<p>ز عشق دردم افتاد آتشی حسرت چو شمع سوخت زبان من از زبانه خویش</p>	
<p>ردیف الصاد المهملة</p>	
<p>ستانه میکند زدم تا دماغ قص از قید عقل و دامن قسطنق برآمده عاشق بدوست سهل در جهان میکند لز زیدن تهنش ز نسیم ایام بیاد</p>	<p>عشقست باده که کند زو این غص در کوچه مست عشق کند با فراغ قص پروانه زین نشاط بگرد چراغ غص شاخ گل از صبا چون نماید بیاغ غص</p>
<p>حسرت بدوق جلوه ز کین آن نگار طاوس وار کرد دل داغ و داغ غص</p>	
<p>ردیف الضاد المعجمة</p>	
<p>از تو ام که نظر ابرو رشک پرستی و غرض</p>	<p>دز خودم بخودی و بی خبری بود غرض</p>

<p>پس بفر ما چه ز آینه گری بود غرض اشک نماز مرا پرده در پی دغرض نه مرا حسرتی و تا جوری بود غرض عشق من با تو ز اغراض بر بود غرض بوی زلفت ز نسیم سحری بود غرض وز لب لعل تو خونین بگری بود غرض نگر از نخل و فانی ثمری بود غرض</p>	<p>در خورد دیده و دل نیست اگر عکس سخت گرد در بزم تو ام پیش رقیبان سوا مقصودم بود گدای سر کویت بزن هر دم و از تو نکر دم طلب بوس و کنا مکبوت پیرین یوسف مصری چکنم بود از زلف تو مقصود سیه روز کن از تو خبر سنگ و فای هیچ نشد حال من</p>
<p>نیست اوضاع جهان الا بقیدین حسرت زین سبب چشم مرانی بصری بود غرض</p>	
<p>ردیف الطاء المهملة</p>	
<p>بیرون ز جنت آمده طائوس از خط گرد است چو سنبه بگلشن بجا از خط بنو و عجب که کرد گل ار لعل یا از خط یا هست گرد عارض او مشکبار خط مارا کند بلطف تو امید و از خط</p>	<p>از صفحہ غدا نوشتد آشکار خط در روی تو که باغ من است بهار من آری کجاست آتش بی دود و در جهان جمع اند بندوان که پرستند آفتاب آیات رحمت است خط مصحف زینت</p>

از بهانه حسن ماه قرون میشود نیکم	حسن تیرا چه کم کنده ای گلغند از خط
یکره نکرد دوست دلم شاد از جواب	حسرت اگر چه بنده نوشتم هزار خط

ردیف الظاء البجعة

از زندگی بغیر می و دوستان چه خط	بی شاپرد و شراب ز عمر روان چه خط
نخاش را چه فائده از نور آفتاب	زاهد تر از جام می از غوان چه خط
دو راز تو جان چو قالب بیجان نیست	ایمان جان اگر تو نباشی ز جان چه خط
پیش نظر اگر نبود زلف و عارضت	از بوستان چه فائده از گلستان چه خط
شکر نشان بود لب لعلت ولی مرا	خبر صبر تلخ زان لب شکر نشان چه خط
گفتم که هست لعل لب آب زندگی	گفتار ترا که خضر نه خود از ان چه خط

حسرت ز دوست کامل و خط جان خواه

عشاق از کامل و خط جان چه خط

ردیف العين المهملة

از شربت تاسخ بر خویش گریانم چو شمع	کاندر نی عالم شبی من نه زهره نامم چو شمع
بسکه از سوز غم بجان تن و جانم کد آ	صرف اشک چشم شدم چو سوزم بجانم چو شمع
چون چراغ گور درویرانم سوزم چه سود	سوققتند کاشکی در زبدم جانانم چو شمع

<p>گاه میسوزم بمسجد گاه میسوزم بید سوز عشقت سهر بر آورد از زبان استخامم که در عشق تو ام ثابت قدم</p>	<p>خود نمیدانم که گبرم یا مسلمانم شد میان جمع پیدا از پنهانم گر تیغیم سر بر استاده میانم چو شمع</p>
--	---

<p>حسرت بید دست دامنم یکدم نداشت تا گرفت آتش عشقتش گریبانم چو شمع</p>	<p>دریف الغین المعجمه</p>
---	---------------------------

<p>ایکمه مستی نعم عاشق شید افارغ تشنه تیغ از آب خضر مستغنی بسته زلف تو از طره شمشاد ازاد اینخوش آنوقت که در بسته برو اغیا دارم از فیض نگاه تو بدل میکند هوس وصل تو هم در دل دیوانه ماند نعم دنیا نخوری رحمت عقبی نهی</p>	<p>تابکی مابو مشغول و تو از ما فارغ در دمنند تو ز درمان سبحا فارغ خسته چشم تو از زگرگس شصلا فارغ سن و تو بر دو نشینیم بکیجا فارغ چشم مست تو مرا کرد ز صبا فارغ کرد عشق تو ام از درد تمنا فارغ دل درویش بود حسرت از پنهان فارغ</p>
--	---

دریف الفا

<p>داری بتاد از خمین نشسته از با یکطرف</p>	<p>شرم و تحافل کی طرف ناز و امانا یکطرف</p>
--	---

از نغمه و حسنت نخل و زخما و لغت مستفعل
دین ال و صبر و خرد از ما بغارت میرد
از دل فدا دم در بلا و زوید ما دیدیم
ممشوق و عاشق را بهم سوز و محبت لاجرم
اشتبابت سرست من کرد دست کار

داود و یوسف یک طرفه خضر و سوسا یک طرفه
رخسار زریبا یک طرفه زلف چلیپا یک طرفه
آتش علم زد یک طرفه جوشید دریا یک طرفه
یسوخت لیلی یک طرفه مجنون شد یک طرفه
بشکسته ساغر یک طرفه آفتاب مینا یک طرفه

حسرت ز جوانان را که بید چسان
این قوم با هم یک طرفه بیچاره تنها یک طرفه

چند گرد و بهر قلم دلبرم خنجر یک طرفه
هست عشق طبل پر وانه از زودستی
چون زینجا با الهوس هم میخورد یوسف نذر
میکنم چاک از غمش حیث گیر بیان خودم
همدم از افسون گرفتن میتوان از صهی بدست
خواهش ترا بس طومار حال عشق بود
جستجوی آن روز نایاب از سودا خایم
دست من تا دور راند از تار با زلف تو

ای خوش انصاعت که اید از دردم خور
شع دار و تاج زرین بر سر گل بر کن
عاشق آن باشد که دارد بهر جان
این کجا بنختم که افتد دامن دلبر یک طرفه
چون تو ان آور زلف آن پری پیکر
یا قدم چون نامه اعمال در محشر یک طرفه
میکنند در قعر دریا هر طرف گوهر یک طرفه
هر خط دستم چو سوزن منیز داشته یک طرفه

<p>کو کوی میگرددم اجزای دل آبر کبکف میکنم در یوزه دیدارش دل مضطرب کف</p>	<p>داده ام شیرین جمعیت خاطر ز دست همچو آن سائل که گیرد دست طفل ز آرش</p>
<p>در سرم حسرت هوای لطف لدا است بس کو دماغ انگه گیرم مشک یا غریب کف</p>	
<p>بهر استقبال خیزم سر کبکف مست ناز است آن بت ساغر کبکف غمزه خوزیز او نشتر کبکف تا گرفتیم زلف آن دلبر کبکف بایدت ای خواججه شتی ز کبکف طفل خواهد تا کشد اخگر کبکف دامن وصل تو افتد گر کبکف این صدف دایم بود گوهر کبکف بالب خشک آستین تر کبکف</p>	<p>گر بیاید یار من خنجر کبکف ریخت می بر خاک و عاشق زنده ابروی خمدار او خنجر بدست شانه سان کردیم دل اچاک چاک جاوه نهدت گلر خان چون گل بسر پیر نابالغ بود بر زر حسریص تا بروز حشر زنگد از م ز دست چشم من خالی نمیند از اشک حسرت از کوی تو گریبان با گشت</p>
<p>دیف القاف</p>	
<p>من ز خود رفته و با من سفری را عشق</p>	<p>ببخشستم و از من خبری دار عشق</p>

نالہ ما بادل سخت نوجا خواهد کرد
 همچو شبنم سوی خوشید کنم پرواز
 گرچه اشک از نظر خلق فدا دم زین
 میکشد عشق و جان در گرش مینخشد
 نعم تارکی شهبانخور ای عاشق مست
 مسید بدبو جنون خاک از حسرت

ما اگر بی اثرانیم اثری دار عشق
 گریه بی بال پریم بال پر دار عشق
 سودم این بس که بجالم نظری از عشق
 بزر ای عقل که طور در کردار عشق
 باش خوشدل که مبارک سحر دارد
 میتوان یافت که اینجا گذر دارد

دریف الکاف

هذا قصيدة عربية يائية في جواب القصيدة البهية
 البهائية اثبتها نظر الی ترتيب الديوان الفارسی

قل لنا ما الطرف الفتيك
 ان قتل المحب بعد وانا
 يا منى القلب لا جنابة لي
 اضحك الله فاك من طرب
 في الهو طال ما بكيت هما
 قطع الهوى والنوى كيدي

كل لحظا يقتلنا يفتيك
 لضللال فرينا يهديك
 غير ان الفواد يطمع فبك
 لا تنبالي هموم مشتاقيك
 انت ما قلت قطعا ما يملكك
 صل محبا بروحه يفديك

صادني شادن في قلبه
 نقطة الخال فو ومبسمته
 آرنى بانة كقامنه
 بالقد كانه غصن
 جاء بعد البعاد معتدرا
 قال لقياك نورنا ظريفة
 قال تو واعتق وخذ يا من
 قت ناقته أقبله
 قال لي يا مقل لا تكلش
 سم جفنيك قلت يا ضني
 واتبعي قهوة مشعشعة
 قال اشرب فان السماء
 نير لامع بلاريب
 قال ان الاله غفار
 اخذ الكاس في يدي بيضا

حبه ساكن بغير شريك
 كسواد يزين عين الديك
 ان تكن يا حمام في واديك
 من نسيم الصبا له تحريك
 قال يا مستهام ما يرضيك
 وعتاق و قبله في فيك
 كان رقانا فصار مليك
 قال ذرني فقلت واثنين
 او ما كان احد بكيفك
 قال صبر الامر اشغ تشفيك
 نقصت عهد اهد نسك
 ان تكل مبتاع عني نجيبك
 جوهر ما تبع بلا شكيك
 وادار الكؤوس من هاتيك
 فسقاني وقال لي ايضك

عبد الله بن يحيى
 كبرياؤنا
 خرد من بعلقة
 بن بيسم
 بن شيبه
 وهران
 وبندي
 محمد بن منصور

بات یسیر و تحسین حیات
 طالع الفجر ثم صلح الیک

اذکر الله یا سعید دوع
 ذکر سعیدی و خذ با یعدیک

<p>نشست ملی آتش سوزان من از اشک شد پر گل تر کلبه اخزان من از اشک شد فاش بزم غم منبہان من از اشک پر لعل و گهر ساخته دامان من از اشک گردید سیه تر شب هجران من از اشک دین یدہ تر ابر بھاران من از اشک خالی نشود دیدہ گریان من از اشک شب نیم زده شد ز گس جانان من از اشک آلود بخون نغمہ گان من از اشک آفت زده شد نسو دیوان من از اشک</p>	<p>افق از پاختانہ ویران من از اشک از بسکہ مرا خون دل از دیدہ فیروز بخت این طفل من افسوس عجب بڑہ و آید چشم کہ گھی خون و گھی اشک نشانند باطلت کتب گشت بھم ظلمت باران ہست این دل خون گشتا نمن از اشک ہر دم سدش آب ز دریای محبت برگریہ بر شاہ من آخر دل او سوخت شب ہست خوابتہ او بود بیام حسرت سختم گریہ بیار دچہ تو ان کرد</p>
---	--

ردیف الکاف الفارسی

کشت بار آتالب او از خط فیروزنگ
 شد میان گلرخان اور لقب فیروزنگ

قلوبک زینا
تاج ست فخر
منظر عالی

<p>سنگ بدنامی ز دم پیشه ناموس و سنگ شیشه می شکست اون سزاورا سر آزاو یک دارم با سه پوشد ز گنگ میکشد چون عاشق مشتاق ز آغوش سنگ در شکار طار دل هست با زین جنگ هر که وارد چون من شیدا انگار شوخ چيست اکنون ای بت بیان کشتن</p>	<p>توبه بردست سبو کردم چو از زهد ریا صحبتم با محسب از عجب کیفیته تا بجه رنگ بر داز نو گرفتاری نه شکم آید از قباکان سر و سیم اندام چشم او از پنجه گیری مرگان در کی چو مستوران تواند با سلامت زیستن جان طلب کی دی ز من گفت که اینک بیخ</p>
--	--

حرف الکام

<p>هل لئامنک رخصه القبول دهن تنگ اوست بسکه بخیل نانشد خضر خط بنه دلیل کل شنه سن اجمیل جمیل کل جنه الیک منه تمیل آب از دیده میرود و سهیل انه خیر ناصر و کویل</p>	<p>ای لب لعل تو شفا علیل سائل بوسه را دهد دشنام ره سوی آندهن نبرد کسی کو خفا بینم از تو بدبدم پان کردی دلم به تیغ و هسنور دور از کحل خاک کویتوام یار من بس خدا بعشق بتان</p>
---	--

حسرت از فیض مولوی جامی
این غزل گفت بالسان کللیل

گل دروغ بتان چیدن چه حاصل	بنخوبان عشق در زیدن چه حاصل
سراز تسلیم جمیدن چه حاصل	تیه تیغش لمبیدن چیست ایدل
مرا در خون نشانیدن چه حاصل	نه آخر در دل من می نشیند
کف افسوس مالیدن چه حاصل	چو خونم ریختی ای ناخدا ترس
ز من هر لحظه رنجیدن چه حاصل	گر قیامت دباشی از قیسمان
دمی چون صبح خندیدن چه حاصل	چو شبم گریه کن بر بستی خویش

بیا حسرت بگوی یا بنشین

بکوه و دشت گردیدن چه حاصل

تخل کن تخل کن تخل	سنا ای دل نعم در بند کل
تامل کن تامل کن تامل	گو حرفی که رنجت اطیار
توکل کن توکل کن توکل	چو ابراهیم اگر رفتی بانس
تجمل کن تجمل کن تجمل	شبه حسنی تخت خوبی و ناز
تترل کن تترل کن تترل	اگر داری سر عاشق نوازی

<p>تغافل کن تغافل کن تغافل</p>	<p>وگر عاشق کشی افتد پسندت</p>
<p>بدرگاه احد حسرت با حمد توسل کن تو سل کن تو سل</p>	<p></p>
<p>جز القفات تو نبود مدعای دل اینست سرگذشت من با جزا دل نور خست اگر نشدی ز نهامی دل باور عشق ساخته کردم دو آدل دام بلاست بار الهام برای دل ناز و ادا و غمزه توشد بلای دل در شمع گلر خان که دید خون بهای دل ناید چو پیشه وقت شکستن جدا دل رو پس نگر در چه دو دیدم محفای دل</p>	<p>تا خنجر گاه توشد آشنای دل دیدم بآب دیده خود پارهای دل کی در حسرتیم کعبه وصل تو بسید سر رشته درستی دل در شکستگی است بلا ف سیاه بر رخ چون ماه انصاف دل راه ز بد و عفت و تقوی گرفته بود گل راجه پاک بلبل اگر شد باز و بلاک مشکل ز حال دل شود آگاه دیگری حسرت رسید دل ز من پیشین در</p>
<p>حریف المیم</p>	
<p>ز دست دل ولیکن ناگزیرم نگیرم دست تو هرگز نگیرم</p>	<p>همینجا هم که ترک عشق گیرم پنی قبل از کشمشیر گیرم</p>

گنم جان و دل خود را فدایت
 مرا خود آرزوی جان به نیست
 بگر چشمم بیسار تو کردم
 ز دست تو اگر باشد دل
 نگر دی ای شکار افکن مرا صید
 چه حاجت بند بر پایم نهادن
 بسی شرمنده گرد و مهر تابان
 غریب و عاشق و شوریده عالم

تو که قلم کنی سنت پذیرم
 که در پای تو ای قاتل میم
 که بر دل زد و بنوک غمزه تیرم
 بود ای نازنین چون شعله میم
 من لایع چشم تو حقیرم
 که من در بند عشق تو اسیرم
 اگر بیدرخ ماه منیدم
 خراب و خسته مسکین و فقیرم

بظاہر ذره ام حسرت و لکن

بود خورشید پنهان در ضمیرم

گاه گاهی سوی خود میخوانیم
 از سر دنیا و دین برخواستیم
 چون صدف از بسکه سودم بر دست
 بسته ام نقش تو خوش بر لوح دل
 در تماشای سرپای تو ام
 بنیو ام ویران و آبادم تبو

چون بیایم پیش تو میرانیم
 تا مگر پهلوی خود نیشانیم
 استخوانی ماند از پشیمانیم
 غیرت بجزاد و رشک مانیم
 منسکه چون آئینه در حیرانیم
 ای ز تو آبادی و ویرانیم

<p>کو دوکان خند بر نادانیم ایکه بختت سرگردانیم آشکارا شد غم خصمانیم</p>	<p>گر بقول شیخ گویم ترک عشق رخستم ده تا روم گرد دست ز آب چشم و آتش دل همچو شمع</p>
<p>پر سیم از ناز حسرت کیستی من چه گویم خود نکو سیدانیم</p>	
<p>از گلی در سینه چنان خار خاری داشتم پیش ازین آن در دوز دل یادگار داشتم نال جان سوز و آه شعله باری داشتم اندرین قفسیده خاکستر شراری داشتم ای خوش آن ساعت که در وانظار داشتم شمع سمان شبها گذر سوی هزار داشتم</p>	<p>یاد ایامیکه در دل عشق یاری داشتم این زمان درم دلی از درد عشقی یادگار اشک خون با آنکه میزد آب بر آتش مرا پر فرارم گریه ابریموت را چه بود شادی وصل و غم هجران نهی سازدن شد چراغ من از آن روشن که با سوز جگر</p>
<p>یاد آن شبها که حسرت در تجلیگاه وصل سوزانم گریه بی اختیار که داشتم</p>	
<p>شمس را بر سر قمر دیدم این نمک را به از شکر دیدم</p>	<p>بر سر یار تاج زر دیدم دیدم از جان لب تو شیرین</p>

<p>من گلر شادی آرزو کنم سوختم مرگان اشک گم نوک مرگان شوخ چشمان است سینه داغ در عشاق است من بفلس بدولت نختم تا مرا عشق بیشتر گردید وگر از خود ندیدش آگاه نبرم نام دوست دیگر که از کوه غم شکست این بود</p>	<p>که بزم شادی دگر دیدم قطره آب را شر دیدم رگ جانرا که نیشتر دیدم تیغ او را اگر سپردیم دامن خود پر از گهر دیدم غم و اندوه بیشتر دیدم هر که از تو با حنبر دیدم بسکه از دوستان خط دیدم آنچه زان یار خوشتر دیدم</p>
--	--

دوش در کوی یار حسرت را

بالب خشک چشم دیدم

<p>لعلت چو بوی عیسی رنجور چرا باشم چون لبر من بهن نزدیکت است این باور کنم جانان من غلو تو ام نهان من زند قح نوشتم از شوق تو در چشم</p>	<p>چشمتم چو شود ساقی مخمور چرا باشم با این همه نزدیک من دور چرا باشم منتظر اگر باشم مهور چرا باشم در حلقه سرستان مستور چرا باشم</p>
--	---

<p>فخار چرا باشم مجبور چرا باشم از بهر تو مخزونم مسرور چرا باشم</p>	<p>لا فاعل الا هو من کیست تم ای بدگو گفتی که بگو چونی از بهر چه مخزونم</p>
<p>با آتش عشق تو جنت چه کند حسرت از غیر تو آزار دم با حور چرا باشم</p>	
<p>چو چشم مست او از جامم دور خویشتم دماغ پیر کنعانم ز بوی پیرانم سر شوریده منصورم از دار و کونستم هم از ناقوس تجانه چو کفهر پنهانم که بعد از مرگ هم از لذت آن در گفتم نی فهم چه میگوید بر و ناصح که منستم</p>	<p>نه چون مرغ چین از ساعر گل در چینم دل گرم ز نیایم ز عشق یوسفی دم تجلی دیده یارم چو کوه طور در برم ز لیکت م سرخوش چو ایمان مسلمانم ندانم پاچه مستی بود با جامم عشقت چه سرست محبت رفیعت سونم آید</p>
<p>می وحدت ز جام عشق نوشید مگر حسرت سخن ستانه میگوید از این ز سخنم</p>	
<p>عفو تر از زبان چه بود اگر گنه کنم هر چند نامه عمل خود سیه کنم ظلمت اگر نگاه بخورشید و سه کنم</p>	<p>بر رحمت تو با همه عصیانم که کنم یک قطره ز آب رحمت تو میکند بنفید بعد از نظاره رخ عالم فروز تو</p>

<p>یکه مرا بر دره خود دو چار کن باشد گدای کوی تو سلطان وقت پیش چون بیستم مجال که بوسم کاب شاه</p>	<p>تا نقد جان نثار بران مرد رو کنم در یوزه نگاهی از ان باد که کنم باری بدین سرمه زگر دیکه کنم</p>
<p>حسرت بیاد دوست نشینم تخی ز تو تا چند عمر خویش بغفلت تبیه کنم</p>	
<p>نشد حاصل مراد نیا و دین هم بخاکش بر امید بوسه پا پیش آن لب شیرین تر از جان بر آهش آسمان برگشته چون گوی نمودی رو دلم از مهر بردی بد لها میزند دست تو ناخن غلط گفتم که زلف تست عنبر دل محنت قرین بردی ز می لطف</p>	<p>به عشق یار آنهم رفت و این هم نهادم بینی و سودم جبین هم شکر شکر منده باشد انگبین هم غریق بحر عشق او زمین هم نهفتی رخ که بستی بکین هم اگر باشد نهان در آستین هم خطا باشد که گویم شک چین هم سرت گردم بر جان خزین هم</p>
<p>سعید خسته وارد باغ غم دین غم عشق بتان نازنین هم</p>	

<p>صدف بجز او چشم ترس خنیم هفت تیر او را جگر سا خنیم ز افتادگی بال و پر سا خنیم که مانا له را بی اثر سا خنیم جفای تو ز او سفر سا خنیم به شکر و دمان پر شکر سا خنیم که داغ غمت را سپر سا خنیم خرد را ز خود نیچر سا خنیم تخی خویش را از مهر سا خنیم مس دل درین بوته زر سا خنیم</p>	<p>ز خون دل خود گهر سا خنیم سپر تیغ او باز سا خنیم چو شنیم سرمه میل خورشید داشت میندیش نالیم اگر چون جرس نهادیم پاد رطریق و فنا اگر زهر در کام ما ریختند ز تیغ حوادث دلم را چنیم جنون تا دهر از تو ما را خنیم همزایه عجب و پندار بود چو عشق تو در سینه آتش فروخت</p>
<p>سعید از غم چون ظهوری کوی که با ساقی عشوه گرس خنیم</p>	
<p>کرد خدا در تو ظهور ای صنم بی تو دلم را چه حضور ای صنم آرزوی جنت و جوار ای صنم</p>	<p>دیز و حرم را ز نور ای صنم هست اگر کعبه و گن است کن طالب دیدار تو داند قصور</p>

<p>آن شود جلوه طور ایصنم روی تو بینم چو بگور ایصنم بر که شد از قرب تو دور ایصنم روی نوشت و چه سرور ایصنم ز آنکه شراب است ظهور ایصنم</p>	<p>گر بجای رخ پر نور خود سهل بود پاسخ منکر نگیز طاعت او موجب بعد از خدا صحبت تو مایه عیشش ابد باده عشق تو خورم چنانچه</p>
<p>حسرت دهنه ششغی آورد روی ترار و ز نشور ایصنم</p>	
<p>چشم پر خون نیر پاست چون خناسیدم گر من بیدت پاساز و نواسیدم دست و پائی میزوم کرد دست پاسیدم بادل صد چاک اگر نخت رسامیدم</p>	<p>گر سرو برگی درین بستانسرسیدم می بخادم همچو فی لب لب جان بخش تو تا هر یک عبده وصلت رسیدن مشکل است شانه سان و ز زلف تو دست تمنایمیزم</p>
<p>آنکه میدار و ز من حسرت جفا خود بیغ ساده لوحی بین کز چشم وفا میدم</p>	
<p>تیز گاهی خوریم خون بچکیدن دریم چشم نظر باز را رخصت میدن دریم</p>	<p>بسعل تیغ شویم تن بپیدن دریم تا کسی نگر در سو تو ا دیده باز</p>

او فدا اندر زمین زلزله روز حشر
 نیت عشقم نداد اذن ز لیا صفت
 با سر کوی ترا سخن گلستان کند
 مرغ دل نارسا گرچه بیخفت ویش
 در برگ جان نیست ماده شور و شتر
 به چو دعای بحر تا عسرش برین
 نغمه جان بخش من ز زره کند مزه را
 نکته عشق جوان میرود دم بر زبان
 آفتش ای دلربا سیب ذوق و انما
 ماده در دو دست نعمت الوان را
 سینم پر داغ ما فریغ امید است
 باقیام وقوع دست نهبت در سجود
 جام لعل هوری پرست از می بر ز عشق

گرد دل بیاب احکم تمبیدن دهم
 ناصح مکار را گفت ببردین دهم
 اشک دگر نیک را پای دویدین دهم
 تا بلب بام تو بال پریدن دهم
 بیشتر غمزه را نوک نلبیدن دهم
 آه شب تار را نار رسیدن دهم
 صور سرافیل را اذن میدن دهم
 این فلک پیر را گوش شنیدن دهم
 گفت ترا گاه که دست چیدن دهم
 گو که ندوق غمش لب بکین دهم
 آه چشم ترا سر بچردین دهم
 به چو فلک تازین قبچکیدن دهم
 حسرت و نخست را جرح چشیدن دهم

این شعر در کتاب
 گلستان
 در باب
 عشق
 آمده است
 و در
 کتاب
 گلستان
 در باب
 عشق
 آمده است
 و در
 کتاب
 گلستان
 در باب
 عشق
 آمده است

در ذیف النون

قدم بر شنگان خود بنه کار میجا کن
 پرش لب کشای ماری در ادا کن

<p>سرمه اگر در ای ازان بر و گره کن سرت گرم بیا این خانه را یک شب تا نشان نگاهش آفت جانها خراشش قنبر بر کن تخی خود را درین میان از خود همچو پند تو خود از خنده شیرین کشود این معالک</p>	<p>دشمن شیر چون ندانه گیر و خون نمیزد چراغان کرده ام ز دماغ در خلوت سر اد دو چشمش ز گس شصلاق در لجوی او طو اگر خواهی تراد در دل شراب معرفت نبرد سعی و دمانت کسی کشود و نکشاید</p>
--	---

<p>بحسب آن رخ پر نور بنما تا بحرف آید زبان طوطی خود را از این آینه گوین</p>	
---	--

<p>آینه دادم در کفش گفتم که رو کسیت این بچید یارب در سرمه سودا مو کسیت این بلا ز بدن آن موی غبر از تو خوی کسیت این در دامن باد صبا خاشاک کسیت این در جیب خورش از درمان دیده بوی کسیت این پیش نگاهم در چمن روی نکوی کسیت این صحر که کسی در کویتو پرسد که کوی کسیت این ساکن نباشد بکیزمان در جستجوی کسیت این</p>	<p>گفتا بسویم کرده رومال کسویت این از سنبل باغ ارم گرد پریش خاطر رخ از غضب افروختن عشا و غم در سوتن با چشم خون بالا ما چون سر مه آمد آشنا صخره چو باشد در جهان اباد دل تنگم همان بچید هم وار من بخمید هم از نترن اگر کنم از خود تو تار و نیار دسوی تو شد گرچه پای آسمان پر آبله از احترام</p>
--	---

ایک دردم فزون کنی هر دم	آخر این درد را دو ابرسان
ای لب لعل تو مسیح زمان	بدری شربت شفا برسان

رسد آناه در برت حسرت

انچه نین طالع رسا برسان

خوبان زمانه دیده ام من	ز انجمله ترنگ زیده ام من
در دو بخت دین دنیا	ایجان جهان خریدم من
تا دامن حشر تمنگه در	از بهایه خود رسیده ام من
بیفانده آدم درین باغ	جز داغ گلگی نخبیده ام من
پیراهن عقل خویش تن را	از دست جنون دریده ام من
ترباق وصال کن بکارم	ز بهر بجران چشیده ام من
از حسرت تیغ آبدارش	بچون بسمل پسیده ام من
لطف عجبیست در اسیری	از دام عبث پریده ام من
زینغم گنگشت خنجر او	از خود سر خود بریده ام من
رحمی رحمی بحال زارم	کز بهر بجران رسیده ام من

از هر دو جهان رسیده حسرت

بیا خوش آرمید ارمین

دور از تو جان جان تن تنها گریستن
 جانان چکا چشم ترا با گریستن
 نبود رو او بر زگرس شهلا گریستن
 از یار خنده کردن و از ما گریستن
 جز در محبت تو مبادا گریستن
 یا سخوت ز آتش غم یا گریستن
 یکسان بود گریستن و نا گریستن
 امروز باید از غم فردا گریستن
 منافع زلفت در دل شهلا گریستن
 دون به نیست از غم دنیا گریستن

خوش آیدم بگوشه صحرای گریستن
 با با نصیب عاشق شیدا گریستن
 چشمتم اگر بگریه نشد آشنا چه عیب
 ماندن خنده چمن و گریه سحاب
 بی یاد تو بگریه نباشد حلاوتی
 ارم چو شمع در شب هجران همین کا
 چون وصل او بگریه نمیشود
 فردا بگریه ز آتش و ز رخ نجات نیست
 شبنم بر زرد دست بدامان مهرزد
 ز بخار آب چشم نریزی بجز غرض

حسرت نگفتنت که مکن گریه بر ملا
 رسوا شدی بخلق ز پیدای گریستن

بیا ای منوس تنهای من
 که بهر کیست این سوای من

بیا ای دلبر باری من
 تو مستوری ولیکن خستواند

عزیز شمع
 عذرا گریه
 همیشه در حال
 عدال میوان
 بنیاد گریستن
 منتظر است

<p>جباب آس اسرود انامی من که نشوید و قدر انامی من چکار آید دگر بینای من لباس اطلس و دارای من</p>	<p>بجهد آمد که پر شد از هوا ایت کجا پیر سخان و بادۀ ناب پوروی خود ز چشم من بخصمی بن خاک سرگویی تو باشد</p>
	<p>تفقید گر قبول با حسرت چه حاصل از جبین فرسائی من</p>
<p>خنده زد گفت سدمردشاهی از خون محضری بود که میداد گواهی از خون کاش رنگین شود آن پنجه اطعی از خون میکشد نقش عجب بر رخ کاهلی از خون آن بت شوخ که نا کرده گناهی از خون خون ناحق کنی و عذر نخواهی از خون</p>	<p>گفتش دست کش ای طفل سبک از خون منکر محض شد از قتل من و دامن او زین چه خوشتر که کند زون من آرایش او مژه ام در غم تو موقلم قعاش است خون من ریخته بر ناصیه ام کرد درم از که آموختی این شیوه در اسلام گو</p>
	<p>کرد یارم سفر و چشم تر من حسرت در پیش قافله ساخته راهی از خون</p>
<p>نه چنان دلبر گزید که من</p>	<p>کس نچندان بخون طلبید که من</p>

<p> طفل اشکم به سر دوید که من خنجر ناز بر کشید که من از لب آنم شنید که من مرغ روح از نی برید که من دل به بھلوی من طرد که من بد بد خوشنجر رسید که من جامه یوسف چو گل درید که من خویشتن را کسید که من بادی از کوی او وزید که من </p>	<p> گفت پای مرا که بوسه بد گفتم از من که میستاند جان گفت دل مرده را که زنده کند که شدی سوی یار نامه برم گفتم آرنده پیامش کسیت که خبر از سباد بد گفتم گفت حسن مرا از اینجا کسیت کی تواند ترا شناخت که تو بوی جنت که آورد گفتم </p>
	<p> گفت جانان که رام من که شود جان حسرت ز تن رسید که من </p>
<p> خواند بی عقل و شعور بچوشتن در بطون و در لہوز بچوشتن دست رد خور دار غور بچوشتن یار با طبع غبور بچوشتن </p>	<p> یار ماراد حضور بچوشتن میبدر دل را نمان و اشکا دید خود را مدعی در خضرش کی روادارد وجود غیر را </p>

دید عاشق در دل خود آنچه دید	سوی عمران بطور خویش تن
حسن رویش میتوان دیدن بحشیم	گر کند بنیان نور خویش تن
معنی یک پیمان نمی کردم گرو	جنت و غلمان و جوار خویش تن
بر در میخانه ذکر قصر حسد	گر کنم باشد قصور خویش تن
مغربی حسرت بمقصد رسد	طی نکردم راه دور خویش تن

مردیمف الواو

چه دلدورست یارب تیرقدآن کمان	کسی چو نبر نخواهد شد از انقد و از ان ابرو
بمخفل گرچه با اغیار چشمت در خنکوی	ولی دارد اشارت با سمن مسکین نمان
بیا بر گوشه بام و نما ابرو که از جملت	سه نو باز نماید رطاق آسمان ابرو
شهید عشق را از غمزه تیری بدانش	دمی نگذشته گری تیغ زد کاری بجان
مخوان از گوشه چشمم سوی محراب عطا	که دل بستم محراب خم آندستان ابرو
مشور حمت کش سر مه کش در سر او	چه حاجت چه نتوی را با چنین چشم و چنان ابرو

ز فیض حافظ شیر اردارم این منزل حمت
مرا چشمی سست از نشان دست آن ابرو

بردیم بنجاک حمت او

مردیم ز در وقت او

<p>قربان سر مروت او بیامیه نیم بدولت او ماییم و هوای قامت او شد بر که خراب صحبت او نویدیم ز رحمت او</p>	<p>آمد نماز گشته خود دارم ز رو سیم زنج و اشک و اعطای چکنی حدیث طولی با حور بهشت کی نشیند اگر بهره ز طاعتش ندارم</p>	
	<p>دانی که دل تو صفت حشرت آئینه حسن طلعت او</p>	
<p>ز در دلم خندنگ نگاه می که آه از او از بهر خود بد روز سیاهی که آه از او مفلس شدم بدولت شاهی که آه از او دل بر فروخت آتش آهی که آه از او باز آدم بجال تباهی که آه از او افتاد یوسف تو بچاهی که آه از او در پیش تست روز سیاهی که آه از او هر عضو تست بر تو گو ای که آه از او</p>	<p>ابر و کمان چشم سیاهی که آه از او کار نشان غیرت ماست که آه از او عشق آنچه داشت ز دل و دین بزود ترسم رسد بگوشه بامت شران با اشک آه غم سفر کردم از دورت ای آنکه کرده دل خود گم در آن ذوقن شبهای ماه باده بطلعتان مخور ره ز جز آنکه پرده برافتد ز روی کار</p>	

حسرت تبو به محو شود دیگر گنه که هست
این هستی نیست گناهی که آه آرزو

<p>نرفت از دلم شوق رو سخته نکو بگر دیم پیرانه سر کو بکو کنم ناله از دست دل پیش او بیایش کنم گریه چون آب جو به پیری نه از من رو داین دوخو که دریا گنج بجام و سبو زبیدادم شرکان آن جینگو چو سوزن زندگانه انرا رفو که شرط نماز است اول وضو گوبسته باشد در گفتگو بحسنت که دار عجب رنگ بو بامید سوے تو آریم رو که ماییم سرتا بپا آرزو</p>	<p>شد از تن توان و سیاهی بوی من و دل پی دیدن رو خوب بهر با کنه یس نم گلی چون سوز بهم جا که سروی بود خوشترام نظری نظر باز هم حسن دوست مگر دود و چشم نگهبان اشک بگویم من خسته ای هر دمان چو خنجر کند چاک دل را گھے نهم زیر پایش رخ شسته ز اشک دلم بادل یار دار در سه گل باغ عشق است و نغ دلم توشه ماگ را تو غننه ما فقیر مکش امن از ما بجرم طمع</p>
--	---

مشوحت از لطف حق نامید
 که فرموده اوست لا تقنطوا

ردیف الهاء

<p>ظلم است و بختان استغفرا کوشم و ابرو کو لعل درخواه از سر غیبی کس نیست الگانه با طیب خاطر حجب و اگر راه افتاد از خود یوسف درینجا تا چند نام تا کی کشم آه یا یار در بر یا قصه کوتاه جائیکه باشد دل را بدل راه</p>	<p>تشبیه رویت با مهر پناه گر نور دار در وی مهر و مهر مخفی است از ما را از بیان در ملت عشق مردم در آینه در غمغیش دل خوش کرد منزل دل آهین است آن سیمین را ما عاشقان را پروای نیست بی قاصد آید مردم پیا</p>
--	---

زان می که حافظ شد مست بخود
 ساقی بجزرت یک جرعه نگاه

<p>و ریاضت گزین هست بمن ده از آب عنب گزین هست بمن ده گرد لب لعل شکر هست بمن ده</p>	<p>گر با تو صبا خاک در می هست بمن ده جانم بلب از خشکی زهد آمده ساقی از کاسه چشم تو بنده زهر کشیدم</p>
--	---

دین و دل در ره او باخته می خیم

فصل بحارست احمد ^ت	وصل نگارست احمد ^ت
لیل و نهارست احمد ^ت	پیش نگاهم زلف و رخ یار
بوس و کنارست احمد ^ت	از روز تا شب با آن شکر لب
در اختیارست احمد ^ت	بی جبر و اگر اه آن غیرت ما
بی خار خارست احمد ^ت	آن سر و گلر و پهلوی پهلوی
با هم دو چارست احمد ^ت	چشمم چشمش از بخت بیدار
از دست یارست احمد ^ت	در سانغم تل بر بستم گل
دستم بکارست احمد ^ت	گر طوق گردن که شانه زلف
صبر و قرارست احمد ^ت	دلدار در بر دل را میسر است
آن گلغذارست احمد ^ت	بر حرف من گوش خندان آمو
شبهای نازست احمد ^ت	از مهر و پیش چون وز روشن
مردم بکارست احمد ^ت	ابرو کمانم از تیر مزگان

این غزل بفرست
 نور العین جنت
 سینه بفرست
 در وقت خواب
 جانانه ارست
 جان شاه کاست
 در دست راست افکار

این نغمه حسرت در گوش انگل
 صوت نهارست احمد ^ت

کار از فرات بجان رسیده	این کار دبا سخنان رسیده
پیوسته بدل ز صفت فرزگان	تیر و تبر و سنان رسیده
از گریه عاشقان دران کو	شور است با آسمان رسیده
مشکل که خدا رسیده گردد	زاهد که نه تابان رسیده
اسید که باریاب گردد	هر که بر آستان رسیده
اندیش ز آه پیر حشم قد	چون از تو شود زبان رسیده
دیدم که خط آنکه در هرگز	تیر که از این گمان رسیده
ای آنکه ز خوان نعمت تو	قوت همه را یگان رسیده
حسرت با مید حمت تو	
در زمره عاصیان رسیده	
ایکه سر تا پیا خوش آمد	در بر من پیا خوش آمد
ایقوم تو موجب شادای	مرحبام جبا خوش آمده
ای دل دیدگان من جا بیت	آمدی از کجا خوش آمد
بخدا دلبر باست هر عفت	همه تن دلبر خوش آمد
گر نشینی بچشم ما چه خوش است	تو که در چشم ما خوش آمده

	تابانی چہ سنا خوش آمد بسکه ای دل با خوش آمد ای نسیم صبا خوش آمد عاشق از تو ناخوش آمد	روی خود بمن بدید پیش جو رسم از تو ناخوشم ناید از سر کوی دوست می آئی از بر بار حضرت خوشی بگرد	
<h3>سریف الیاء التثمانیة</h3>			
	تو عهد با که هستی که باز نشکسته کنی اجازت صیاد از قفس رستی مرا ز روز ازل داده اند ترستی عدم کجا است که بنفیرم از ترستی که گفتمت بنشین و ز نار نشسته	ز رخم از تو که چنان بدعی بستی حرام باد ترا سیر گلستان بلبل ز عشق مستی و بهوشیم امر نیست میانه من و او هستی هفت حجاب مگر ز خار من عار آردت ای گل	
غزال خوشی خود را تمسکی حضرت گراز کند هوا و هوس برون هستی			
	صراحی در فعل ساعده بسته که بر دل میرسد هر دم شکسته منم ز نار بندی بت پرسته	بود خشم تو مست اما چه بسته چسان زنگ رخم بر جا ماند مسلمانان مسلمانم گویند	

<p>مردی با نیا شد نشسته کنز نبض طلیل آهسته جسته چرخش بودی که از اول نبسته</p>	<p>گهی در مسجد گم که در خرابات دل کم تبیط از شدت ضعف چو عهد آخر شکست آن سبت بیبا</p>
<p>گرش می بود پاس آشنائی چرا پیوندا حضرت گسته</p>	
<p>باز در سینه سنا نم زده هنگام کسی تا نیاید یکفتم زلف پریشان کس بسته سلسله کاکل بچان کس هست گرداب بلا چاه رخندان کسی دارم از بسکه خیال لب دندان کسی تار باشد ز کفر گوشه دامن کس مکن ایجان جهان غایت ایمان کس نمود در دامن خسته پیرمان کس</p>	<p>باز دل برد ز من ز کس فغان کسی دل آشفته من جمع نگر و هجر گز یکسر موی ندارد دهبوس آزاد نیست امید کز زنده بر آید دل ما آید از چشم ترغم گوهر و مرجان بیرون آستینم نشد از دیده جدا یک ساعت زلف شبنگ مکن برقع روی چو مهت دوستان جال مرایش طلیبان مبرید</p>
<p>من امید از دل و از دیده بر بچم هست شد دل و دیده من و اله و جان کسی</p>	

<p>ساغر باده بیاری ایستاقی رشخه فیض بیاری ایستاقی تشنه کام گذار ایستاقی مردم از رخ خمار ایستاقی دست از باده مدار ایستاقی آهوی شیر شکر ایستاقی یار آمد کینار ایستاقی از میان من و یار ایستاقی</p>	<p>میوز دباو بجا ریستاقی ابر بیار و من میگریم کف فیاض تو ابر کریمت باده ده باده که جان یابم جان میکشان دست به امان توانم هست چشم سیه منورت خیز تا ساغر شکر از نیم باده در ده که دوی بر خیزد</p>
<p>نفس حسرت چو میزد ز خمار نجم باده سپار ایستاقی</p>	
<p>از من بخان مدار کرایا میکند از غمزه کار نشتره فساد میکند بر جان ما ز جگر چه پیدا میکند دلهای عاشقان تو کجا شاد میکند ظالم تو خانه کس آباد میکند</p>	<p>می نیت که ناله و فریاد میکند از گیس تو خون که روان کرد و یک خود اسی آنکه داو میطلبت بهر چیزی زیاده دلدار اگر دولت کند شاد شکو چه بیت گر چو تو می خراب کند خازان است</p>

بر دل نپیدن تو کسی رحم چون کند		تو رحم بر کس ای ستم ایجا بدی میکنی	
پای ملت رآمده جائی زیر سنگ			
حسرت صفت که ناله و فریاد میکنی			
ربودی عقل و دین من چه کردی	چه کردی نازنین من چه کردی	شکستی عهد و پیمان و من را	که بستی بکین من چه کردی
شب تاریک من روشن نکردی	چه کردی چه بین من چه کردی	خندگ عذره افگندی سوی غم	که کردی دلنشین من چه کردی
دل جمعی ربودی باز دادی	دل اند و بگین من چه کردی	بیکدمین ز چشم حباد وانه	بعقل دور بین من چه کردی
بگو حسرت ز من آن نازنین را			
که با جان خرم من چه کردی			
رسیدی از کنار من چه کردی	ز من بر دی قرار من چه کردی	خونم دستباز کردی نگار من	و فادشمن نگار من چه کردی
نکردی مهربان روزی دل یا	بگو ای عشق کار من چه کردی	فکندی سنگ و خشت از گوشه بام	نظر بر حال زار من چه کردی

<p>عاشق گلخانه از من چه کردی ندانم نسیو از من چه کردی</p>	<p>کند گل خنده با بلبل چه ناله دل پیر جوان از کف ربودی</p>
	<p>پریشان شد دل حسرت چو دانه سبا با زلف یار من چه کردی</p>
<p>دل نالان مدد دیده گریان مدد سنگ طفلان مدد خار بیابان مدد چشم گریان مدد ابر بجزازان مدد آفت جان مددی فتنه ایمان مدد چشم فشان مددی رهزن ایمان مدد روی رخشان مددی زلف پریشان مدد</p>	<p>بنگم از ضبط غم عشق رفیقان مدد سر و پای من دیوانه بر احسب طلب است گریه ام چون سبب خنده آن تا نگل است طاقت و صبر مرا چون تو نگاری باید دل مغرور من از زهد و ورع میل افتد کفر و اسلام بود پرده سینای من</p>
	<p>چندانکه ز غم دوری جانان حسرت شاه گیلان مددی رحمت یزدان مدد</p>
<p>دلبر و دلده و دلدار و دلا آرام تویی لاله رو غنچه دهن سرو گل اندام تویی شب تویی روز تویی صبح تویی شام تویی</p>	<p>مایه خوشدلی عاشق ناکام تویی چون نگل گشت چمن دل کشت آبرین از مه و خورشید زهر نیست که در دیده من</p>

<p>ساقی بزم که بر کف نهدم جام توئی منشا کفر توئی مبدأ اسلام توئی ساقی و جام می ورنه می اشام توئی</p>	<p>صاف و در دایم رسد میکشم نوشام ظلمت و نور بود لازمه زلف و خوت نیست در سیکده وحدت تو دخل دو</p>
<p>چون کباب از شغف آن لب میکش حشر سختی سر بسرو با طمع حرام توئی</p>	
<p>هر خانه که شد خالی از دوست پر آب او در دست من میکش عینای شراب او روی که چنین باشد در زیر نقاب او ز نما رکن بیدار این فتنه بخواب او گر دیده کنی پیدا چون چشم جاب او می باید اگر صحبت باری بکتاب او</p>	<p>بی یار ز سیل اشک این دیده خراب ز اید بتوار زانی این سبوح صد دانه گر پرده بر اندازی سوزی همه عالم را چشم تو بود سفاک برست اگر خویش نا دیدن دنیا بیا دیدن و بگذشتن بمصیبت یاران آزار دل آرد با</p>
<p>ابنای مان حشرت شعر تو نمی سخنند زین بعد غرغوانی با چنگ و رباب او</p>	
<p>چران این خانه ویران کرده فتی لب زخم نمکدان کرده رستی</p>	<p>دل جمع پریشان کرده فتی فگندی در جهان شور و مالت</p>

<p>سرت گردهم چه احسان کرده فتنه مرا چون ابر گریان کرده رستی پراز گل حیب و دامان کرده فتنه گلستان در گلستان کرده رستی مرا چون مده و بجان کرده رستی سز ز جاک گریان کرده رستی چراغ از نور ایمان کرده رستی تو کار خود بسامان کرده رستی که با سن عهد و پیمان کرده رستی وداع تن چه آسان کرده رستی سپرد دست بجان کرده رستی ششام غریبان کرده رستی</p>	<p>دل ما راز دنیا سرد کردی گذشته از نظر چون برق خندان ز سیر این گلستان گیر شسته ز چشم خود نفشانم سخن گلشن تو بودی جان چور فتنی از کلام چو بوی گل ازین گلزار برین دین تاریک راه بیچ در بیچ چه دانی بیسروسا مانی من انکو بچو فتنت از بیوفایمست مرا کردی وداع ایجان شیرین دم رفتن من بیدت و پارا بچشمم بخت صبح وطن را</p>
	<p>دور و نزدیکند با حسرت شسته غم و درش دو چندان کرده فتنه</p>
<p>میداشت دل خون شده گزینت حنا</p>	<p>تا عمر بگشت جدا از کف پائے</p>

صاف و در دایچه رسد یکشوم اشام
ظلمت و نور بود لازمه زلف و خجست
نیست در سیکده وحدت تو وصل دو

ساقی نرم که بر کف نهدم جام توئی
منشا کفر توئی مبدأ اسلام توئی
ساقی و جام می و رندی اشام توئی

چون کباب از شغف آن لبیکش حشر
سختی سر بسرو با طمع حرام توئی

بی یار ز سیل اشک این دیده خراب
زاهد بتوار زانی این سبوح صد دانم
گر پرده براندازی سوزی همه عالم را
چشم تو بود سفاک بر بست اگر خوش
نا دیدن دنیا به یادیدن و بگذشتن
بمصیبت یاران آزار دل آرد با

هر خانه که شد خالی از دست پر اب او
در دست سبکش مینای شراب اولی
روی که چنین باشد در زیر نقاب او
زهار مکن میدار این فتنه بخواب او
گر دیده کنی پیدا چون چشم جاب او
می باید اگر صحبت باری بکتاب او

ابنای زمان حشرت شعر تو نمی سخند
زین بعد غزلخوانی با چنگ و رباب او

دل جمع پریشان کرده رفتی
گلندی در جمان شور ملا

چرا این خانه ویران کرده رفتی
لب خرم نمکدان کرده رفتی

<p>سرت گردم چه احسان کرده فتنه مرا چون ابر گریان کرده رستی پراز گل حیب و دامان کرده فتنه گلستان در گلستان کرده رستی مرا چون مژه و بجان کرده رستی سر از جاک گریبان کرده رستی چراغ از نور ایمان کرده رستی تو کار خود بسا مان کرده رستی که با سن عهد و پیمان کرده رستی و دواع تن چه آسان کرده رستی سپرد دست بجان کرده رستی ششایم غریبان کرده رستی</p>	<p>دل ما را ز دنیا سر د کردی گذشته از نظر چون برق خندان ز سیر این گلستان گسسته ز چشم خونفشامم سخن گلشن تو بودی جان چو رفتی از کنارم چو بوی گل ازین گلزار بزمین درین تاریک راه بیچ در بیچ چه دانی بیسرو سامانی من آنکو بچقنت از بوی فایست ترا کردی وداع ایجان شیرین دم رفتن من بیدست و پارا بچشمم بخت صبح وطن را</p>
<p>دور و دور چند با حسرت گشته غم و درش و در جندان کرده فتنه</p>	
<p>میداشت دل خون شده گزینت حنا</p>	<p>تا مکن گشت جدا اگر کف پائے</p>

<p>ای سپرہ عشق کشادستِ دعائے جائی من دل دادہ دل غمزدہ جائے این خانہ نمیداشت مگر خانہ خدا داری عبت ایدل ہوس نخل ہبائے گر مہر وہ فانیست بکن جو روجہ بکے</p>	<p>ہر گام ز من لغزش مسنانہ ز ند سر چون نقش قدم چشم براہ تو نشستہ آباد ندیدم دل ویرانہ خود را در سایہ زلف صنمی غم سر کن فارغ منوشین اینقدر از عاشق سکیں</p>
<p>تا چند گنی خون دل حسرت بتغافل ای آفت جانخانگہ ہوش زماے</p>	
<p>از زیستنم بیوہ رازار کجائے بیٹوشده بہر ہونتم حرف کجائے ای روشنی دیدہ بیدار کجائے فریاد کہ شد دست من از کار کجائے ای رشک گل وغیرت گلزار کجائے یکبار و برون رفتی ازین دار کجائے ای نکتہ رس و مجرم اسرار کجائے ای رو نوشت شمع شب تار کجائے</p>	<p>ای رفتہ ز چلوئی من زار کجائے بر خاستی از فرش گل و بستر سنجاب اکنون تو انم رخ تو دیدہ بچو خواب از بسکہ ز دم در غم حیران تو بر سر از خون سرم شد درد دیوار کسان گاہ بدر از خانہ نمی آمدی ایسا خواہم کہ بگویم تو را ز دل شیدا شد روز من از فرقت تو چون شب بچو</p>

<p>ای جور لقا ای دل و دلدار کجائے ای چاره کار من بیمار کجائے خون شد دلم از حسرت دیدار کجائے قربان شومت یار وفادار کجائے</p>	<p>ہر دم طلب دیدہ و دل و وجہ لقا یت دردست تو بودست علاج ہمہ دم رفتی تو چشم بقیایت نگران ماند از پش ایغیا رنعم از دل ز رود ہر سچ</p>
<p>حسرت نبود چاک درد تو بجز صبر تا چند توان گفت کہ اسی بار کجای</p>	
<p>چعب کہ قصہ من ز کسان شنیدہ باش ستمت اگر تو از من چو دلم رسیدہ باش ثمہ را دیارب ز حیات چیدہ باش بہ از آنکہ بعد من بسم رسیدہ باش برخت نقاب تاکی ز حیا کشیدہ باش اگر می محبت نہ چشیدہ باش</p>	<p>من خستہ را بکویت تو ز غم دیدہ باش شدہ ام بعشق و بیت ہمہ تن چو تازہ باش ز بہار باغ جنت گل داغ عشق چیدم ز رہ و فابا لین دم جان سپردن آئی ز سرد زبان سرسوز نظر بامہ و خورشید ز کف جیب حنظل چو عسل خوری بر غمت</p>
<p>بہو ای ماہ رویان سپر چو حسرت ای کہ چو مرغ تیر خورده زمین تپیدہ باشی</p>	
<p>ی ی ی</p>	

مکتوبہ و نغمہ های
 کون و نون و نغمہ های
 ست و در نغمہ های
 تا غنی و نغمہ های از زبان
 کا بیل ۱۳۱۵

خمسات

محمسنزل حضرت جامی در نعت سرور انبیاء صلا تبه علیه وسلم

در غم عشق نبی خوشدلم از تلخ چینی	مست جام طربم با همه خوانا به کشتی
نیست هر چند مرا قدر عمام حبشی	لی حبیب عربی مدنی وقت شعی

که بود در غم عشق ماه شادی و نوشت

ماه را پیش فروغ رخ اور و سکنی	نه فلک را بسجود در او پشت خمی
خجلم در صفت او ز پریشان رقی	فهم را ازش نکنم او عینی من سنجی

لان مهرش چه زخم او قرشی من حبشی

شوق نظاره رویش بدلم نیست چنان	که تو انم من هر گشته نشینم بکمان
چکنم چون ز کف ضبط برون رفت عیان	ذره وارم به او اداری او قفس کنان

تا شد او شمه آفاق بخورشید و شعی

آجا بخت زبون کرد از آن خاک دم	میرود اشک چو سیلاب چرخمان نم
لیک صد شکر که اورا همه جا سینگرم	گر چه صد مریه دور است ز پیش تو مرم

و بجز فی نظری کل غذا تو و عشی

جام عشقش بکیش و این چه شرابست پرس	هر که نوشید ز قید و جهان است پرس
-----------------------------------	----------------------------------

صفت باده عشقش زین مست پیرس	من سیکر عین می شدم ز دست پیرس
ذوق این می نشناسی بخوانا بخشی	
نیست از آتش دوزخ بجز آن آب نبات مصلحت نیست مرا سیر از آن آبجیات	ما بگرشند و آن آب بقا فذب فرات هن چوستی از آن بس نکند ما بوفات
ضعف آمد به کل زمان عطش	
بوی عشقش تیر نغمه شوق تو بلند جامی ارباب و فاجره عشقش نرسوند	اهل ذوق از سخت تا بقیامتند نکند حسرت دلخسته جزین راه پسند
سر بادت گل ازین او قدم بازگشی	
خمس غزل جامی علیه الرحمه	
نگم میداشتم دل تا نیفتد در بلا می تو بدیدم نامه رویت لم شد مبتلا می تو	ز عمری می شنیدم صف حسن در بای تو نگاهم بر رخسار ناگه فدا می من خدا تو
بشونخی میری دل را تو دانی و خدا تو	
تو جانان گزینم نشد منم ز جانم ترا مقصود گر اینست من در حشرت بهم	تسلیم خم کردم کیش اینک بشمشیر و گراز تیغ بجز آن سیکشی راضی بقدم
مرا صد جان اگر باشد همه سازم خدا	

چرختها کشیدم در غم عشقت من نمکین
 بکن انصاف بهر تو کشیدم رنج و غم

شدم دیوانه و بیگانه بهم از عقل و هم از دین
 روا باشد که تو بیگانه کردی از من ای مسکین

بسی خوبانه خوردم تا شدم من آشنای تو

ندیدی از نگاه لطف یم ای شخوبان
 چرا عاشق شدم بر چو تو بیهوشم چیران

نپرسیدی از احوال کم چونی در غم چیران
 بنحی جان بدیدم من نشد دل مائل ایشان

نمیدانم چه برست این که میبرم برای تو

بصدیقان گو گو که خوبان ام نکشایند
 حوسرت مائل ایشان نیم روز بخشایند

پی دل بزنم من خود از زمین نغیر آیند
 اگر خوبان عالم جمله خود مارا بسیار آیند

دل مسکین جامی را نباشد ز بهوای تو

محمسن ل حافظ شیرازی علیه الرحمة

دور چرخ از من بود اگر
 غم فلکند از پامن ناکام را

دوره ساقی می کلف ام
 ساقیا بر خیز و در ده جام ام

خاک بر سر کن چشم ایام

باده پیا که از کیفش دگر
 گر نیم بر وضع مستان بیدگر

کم شود از دست تو خیشتم خبر
 ساغر می بر کفم نه تاز بر

بر کشم این دل از ق فام را	
خزقه در زمین می چون بخوان	فاغ از اندیشه سودوزبان
گر چه بد نامیست نزد ماعلان	سرخوش و مستیم از رطل گران
مانیخواهیم ننگ و نام را	
مست و بنخود باشم از ذوق حضور	خوشتر آن باشد که به عقل و شعور
باده در دره چند ازین باد غور	در گذشتم از سر حور قصود
خاک بر سر نفس نافر جام را	
سوخش اشک گرم من دامن من	دور از شمع رخ جانان من
دود آه سینه نالان من	اخذ از آتش نهان من
سوخش این افسردگان جام را	
هست پنهان کردیم بر جا خود	سر عشق یار نبی پروای خود
محمم راز دل شنیدای خود	با که گویم قصه غمناک خود
کس نمی بینم ز خاص و عام را	
در مذاقش درد صاف نمیشست	هر که از جام محبت میکشست
بادل آرامی مرا خاطر خوشست	بازی پروانه گر با آتشست

کرد کم یکبار بردار آمد	
قد او زیبا تر از شاخ سمن	نرم و نازگتر ز نسیرش بدن
من چه گویم وصف یا ز جوشین	نگردد دیگر بر رواند چمن
هر که دید آن سرو سیم اندام	
گردین ره در رسد رنج و تعب	همچو حسرت برکش دست اطلب
بان مشونو میدار الطاف رب	صبر کن حافظ بسختی در شب
عاقبت روز بیانی کافرا	
مخمس غزال امیر خسر علیه الرحمه	
جمال خود ز من ستور میدار	بحرمانم دلت مسرور میدار
ز قرب خود مرا همجو میدار	چنان وی ز چشمم دور میدار
چنینم خسته و رنجور میدار	
ترا مهر و وفا خویش عادت	مکن بیار عشقت را عیادت
بکین کاریکه افتد بر مرادت	همیکن باد رخسای زیادت
چراغ عاشقان بنور میدار	
دلت را شد چو میل دل بنون	بشوخیها نمود رخ ز روزن

زلف بردل شیخ و برهن	برآمد پای ستوران زردان
تودلهایمبیر و ستورمیدار	
عفاک اسدای یا جفایکش	جفاکن ز بپاک من میدیش
نگویم مری نه بردل بریش	دلگ اسوتی از دوری بچویش
مرایسوز و خود را دورمیدار	
دل جانان زلف تست دند ق	بهر مورشته جاز است پیوند
بغمهای تو هستم شاد و خورسند	کسی کمال حال من بنید دهد پسند
که بر خود عقل را دستورمیدار	
فضیحت بشنوم گویم که نیکوست	ترا ناصح بسوی مصلحت رود
شناسم که عرض نیند تو نیکوست	من از جان بشنوم پسند تو آید
ولیکن عاشقم مغذ ورمیدار	
ز حسرت دلبر ایچرف اشنو	چو کس زان تو باشد زان اوشو
ره مهر و طریق دوستی رو	زگار چون غلام تست خسرو
بچشم حمتش منظورمیدار	
منمغز آل مولوی انور علی صاحب قبله متخلص بسایر جمعی است	

شیشه گردون شراب عشق را میناشد	این سبک صاحب این همت الا نشد
هر تنگظرفی تواند مست ازین صهباشد	خرد دل من از دار عشق بی پزاشد
این می پر زور را ظرفی دگر سیداشد	
ببخود اندک شود کار از فرزند انگبست	این نمیداند که در عشق و خرد و کج انگبست
بخود اندازد حریم کبریا پرو انگبست	فتح باب معرفت ابته دیوانگبست
قفل این در از کلید عقل پرفروم اشد	
پیش از باب بصیرت هست انگبست و	کو به بیند نیک خود را بدین عیب دگر
خود ندارد چشم بنیاد اصحاب هنر	کو از آن بهتر بود در دیده اهل نظر
آنکه چشمش بر عیوب خویشان میناشد	
صبر کردن بر جناسی دوست باشد عا	جانفشاندن خوش بیادوست باشد عا
بهر خود نبود برای دوست باشد عا	محب بودن در رصنا دوست باشد عا
از مراد خویشان اینجا گوشت یاشد	
در چین با کفنداران بود حسرت سیکشان	ناگهان لب ز شید پیما نه او آن زمان
میسزد این شعر حسب حال و خوش میداد	یاس محولت امر و زماندم در جهان
خاطر من رحمت کش اندیشه فرداشد	

بنشسته زمین بخدمت وی	ادنی اعلی بطاعت وی
گردوشن خدمت ایشان	
خوشید که شاه آسمان است	باد لبر من که همعنائست
در عرصه حسن او پیاده	
سعدی از سد بسیار هرگز	چون حسرت ناتوان عاجز
کو شرم کن بت و پارسا	
سرباعیات	
خوشنود تو خاطر بنجیده ما از هر دو جهان دامن بر چیده ما	ای روشنی دیده غم دیده ما خرفار غمیلان رست کی گیر
آرام دل و راحت جان همه کس از تست ولی نام و نشان همه کس از نیک و بد و سهو و خطا همه کس ما همه کس سیم ز ما همه کس	ای نام خوشت و روز زبان همه کس هر خد نشانت نمیان پیدا نیست یارب تو ز ما روز جزا همه کس بی پرسش و بی حساب ما را بخش ای

در راه طلب تعب کشیدیم بس
 ما بوالعجبان و لے بعدیم بس

یار بر طلب دویم بس
 هر چند قریب تر بمانی از ما

بر روی سیاه من بیخشا یارب
 برابر گناه من بیخشا یارب

بر حال تباہ من بیخشا یارب
 بابر گناه بردست آمده ام

گفتی که ارجیب دعوۃ الداع اذا
 اکنون پدید ما کنیم اجابت فرما

یارب ما را تو امر کردی بجا
 اذ دعوتی استجب کلمه سرودی

تا در تو رسم ارادت صادق ده
 چشم آرینی گوی و دل عاشق ده

یارب تو مرا یقین بخود و اثنی ده
 درو طلب و شوق لغایت افزا

زان راه بخت نعیم برسان
 در حضرت خویش یا کریم برسان

یارب بصراط مستقیم برسان
 مقصود و مراد من تویی از بخت

از کرد و خویش شمرسارم چکنم
غیر از در تو دین ندارم چکنم

وز جمله معاصی و مناسبت توبه
زین توبه بی ثبات آگه توبه

مطلوب تویی ز جمله اجاب مرا
بو کر تو نشان دهند اصحاب مرا

دشنام بشوقت زد عاشقانم
از ذوق جفایت ز وفایانم

بر رحمت تست کردگار انگهم
فردای قیامت نکنی روسیهم

یارب یارب گناہگارم چکنم
لا اله الا انت سبحانک

یا یارب ز ملاعب و ملاه توبه
امروز کنم توبه و فردا شکنم

مقصود تویی از همه اسباب مرا
با هر که کشینم ز تو پرسم خبر مرا

انتم که بر اہت سرو پاشناسم
خواہی توجہ بکن با خواہ و مناسبت

ہر چند گناہگار فریشت توبہم
ای مغفرت توبہ بیشتر از گنہم

رفتم دل و جان نذر محمد کردم
مقبول گدایان درش افتادم

اصحاب نبی که فضل شان هست علی
زان جمله چهار عنصر دین بستین

در عدل عمر که سیرتش دادگری است
حق عدل عمر که دست در بازل

فاروق که عدلش از کدورت فصاحت
جاری حد شرع پر پیوسته بودن

دور از تو چگویم که چسان میباشم
بس زار و نزار و ناتوان میباشم

دین و دنیا فدای احمد کردم
زان سلطنت هر دو جهان و کردم

بیشک همه بودند سعید از لے
بو بکر و عمر شمار و عثمان و عیسی

گه هست تراشکی ز کوه نظری است
زین وجه قوی عدل عمر تقدیری است

انکار عدالتش چه بی انصافیت
بر صدق عدالتش دلیل کافیت

در گریه و ناله و فغان میباشم
از دیده مرگ هم نهان میباشم

در بجز خیال زلف و خال تو کشد
هم در د فراق و هم وصال تو کشد

روی چه همت بمن نمائی چه شود
یکبار در آغوشش در آئی چه شود

بر بند در خانه خلوت بنشین
در گوشه خلوت بفرغت بنشین

دنیا چه بود ثواب عقبی مطلب
خروج کریم حق تعالی مطلب

خود را تو مقرب خدا میدانی
این بس گنہت که خویش را میدانی

در وصل مرا حسن و جمال تو کشد
مشکل که بر د جان بسلا مت حسرت

جانان گره از کار کش ای چه شود
عمر هست که بشاده ام آغوش امید

راحت طلبی بکنج عزلت بنشین
در صحبت خلق نیست جز تنگی جان

حسرت ز نهار جاه دنیا مطلب
لر بر تو کنند عرض نعمای تو کون

حسرت روشن فقر کجا میدانی
گیرم که مقرب خدا سئ اما

کام دولت اینجا بر اید از صبر
کن صبر که مفتاح فرج صبر آمد

رخ شایه مقصود نماید از صبر
روزی در بسته ات کشاید از صبر

آنانکه فقیه یا اصولی گشتند
و آنانکه شدند فلسفی دوران

بیشک ربانی و رسولی گشتند
از فضل گذشتند و فضولی گشتند

چون کرم کتاب چند چسپی بکتب
تا کی انشا و عمر انشای خطب

در یاد خدا بکوش در رفع حجب
دَعِ مَا يَلِيكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُثَبِّتْ

پاک از هوس و حرص و هوا باش سعید
خواهی که شوی ز راتش دوزخ آزاد

چون آب زار باب صفا باش سعید
خاک ره مردان خدا باش سعید

ماه سخت آتیه از صنع اله
خط تو بود ناله بگرد آن ماه

نقصان و کلف درو نمیباید راه
زلف تو شب ماه سخن شد کوتاه

رباعی مستزاد

<p>حسن است دل بجز ارباب کمال از راه عمل الله جمیل و محبت لجمال قتال سهول</p>	<p>در عشق مکن عیب من اینک ما است در جوار دادیم گردن حسینان چه گناه معذور در</p>
<p>تا کی دل خود خورم چون وسلوا المؤمن حلوا و یحبب احسوا</p>	<p>از عشق و غمیم در بلوار و بلوا شیرین لب تو اگر مکیدم چه گناه</p>
<p>نظاره روی تست در یوزه ما در عشق تو هست کار هر یوزه ما</p>	<p>چون شام با نجام رسد روزه ما صوم و ابار و یوه و افطر و ابار و یوه</p>
<p>از سوی سپید کوش کن چند ترس ای بی بصر آخر از خداوند ترس</p>	<p>سهرت بی نظر خان رو چند ترس با اینک شیشه دیدن رو بتان</p>
<p>پمانه کش می نظمانی هستم موصوف بوصف هم کلامی هستم</p>	<p>من است ز نمانه جامی هستم با دست کلیم وار بر بطور سخن</p>

<p>از دیده نهم سرشک حسرت باران چون کرک شب تاب بفضل باران</p>	<p>شبهای سیم در غم جگر باران نرخشان شمر راه بوقت گریه</p>
<p>این سه رباعی دریند از ترضیع وقت عزیز د فکر تاریخ گوی گفته</p>	
<p>کم گوی ز واقعات درویش غنی تا دان رقم سنین و اعوام زنی</p>	<p>حسرت تا چند فکر تاریخ کنی چون طفل کنی حساب ابجد وانگه</p>
<p>از قاعده حبل چه بود ترا این ابجد و هوز زهد سود ترا</p>	<p>گر ضبط و قایم است مقصود ترا بنگار که فی عام کذا اصرار کذا</p>
<p>در صنعت تاریخ الم در الم است کاهیده شوی چو یکید و بیش و کم است</p>	<p>هر چند که فکر شعر جانگاه غم است گر ماده چون ماه رسانی بی سال</p>
<p>دل باخشان و جان نثاران فرستند سامان سفر کن که یاران فرستند</p>	<p>شمشادگان و گلزاران فرستند حسرت نیکمی صد نه یاران فرستند</p>

<p>بر خاطر گلرخان گراے زچکنی ای پیر خمیدہ قد جواسے زچکنی</p>	<p>حسرت ہشدار کا مراے زچکنی ابروی تو شد سفیدمانت دہلال</p>
<p>سامان نشاط و شادمانی چکنے از بہر دوروزن زندگانی چکنے</p>	<p>حسرت طمع دولت فانی چکنے در جمع زروسیم پریشان خود را</p>
<p style="text-align: center;">[Empty space for additional text or illustrations]</p>	

بسم الله الرحمن الرحيم
 واصلی الله علی خلیفه محمد وآله واصحابه وبارک وسلم
 گویم توبه علیه رسول مقبول
 امید چنان هست که یابد این نظم
 ز انسان که شدت در شامل منقول
 در حضرت ختم مرسلیح حسن قبول
 در صفت جسم شریف
 آن نور چو در آب و گل آمد بجلال
 خوش جسم نه لاغر نه فربه چندان
 هر چه از منفعل آمد بجمال
 خلق و خلقش معتدل آمد بکمال
 در صفت قد
 آن سر و که سر کشیده از گلشن رار
 ما نیم و هوای قاش اے قمری
 بودت میانه قدنه کوته دراز
 داریم خاک قد مش روے نیار

بسم الله الرحمن الرحيم
 واصلی الله علی خلیفه محمد وآله واصحابه وبارک وسلم
 گویم توبه علیه رسول مقبول
 امید چنان هست که یابد این نظم
 ز انسان که شدت در شامل منقول
 در حضرت ختم مرسلیح حسن قبول
 در صفت جسم شریف
 آن نور چو در آب و گل آمد بجلال
 خوش جسم نه لاغر نه فربه چندان
 هر چه از منفعل آمد بجمال
 خلق و خلقش معتدل آمد بکمال
 در صفت قد
 آن سر و که سر کشیده از گلشن رار
 ما نیم و هوای قاش اے قمری
 بودت میانه قدنه کوته دراز
 داریم خاک قد مش روے نیار

بسم الله الرحمن الرحيم	
واصلی الله علی خلیفه محمد وآله واصحابه وبارک وسلم	
گویم توبه علیه رسول مقبول	ز انسان که شدت در شامل منقول
امید چنان هست که یابد این نظم	در حضرت ختم مرسلیح حسن قبول
در صفت جسم شریف	
آن نور چو در آب و گل آمد بجلال	هر چه از منفعل آمد بجمال
خوش جسم نه لاغر نه فربه چندان	خلق و خلقش معتدل آمد بکمال
در صفت قد	
آن سر و که سر کشیده از گلشن رار	بودت میانه قدنه کوته دراز
ما نیم و هوای قاش اے قمری	داریم خاک قد مش روے نیار

در صفت سینه و سینه

تأناف بران سینه صاف و زیبا	بودست خط دقیق از موی سپید
بر تنحه سیم بود نقش الف	یعنی که بحسن احمد آمد مکتبت

در صفت مهر نوت

ای حساتم انبیا و محم را دم	مقصود تو بوده ز خلق عالم
از مهر نوتیکه داری بر پشت	منشور رسالت تو دارد خاتم

در صفت دست

دشش که بد آمد بود عنوانش	کن فهم ز ما ز میت غر و شانش
از مژه شق قرمش ز ظاهر	گوی فلک است ز خمی چو گانش

در صفت کف دست

آن کف که در درواحت دلها بود دست	از خوبی و نریش چکویم من مست
هر چند که بود نرم سریر و ویسا	لیکن ز رسد بلینت آن کف دست

در صفت پای

پایش که بمعراج ز افلاک گذشت	بر گرمی و عرش از دپاک گذشت
بهر تبره عرشش از دپاک بود	خاگی که بران صاحب لولاک گذشت

در صفت سینه و سینه
 در صفت مهر نوت
 در صفت دست
 در صفت کف دست
 در صفت پای

این کتاب است که در بیان صفات انبیا و ائمه است
 و در بیان صفات سینه و سینه و مهر نوت و دست و کف دست و پای
 و در بیان صفات سینه و سینه و مهر نوت و دست و کف دست و پای
 و در بیان صفات سینه و سینه و مهر نوت و دست و کف دست و پای

در صفت سینه و سینه
 در صفت مهر نوت
 در صفت دست
 در صفت کف دست
 در صفت پای

<p>کند سیراب چون ابر بحار زر جنتهای حق امیدوار</p>	<p>المعی ترتیبش را رحمت تو بذکر صاحبان داریم حسرت</p>
<p>قطعه در جمع اسباب منع صرف</p>	
<p>عدل و وصف و عجمه تائید و علم وزن فعل و جمع پس ترکیب هم</p>	<p>مانع صرف است دو وزن بیب نون که باشد قبل آن زاید الف</p>
<p>قطعه در بیان نظمک</p>	
<p>هفت افلاک گشته اند محل شمس و مریخ و مشتری و زحل نهم اطلس محیطا کل و اجبل</p>	<p>سبع سیاره اعلی الترتیب قمر است و عطارد و زهره فلک هشتمین ثوابت است</p>
<p>در مدح سلسله الذهب ثنوی ملا جامی علیه الرحمة</p>	
<p>رحمت حق بروج او بود بشمار و ستار در معانی شریف بین که در او چگونه است کز پی چشم طالبان پیرنی است یوسفی شد سخن عرب چو ضم یافت مزاج نخبیل راه روزی خط بر با همه ذوق و السلام</p>	<p>جامع علوم معرفت جامی خوشن کامر سلسله الذهب عجب ثنوی لطیف نظم حقایق علوم کرده بر سبب تکلفی بود بیان فارسیش جام شراب سبیل داد بسا لکان راه عارف جام طوفان</p>

نظم حواص عشره

<p>بصر و سمع و شم و ذوق ایش اوش حس مشترک برخوان متصرف کن با نهمه نسیم</p>	<p>بیقین دان حواص نظر حس همچنین حس الجسسه راوان پس خیال است و هم و حافظه</p>
<p>مقطعات در مضامین دیگر قطعه در وصف شلغم</p>	
<p>که مرا بس بود و لقمه عام قلبه اش میخورد بر غیبت نام خوشتر از شاهی ممالک شام شلغم نخته بزفت سه خام</p>	<p>طمع سیم و ز نسیب ارم ذوق خاطر شلغمست مرا خاصه شب دگیگان بنزد فقیر است گفت است سعد شیراز</p>
<p>قطعه</p>	
<p>شکر خالق نمی توانم کرد مدّه القه بنده را پرورد مسید هدنان گرم و آب سرد گرچه باشد ز قند و مار الورد</p>	<p>گر شود بر تنم زبان هم رازقی که نطعمایها لذیند من ناکان را عداة و عشی آب شیرین است از شربت</p>

قطعه در وصف انبه

<p>انبت اندنبا احسان در شانش انبه را فضل بر اثمار بستین میدانش داند این انکه بود چاشنی ایمانش کرد مخلوق خدا بر صفت انبانش اختلاف صور و ذائقه و الواننش دوست از اندازان خلق بجا چو نانش شکر حق را که گران کرده و هم ارزانش بهی و سزده و سیب و عنب و رباننش ورنه باید که بر ذنب کند رضواننش</p>	<p>شوخش مزه انبه که نازل شده است انبیا راست شرف بر همه افراد بشر خوردنش شکر خدا از ته دل آرد بار هست کای نوع و در افراد تفاوت بسیار آیتی هست ز آیات الهی یاران هست شیرینی آینه چو شیرینی جان خاص هم عام آن رغبت بلبعی دارند دهد از بند همین میوه جواب کابل هست در شرف بهشت از شجران فیها</p>
---	--

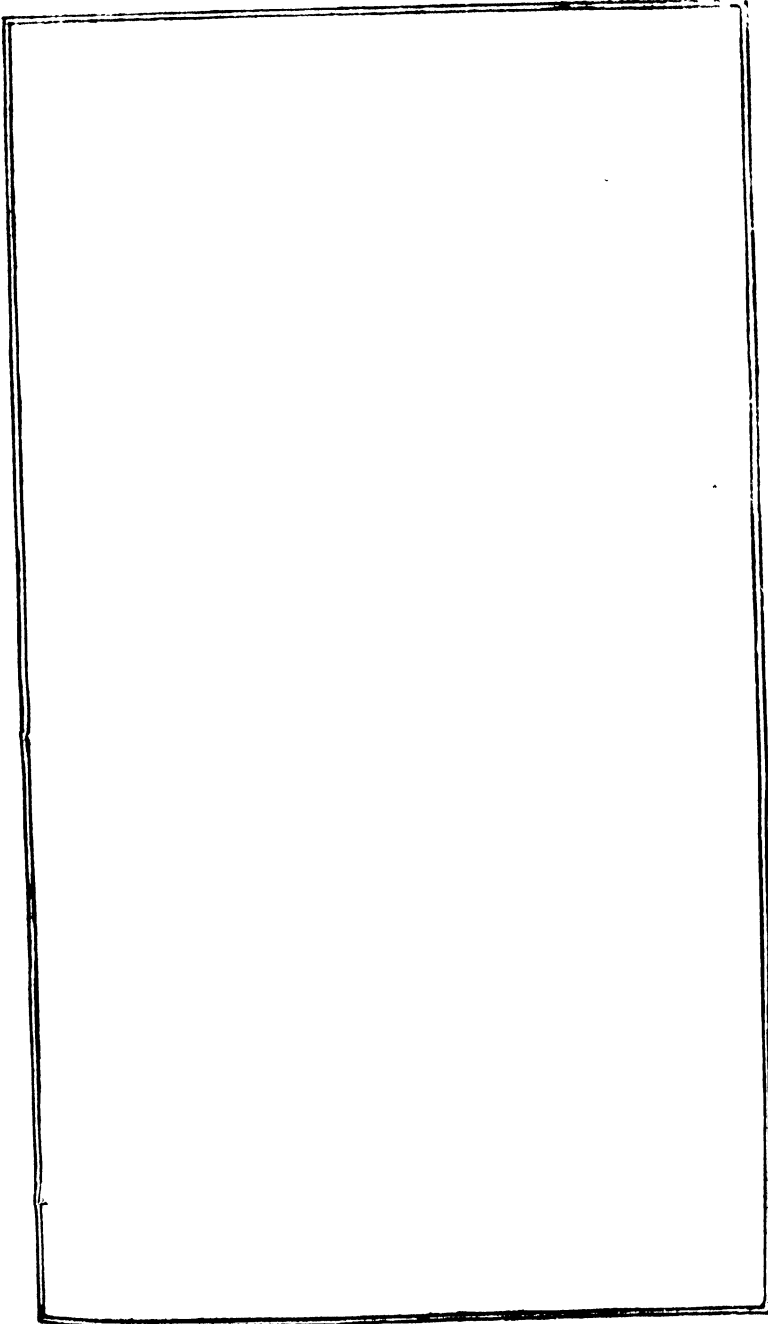
قطعه تبریک قدس قمر نو یک نشینی بر خور از فضل امام پسر کونو ظفر امام بها تقالو

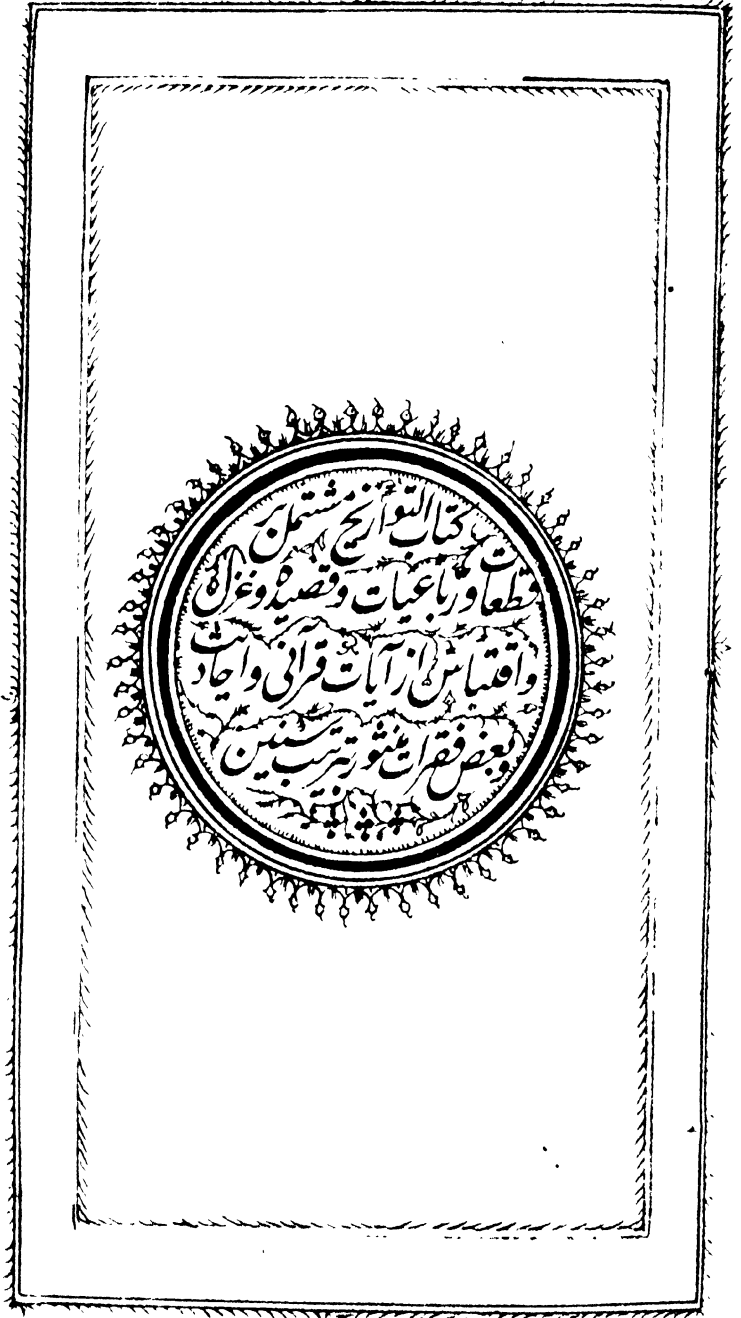
<p>که کرد علم و ادب را بادی انعام که خواند ایت صنعش بر اربع و شام بسوی ماژده داد از حلال و حرام علیه الف صلوة و الف الف سلام</p>	<p>خدای راست مسلم بزرگی ممنت بر حل شاخ ز اوراق کل نهد مصحف رسول خویش فرستاد با کتاب کیم کیم چو نعت پسندیده رسول آمد</p>
---	--

<p>چنین کند بنیاز تمام عرض مرام سیادتش همه امکنش چه خاص چه عام چراغ دوده و نور دودیده فضل امام بکتاب انبی خواندن روز بشوق تمام کنند رنج بزرگان و دوستان اقسام بزم مقدم شان و اسلام خیر ختام</p>	<p>قلم رحمت مسکین بصفحه تو طلاس نظر امام که همشیره زاده است مرا نجسته پور سعادت ظهور دل بندش بروز یازدهم بعد ظهر ذوالقعدة رجا که روز معین بحسانه احقر بما سعادت و غوث شرف شود حاصل</p>
<p>ابیات</p>	
<p>مرار ای سوی تو حید نبیا رهم از شرک الاله خودم زبان و دل مرا گردان افق بتعظیمش چنان در دل نشام و لم از بخودی خود را نداند</p>	<p>خداوند در تائید کبکشا که بر غیر تو تیغ لا برانم ندانم تا کجا باشم منافق که چون نام تو آید بر زبانم که نقش غیر در حنا طر نماید</p>
<p>مثنوی</p>	
<p>که هستیم از امت مصطفی نبی الوری را بیمارم شفیع</p>	<p>که یا بجهت نظر کن خدا یا اگر عاصیم و مطیع</p>

رسولیکه رحمت بودشان او
 امام رسل خاتم انبیا
 بشیر نذیر سراج منیر
 خریص علینار و فخر جمیم
 خدا گویم و پاک سازم همان
 کیم تا کنم حج تو یا رسول
 صلاوة و سلام از خدا و بدم
 هم از انبیا و هم از مرسلین
 هم از اهل تقوی و هم از مختصان
 هم از حضرت مذنب رو سیا
 بروح تو و ال و اصحاب تو
 رسیدت از تو بمن این کلام
 مرا میرساند از هر کس
 بمن رو کند روح قیوم ح
 بر این خبر فرود جانفر است

دل و جان است بقربان او
 شفیع الامم خیر خلق خدا
 نجات لنا من عذاب السعیر
 نسیب حبیب جو ادر کیم
 که نام محمد برم بر زبان
 صلاوة و سلامی نزن کن قبول
 هم از جبرئیل و ملائک هم
 هم از اولیا و هم از صالحین
 هم از وحش طیه و جماد و نبات
 که غرق است سرتا قدم در گناه
 بر انواع و اولاد و اجاب تو
 که از امت من صلوة و سلام
 که هستند حق را ملائک بسی
 دهم تا جواب سلامش بوی
 برین فروده گر جان نشا تم است





<p>بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ</p>	
<p>قطعه تاریخ رحلت سرور عالم صلی اللہ علیہ وسلم</p>	
<p>اولین جنس خلق آمد نور او</p>	<p>بود اسعد با احد ایمنه</p>
<p>زان سبب تاریخ فوتش گشت</p>	<p>رفت و در غیبت بیت شد</p>
<p>قطعه تاریخ شهادت امام حسن علیہ السلام</p>	
<p>حسن ریحان باغ مصطفیٰ</p>	<p>در یغاسه ترا سموم کردند</p>
<p>ازین بخت آسمان جسر تک آید</p>	<p>ندا آمد بے سال شهادت</p>
<p>قطعه تاریخ شهادت امام حسین علیہ السلام</p>	
<p>عجب منزلت یافت بشری له</p>	<p>چو نوشید شهد شهادت حسین</p>
<p>بتاریخ گفتند طوبی له</p>	<p>علاکت خراشید روز الم</p>

<p>عارف باقی بحق صادق علی و کتاب تاریخ وصالش داشتیم</p>	<p>چون ازین فانی سرا حلت نمود گفت هاتفت اصل ذات دودو ۱۲۲۵</p>
<p>مقطعه تاریخ رحلت استاذی مولوی مظفر علی علیه الرحمته</p>	
<p>چون زدینا کرد رحلت مولو مظفر علی هم بصورت هم بمعنی مصرع تاریخ شد</p>	<p>گفتم ایدل بقبراری تا یکی صنجریل آه شنبه سادس یاه صفر ووم الحیل ۱۲۲۵</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت شیخنا مولانا حسن علی الهاشمی الکنهوی خاتم المحدثین سند المفسرین واقعه بستی و ششمه صفر و شنبه ۱۲۵۵ هجری</p>	
<p>شیخنا السنند العلامه مرمت فی رحلت به تاریخنا</p>	<p>من خطایا عصمه الله الشیخ قال قلبی رحم الله الشیخ ۱۲۵۵</p>
<p>قطعه تاریخ تمام کتاب معرکه الارار تالیف لطیف جناب مولانا و استاذنا شاه سلامت اسد التلخیص بکشفی که در سال هزار و دو صد و پنجاه هجری حسن تمام یافته</p>	
<p>از کتابی که قسم د کشف کشت بنیاد تسنن محکم سد احمد که هر سطره از ان</p>	<p>تا کندے ادے را تو بیخ کنده شد نخل تشیع از بیخ هست در چشم مخالف چون میخ</p>

مسکت خصم رفسند و تاریخ ۱۲۵۰	کک بنجیده طراز حسرت
قطعه تاریخ خلعت مولوی احمدی پهلواروی قاسمی	
غنا صفت حید زمان احمدی گم تاریخ خلعتش رضی الله عنهم است ۱۲۵۱	ماستین الف و پنج و یک بود که جهان تعداد اجدست مراد است اگر
قطعه تاریخ رحلت خدایا مرز شیخ کاظم حسین که در سنه این و خمسین الف و مائتین اتفاق افتاده	
از بجای فلک جوان صدآه سفری شد از جهان صدآه که ته خاک شد نمان صدآه مرد آن یار مهربان صدآه آه از دست آسمان صدآه داد کاظم حسین جان صدآه	مرد کاظم حسین مونس ما خمیه ز به چو گل بباغ بهشت بود گنجینه ز بهوش و خرد حیف بر من که ز یستم حریف ریخت خاک مصیبتم بر سر گفت سال وفات او حسرت
قطعه تاریخ ولادت فرزند مولوی امان علیخان صاحب تخصص ممتاز ۱۲۵۲	
نیک طالع خوبرو و نیکو شتر است شد بر ویم و او در باغ بهشت	داد فرزند بے خدامت ازرا از نشاط روی آن زریا پسر

کوکب دولت بجا نغم گشت	آسمان در ضرع آسبال او
نور چشم و راحت دلمان نوشت ۱۲۵۴	سال میلاد شریف اوستم
قطعه دیگر	

از ناصیه اش نور سعادت لامع	بخت نیکم تا ز خدا فرزندم
گفتند که نیر شرف شد طالع ۱۲۵۴	کردیم سوال از سینه سپیداد
قطعه آخری	

واشد در مسرت و شاد گوی دل	فرزند میرامان علی گزولادش
نوزگاه راحت جان آرزوی دل	که در م شمار بادل شاد از سنین او

قطعه نهمی تولد پسر مولوی علی احسن صاحب	
دهد بر یک بختها شهادت	علی مظفر که از سیما ی پر نور
جحان پر نور شد روز ولادت	چو پیداشد بروی همچو خورشید
گرامی گوید از بحر سعادت ۱۲۵۵	سر و ششم سال این میلاد فرمود

رباعی ششمی بر جاده تاریخ سابق	
زیبا پیشتر که غم او افزون باد	در خانه مولوی علی احسن زاد
گفتم خلف الرشید سال میلاد ۱۲۵۵	اندر جوار شد آفتاب علی مظفر نام ۱۲۵۵

این بیتی نوشته خوان
 شاد سعادت او چون
 شروع در تاریخ ولادت
 متضمن تاریخ ولادت
 باشد و قافیه هم در
 خانه مولوی علی احسن
 تاریخ ولادت او در
 مظفر زاده در تاریخ
 از رشید او در تاریخ
 نوشته علی احسن در تاریخ

تاریخ مراجعت فقیر حسرت بوطن بالوف از کنپ کاچپور
بعد فراغ از کسب علوم

جمعه ماه رمضان

قطعه تاریخ رحلت برادر م شیخ عبدالکریم که در سال یکمیز از
دو صد و پنجاه و شش هجری واقع شده

که در عهد جوانی داد جان آه سوی دار البقاشد آنخوان آه سبکرو جان خود رفت از جهان آه جوانی ش بگلشت جهان آه	در بیخ از رحلت عبدالکریم است جهان سبب بقار اگر در خست اگر آن شد زندگانی بر غمیزان رقم زد کلک حسرت سال تاریخ
--	--

قطعه آخری

در بهشت برین اقامت کرد و اسی عبدالکریم رحلت کرد	رفت عبدالکریم از عالم گفت سال وفات او با توف
--	---

تاریخ دعائیه

رَبِّ اِنَّكَ لَتَحِبُّ الْعَفْوَ فَاَعْفُ عَنِّي

قطعه تاریخ رحلت منشی عاشق علیخان حوم الدایر حسن خاکنصا

آه عاشق علی عالیجاه	کرد ولت ز جهان گذران
صوری و معنوی آید تاریخ	دهم آدینه ماه رمضان ۱۲۵۶

تاریخ تعزیت خانه امام حسین علیه السلام

چون کرد حسین سید با توقیر	ماتم کده شاه شهیدان
پرسید از وسال بنایش حمت	فرمود که خانه عزای شپتیر ۱۲۵۶

تاریخ ولادت فرزند دل بند برادر م محمد سید واقع سنه
هزار و دویصد و پنجاه و هفت هجری

چون بر محمد بن طهر اسم خودش	آنکه درو شد به هم دانش و علم حکم
پور سعادت ظهور رایه عیش و سرور	داد خدای کریم از سر لطف کریم
نام بلندش فلک خواند محمد امین	بو که موافق فتنه اسم و مستی بهم
سیطلم از خدا تا کند او اعطا	عمر دراز و بقا دولت و جاه و شتم
گلک شکر بارین از پی تاریخ او	کرد رسم نوبر خنل مراد علم ۱۲۵۶

قطعه آخری

شکر کز فیض سحاب لطف رب	میوه داد امسال خنل آرزو
زاد فرزند کند رطایع	همچو ماه چاره تابنده رو

<p>صد چو من قربان این نامم کو ایزد ایدار باد اجنت او ۱۲۵۴ م</p>	<p>نام او باشد محمد با امین سال میلادش رقمز خالمم</p>
<p>قطعه دیگر</p>	
<p>کز جنبشش نور حق نامع شده ماه براوج شرف طالع شده ۱۲۵۴ م</p>	<p>داد حق ما را برادر زاده دیده ماه روی او گفتیم سال</p>
<p>قطعه دیگر</p>	
<p>زیبا پسرے سلمه الله تعالی اقبال نشان علمه الله تعالی ۱۲۵۴ م</p>	<p>در ملک وجود آمده المنته بتد گفتند بگوش دل ما سال ولادت</p>
<p>قطعه دیگر</p>	
<p>سبز دایم بود این تازه درخت ایزد ایام او باد اجنت ۱۲۵۴ م</p>	<p>ایزدوم داد برادر پرسی هم دعا گفتیم و هم تاریخش</p>
<p>تاریخ رحلت ملکیا شاه مجذوب</p>	
<p>نخیزد ز دلها چسپه راد و آه گلستان جنت شدش خواجگاه برین عالمی را بسیارم گواه</p>	<p>جهان همچو لے چون ننالذ زغم که مجذوب حق شاه ملکیا گذشت کرامات او شمه عالمست</p>

چو شب تیر بودش تن از خاک ملائک بی سال رحلت بعرض	ولیکن دلش بود روشن چو ماه نوشتند مجذوب عشق آله
--	---

قطعه تاریخ زاد و فرزندار جمنده مولوی امان علی صاحب متخلص تراز

باز آمد در جهان روز نشاط و نری باز گلبانگ مبارکباد از بهر گوشه سنا	باز دو چرخ مینا فام شد باران کلام دوستان را با ده عوشرت همیا یکدم
باز بیک تیز رفتار نسیم جانفرا یعنی از میلاد فرزند سعادت مند شد	شده العیش میگوید گبوش خاص و عام خانه ممتاز عالیخان دان روشن تمام
بار الها عمر این زیبا پسر باد اولاد چون بر آسال میلادش فرزندم فکر	روزگارش رام باد و بخت قبایش علام منکه میگویدیم عانی ولت اوج شام
روز و تاریخ و مه و سال اولاد عقل گفت مالا ربعا و جارم شهر صام	

عالم با عمل نصیر الحق
بنظم آن زبج رسال تاریخ

قطعه تاریخ ترتیب بیاض اشعار راقم

بحمد الله بیاضی شد مرتب بنظم آن زبج رسال تاریخ	که در و س جمع شد شعر خوش من رقم کردم بیاض دلکش من
---	--

قطعات تاریخ رحلت مولوی نصیر الحق رحمه الله تعالی

عالم با عمل نصیر الحق	ذات او منظر صفات صمد
-----------------------	----------------------

<p>اول وقت ظهر و بوم احد شده خلوت نشین بکنج لوح سنه شصت و یکم هزار و دو صد ۱۲۶۱ هـ</p>	<p>بست هوشتم زیاده عید الفطر رفت از بزم عالم اسکان سومین رفت سال او بدو</p>
--	---

قطعه اخری

<p>ادخل الله رياض الجنة انزل الله رياض الجنة ۱۲۶۱ هـ</p>	<p>افضل ذالعم نصير السموات ارح القلب بوجه الالهام</p>
--	---

قطعه آخر

<p>گشت جگر از غم چاک شد بر سر مانع حافظ عالم آواه عابد زابد پاک ۱۲۶۱ هـ</p>	<p>وه کر عالم فانی رحلت کرد نصیر الحق سال وفاتش گفتم و سخی چند شمره</p>
---	---

قطعه خری

<p>ترک خواب و خور از الم گفتم از سر سوز و ریخ و غم گفتم ۱۲۶۱ هـ</p>	<p>چون گذشت از جهان نصیر الحق سوختم از غم و سنین وفات</p>
---	---

رباعی شتمل بر تارنج رحلت پیر و مرشد شاه نذر محمد
قدس سره واقع شب یازدهم شعبه ربیع الاول شب
پنجشنبه ۱۲۶۱ هـ

آن نذر محمد شه مقبول است	شیخ عرفا قیده ارباب صفا
تاریخ وفات گشت شیخ عرفا	چون نقل مکان کرد ازین دافنا

۱۲۴۱

تاریخ آریه قرآن

ان المتقین فی جنات و نعیمة

قطعه تاریخ رحلت برادر مرم منور علی مرحوم

آنکه بجز و نامم است منور علی	شد ز جهان برادر مرم ناصر پاریاوم
گفت دل خیزین من آه ز رحلت انجی	کرد چو سال صلتش حسرت خسته طلب

قطعه تاریخ رحلت جناب مولوی انور علی یاس خضر اسد له واقع بست و تخم ذیقعد ه شب سه شنبه

جان سخت تسلیمم که کرد در اثناراه	مولوی انور علی چون قصیدت گفت کرد
گفت سال کنفرار و دود صد و صد و دو	عقل تاریخ و فانش صوری هم معنوی

۲۱۲ ۶۲

رباعی

جان داد بفر دوس برین دایافت	آن یاس که در سخن بد طولی یافت
گو یاس بر حمت آلمی جایافت	پرسند اگر سال و فانش حسرت

۱۳ ۶۳

قطعه

<p>پراوج جناب پاک مغفوری و مروج نو شتم سال فوت و توفی الله محمدا ۱۲۶۲</p>	<p>چولیک اجابت گفت از جان اعیان که نام نامیش انور علی بود و تخلص با</p>
<p>ایضا</p>	
<p>انگه پیشک بود و مستبول آله داد جان ناگاه در اثنای راه او برقت از راه حج پیش آله ۱۲۶۲</p>	<p>مولوی انور علی بجز هم قصه میداشت با اهل و عیال گفت حسرت سال فوت آنجناب</p>
<p>ایضا</p>	
<p>شد چو خدا سوی خودش ز منم باد آله شرف آبی منم رخت سفر بست ز دنیا می دون جامع صد گونه علوم و فنون وصف وی از حیطه کلام بیرون داد سخن از که ستا تم کنون سیر و دشتک از مره ام لاله گون دل که ازین غصه و غم گشت خون</p>	<p>مولوی انور علی باصف راه نور در سفر کعبه شد آمد اجل بر سر او ناگهان بود عجب نادره روزگار ناظم و شارح فصیح و بلیغ آه چو آن خسرو معنی نماند در غم آن شاعر زنگین خیال کرد چو تاریخ و فاتش طلب</p>

<p>گفت که نور علی ذی منون ۱۲۶۲</p>	<p>روی زانده خراشید عقل</p>
<p>ایضا</p>	
<p>خواند عظم آفتاب انوری بد گفت بی تکلف در میان اهل انش صدر گفت ترک این محنت سر افانی پر بند گفت بلبل گلزار حبت یاس علیقدر گفت</p>	<p>سولوی الفی علی را کیش تخلص بویاس هر که دید آن انجمن را می علم و فضل را چون بقدر خدای نیرال و لم نزل بالت غیب انهر افسوس سال فوت او</p>
<p>قطعه</p>	
<p>قلمش نکته بالطفیف نوشت قصد بیت الله شریف نوشت رخت ازین عالم کثیف نوشت که خود آن حضرت بنیف نوشت ۱۲۶۱</p>	<p>بود انور علی یگانه دهر کرد چون عنزم کعبه تاریخش اجلش ناگهان بر آمد بوتاریخ رحلتش گوی</p>
<p>قطعه تاریخ سفر فقیر بسوی حرمین شهر یسین زادها الله شرفا و تعظیما</p>	
<p>من دیلمی خرجت للحجة الهم الله شهردیلمی الحجة</p>	<p>ماه ذی حجه روز یکشنبه در دلم سال این خجسته سفر</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت پر حضرت برادر ممولوی محمد حمید عفر الله</p>	

وادخله انجته واقعه دوم شهر رجب روز پنجشنبه وقت آمدن
چار ساعت از روز ولادت پیچید

<p>آنکه در باغ جهان بوست نخل غریب گوهر بحر سرد کنجینه علم ادب نام او آمد محمد شحمید اور القاب بسکه آن زیبا جوان میداشت موی وای یوم پنجشنبه دویم از شهر رجب ۱۲۶۳</p>	<p>آه فخر خاندان چشم چراغ دو دمان سبالک نهج نریقت بر تربیت ستیم بود محمود خلایق داشت خلق احری رفت در عهد جوانی سوی جنات نعیم گفت حسرت سال ماهه روز و تاریخ و قات</p>
---	--

قطعه آخری

<p>جگرم زینغم جانسوز برشت نام فرخنده آن پاک شمرشت باد منزل گم اوقعت برشت ۱۲۶۳</p>	<p>چون ازین دار فانی افت اخنی شد ز ترکیب محمد چه حید سنه رحلت او حسرت گفت</p>
---	---

قطعه آخری

<p>گم اشک از شره سفتم من بصد گویند در دو غم صدم آه از رحلت اخنی گفتم ۱۲۶۳</p>	<p>چون محمد حمید اخنی بگدشت تا شد مفرود از برادر خویش بس دلخسته سال رحلت او</p>
---	---

قطعه اخیری

کرزین دارفناخت منفربست	مرا بود دست بک زیا برادر
فلک بازوی من دراکه شکست	نوشت تم سال فوتش از سر آه

۱۲۶۲

تاریخ حج فقیر

هو نجبان لاتبورا

قطعه تاریخ از دواج شاه محمد یاسد صاحب پسر مولو
محمد حسین صاحب بجلواری

شهره ترویج یاسد رسید	بزرگ از صوت ف و نعره کوس
مصرع تاریخ چوخش گفت سرش	دست یاسد و سر زلف عروس

۱۲۶۳

تاریخ معاودت فقیر از حرمین شهر رضین بوطن واقع بست
و چهارم شعبان ۱۲۶۳ هجری

ببین سعادت معاودت نمود

تاریخ رحلت ناشی همت بهادر

چون کرد رحلت مشهور آفاق	در خوشنویسی همت بهادر
جسرت رقم زد سال وفاتش	افسوس ناشی همت بهادر

۱۲۶۳

<p>قطعه تاریخ رحلت شاه محی علی صاحب قدس سره</p>	
<p>چو ترک هستی مو بهوم گفتمند بیای می مرشد و مخدوم گفتمند</p> <p>۱۲ ۶۴</p>	<p>جناب اقدس نجفی علی شاه ملانک برد جنبت تاریخ</p>
<p>قطعه دیگر</p>	
<p>گردید نخلان چون گنج در خاک باسینه پاک و جان غمناک پیوسته رحمت حق پاک</p> <p>۱۲ ۶۴</p>	<p>تکلی علی بحق رسیده بودیم بهن کرمال فوتش ناگاه نذار سید از غیب</p>
<p>اجرا لآخره اکبر</p>	
<p>قطعه تاریخ معاودت نواب یوسف علیخان مخاطب به ارباب جنگ از سفر حرمین شریفین بسوی وطن بالوف حیدرآباد حرمه السنن الفتنع الفواد</p>	
<p>غنی شاکر بر جواد فهمم حجاوونی لکسان نرادوا نحمد الله نالواما ارادوا فقلبی قال فی رمضان عادوا</p> <p>۱۲ ۶۴</p>	<p>عزیز مهمل یوسف علیخان بی حج رفت با اهل و عیالش مع انخیر انجماعت باز آمد طلب کردم بجان شاه تاریخ</p>

قطعه تاریخ روانگی حضرت الدین غفر الله لهما بسوی حرمین شریفین

والدین من دلخسته چو رفتند حج	کل خبر و فلاح کتب الله لهم
گفت سال سفر حضرت ایشان روم	پنجشنبه ز محرم بود و هفت و دهم

تاریخ تولد عنایه قطب الدین عرف شهود الحق سپهر
شاه قیام صاحب

چگویم شکر خلاقیکه عالم	بذات خوش صفات اوست قائم
بشاه دین پناه کشور فتر	قیام الحق و الدین ذوالمکام
عطاف نمودن ز زرد گرامی	که باد از چشم بد محفوظ و سالم
چو تاریخ ولادت جستم از دل	خطابش کرد دل خوش باشم

قطعه تاریخ رحلت شاه ابوالحسن قدس سره

توفی بوالحسن شیخ اجل کلا	و کثافا لاسرا الحقیقه
سالت القوم عن تاریخ توفیه	فقالوا عامه شیخ الطریق

قطعه پیرفاری

آمدند بگویشم امشب با توف غیب	کامسال کرد رحلت شیخ اجل اکرم
گفتم چه بود ما مش گفتا ابوالحسن	گفتم که وصف او کن گفتا که قطب اعظم

<p>گفتم که علم ظاهر گفنا باو سلم گفتم که وقت آن گو گفنا صباغ پرغم گفنا که بست و چارم پندار از موم</p>	<p>گفتم که شعر گفته گفنا که فرو زمین گفتم که روز حلت گفنا که پخشینه گفتم چه بود ماه و تاریخ و سال و قش</p>
<p>بِالله ارفع درجات الجنان</p>	
<p>تاریخ سجاده نشینی صاحب زاده مولوی نور العین صاحب</p>	
<p>که نورعین آبا جانشین بو الحسن گفت</p>	<p>در معنی بسا جانیشنی نوک کلک گفت</p>
<p>تاریخ تعمیر مسجد با مهر واقع آن از سر نو با همتا نام نظر غالب علی</p>	
<p>پوشد سودار البقاره نورد ز رو سیم در داد آن نیکرد عبادت سر ای خداوند فرد بگفنا دگر کعبه تعمیر کرد</p>	<p>امیر علی سیدیک خود به تیاری مسجد ماهرو زنو کرد تعمیر غالب علی چو تاریخ آن خواستم از سرش</p>
<p>تاریخ کتختائی میترس الهدی نواده قاضی منور علی صاحب</p>	
<p>پیش رویش بحسن کم آمد فکر تاریخ در دل آمد ز صره و شتری بهم آمد</p>	<p>میترس الهدی که بد تمام کتختا با عروسن زی باشد خوش رفتند عطف اردو مسلم</p>

تاریخ رحلت نواب بایانده ذوالفقار بجا در غفر الله واقعه ششم رمضان	
چون نواب همایون بجا بایاندا	ازین نیای فانی کرد رحلت
رقمزد کلک من تاریخ نوشت	شده رونق قزاقی بز رحمت
رباعی مستلمه تاریخ رحلت مولوی فیاض علی واقعه عشره اولی	
وشاه عبدالعلیم صاحب واقعه سنیر دهم روز پنجشنبه وقاضی منور علی	
صاحب واقعه بستم شب جمعه شاه غلام حسن صاحب ساکن رای پوره	
واقعه السبت پنجم از ماه محرم	
۱۱ سال دین ماه محرم هیبات	مردن تنی چند پسندیده صفات
جستم ز دل حزین چو تاریخ وفات	فرمود که رقمزد بسوسه جات
قطعه تاریخ رحلت شاه و جلاله قدس سره مرید شاه ابوالبرکات	
و مستتر شد میر قمر الدین در طریقه ابوالعلائیہ منعیمیہ	
قدس الله امرار هم	
منع وقت شاه و جلاله	دل نور آیشش قمر تنویر
ذات او بود ذات بابرکات	صفت اوست خارج از تقریر
در طریق ابوالعلائی بود	الغرض شیخ کامل التائیر

که کسی راز مرگ نیست بگیر سنه جلش از ان برگیر	گرد رحلت ز عالم فانی به منم زرشش جنت بشنو
قطعه تاریخ ولادت فرزند ارجمند حاجی اکبر علیخان صاحب	
خدا بخشیدش ز زنده پرزاد حیات و دولتش یارب افزون باد انکو منظر شدش تاریخ میلاد	بعالیخاندان اکبر علیخان شد آن زیبا پسر منام بجی پس از بکه نیکو منظر آمد
قطعه تاریخ تعمیر مسجد استادنا و مولانا شاه سلامت الله صفا	
جامع علم و فضل و فقر و فنا نام و الاسی آن شه علما مسجد عالی لطیف بنا مسجدی ساخته بسیار با ۱۲۶۶	آن جناب رفیع پاک نژاد که محمد سلامت است چون بت ایستاد ز روی فرمود سال تعمیر گفت پیر حسد
قطعه دیگر	
همچو قصر خبان خوش و دلکش سال تعمیر آن خوش و دلکش ۱۲۶۶	مسجدی ساخت افضل الفضلا علم غیب کرد الهام م
قطعه تاریخ ولادت پسر حافظ عبد القادر صاحب	

بمحمد اسد که امسال از نسیم لطف یزدانی
 می عشرت بجام خوشدلی کردند یا از آنرا
 بعبد القادر بن مولوی سید عتیق الله
 خدا بخشید فرزند سعادت مند خوش طالع
 مسمی القعه روز چارشنبه بیست و پنجم
 جوان با اقتدار آمد از انعام درین عالم
 مبارک آمد این زیبا پسران سال میلاد

دل چون گل شگفت و غنچه امیدوار شد
 دماغ دوستان از آتش شادی دو بالاد
 که در علم و عمل از حفظ قرآن فخر آید
 که نور شکنجی از جبین او هویدا شد
 که این عالی گهر با طالع مسعود پیدا
 بعبدالمقدر در عالم اسما میا شد
 مبارکباد و فرزند سعادت مند و زیبا شد

قطعه دیگر

بمافظ غریب دل و جان ما
 بپرسند اگر سال میلاد او

خدا داد فرزند عالی گهر
 بگو خوب و نیک طالع پسر

حفظ الله الولد من ولد

قطعه تاریخ ولادت فرزند ارجمند اکبر علیخان صاحب
 بعبد الرحمن خان سلیمان الله تعالی

نحال آرزو در باغ امید
 بوالاد و دمان اکبر علیخان

بمحمد اسد که پر بارست امسال
 که بمیشل است در اقران و امثال

<p>بود در وصف خوبجای اولاد جنبش بر سعادت مندیش دال ز آسیب حوادث فارغ البال که ای شیرین بیان شکرین قال بگو و الا نخال از باغ اقبال</p>	<p>زبان خامه با وصف فصاحت خد بخشید فرزندی که باشد بطل والدش با نادیارب بمن پیر حسرد فرمود اشارت اگر سال ولادت از تو پرسند</p>
<p>عبدالرحمن خان بهادر</p>	
<p>قطعه تاریخ رحلت مولوی ولایت علی مرحوم خلیفه سید احمد صاحب</p>	
<p>تُوْفِي بِالْهَجْرَةِ لِلدِّينِ نَاصِرِ فارغ قلبی طالب غا ز مهاجر</p>	<p>ولایت علی العالم المتورع وهذا الذي قد طابحنا</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت ناظر کوه خان</p>	
<p>بسوی جنة الما واقدمزد بیامرز و خداش آمین نژد</p>	<p>چو والا قدر کوه خان ناظر دیر حسامه تاریخ دعائی</p>
<p>قطعه تاریخ کنه خدای میر مرزا همشیره زاده خواجه احمد حسین صاحب</p>	
<p>کلبانگ شاد بر خاست هر دو یارب میان هر دو زن و شو</p>	<p>چون میر مرزا تزویج من بود پیوند الفت پیوسته با دو</p>

<p>باد امبارک این شادی او</p>	<p>سال نکاحش گفتم خدایا</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت مردم خانه برادر مرحوم مولوی محمد حمید غفر الله عما واقع بست و نهم سلخ رمضان روز دوشنبه ۱۲ شهری</p>	
<p>صبر و جوانست دستش بفرمان بر اهل زمین آید این کعبه مکان جیف جاندا زد دست ستم چرخ جوان جیف امسال گذرشته ز جهان گذران جیف تاریخ دلم گفتم وداع رمضان جیف</p>	<p>فریاد ازین چرخ ستم کار خفاکار بنگر که به چشم نم دن تان خسته زین پیش برادر که مرآت اب توان بود اهلش که بعفت زن مریم صفتی بود چون روز وداع رمضان بود او عاش</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت جمعیت علی شاه اقع بست و چهارم شوال روز پنجشنبه ۱۲ شهری</p>	
<p>رفت و خاطر زغم شد آشفته رفت جمعیت از جهان گفته</p>	<p>شاه جمعیت علی ز جهان سال فوتش دل پریشانم</p>
<p>قطعه تاریخ مسجد بنا کرده شیخ امداد علی صاحب</p>	
<p>لفظ امداد با علی آمد که فلک را برو فرود حسد</p>	<p>آن همایون لقب که در نماش مسجد عالی بنا شد مود</p>

گفت یافت نظیر کعب بود	سال تاریخ آن در محبت
قطعه تاریخ رحلت سید ادریس معنی رحمة الله تعالی	
افتاب اوج والا منصب سال فوتش گفت ای امیر	بود شیخ وقت سید مغرب شد نمان در مغرب گور و فلک
قطعه تاریخ رحلت حکیم شاه مظفر حسین قدس سره واقع روز چهارشنبه سنه دهم ربیع الآخر سنه هجری	
الذی کان اسمه مظفر حسین جَنَّةَ الماوا ابلا رب و مین اسقط الاثنین عن مظفر حسین	عارف بالله فان فی الاحد حل بعد النقل من دار الفنا ان اردت الكشف عن تاريخه
قطعه اخری	
گر گننه پاک بود دامن او رشک خورشید را می روشن او جان پاکش جدا شد از تن او جلوه طور خاک مدفن او جنت خلد با دمسکن او	شاه مظفر حسین دین پرور چون مسیحا طیب روح و جسد چهارشنبه ز آخرین ربیع سید پد از تجله رحمن گفت سال وفات او حسرت

تاریخ تولد غلام محی الدین عرف نور الحق پسر شاه عطا الله صاحب
واقع چهارم جمادی الاولی روز جمعه وقت آخر ظهر

پسر چندی بخت بلند	زاد در خانه عطا الله
نام کردش غلام محی الدین	پذیرس کجوازه حق آگاه
سال میلاد آن خجسته پسر	نامش آید بضم و الاجاه

تاریخ رحلت حکیم ابو الحسن صاحب واقع شب و شبانه یازدهم جمادی الاولی

بو الحسن کان باذن الموتی	میرئی الاکمه یحیی الموتی
صار لا ینفعه کل دواء	اذ قضی الله علیه الفوت
هتف الهاتف فی رحلته	عامه ذاق طیبک موت

قطعه فارسیه

کرد رحلت ابو احسن جهان	روی روشن تیره خاک نخت
بود در فن طب یگانه عصر	هم باشعار در معنی سفت
ده که از مرگ آن سیح زمان	خاطر عالمی ز غم آشفست
عقل تاریخ و ماه و سال رحیل	یازده شب جماد الاخری گفت

تاریخ از دواج شاه محمد یحیی صاحب متخلص محیی سلمه الله تعالی

خلف الرشید و جلد قدس سر

<p>شاه سیکه که در عداوت سن گنجد گشت با کرمه قوم چون نمودم سوال از تاریخ</p>	<p>بر سرش تاج فقر نهادند زین طرب جلد دوستان شدند شادی و خوشبختی نشان آوند ۱۲۴۱</p>
<p>ایضا</p>	
<p>تاریخ ازدواج بچی از عقل جستم</p>	<p>گفتا خودش بی خود تاریخ هست فافهم</p>
<p>تاریخ مراجعت مولوی سعید صاحب بلکنواز سفر حرمین شرفین هشتم رجب</p>	
<p>امروز رموز دان انواع علوم سوی حرمین رفت خوش باز آمد پرسید از سعید تاریخ رجوع</p>	<p>سعید اندنی نظیر باشد لا غیر چون ماه که نور سیف اند در سیر خندان شدند و گفت قدر حنا باخیر ۱۲۴۲</p>
<p>قطعه تاریخ آغاز فقیر در سن بخاری شریف اغره محرم روز جمعه</p>	
<p>توفیق خدا در سن بخاری کرده انعام شد ای مصرع که گفتم در دعای تاریخ عالم</p>	<p>بیا علی طالب علم حدیث و کسب انبیا ببین او خدایا روزیم انجام حسن کن ۱۲۴۳</p>
<p>قطعه آخری</p>	

از صحاح و ذوات کنون ندارم هیچ کس	بوشنخ کرده ام در سن بخاری شریف
گفت ای جان منافع کاست از عا و در سن	خو استم سال شروع این کتاب استطاب

قطعه تاریخ رحلت سر اسرار حضرت مولوی عبدالکریم و خلاصه النعم و اقص
بست و ششم روز چهارشنبه اول صبح ۲۳ شهریور

در جوانی کرد رحلت مولوی عبدالکریم	چهارشنبه صبحی در ماه صفر بست و ششم
راح فی حور و ولدان و جنات النعم	از سر الهام حضرت گفت سال طلعتش

قطعه آخری

بجانم از زمین و آسمانش	دلگنگ آمد از دنیای فانی
نه بوئے از بقادر بوستانش	نه در گلکهای او رنگ ثناتی
بغارت برد آسب خزانش	بهمه جانو گلی رو کرد خندان
که برق آتش تزد در آشیانش	کجا بلبل درین باغ آشیان بست
که چون گل رفت یار محرابانش	ننالده دل چسان چون بلبل ز ا
اهل بر سر در آمد ناگه اش	فضیلت تربت عبد الکریم آم
در ایام جوانی از ججهانش	قضا و احسرتا سوی جهان برد
که زیب خلد شد سرور و روش	جوانی بود در عناق حریف حریف

<p>که پیدا بود از حسن بیانش ندیدم همسر او در زمانش ر بود از بزم دنیا نوجوانش که با او گلشن جنت مکانش ۱۱۴۴</p>	<p>چگونه از ذکا و لطف طبعش بعلم و حلم و عقل و فهم و وطنت چو تقدیر الهی قصه کوتاه بحسرت گفت تا تف سال حلت</p>
---	---

قطعه دیگر

<p>دیده ام از گریه شجما نخت ز زیر پیش فلک دن نخت صبحدم از بابت و ششم بود گفت ۱۲۴۲</p>	<p>واصل حق گشت چو عبد الکریم گنج علوم و خرد و هوش بود ماه صفر بود و دلم سال فوت</p>
--	---

قطعه دیگر

<p>بشام تیره روز شد بدل صبح امید ما عزیز با تمیز ما و تلمب ز سید ما بلوح تربیش صد حیف شاگرد رشید ما ۱۲۴۳</p>	<p>در بغض حسرتاگر گروش ایام نافرجام جوان عبد الکریم از دار دنیا کرد حلت آه ز خون دل رقم زد سال فوتش خاتمه حشر</p>
---	---

قطعه تاریخ رحلت خواجه سلطان نجاران آقعه بستی دوم ربیع الاول

روزیک شب ۱۲ سنه چهر

<p>چون ازین دار رنج و محنت شد</p>	<p>خواجه سلطان جان بباغ جنان</p>
-----------------------------------	----------------------------------

<p>خواجہ سلطان جان بخت شد</p>	<p>سال فوتش خرد بخت گفت</p>
<p>قطعه تاریخ مسجد بنا کردہ مولوی ارادت اللہ صاحب پسر مولوی عماد الدین صاحب</p>	
<p>کہ خانہ اش کند از دینا باغ بخت بلند بہت والا ترا دو پاک شرت خاک ہر آنکہ درین دھرت خرم کن گشت بارض ہند بنا کعبہ بخاد نوشت</p>	<p>بنامی مسجد و باغ و مکان و چاہ خاد کسیکہ نام نکویش ارادت اللہ بہت چو اول انجہ بکاری درو کنی آخر ز بہر سال عمارت دیر ملک سعید</p>
<p>قطعه آخری</p>	
<p>کرد چو توفیق المہی امداد مسجد زیبای خجستہ بنیاد</p>	<p>یافت بنا مسجد عالیست گفت سر و شمشیر تہمیش</p>
<p>تاریخ اردواج برادر زادہ ام محمد امین سلمہ اللہ تعالیٰ</p>	
<p>برگ عشرت و ساز طرب شنب جمع زواج سادس شہر جب شنب جمع</p>	<p>شد از دواج محمد امین بدت رئیس قلم بصورت و معنی نوشت تاریخش</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت مولوی علی حسین صاحب واقعہ لبت و پنجم رجب آخر شرب چہار شنبہ ۱۲۶۲ ہجری</p>	

<p>سید علی حسین بفر دوس کرد سال وفات گفت لم داغ مرگ او</p>	<p>در داکه حاجی حسین مشرفین چون داغ مرگ او بدلم مانند لاله</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت مولوی عبدالغنی قدس سره واقعه سبت چهارم شعبان روز چهارشنبه ۱۲۷۲ هجری</p>	
<p>کز و باغ جها نرا بود رونق دل از غم شد چون منقار قلم شوق کز و علم و عمل گردید بهشتی ازین طوفان سلامت بر ذوق برون زد خیمه از نه چرخ ازرق سقی گشت راجح سوی مطلق ملک گفتا بر وحش رحمت حق</p>	<p>جناب مولوی عبدالغنی جیف چو رحلت کرد سوی عالم قدس وجودش بود گویا مصدر خیر بباد شعله توفیق چون نوح لاز آنخوشش مع اندک در منزل بریا فطره و اصل گشت دگم شد چو جسم سال تاریخ وفاتش</p>
<p>قطعه محضیت شادی ولادت با سعادت خواجه محمد میر پسر سید صمد حسین عرف میرزا همیشه زاده خواجه احمد حسین صاحب سلمه الله تعالی</p>	
<p>هر آنچه میطلبیم از حن ما بدعا دمیده ناز گل در ریاض نشو و نما</p>	<p>مغز اشک که آمد برون ز پرده غیب نمود ماه نوی از آسمان کون و وجود</p>

بلند مرتبه احمد حسین عالیقدر
 مراد حضرت نیردان مرید و جلاله
 بلطف و محض دل عالمی بدست آورد
 کنون دو حرف زبمشیر و زاده اش گویم
 بدهرش آمده صفد حسین اشتم نفیشت
 ز فضل خالق ارض سما بساعت بعد
 سعادت نام بلندش فلک محمد میر
 ستان بدخشید و میر مجلس شد
 سرش غیب نواز د بسال مولداو

که خواجه امر است و خادم فقرا
 معین طالب مولی محب اهل صفا
 بحسن خلق جهانی مسخرست اورا
 که رفت بر روش خال راه مهر و وفا
 چنانکه شد لقبش خواجه سیر بامرا
 بنحانه اش سپری همچو ماه شد پیدا
 خداش علم و عمل بخشد و حیات و بقا
 شد اینمقوله حافظ بستان او بریا
 طلوع میر برج شرف باوج عدل

تاریخ رحلت مولوی شاه عماد الدین صاحب خلیفه حضرت شاه
 حسنعلی قدس سرهما

چو مولانا عماد الدین متاع جان نوداده
 رقم زد خاتمه تاریخش ستون بن برافرا

قطعه تاریخ ترتیب مکاتبات حضرت استادناو مولانا شاه
 سلامت الله قدس سرهما

از سختمات روزگار است
 ذات ملکی صفات کشفی

تاریخ رحلت ملک بنیران
 اکبر از اوقاف قدس سره
 بیست و چهار صفحه
 جمعه
 و از اوقاف
 للمصنفین

<p>قائم همه مایذات کشف بنیة صفات کشف خواهم بد عا حیات کشف گوئی قلم و دوات کشف تا فهم کنی نکات کشف نبدی ز مفاوضات کشف دل گفت مکاتبات کشف ۱۲۶۲</p>	<p>علم و عمل و فضیلت وزهد خواهید و قوف بر علوش نضر صبح و مساز ختعالی حشر چشمه آب زندگانی است طبعی برسان لطیف نازک بودست سوگینه حسرت چون شد مجموع سال ترتیب</p>
<p>رباعی شتمبله تاریخ تولد دختر مولوی فدا حسین صاحب برادر نسبتی شاه محمد یحیی صاحب</p>	
<p>بخشید چو دختر سعادت تو ام فرمود پدر که دختر زیبایم ۱۲۶۲</p>	<p>ایزد بفا حسین از لطف و کرم هنگام ولادتش ز بجهت تاریخ</p>
<p>قطعه تاریخ تولد دختر نیک اختر شاه محمد یحیی صاحب متخلص بیچیه واقع بیست و پنج جمادی الاولی سلمه الله تعالی</p>	
<p>از سخن سنجان و معنی پروران بالهی باد از نیک اختران</p>	<p>شاه ملک فقرو دین یحیی که است را از زیبا دختری در خانه اش</p>

سال میلادش جو پر سیدم سعید	پیر عقلم گفتم زبخت خستہ ان ۱۲۷۳
قطعہ تاریخ مسجد تعمیر کردہ میر فرحت علی صاحب بکوچہ صد	
بنا مسجد کے کرد فرحت علی	شدا اور اچو تو فین نعم الرزینق
بسال عمارت نذازد سرش	کہ طوبی لدا رکیت عتیق ۱۲۷۳
قطعہ تاریخ تعمیر مسجد جو دہری واحد علی صاحب	
ساخت واحد علی لوجہ اند	مسجد بی نظیر و سبے مانند
گفت سال عمارتش ہاتف	انہا کعبۃ لارض الہند ۱۲۷۳
قطعہ تاریخ رحلت سرسہر حضرت جناب والدہ ابا جہا منشی واعظ علی غفر اللہ لہ ولی واقعہ دوازہم رمضان روز سہ شنبہ وقت فجر ۱۲۷۳ نہ ہجری	
چون پدرم حضرت واعظ علی	رفت گلگشت جان چون نسیم
برد فر دوس بتاریخ گفت	خازن جنت لک ابحر عظیم ۱۲۷۳
دیگر	
واعظ علی آن بلند ہمت	کش مثل درین زمانہ کم بود
در حلہ و وقار بود کوسے	در باب سخاوت و کرم بود

<p>در پرده دولت و خشم بود شمرنده حسن آن رقم بود سلطان قلم دستم بود از خوبی نظم او بجم بود مشتاق طواف او حرم بود روز رحلت چه روز غم بود ماه رمضان سپیده دم بود</p> <p style="text-align: right;">۱۲۴۳</p>	<p>بیدار دلم که خوابه فقر جادور قلم که خط خوبان تقلیم خطوط در کف او صاحب رائی که دین و دنیا آن حاجی با صفا که دایم لبیک بداعی اجل گفت سال و مه و وقت رحلت او</p>
<p>دیگر</p>	
<p>بسوی جنت برین نمود از جهان سفر نوشت سال طلش غم جدائی پدر</p> <p style="text-align: right;">۱۲۴۳</p>	<p>په و الدین خرم بکلم رب عالمین دلم باشک سرخ بریاض روز زمینا</p>
<p>قطعه دیگر</p>	
<p>زین عالم فانی شده در عالم دیگر ز انز و شده تاریخ و فاتش غم دیگر</p> <p style="text-align: right;">۱۲۴۳</p>	<p>افسوس که واعظ علی پاک طبیعت بود دست ز صرغم غم فو تشس چو قویتر</p>
<p>هر مصرع قطعه هست تاریخ</p>	
<p>زین دار فنا چو که در حلت</p> <p style="text-align: right;">۱۲۴۳</p>	<p>حاجی و اعظ علی امتدس</p> <p style="text-align: right;">۱۲۴۳</p>

<p>شنبه و یوم سوم و رحمت ۱۲۶۳ معنوباد ایجتد ایجتد ۱۲۶۳</p>	<p>ثانی عشر و سیدہ دم بود ۱۲۶۳ مصر مصر عام دان پی فوت ۱۲۶۳</p>
<p>قطعه دیگر</p>	
<p>شد سوی خلد برن چون بسفر گفت دل آه غم سے پدری ۱۲۶۳</p>	<p>والدین غم رسد له سال ایجا دنته جان فرسا</p>
<p>قطعه تاریخ تعمیر مسجد مولوی امیر اسحق صاحب</p>	
<p>که وصف است از نظم زیاده بنای پنجه با وسعت نخاده عبادتخانه محلی زیب داده ۱۲۶۳</p>	<p>چمولانا امیر اسحق والدین بجای مسجد عام از سر نو رقمزد خامه تاریخ عمارت</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت خواجہ احمد حسین مغفور کہ آزادوش میرت و در محفل نشاط با یونند لال نا گاہ جان بحق تسلیم کرد</p>	
<p>بسیرت از بزم جہان عززم بجنت آہ رفت آزادہ زین بزم ۱۲۶۵</p>	<p>چو کرد احمد حسین صدف مشرب رقمزد حسرت دختہ تاریخ</p>
<p>قطعه دیگر</p>	
<p>سبکو طمانہ از دنیا درینجا</p>	<p>چو رفت احمد حسین آن صاحب خبر</p>

نذارد آه واویلادریغا ۱۲، ۱۵	پی سال وفاتش هاتف غیب
قطعه اخیری	
روی خود ناگه ز چشم ما خفت از چه رویار بزر بر خاک خفت آه آه از ارتحال خواجه گفت ۱۲، ۱۵	خواجه نیکو خصال احمد حسین آنکه زیب محفل احباب بود حسرت دلخسته سال رحلتش
تضمین ماده مرقوم بطور دیگر	
کرد رحلت ازین جهان ناگاه آه از ارتحال خواجه آه ۱۲، ۱۵	خواجه احمد حسین نیک خصال گفت تاریخ رحلتش حسرت
قطعه تاریخ تزویج ثانی مولوی عبدالحمید صاحب پسر مولوی احمد صاحب	
که علم و هنر باشدش خاندانے ازین دار فانی بعد جو انے بعد عشرت و شادی کامرانے مبارک بوی باد تزویج نیانے	جوان حسد مند عبد الحمیدم چو شد فرد از رحلت زوج اولے پدر داد باردگر از دو آجش دعا گور رقم کرد تاریخ شادی
قطعه تاریخ وفات بابو چنی لال	

<p>بودت زنبود رومی پرا سون کین آسان شکست جنین لعل بی بها</p>	<p>وا حسرتا که چنی لال از جهان گذشت شد حساب مصرع تاریخ فوت او</p>
<p>تاریخ رحلت شیخ ادا و علی مرحوم مغفور</p>	
<p>اگر امروز تر مال بود منردا کو عمر کوتاه ترا خواجہ بہت اما کو نبود هیچ سفر کردہ چنین تنہا کو انکہ نگذشته و نگذاشته این دنیا کو شیخ ادا و علی صاحب مال اما کو</p>	<p>ایکے بر دولت دنیا می دنی نیازی جمع اسباب تنعم کنی از طول امل آدمی ز او در آن روز کہ میر ذہیات منعم بود درین شہر کہ باد مغفور ہاتف غیب نداکرد بسال فوتش</p>
<p>قطعہ تاریخ رحلت جا رحیم شیدہ فقیر واقع بہت و پنج روزہ القعدہ روز دوشنبہ بعد مغرب ۱۲۰۵ ہجری</p>	
<p>کہ آوردم بھند از جسدہ اورا درون دل مقامش چون سویدا سوادش چون سواد دیدہ زیبا بگمار عنبرین روے دل آرا ہمی افزو د نور دیدہ ما</p>	<p>کنیز داشتہ صاحب تمیز قدش سر ویکہ از خاک جیش خاست بتی سرخیل سبزان سیدہ فام ز سرای غضن آہوی مشکین سر پایش بسان مردم چشم</p>

بسلمی بود ازین معنی س زد دنیا برد او را سوی ع حسبی بفضل خود مقام او ح ندایا نذا آمد بخت رفت س س	سلیم الطبع و سالم از معائب یا جل ناگاه آمد بر سداو بکن در زمره حوران جنت ز یافت از بی سال و فالتش
---	--

قطعه آخری

ز نیست بی او بود از بختی من ز در قف حیف سیه بختی من س	آن کنیز حبشی مرد افسوس حسرت سوخته دل تا بخشش
---	---

مثنوی

که نیست چاره تقدیر خالق افلاک تو نیز سر بکش ای سر قامت چاک چنانکه یاد تو یکدم ز خاطر غمناک ولی امید که گردد وصال تو نیاک اگر رویم بخت ز فضل از دید پاک سقا اللطیف با منظار لطفه س	باختیار نگردم ترا زیر خاک بر آورند گل و لاله سز ز زیرین خیال تو نرود هیچکده ز چشمم ترم اگر چه ز بهر فراق تو کار کرد بجان وصال نیست پس از مرگ امید حیرت ما نوشت سال وفات تو خامه بدل چاک
---	--

قطعه تاریخ رحلت مولوی سید خیرات علی مرحوم واقعه سنه ۱۲۰۵

<p>در علم و هنر و ریجانه سوی دارالبقاروانه او یافت بهشت جاودا ۱۲۴۵۱</p>	<p>خیرات علی رئیس وسید چون گشت ازین سرای فانی یافت سنه وفات فرمود</p>
رباعی	
<p>فرمود بگیش جنبت میل تاریخ وفات نام او شد و میل</p>	<p>خیرات علی شریف قوم و خلیل زانرو که بجزمت علی یافت نجات</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت مولوی واجد علی بنارسی لکنوی غفر الله له</p>	
<p>در علوم متعارف استاد داشت در کتب جمله یار اهل تحصیل ازو خاطر شاد رفت زین منزل حسرت بنیاد روز آدینه درین اجازت جای در جنت جاوید پاد نازل ز روضه علیین باد</p>	<p>عالم با عمل خوش اخلاق بود واجد عیش اسم شریف طالبان یافته تکمیل ازوی در غریب بهت ام چپره بست و سوم ربیع الاول ایزد پاک ز رحمت او را گفت تاریخ وفاتش حسرت</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت خواجه عبدالعلینان صاحب واقع شب ۱۲۴۶</p>	

<p>گشت وان سو جان عاقبت غلغله آنگند نگو آخرت ۱۲۶۶</p>	<p>در بلد طیبه مصطفی باتف غیبی پے تاریخ او</p>
<p>رباعی</p>	
<p>رحلت فرمود یافت در خلد محل گوسه شنبه شہر ربیع الاول ۱۲۶۶</p>	<p>چون شاه احمد سعید فتح کمل پرسند اگر سال وفاتش حضرت</p>
<p>تاریخ وفات حسین علی شاه واقع دو ازہم ربیع الاول روز یکشنبه بمقام پھلواری</p>	
<p>بوجدو حال تھی جان سپرد روز سماع وفات شاه حسین علی بسوز سماع ۱۲۶۶</p>	<p>بیوم مولد خیر البشر حسین علی صیر خامہ نو اساز شد بتاریخش</p>
<p>ایضا</p>	
<p>با علی امی ہمدان گردیدہ جفت و آنکھی آسودہ زیر خاک خفت حال شورش جان تھی سپرد گفت ۱۲۶۶</p>	<p>بواصل تھی آنکہ در نامش حسین جان بشورش داد در وقت سماع حضرت دلخستہ سال فوت او</p>
<p>تاریخ رحلت حضرت خوشدامن صاحبہ واقعہ شب بست و دہشتم از شہر جمادی الاولی شب چہار شنبہ</p>	

<p>لیلیں بست ہشتم ۱۲۴۴</p>	
<p>قطعہ تاریخ ولادت فرزند شیخ محمد یحییٰ لیسپر مثنوی اکبر علی</p>	
<p>جناب عالی اکبر علی را خدا بخشید چون فرزند فرزند سرو ششم گفت تاریخ ولادت</p>	<p>کہ قبول حتی است و برگزیدہ کہ باد اور تنعم پر وریدہ سعادت توام و نور و دیدہ</p>
<p>تاریخ بنائے مسجد مولوی المحرم حسین صاحب بمقام محدث انوان وسال تمام آن</p>	
<p>بن المحرم حسین با صفا کرد صفا مسجد کے تقویٰ اسامی پے سال بنا و عام تمام بنائے مسجد الا قصہ مثالی</p>	<p>بزر نیلگون کاخ مقرر نس ز بھر طاعت مولے نقد نس ترا این بیت باشد کافی و بس تعالیٰ الدی عجیب بتی نقد نس</p>
<p>قطعہ تاریخ رحلت پر حضرت بر خوردار محمد امین عرف عبد الغفور غفر اللہ له واقعہ بست و پنجم صفر روز شنبہ وقت ظہر ۱۲۴۶ سنہ ہجری</p>	
<p>جوان رفت از جهان عبد الغفور</p>	<p>بر قدم نهاد افسوس افسوس</p>

تاریخ ولادت فرزند شیخ محمد یحییٰ لیسپر مثنوی اکبر علی

اجل فرصت نهد افسوس افسوس ۱۲، ۶، ۸	قلم سالت رفغز و بادل چاک
قطعه دیگر	
در عالم ثبات زد نیای پرفساد در خون طغیان گفت که داخل بخلد باد ۱۲، ۶، ۸	درد که نور دیده محمد امین گذشت حسرت چو سال رحلت او خواستم دل
بر خور دار ما کجا ۱۲، ۶، ۸	
قطعه تاریخ رحلت مولانا فضل حق رحمه الله واقعه ۱۲ صفر	
عالم اجید ابلا ریب بجفاء فلیس من عیب فضل حق هو الف الغیب ۱۲	قد توفی الاله فضل الحق ان نفاه الولاة من بلده قال تاریخه لا در که
تضمین موده مرقومه در فارسی	
جنتی گشت نیست ریب مرا فضل حق سر و ش غیب مرا ۱۲	مولوی فضل حق چو رحلت کرد گفت تاریخ او لا در که
تاریخ انتقال خلیفه لعل محمد	
که بود مرد معمر بکنج مرقم خفت جواب پیر خرد او ستا دانانیز گفت	خلیفه لعل محمد بنانیزی استاد ز سال رحلت او چون سوال کرد دلم

قطعه تاریخ رحلت مولوی گوهر علی صاحب اقعہ تاریخ	
نوزدہم جمادی الاولیٰ روز دوشنبہ	
آگہ زر گوہر و علی بود مرکب اسم او	داشت سخا حاتمى معنی زمانہ بود آہ
سال وفات او نوشت خاتمہ استی کا	آہ نماز گوہر بحر سون وجود آہ ۱۲۷۸
رباعی	
گوهر علی حمیدہ اخلاق و صفات	معہ گاہ سر آمد اجلبش کرد وفات
معروف بنجیر بود در عین حیات	تاریخ مہمات یافت اہل انجرات ۱۲۷۸
تاریخ انتقال خواجہ فیض السدغیہ بفرحت واقع	
پہار دہم جمادی الآخری	
خواجہ فیض السدغیہ از جہان	رفت و راحت در دل مخزون ماند
سال فوتش کلک حسرت زد در قم	ہای فرحت در زمان اکنون نماز ۱۲۷۸
قطعه بطور آخر	
فرحت کہ بود ز ما شرفیاز جہان رفت	دل زین غمست پر خون جان تن بست و خون
پسند از تو حسرت گر سال انتقالش	گو آہ در زمانہ فرحت نمازہ اکنون ۱۲۷۸
قطعه تاریخ تہنیت شادی تزویج خواجہ علی نقی عرف	

علی نواب پسر خواجه محمد کاظم صاحب

مولوی خواجه محمد کاظم	معدن جو دو سنا و بہمت
متخلص بقادر اشعار	باد پیوستہ با من و محبت
پسرش خواجه علی نواب	چون پدر صاحب حسن بہت
عقد ترویج بہ بنت العم یافت	با ہمہ شوکت و زرب زمین
ہردو را باد مبارک یارب	رور و شب شادی و عیش و عشرت
خواستہم چون سند این شادی	گفت دل تھنیت با بہت

قطعہ تاریخ ارتحال مولوی شاہ محمد حسین خلیفہ شاہ نعمت اللہ
پھلواری و قدس سرہما بکہ معظمہ واقع دوازدهم شعبان ۱۲۶۵ ہجری

شہ اقلیم فقر و دین کہ نامش	محمد با حسین آمد بشمرت
بعلم ظاہر و باطن گمانہ	کہ جامع بود در شرع و طریقت
مجیب اللہ شاہ و نعمت اللہ	کہ پلویاری از ایشان یافت عزت
جدو اب بودہ اند آن مرد حق را	از ایشان وارث مجد و کرامت
زارض ہند در ملک عرب رفت	تمتع یافت از حج و زیارت
ز آثار رسول انس و جان نیز	مشرف شد ز سر غر و سعادت

<p>بشعبان معظم کم در رحلت بغربت یافته موت شهادت که آن حاجی زکمه رفت جنت</p>	<p>میان مکه زمین دنیای فاسانی درون خبثه المعصی دغین شد رقمزد کلک حسرت سال فوتش</p>
	<p>قطعه آخری</p>
<p>زین جهان و شتافت در فردوس نعمه السبب یافت در فردوس</p>	<p>چون محمد حسین شد سفری گفت سال وفات او با توف</p>
	<p>قطعه دیگر</p>
<p>از رو او در خشان انوار زهد و تقوی تا نام نامی او گردد بتو هویدا پروا ز کرد در وحش در اشتیاق موی گفتا که کرده آرام در جنت معلی</p>	<p>آن مقتدای دوران مهر سپهر عرفان اول بگو محمد زان پس حسین بزخون در مکه شریفه بر اوج عالم قدس جستم ز ما توف غیب تاریخ انتقالش</p>
<p>قطعه تلخیص رحلت میر شاه غلام حسین صاحب غفر الله له</p>	<p>سید با صفا غلام حسین در تیره خاک آرمید خند سال تاریخ رحلتش ز جهان</p>
<p>مرگ او دل چو تیغ بخراشد آب رحمت بتروش پاشد بر داند تریبه باشد</p>	<p>۱۲۶۹</p>

		ایضاً	
		نورِ ضریحہ ۱۲۶۹	
قطعه تاریخ انتقال شاہ ظہور اسحق حشتی واقعہ چہار شنبه شب پانزدہم جمادی الاولیٰ سنہ ۱۲۶۹ ہجری			
آہ پوشید چون لباس کفن در بہشت برین گزید وطن ۱۲۶۹		حاجی باصف ظہور اسحق ہاتف غیب گفت تاریخش	
قطعه دیگر			
بسوے آخرت دارم خصل قلم کوچ ظہور اسحق رستم زد ۱۲۶۹		چو شد کوچ ظہور اسحق زد سیما پے تاریخ آن بر صفحہ دہر	
قطعه تاریخ رحلت میر افضل علی مرحوم واقعہ شانزدہم جمادی الاولیٰ روز دوشنبہ			
آہنگ میر جنت نمودہ اوسوی جنت رحلت نمودہ ۱۲۶۹		چون سید پاک افضل علی آہ حسرت رفزد سال وفاتش	
قطعه آخری			
شد بخوان نعیم جنت ضعیف		میر افضل علی با آداب ۱۲۶۹	

بار دیگر گویے پے تاریخ	میر افضل علی زروی حیف
رباعی شتلمبر تاریخ ولادت پسر سید فضل الرحمن	صاحب مسمی بہ خلیل الرحمن سلمہما اللہ تعالیٰ
فضل الرحمن رئیس باشوکت شان	دادش یزدان پسر چوہاہ خشان
پرسند چو نام وسال مولود سعید	گو نور دید یا خلیل الرحمن
قطعه تاریخ ولادت فرزند ارجمند شاہ محمد یحیی صاحب کہ شب	ہفت مہ ماہ مبارک رمضان اتفاق افتاد سلمہما اللہ تعالیٰ
خدای غر و بل لیلۃ انخیس بیچھا	عطا مجستہ پسر کر دہ چوہاہ خشان
چونہر یحییٰ فگندم بقر سال ولادت	سروش غیب اکرد سابع رمضان
قطعه تاریخ انطباع ثنویات شجرات خمس منظومہ شاہ امین احمد فردوسی	
چون شاہ امین دین احمد	آراستہ با علوم و آداب
جمع شجرات خمس در نظم	فرمود برائے نفع اجاب
شد ثنویات پنجگانہ	از حرمت اولیا و اقطاب
چون خمسہ حضرت نظامی	گنجینہ گوہر و زرناب
بعد از صلوات خمس خواند	این ثنویات را بحراب

<p>پرتو برشش جهت بصدتاب در ظاهر و باطن است دریاب ای سالک آه زو و دشتاب سالتس جبتند جمله اجاب باد این اشجار خمس با آب</p>	<p>چون پنجه آفتاب افکنند مانند حواس خمسہ در کار در سایه این نخال جنت در قالب طبع چون درآمد از مالتف غیب آمد آواز</p>
<p>قطعه آخری</p>	
<p>شاه این ستوده سرشت همچو گلگدسته ز باغ بهشت شجر خمس سبز باد نوشت احمد</p>	<p>شجرات سلاسل خمسہ ساخت در نظم جمع و شد مطبوع سنہ طبع خامہ حسرت</p>
<p>قطعه تاریخ ولادت فرزند دل بند مولوی یاد شد صاحب مسمی نعمت احمد</p>	
<p>فرزند نرینم پر زیاد گشتند ازین نشاط و نشاط جدا در کن احمد باد دیگر معلوم بود استاد نامش پدر حجتہ بنیاد</p>	<p>حق داد به مولوسے یاد شد مادر پدر و عزیز و خوشیان جد پدرست نعمت اللہ آن یک بفسنا و فقہ معروف زان نعمت احمدی نضاد</p>

<p>عمش باد افزون برمشاد آسب خزان گه عیناد رفیقم بفکر سال میلاد از نعمت خاندان اجداد</p>	<p>یارب قدرش بلند گردان این نوگل بوستان خوبی چون از پی یادگار احباب تاریخ ولادتش عیان شد</p>
<p>قطعه تاریخ انتقال مرزا امان علی ذبیح واقع دوازدهم و یقعه روز جمعه</p>	
<p>شاعر خوش فکر بلوغ فصیح داشت در اشعار تخلص ذبیح شور و گن شد بکلام مانج ساخت نشیمن بنگار کتب مسیح خسته بگر داشت و در لغا جرج گفت که آلام وفات ذبیح روز و سه واقعه گفته صریح</p>	<p>بود امان علی میرزا کشته عشق آمده بود از ازل در وصف عاشق سخنان همچو میر طائر روشن نفس تن گن داشت بسکه خراشید غمش سینه سال وفاتش دل مجروح من جمعه و یقعه و ثالث عشره</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت حافظ سعد الدین بن حافظ نور ابراهیم بن حافظ نور احمد خوشنویس لکنوی قدس سره</p>	

حافظ خوشنویس سعد الدین
صاحب وجد و حال و جوش و خروش
بود اهل سماع و مستی و شور
چون ازین داری ثبات گذشت
گفت سال وفات او هجرت

آن خفید رشید نور ابد
عارف پاکباز حق آگاه
قدر او می شناخت ساکن آه
یافت جاد در مقام قرب آله
یافت دیدار حق بخت آه

ایضا

حافظ سعد الدین آگاه دل

قطعه تاریخ تولد فرزند دلیندیر تجمل حسین صاحب سلمه امدت

بهار آمد بشارت می پرستان
نشاط و خرمی چون بنره زد جوش
عنادل گوشش گل پر نغمه کرده
که ز ادا امسال طفل مره جبین
پدر نامش تجمل با حسین است
کلی از گلبن باغ سیادت
مستم بر صفت ایام ساش

گل آمد شرده مرغان چمن زراد
صبا هر سو صلا می عیش در داد
ز گل بانگ مبارک باد و میلاد
بطل والدیش زنده ماناد
چه نام از حسن و خوبی میدهد یاد
ز حسد چشم بد یارب بسیناد
رقم زود صاحب فضل و نهر یاد

قطعه انجری	
این پسر چون سربهان افروز	متولد بفضل خالق شد
بششم ماه حج دو شنبه روز ۱۲۶۹	در چه تاریخ و در چه روز و چه ماه
نام تاریخی نذر الرحمن	
قطعه تاریخ رحلت شاه منظر الحق قدس سره	
ره نور دجنت فردوس گشت	منظر الحق چون ازین فانی سرا
منظر الحق از سر هستی گذشت ۱۲۶۹	گفت تاریخ وفات او حسد
قطعه تاریخ رحلت میر امام علی صاحب قدس سره	
بود در اقصای حیدرین	سید پارسا امام علی
کرده هجرت ز سر زمین وطن	ساکن مکه معظمه شد
جان پاکش مفارقت از تن	همدران بقعه مبارک کرد
سنه رحلتش زردار محن	دل اندوگین من می جست
جنت آراستند از پیمان ۱۲۶۹	روح او در خیال آمد و گفت
قطعه تاریخ رحلت حاجی شیخ بزرگت امام مرحوم	
کرد ازینجا غریمت من روی	حاجی نیک نام بابرکت

گفت تاریخ رطنتش با تنف مسکنش باد جنت فردوس

تاریخ شفایافتن فقیر از مرض صعب

شفا فی الزبت فاشکره

قطعه تاریخ رحلت پر حسرت خواجه محمد کاظم تخلص شفا
واقعه نهم ربیع الاول روز سه شنبه ۱۲۰۳ هجری

بلوچ عرش برین ناله و فغانم رفت
چکو میت که زمرگش چچا بجانم رفت
زدل قرار دوشن طاقیت توانم رفت
رقم نمود که آن یار مهر بانم رفت

شفا چو رفت ازین خاکه ان بعالم توکی
چه دوست بود جناب محمد کاظم
ز بد و عمر شفیق مستدیم بود مرا
سعید خسته جگر سال رفتش ز جهان

دیگر

کرد از نیجا چو غرم سپهر شست
وای ازار تخال خواجه گفت

خواجه کاظم شفا تخلص او
کلاک معنی نگار تاریخش

سده وصال محمد کاظم

قطعه تاریخ ولادت فرزندان حمند میر مکرّم حسین صاحب

که بر روی زمین باشد فرشته

مکرّم با حسین آن سید پاک

<p>خدایش داد فرزند پر پریر و چون نامش خواستم شعر تاریخ</p>	<p>تنش با رنگ بوی گل مرشته قلم سبزه طور الدین نوشته</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت مولوی مراد الدین مولوی نعمت اللہ نوی قلم نجوم رجب روز پنجشنبه</p>	
<p>توفی مراد اللہ انفاس عمره و کنت کینا طابا العام فوت</p>	<p>بعلم و تدبیر و ایتاء ما امر فالهضنی مولیٰ سعیدانہ غفر</p>
<p>دیگر</p>	
<p>عالم با عمل مراد اللہ چون ز فانی سرا می نیافت</p>	<p>کہ ہمہ عمر کرد کار حسدا گشت تاریخ دوستان حسدا</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت مولوی محمد فرید پھلواری رحمۃ اللہ علیہ</p>	
<p>چون محمد فرید طالب مولی کرده رحلت بجا ک پاک مینہ ہاتف غیب بہ سال و فاش</p>	<p>ہجرت از سر زمین ہند گزیدہ ساغر بادہ طہور کشیدہ زدنداد و دست نزد دست پیدہ</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت شاہ کبیر الدین احمد قدس سرہ و واقعہ مخمّر بقعہ</p>	
<p>چون کبیر الدین احمد شاہ دین</p>	<p>مقداسے عصر در الخوار سیر</p>

سوی فردوس برین زمین کهنه دیر گفت ہاتف کان معرفا بخیر	گر در حلت از قضاے کرد گا سال تاریخ و فالتش خواست دل
	قطعه آخری
بکنج مرقد خودخت خوش بر بیکری صزار و دوسد و شتا آید از چری	پوشاہ کشور فقر و فنا کبیر الدین ز روی صورت و معنی سین رحلت او
باریخماے وصال حضرت استاذنا مولانا شاہ محمد سلامت اید کشفے قدس سرہ واقع سوّم رجب روز شنبہ ۱۲۸۱ ہجری	
از آئینہ قرآن	
کان یوم اللہ و الیوم الآخرہ	
مقبس از دعای ماثور	
رضوی یا اللہ ربّنا	
قصیدہ	
وی سینہ برار ناکہ راز کن با من ناصبور تکرار از سنگ جنای چرخ دوار	ای دیدہ بگریہ کوش و خون بار اسی دل سبق فغان بیامو در داکہ شکست ساغر عیش

وقتست که زورگار گردد
 فخر الفضا محقق معصم
 شمس العرفا که بود عالم
 بدر الکمال که در کمالات
 صدر الشعرا بلیغ دوران
 زین الخطبا که منبر عظم
 شیخ العلماء سلامت است
 چون باد بجا رفت بیرون
 یکسر مهر خیر کرد از و گل
 از فکر صواب خویش کردی
 اکنون که گذشت از سر ما
 میگردد بیک نگاه نخل
 میداد جواب هر سوال
 معرکتی که بود در یکیت
 بالکثرت طاعت و عبادت

از ظلمت جهل تیره و تار
 در جمله علوم محسوسه ذخار
 از پر تو روی او پر انوار
 معروف بلاد بود و اصحاب
 کشفی است تخلصش در اشعار
 بود از قدش لبین بقدر
 مشفق بر طالبان پذیرا
 زین باغ کهن کجاست پر خا
 پاک آمد و پاک رفت ازین دار
 دردم آسان هزار دشوار
 ماییم و غم و هجوم افکار
 هر عقده که بد محل انظار
 از جودت طبع دقت آثار
 میگردد باهل علم ایشار
 تصنیف کتاب کرد بسیار

قطعه	
حضرت کشفی که اسرار علوم	بود مکشوف ضمیر روشنش
آه ما را بود استاضیق	دخا که ما را بد بجه علم و فنش
شد بجان تاریک از ظلمت جو گور	جان پاک آمد چو پیرن آتش
باد یارب از و نور فضل تو	ابر رحمت سایبان فیضش
ز در قم سال و فاش خامه	جنت فردوس باد اسکنش
قطعه آخری	
شد سفیری از بجهان کشفی بجدیل ما	شمعه علم و فضل او در همه ملک چارسو است
کرد سعید جان بلبال وفات اطلب	گفت دل خزین که آه دوست سید دوست
قطعه ثالثه	
مولوی سلامت آمد کشفی از بجهان	انتقال در جهان کرد چون با مررب
سال هفتاد و یکم بجهاد کار خواست	ز دنیا سر ووش غیب ثالث مه جب
قطعه تاریخ رحلت قاضی نور علی مرحوم خلیف مولوی	
منور علی مغفور واقع ششم رمضان المبارک	
قاضی نور علی بحکم قضا	کرد چون شمع زندگی خاموش

سال تاریخ بادل رنجور	فاضل انور علی بگفت مروض
قطعه تاریخ رحلت مولوی ہادی علی غفر اللہ علیہ السلام	
حاوی علم عقلی و نقلی انکہ ہادی علیے بود نامش وصف اور انمیتواند گفت گفت سال وفات او ہاتف	از اصول و فروع دین آگہ کرد رحلت ازین جهان آوہ خامہ دوزبان کیے از دہ یافت ہادی علیے بخت آوہ
قطعه تاریخ رحلت سید شاہ محمد قاسم قدس سرہ اقصیٰ	
ہفتہ ہم شہر شوال روز پنجشنبہ ۱۰۳۰ ہجری	
سید پاک صاحب برکات شد ز جمع محمد و قاسم زیست با ذوق و شوق و وجد خامہ راست گوی تاریخش	کہ درین نشہ مخم نیک گشت نام نیکوی آن ستودہ شربت کرد رحلت چو زیہان بہ بہشت عاشق صادق خدای نوشت
تاریخ چاہ خانہ باغ فقیر	
تسہ چاہ کر قمرش آید ادا تاریخ ازو میرسد این صدا	بعطشان کہ عذب فراتیم ما بیانشہ آب حیاتیم ما

تاریخ بستن خیابانها بصبح خانہ خودم	
چمنسا ساحتہم در صحن چنانہ	بہشت آسا پر از گلہای رنگین
بشاخ یاسین بر صغیر گل	نوشتم سال او باغ ریاضین
قطعہ تاریخ حفظ حافظ عبد المعنی پر حافظ محمد کریم	
آروے سلمہا اللہ تعالیٰ قرآن شریف را	
حفظ قرآن پر منصب عالی است	کے رسد ہر کسے باین منصب
ہر کرادست داد این دولت	بکف آورد نقد صر مطلب
باجا و واخذ قاسے کرام	میدہم شردہ سرور و طرب
کہ محمد کریم پاک نفاذ	صاحب عقل و فہم و علم و ادب
بود خود حافظ کتاب کریم	ولد ارشدش بان اب
نیز شد حافظ کلام اللہ	اسے خوشاطالع وز ہے کو کب
سال تاریخ حفظ او جستم	گفت دل حافظ کلام رب
قطعہ تاریخ انتقال جناب مولوی محمد ابراہیم مگر نہسوی	
واقع شب نهم ماہ مبارک رمضان سنہ ۱۲۶۲ ہجری	
فخر عالم محمد ابراہیم	بود در علم و فضل بے بہت

<p> هادی دین و صاحب تقوی رونق تان داد مدرسه را متداول میان فضیلتا گشت مطبوع و نافع اَدَباً پیش از و بود افضل علما داشت بر سبب فضیلت جا کرد نظم قصیده غلطه طالبان علوم را ماوا کرد رحلت بسوی دار بهشت جنت عدن و سایه طوس از سر آه بد خلیل خدا ۱۲۸۲ </p>	<p> حامی شرع و تابع سنت شد مدرس شهر کلکته ششمنی که هست دیوانش کرد شرحش چنانکه می شاید جدا و مولو که امین الله هم بکلکته زین مدرسه بود در بیان آثار نبوی مسکنش قریه مگر خضر شب شنبه نهم ز ماه صیام جای او کن بفضل خود یارب گفت سال وفات او هاتف </p>
<p>قطعه آخری</p>	
<p> کرد افسوس جان بختی تسلیم شد بگلزار جنت ابراهیم ۱۲۸۲ </p>	<p> هادی دین محمد ابراهیم سنه رحلتش خرد گفت آه </p>
<p>قطعه تاریخ رحلت الهجانه منشی امیر علیجان بجاورد</p>	

<p>بگذشت ز در است بنیاد بابنت رسول حشر و باد</p>	<p>چون صاحب لاهمیر ذوالقدر تاریخ وفات گفت با تف</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت منشی محمد اکبر علی سندیلی قدس سره</p>	
<p>صالح و متقی و مهر حنودا زاد آمد تقالی شرفا رفت سوی جبل ثور آما شد عطش غالب و نشست پیا جان او وقت رجوع از آنجا آب نسیم نصیبش با د ا گفته لیک اجابت حق را</p>	<p>منشی اکبر علی سندیلی بسته احرام حریم کعبه داشت در مکه قیام از پی حج آب کم داشت بپایان آمد ارجعی اینها النفس شنید رفت در حضرت لب تشنه شوق حساب عال آمده سال نوش</p>
<p>قطعه دیگر</p>	
<p>اکبر علی بشوق لقای دوست گوسیر شد بمار زلال وصال دوست</p>	<p>از تشنگی بیادیه مکه داد جان سال وصال او ز تو پرسند اگر سعید</p>
<p>قطعه ششم بر بنام تاریخی ایسیر خواجه میرنجان صاحب</p>	
<p>که سخن چون گهر خشان گفت</p>	<p>خواجسته اهل صفا میرنجان</p>

<p>از دل و جان صفت نزلان گفت مهتابان و شه خوبان گفت عقل کل خواجہ وزارت جان گفت ۱۲۸۳</p>	<p>شد میلاد پسر خرم و شاد هر که دید آن پسر زیبارا نام و تاریخ ولادت جستم</p>
<p>ایضا</p>	<p>خواجہ متقی حسن ۱۲۸۳</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت شیخ محمد تقی شیرازی واقعت ششم ذی الحجه روز پنجشنبه وقت شام</p>	<p>کو محمد تقی شیرازی زین جهان رفت و طلق گریه کنان</p>
<p>شد کجا آخر آن جوان غریب گفت تاریخ و ای جان غریب ۱۲۸۳</p>	<p>قطعه تاریخ ولادت پسر میر حسین اشرف صاحب بنیر دهم جمادی الاخری روز پنجشنبه ۱۲۸۳</p>
<p>چون عطا ساخته فرزند خلف زنده ماناد لباق اشرف</p>	<p>حق تعالی بحسین اشرف نام و تاریخ و دعا آمده جمع</p>
<p>صاحب فخر و دکار و حشران</p>	<p>مشفق شاه محمدی</p>

<p>رشک خور غیرت ماه تابان اسے خداوند کریم و مسلمان گفت دل روز ششم از شعبان ۱۲۸۴</p>	<p>زاد در جنانہ او فرزندے عمر او باد ز صد سال افزون سال و تاریخ ولادت جستم</p>
<p>قطعه تاریخ انتقال مولوی محمد فصیح علیہ الرحمۃ واقع روز شنبہ بسبت و پنجم شہر ربیع الاول ۱۲۸۴ ہجری</p>	
<p>مستجمع فضائل بر اہل عصافق پائی بری بنام آن کاشف استحقاق از ماسو بریدہ سررشتہ عطاق تاریخ رحلت او شد مرشد خلاق ۲۵۵</p>	<p>آن افصح زمانہ در علم و دین بجانہ نام رسول اکرم کن با فصیح منضم زین خاکدان و ن جبت سو فضالاجہ زانرو کہ سو خالق شد رہنمای خلقی</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت حاجی برکت</p>	
<p>ز اضطراب آمدہ دل در حرکت زد رقم رحلت حاجی برکت ۲۵۵</p>	<p>کرد حاجی برکت چون رحلت سال او بادل رنج و تلم</p>
<p>تاریخ حاشی رحلت مولوی سید فرید الدین صدرا میں آں</p>	
<p>فانز بحسن الخاتمہ ۱۲۸۵</p>	<p>قطعه عربیہ</p>

<p>من خیار الناس اللفظیه قال تلبی نزل حسن الخاقانی ۱۳۵۵</p>	<p>اذ فرید الدین کافری به مرمت تاریخ التکالیف الواقعه</p>
<p>قطعه فارسیه</p>	
<p>چون گذشت از سراچه دنیا ساکن روضه اجمان باد ۱۲۸۵</p>	<p>سید نیکو فرید الدین حسرت خسته گفت تاریخش</p>
<p>قطعه دیگر</p>	
<p>چو گذشت از جهان سمست بنیاد الها ساکن روضه اجمان باد ۱۳۸۵</p>	<p>فرید الدین امین صدر آن شد این مصراع تاریخ دعائی</p>
<p>قطعه تاریخ مکتب نشینی بدر عالم پسر میر احمد حسین صاحب</p>	
<p>کز عطایش نخل سحاب شود یارب از عمر کامیاب شود کاشنا با خط و کتاب شود روزی این بدر آفتاب شود باید آئین در حساب شود ۱۳۸۵</p>	<p>میر احمد حسین صاحب جاه بدر عالم خسته فرزندش چون بکتاب نشست با تمکین سال مکتب نشینش گفتم الف آفتاب مدودست</p>
<p>قطعه تاریخ ولادت پسر سید ظفر امام سلمها الله تعالی مشتبه نام تاریخی</p>	

چومولو مسعود انعام کرد	بصالح جوان ابن انتم خدا
غلام ابی قاسم الهام کرد	مرانام تاریخچی آن پسر
رباعی	
فرمود عطا چون ولد آرشد بیا	ایزد بظفر امام نیکو کرد ار
تاریخ بدان فضل امام صبار	نامش خوانند اقر با فضل امام
تاریخ رحلت سید شاه فد حسین مجوم	
اندین دار نام نیکو را	رفت سید فاحسین و گذاشت
جا بخت خدا دهد اورا	گفت سال وفات او ماتف
قطعه تاریخ ولادت پسر حافظ محمد سورتی	
کابهی لؤلؤ و ولد الولیاء	لبحر العلم صاحبنا محمد
فوادى قاله الخلف الرشید	تفکرنا تاریخ الولاده
قطعه تاریخ رحلت حافظ مولوی ظهیر الحق رحمة	
الهدی تعالی واقعه شب بست و چهارم ذی قعدة	
از جهان رفت بخت ابو ای	عالم حافظ قرآن مجید
گفت دل بانظیر حق مای	سال تاریخ وفاتش جستم

قطعه دیگر

ازین دارمحن رحلت چو فرمود بجنت رفت و از زنده استود	تطصیر الحق که حافظ بود و عالم سر و ششم گفت تاریخ و فاش
---	---

قطعه تاریخ رحلت والده ماجده غفر الله لی ولها	
--	--

کرد چون رحلت دار فانی از آزار تب صبح و روز جمعه و بست مسوم و صاحب	آفتاب برج عصمت مادر عفت پناه وقت روز و سال و حبه شرم دل گفت بود
--	--

قطعه تاریخ رحلت میرنگی جان	
----------------------------	--

این حادثه جانگاہ سنگ آمد سخت آمد دل گفت ز رو آه سنگ آمد سخت آمد	ما تکه شد عالم از رحلت سنگی جان حسرت چو طلب کردم این واقعه را تاریخ
--	--

قطعه تاریخ ولادت نبیره مولوی جلال الدین صاحب پر شیخ تفضل حسین مرحوم	
--	--

چو دامادش برون برد از جهان رخت سرورش تازه شد بعد از غم سخت رقم کردم بود یارب جوان بخت	جلال الدین که اقبالش فزون باد خدا بخشید فرزندی بدتش پس مولود تاریخ دعاے
---	---

قطعه تاریخ رحلت شاه سلیم الدین قدس سره و واقعه شب	
---	--

شنبه پانزدهم ربیع الآخر سنه ۱۲۸۴ هجری

<p>حنا طرز تعلقات رفت جان داده بزیر خاک خفته باتف بجان شتافت گفته</p>	<p>چون شاه علیم دین و ملت در شوق لقاء حق تعالی تاریخ وفات آن شه دین</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت حضرت شاه امیرالدین سجاده نشین مخدوم شرف الدین بهجاری قدس سره که طریقه ایشان فردوسی است و واقعه شب جمعه ششم جمادی الاولی سنه ۱۲۸۴ هجری</p>	
<p>که شبها بحجاب طاعت نخواست لب و گوش خود راز گفت و شفت مقامش بجنات فردوس گفت</p>	<p>چو سجاده آراسه فردوسیان نذات شنید از خداوند بیست شنیدم جز رضوان که تاریخ آن</p>
<p>قطعه تاریخ ارتحال حکیم محمد مهدی رحمه الله تعالی متوطن کریم چک و واقع شب مرقوم الصدر</p>	
<p>عاشق سبط نبی اعنی حسین دین پنا شد ازین دار و شدش گلزار جنت خواجا گفت باشاه شهیدان باد محشور ای الله</p>	<p>چون محمد مهدی مادی حکیم مشتم بود در توحید حق راسخ قدم منصور سال تاریخ وفاتش حضرت داعی بنمیر</p>

قطعه شکر که فیما بینهم

<p>داشت در فریه فتوح مکان شب شنبه گذشت ازین دوران زین جهان شد بروضه ضوان شرف صوبه بهار ازان شب جمعه جمادی الاولی دان سوی جنت ز تنگنای جهان خاندار دکنون بیابغ جهان غرفه اگشت سال رحلتان</p>	<p>شاه فقرو فن اعلم الدین در ربیع اخیر پانزدهم بعد از ان شاه دین امیر الدین بود فرزند و جانشین شرف وقت و تاریخ و ماه فوت ششم همدران شب حکیم محمدی فوت بود او را کریم چک مسکن برشته تن بوده اند چون مغفور</p>
---	--

قطعه تاریخ رحلت مولوی محمد علی معروف باغای واقعه
بنفتم شعبان و چهارشنبه وقت ظهر ۲۸ هجری

<p>چون نباشند وارثان بهشت زوت جایافت در میان بهشت زینت زینت غرضان بهشت ز در قم زین گلستان بهشت</p>	<p>عالمان دارش نبی هستند هم محمد علی از ایشان بود هست از بندگان خاص خدا زین سبب سال رحلتش حسرت</p>
--	--

رباعی

سمر حلقه اهل دانش و بنیادی	ابن اخ عباس علی مولائی
چون یافت وفات سال حلت آمد	جان داد محمد علی آغانی

ماده تاریخ بنامی مسجد لاور واقع بسبت یکم
شوال کرم روز جمعه شششنبه

رَبِّ اَقْبِلْ مِنِّي وَاَنْتَ اَنْتَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

تاریخ تمام

تَقْبَلْ مِنَّا يَا رَبَّنَا اِنَّكَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

قطعه

از بنام مسجد کرده ام یارب بنا	هر که آید شکر کند جانش الهی باد
صريح تاريخ آرد آمد بطبق مدعا	این عبادتخانه ازین زمان آباد

قطعه تاریخ رحلت سیدنا الیهین حسین حرمه الله تعالی
واقعه نبرد و هم ذی الحجه روز جمعه شششنبه

جوان صالح عالی نسب سید الدین	که مثل او تو جان یافت از بیات انوار
چو رو نهفت تیر خاک جهان تاریک	چنانکه سیرت شود روزگار وقت کسوت

دل ستیزده تاریخ فوت گفت ابوی
چیز و داده ماه منیر من بخسوف

قطعه تاریخ رحلت شاه مسافر محرم

مسافر بود شاه ملک عرفان
چو رحلت کرد گفتم سال تاریخ
بر این معنیست اجماع اکابر
شدار دنیا سوی جنت مسافر

قطعه تاریخ رحلت شاه عبدالرشید قدس سره
واقعه شانزدهم ذی الحجه روز سه شنبه ۱۲۸۶ هجری

مادی راه یقین عبدالرشید
بعد حج شانزدهم در مکه
گشت در جنت معلی مدفون
آمد از صورت و معنی تاریخ
عالم و عابد و عارف باشد
کرد ازین دار فنا رحلت آه
عمل صالح و ایمان همراه
یوم سه شنبه و ذی الحجه ماه

قطعه آخری

چو شد عبدالرشید از دار دنیا
سالت الناس عن تاریخ فوت
بجنت غرقه اش دادند طرفه
فقالوا عام رحلتہ تعرفت

رباعی مشتمل بر تاریخ رحلت میر وزیر علی عمیرتی واقعه
نوزدهم ربیع الاخر روز شنبه

<p>شد راحی آخرت ازین تنگ مری در شصت نماز فارسی دان ابوای</p>	<p>چون عبرتی فصیح معنی آرای تاریخ وفات حسرت تالان گفت</p>
<p>قطعه</p>	
<p>در کتب فارسی از بس ماهر در صفت اوست ز بانم قاصر شد ز غمش خلق پریشان خاطر هنوز دهم ماه ربیع الآخر</p>	<p>سهر وزیر علی عسکری آه ناظم و نثار و سخن پرور بود گوفت ازین ارفا طبل حیل روز بود شبیه و تاریخش باه</p>
<p>قطعه تاریخ مکتب نشینی سید محمد محمدی لیسر والا گمشاه محمد مجیدی صاحب</p>	
<p>ز باغ عمر یارب میوه حسین کمال شادی مکتب نشینی</p>	<p>شدی مکتب نشین ای پور تیجه بلوح دل نوشتم سال تاریخ</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت مولوی حاجی ابوالبرکات بدین طیبه رحمه الله تعالی</p>	
<p>ابن فضل امام ابوالبرکات داشت مال و مواضع و قربات تا بگوشد بطاعت و قربات</p>	<p>منبع علم حافظ آن مسکنش بود سرزمین بجا هجرت از هند کرد در حرین</p>

چیز و آورده ماه منیر من بخسوف	دل ستمزده تاریخ فوت گفت ابوی
قطعه تاریخ رحلت شاه مسافر حرم	
بر اینصفت اجماع اکابر شدار دنیا سوی جنت مسافر	مسافر بود شاه ملک عرفان چو رحلت کرد گفتم سال تاریخ
قطعه تاریخ رحلت شاه عبدالرشید قدس سره واقع شازدهم ذی الحجه روز سه شنبه ۱۲۸۶ هجری	
عالم و عابد و عارف باشد کرد ازین دار فاطت آه عمل صالح و ایمان همراه یوم سه شنبه و ذی الحجه ماه	مادی راه یقین عبدالرشید بعد حج شازدهم در مکه گشت در جنت معلی مدفون آمد از صورت و معنی تاریخ
قطعه آخری	
بجنت غرقه اش داند طرفه فقالوا عام رحلته بغرقه	چو شد عبدالرشید از دار دنیا سالت الناس عن تاریخ فو
رباعی مشتمل بر تاریخ رحلت میر وزیر علی عبرتی واقع نوزدهم ربیع الاخر روز شنبه	

<p>شدر احمی آخرت ازین تنگ سری در شصت نماز فارسی دان ابوی</p>	<p>چون عبرتی فصیح معنی آرای تاریخ وفات حسرت تالان گفت</p>
<p>قطعه</p>	
<p>در کتب فارسی از بس ماهر در صفت اوست ز بانم قاصر شد ز غمش خلق پریشان خاطر فلوز دهم ماه ربیع الآخر</p>	<p>سهر وزیر علی عبسرتی آه ناظم و نثار و سخن پرور بود کوفت ازین ارفا طبل حیل روز بود شبند و تاریخش باے</p>
<p>قطعه تاریخ مکتب نشینی سید محمد محمدی لیسر الاکثر شاه محمد مجیدی صاحب</p>	
<p>ز باغ عمر یارب میوه چینی کمال شادی مکتب نشینی</p>	<p>شدهی مکتب نشین ای پور تکیا بلوح دل نوشتم سال تاریخ</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت مولوی حاجی ابوالبرکات بدین طیبه رحمه الله تعالی</p>	
<p>ابن فضل امام ابوالبرکات داشت مال و مواضع و قربات تا بگوشد بطاعت و قربات</p>	<p>منبع علم حافظ قرآن مسکنش بود سرزمین بجا پیرت از بند کرد در حریم</p>

<p>از صیامت صلوٰۃ و حج و زکات حاقبت در مدینه یافت فوات انجمن موت به بود حیات از پے زائرین زوآرات بر دمہراہ توشہ حسنات مشقل برد ما و سال مات بالمقام الہامین الجنات</p>	<p>کردنجا عبادت بسیار سالمًا کرد حج بیت اللہ در جوار رسول مدفون شد کرد تعمیر یک رباعوسیع نام نیکو گذاشت در دنیا حسرت این بیت گفت در یا وسیع النوال انزلہ</p>
<p>قطعه دیگر</p>	
<p>چو بیم انچر و حسنات آمد ابو البرکات با برکات آمد</p>	<p>ابو البرکات حلت کرد افسوس سخن کوتاہ تا بیخ وفاتش</p>
<p>قطعه آخری</p>	
<p>کہ رباط ساخت انجانی ہندیان بر بمن خرمین نذار و بکدینہ خوش بود مرگ</p>	<p>بکدینہ کرد حلت چو رئیس نامی ہند سنہ وفات او رازش غیبیستم</p>
<p>نام تاریخی فرزند سید قطب الدین بن نشی سید نجم الدین صاحب سلمہم اللہ تعالیٰ منظور البنی</p>	

قطعه	
خدا داد چون قطب دین با سپهر از ان سال تاریخ میلاد او	شد از نور رویش جهانز افروغ بمن گفت پیر خرد با سپهر و غ
قطعه تاریخ رحلت مولوی علی احسن صاحب آرومی واقع شانزدهم ذی القعدة روز پنجشنبه ۱۲۹۹ هجری	
کرد رحلت ز جهان فانی خاصه تاریخ و مه و سال وفات	چون علی احسن صادق و عده ز در تم شانزدهم ذی القعدة
قطعه تاریخ رحلت مولوی نعمت الله صاحب گمنوی واقع شب سوم محرم شب و شنبه ۱۲۹۹ هجری	
نعمت الله فاضل علامه حلیت و آه اندرین عالم وجودش نعمتی بود از آله خواستیم نام صری گویم بر ایادگار حسب حال این مصرع آمد از در روشن	کی درین عصر انجمن صاحب کمال آید پدید چون نب از فوتش بخاطر بلال آید پدید که حسابش بر تو سال از حال آید پدید قد نعمت ز جهان از زوال آید پدید
قطعه تاریخ مراجعت میراجد حسین صاحب از سفر حرمین شریفین زادانده شرفیاد تعظیما	

<p>سعی در حج و عمره نیکو کرد سوی بیت القمص گرو کرد نگار نارنج این دعا گو کرد باسعادت معاودت او کرد</p>	<p>میر و اجد حسین عالیقدر حج شکر دو مدینه رفت و با بوطن چون مراجعت فرمود باتف غیب بانگ دناگاه</p>
<p>۱۲۹۰</p>	<p>قطعه تاریخ رحلت مولوی کراست علی چونپوری واقعه دوم ربیع الآخر روز جمعه ۱۲۹۰ هجری بمقام گویو</p>
<p>مهر کن بجهان بلول خاطر مدفون کردند در مقابر جمعه دوم از ربیع الآخر</p>	<p>از موت کراست علی شد آن گنج علوم شرح و دین را روز و تاریخ و ماه و سالش</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت نشی سفیند علی مرحوم</p>	
<p>که این وصف الیه است بر نام او بسوی ریاض جهان کرد رو بدنی از و ماند نام نکو بهشت برین باد جایش بگو</p>	<p>چو فرزند شاه ولایت علی از بن تنگنا سے جهان ناگهان جهان شد چشمه زین سیاه اگر از تو پرسند سال وفات</p>
<p>قطعه تاریخ اتمام فقیر درس بخاری شریف</p>	

<p>رساندم تا آید و توفیق باری نذار و سر و ششم و تمم البخاری</p>	<p>ز آخار دیس بخاری بانجام پے سال تاریخ حسن خماس</p>
<p>قطعه تاریخ وفات</p>	
<p>کرد عنت ولایتی بیگم شد بجنّت ولایتی بیگم</p>	<p>چشم و روز جمعه ذیقعد سال آن گفت دل ز روی بکا</p>
<p>قطعه تاریخ شادی ازدواج پسران غنمی امیر علیجان بجادر</p>	
<p>جلیس نبرم نواب گو رنر ز رای روشنش عالم منور دماغ خلق ویاست و عطش سخندان و سخن سنج و سخنور باوج حسن تابان همچون دوان دگر را افضل الدین نام منیر تمام نام آن صرد و برادر پذیرفتند با صد شکر گت و فر بجاه احمد قمار و حیدر</p>	<p>امیر مخلصان دستور سلطان بتدبیر خوش کار جہانراست بسان نامہ از خلق کریمش بنظم و شکر گت سالی زمانہ دو فرزند عزیز ارجمندش یکی را اسمتوف الدین نام برخوان در آخر آمد اسم پاک احمد بنبت الخال خودشان عقد تزویج رکباد این شادی آلہ</p>

بودشان تاج زرین زینت سر زین طبع من اسے بند پروا بسکب از دیواج آمد دو گوهر	بود خورشید و مسه تازی با فلک بر آمد این در کمون بت سارنج بمراهی که باشا نے شمانه
---	--

قطعه تاریخ رحلت مولوی حافظ محمد کریم صاحب آرووی
عرف حافظ گھریٹا

بحکم قضایت در جان او توان یافتن گر سینه جسنجو	بر آمد حافظ محمد کریم ازین واقعہ سال تاریخ آن
--	--

از آبیہ قرانی

فی ظلِّ مَدُودٍ وَمَاءٍ مَّسْکُوبٍ

قطعه تاریخ سفر بعض اجبہ

مہ من الودع امی صبر و طاق بگو مردیم از درد فرافت	خبرنا کردہ مازافت از شمر دلا سال ذہابش باخیش
---	---

قطعه تاریخ یافتن مولوی سید وحید الدین صاحب
خطاب خان بجا دراز پیشگاہ نواب گورنر جنرل بجا در

کوہ وقار بحر سخا معدن کریم	ای سید یگانہ دوران فرید عصر
----------------------------	-----------------------------

چون ز یاد حافظ
محمد کریم صاحب
اوبرایان معلوم
مذکورہ تاریخ

<p>وصف کمال تو نتوانم کنم رستم خان بھادر آمدہ امی صاحب ہم باد ایتھو خطاب مبارک رقم زدہ</p>	<p>نامت آسمانہ نازل وحیدین ارضرت گور ز جنرل ترا خطاب تاریخ این جبتہ خطاب مبارکت</p>
<p>قطعہ تاریخ دستار فضیلت بر بستن مولوی حافظ محمد ابراہیم صاحب ابن ناظر عبد العلی صاحب مولوی محمد صاحب بمقام آ رہنہم جماد الاخر روز جمعہ مسجد جامع</p>	<p>قطعہ تاریخ دستار فضیلت بر بستن مولوی حافظ محمد ابراہیم صاحب ابن ناظر عبد العلی صاحب مولوی محمد صاحب بمقام آ رہنہم جماد الاخر روز جمعہ مسجد جامع</p>
<p>بکف آمد در کتابت مقصود محمد آن دگر از بخت مسعود عجب دولت بایشان روی نمود مبارک شان بود دستار فرمود</p>	<p>دو کس را در مقام آن امسال یکی را حافظ ابراہیم نامست بہ بستند دستار فضیلت سروش غیب تاریخ دعائے</p>
<p>بر خواند کتابت بحاسے درسی باصحت لفظ و فہم معنی در جمع افاضل و موالی</p>	<p>قطعہ تاریخ فاتحہ فراغ خواندن مولوی حافظ محمد ابراہیم صاحب سابق الذکر</p>
<p>بر خواند کتابت بحاسے درسی باصحت لفظ و فہم معنی در جمع افاضل و موالی</p>	<p>ابراہیم آن نکو خصائل در مدرسہ العلوم آ رہ چون فاتحہ فراغ بر خواند</p>

تاریخ فراغ خود ز من خواست
گفتم که تو خود بگو من را

قطعه تاریخ رحلت حاجی عبدالرحمن برادر کوچک حافظ
عالم علی صاحب و شاه ولی الله صاحب واقعه شب جمعه
نهم جمادی الاخره بمقتام صاحب گنج رحمه الله تعالی

آه از حادثه رحلت عبدالرحمن
صوری و معنوی این واقعه راشد تاریخ
که جوانی گشت غریبان ز در دنیا
بود آما شب آدینه جمادی الاخره

ماده تاریخ ولادت پسر میر محمد قاسم شیر صاحب

میر محمد صادق شیر دلیر
پورزیبای میر محمد قاسم شیر

قطعه تاریخ رحلت الهاننه امم غفر الله لها واقعه پنجم
شعبان روز پنجشنبه وقت ظهر سال ۱۱۹۱ هجری

تا اهل بیت زخم از جهان بست
تاریخ ماه و سال وفاتش
جان خرنیم با محمد طلیس بست
پنجم شعبان یوم خمیس بست

قطعه آخری

رفیق رنج و راحت بود اهل
مجموعت حساظر از و بود
زمرگ سادش دانه جمله کار هم
کنون حسرت پریشان روزگار

<p>بلوغ دل عنتم با رسم نگارم</p>	<p>گرفتم رسم تاریخ نوشتش</p>
<p>قطعه دیگر</p>	
<p>ملا را مد قبه ها نور ا جا بخت خدا سه داد او را</p>	<p>مشغول کن پوش صد عصمیان گفت تاریخ رطقتش حسرت</p>
<p>قطعه آخری</p>	
<p>از جهان رفت دور آینه بجان تاریکی داد نوری هزار و بکان تاریکی</p>	<p>مردم خانه کرد دیده مهر پریشانی بود سال نوشتش دل بنیاب تو را گنج گنج آه</p>
<p>تاریخ ولادت نواسه حافظ مولوی عبدالقادر صاحب بخت و چهارم شوال روز شنبه وقت برآمد یکپاس روز که نامش سید عبدالمغنی نهاده شد</p>	
<p>سیدی عبدالعزیز</p>	
<p>قطعه تاریخ شادی از و واج سید عبدالقادر سید حکیم احمد حسین صاحب</p>	
<p>که استخوان سینه اشقند او با استخوان عروس آورد باز بیانی و خوبی به اماد نشاط و خرمی بین سعادت خانه آبادی</p>	<p>حکیم محمد حسین آن ماه اقسام علم طب چو فرزندش که عبدالقادرش نامست خانه براماد و عروس آید و کند از فضل خود در</p>

<p>ز طبع بر نخت چنان که سال تا بخش</p>	<p>مبارکباد این مبارکبادین شاد</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت حافظ عنایت شاه</p>	
<p>درین حافظ قرآن رسید تماشا بین صنعتقای نیردان علامت سائر درویشی بود سرود و نغمه ساز دوست میداشت بسر آورد عمر خود بتجربید بغربت کرد در کلکته حلت په سال وفاتش یافت غیب</p>	<p>عنایت شاه از خاصان الله بحسن موزن در کوچه و راه نگردد تا کسی از سرش آگاه لباس خوش ببری کرد چون شاه سیاحت در زمین سیکرد ناگاه بشهر صوم جمع نمیداد نذارد عاشق صنع چند آه</p>
<p>قطعه تاریخ سفر حاجی میر اسمعیل علی مرحوم بسوی حرمین شریفین بعیت پنهانشان میر و اجد حسین پاتر دهم شوال روز دوشنبه</p>	
<p>حاجی اسمعیل باضعف و مرض گفت تاریخ سفر حسرت که باز</p>	<p>از وطن در آرزوی مکه رفت میر اسمعیل سوی مکه رفت</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت مولود حاجی قاضی عبدالقادر مرحوم</p>	
<p>حافظ قرآن و کنج علم عبدالقادر</p>	<p>شدا زین دار خراب گشت در جنت مقبر</p>

بهر سال نقل آن مقبول دگواه آله		کرد ما توفیق این بنده را از جانب الشرفیم
تواریخ مجمل		
حافظ کلام السیاحی بنیاد آگاه	عابد او اوه مولوی عبدالقادر بن عمیق	سفر کنه اردو صد نمود و دو از هجرت سید انبیا
وفات بره ایمان یافته	بجنان شتافت	
قطعه تاریخ رحلت ابنخانه شاه وجه الله قدس سره والده		
شاه محمد مجملی صاحب اقع بستم سوال سالنه هجری		
زوجه پاک شاه وجه الله	زریخان کرد چون غریت خلد	
گشت سال رحیل باطوس با	لحقت زوجه با بختت خلد	
نام تاریخی نواسه میر محمد حسین صاحب		
غلام خیدر		
قطعه تاریخ حفظ بر خورد از نذر الرحمن سلمه الله تعالی قرآن نیت		
تدریج حفظ قرآن کرد	بود استاده ذر نماز شب	
بهر سالش فرشته گردندا	گفت اسی حافظ کلام رب	
دیگر		

<p>استغاثش بحفظ قرآن بد پخته گردید یاد او لا سبد باتف غیب گفت حافظ شد</p>	<p>نذر رحمن له از زمان صغر چارده ساله شد چون تمقبل سال تاریخ حفظ قرانش</p>
<p>دیگر</p>	
<p>حافظ قرآن شد از فضل آکه عمرد دولت علم و تقوی غر و جاه حفظ قرآن را تمام آن بشک ماه گفت بوده بیست و هشت ماه</p>	<p>نذر رحمن راحت جان نور چشم اندر رحمن کند او را عطا از جب بود دست یک شب بند که کرد از خرد چون خواستم تاریخ و سال</p>
<p>رباعی</p>	
<p>هر جا که رود سپهره او باد ایمن قرآن شریف یاد کرد دے بایمن</p>	<p>نذر الرحمن که هست سزنا بایمن حفظ قرآن چون کرد گفت تم تاریخ</p>
<p>دیگر</p>	
<p>حافظ شد و عنقریب گردو قاری دل گفت که حافظ کلام باری</p>	<p>نذر الرحمن که با و خیرش جاری جستم چون برای سال حفظش تاریخ</p>
<p>دیگر</p>	

<p>نذر الرحمن چو کرد خطف تر آن بودست ز نام سال مولد پیدا</p>	<p>ابو دگر دیم حسنه بنذر الرحمن گردید ازین حسنه خطف عیان</p>
<p>رباعی مستعبر تاریخ خلاص شیخ ظهیر الدین و سید جیب الرحمن و سید امام الدین از سپردگی دوره</p>	
<p>از کین مدو که داشت نیش عقرب گفتیم بجان شاد تاریخ خلاص</p>	<p>یک چند فادند عزیزان کبر دشمن چه کند چو مهربان باشد رب</p>
<p>بوضع دیگر</p>	
<p>گفته بجزیران که تردد ز چه روست گشتند رها و گشت تاریخ خلاص</p>	<p>بالطف خداوند چه پروا عدوت دشمن چه کند چو مهربان آمد دست</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت استادی مولوی ابوالحسن رحمته الله تعالی</p>	
<p>زیبجان مولوی ابوالحسن آن گفت سال وفات او حضرت</p>	<p>زنت بر بست و کرد و سپشت شده آرا بگاده او بهشت</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت خواجه عبدالحسین خان واقعه شب شنبه یازدهم ربیع الاخر</p>	
<p>خواجه مشهور به عبدالحسین</p>	<p>خان گلان شد لقبش در جهان</p>

<p>رخت سفر بست ازین خاکدان چاشنی مرگ چشید بیگان ذائقه الموت ز قرآن بخوان</p>	<p>کرد ز دنیا سے دنی ارتحال بهر که چشید میت شراب حیات پرسد اگر سال فانی کسے</p>
<p>رفت زین دایر افات بجات علی روز جمعه دو م شہر حمادی لادلی</p>	<p>قطعہ تاریخ رحلت شیخ علی نواز معروف بہ نواب صاحب انکہ نامش زربانسا علی آہ نواز باب در دال غزوة تاریخش گفت</p>
<p>قطعہ تاریخ ترغ سلطنت از سلطان روم عم عبدالغفر حسان مرحوم و ہلاک کردنش خود را ازین غم و غصہ</p>	<p>قطعہ تاریخ رحلت حاجی میر تصدق حسین واقعہ ہفتدہم رمضان روز جمعہ</p>
<p>سلطان روم حضرت عبدالغفر عبرت فرود واقعہ ملک روم آہ</p>	<p>جان عزیز داد پس از ترغ سلطنت حضرت نوشت خانہ سنال بن سنج</p>
<p>رخت بر بست از سر ای حمان ھے آدینہ ہفدہ از رمضان</p>	<p>چون تصدق حسین سید پاک گفت تاریخ حضرت غمناک</p>
<p>قطعہ تاریخ رحلت سید شاہ محمد حسین مرحوم واقعہ شب ہفتم ذیقعدہ</p>	<p>قطعہ تاریخ رحلت سید شاہ محمد حسین مرحوم واقعہ شب ہفتم ذیقعدہ</p>

<p>روزی او نعمت فردوس شد مسکنی است جنت فردوس شد</p>	<p>رفت ازین دار محمد بسین کرد رقم سال وفاتش و مسلم</p>
<p>قطعه تاریخ تصنیف حکیم سید احمد حسین صاحب متخلص صوفی نثر مسمی به ارمغان طغی بچار بچار</p>	
<p>این کتاب دلکش رنگین نوشت این مریض نثر زیبا بین نوشت</p>	<p>صوفی خوش فکر چون دزشر و نظم سال آن حسرت برای اهل دید</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت بخشش علی واقعه بست و یکم و القعه روز جمعه</p>	
<p>خناک آنکس که تخم نیکی گشت مرد پر بنیزگار پاک سر گشت منزلش باد بوستان بهشت ماه ذوالقعدة روز جمعه نوشت</p>	<p>دار دنیا است مزرع عقبه بود بخشش علی ز اهل صلاح کرد رحلت ازین جهان خراب خامه ام سال و ماه و روز وفات</p>
<p>قطعه تاریخ مقدم مولوی غلام امام شهید در بلده عظیم آباد شانزدهم ذی الحجه روز سه شنبه</p>	
<p>امام اهل سخن هست عمر او بنزد قبول تمام بشعر ترش خدا بخشید</p>	<p>شهید آنکه غلام امام دارد نام زبک سفت نعت نبی در سخن</p>

<p>که غرق در عرق شرم گشت مروارید خودش بجاہ نبی در مقام قرب رسید زند چاک گریبان چو گل قریب بعبید شنو که سال قدوش چه نیک گفت سعید نزول رحمت نردان بود قدوم سعید ۱۲۹۳</p>	<p>بیان مولد ختم رسل چنان فرمود رسید غفل مولود خویش بر عرش کند چون غمہ بلبان محفل سیلاد ببین که منزلش اس سال شد عظیم آباد شدت مصحح تاریخ بے سر انکار</p>
--	--

تاریخ رحلت شیخ خورشید علی کولوری واقعه بست و دوم
ذی الحجہ روز دوشنبہ

خورشید علی چون فوت زمین از خاک آباد
گفتم سہ رحلت خورشید علی جان زد
۱۲۹۳

تاریخ مراجعت حاجی میر اسمعیل علی صاحب زحرین شریفین
مع انجیر و السلامہ

جاء بجمعہ سالماً و غانماً
۱۲۹۳

قطعه تاریخ ختنہ تقی الدین حسین و زبیر الدین حسین سپران مولوی
واعظ الدین حسین سلمہ امده تقالے سلخ محرم شب پنجشنبہ ۱۲۹۳ ہجری

<p>پاک طینت صاف دل فرخندہ خو ہر یکے شیرین شمائل ماہ سرو</p>	<p>واعظ الدین صاحب عقل و بہتر ختنہ دو طفل خود اس سال کرد</p>
---	--

<p>نام دیگر از نذیر الدین بجو خفته و طفلک دلبند گو</p>	<p>آن یکی نامش تقی الدین حسین از نوگر پسند سال این خان</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت شیخ تفضل حسین وکیل</p>	
<p>زین دار خراب و حشت افزای از شهر صفد و از ده واسه</p>	<p>شد شیخ تفضل حسین آو روز و سه سال دان دویشتم</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت مولوی حکیم ارادت حسین بمکه معظمه غره جمادے الآخرے</p>	
<p>بتمسک بکتاب بیمنت کرده از بند بکه هجرت رخت بر بست چو آمد رحلت رفتی از مکه بسوسه، جنت</p>	<p>عالم متقی و ماهر طلب نام او بود ارادت بحسین بود مشغول عبادت شب و روز گفت تاریخ ملک وقت جیل</p>
<p>قطعه آخرے</p>	
<p>که در عالم داشت از بس نصیحت ز تعریف مستغنی از فرط شجرت ازین سر زمین کرد در مکه هجرت</p>	<p>ارادت حسین آن طیب معالج جمیل الصفات و جلیل المناقب فساد و فتن دید در کشور مهند</p>

<p>حج و طواف و نماز زیارت گوشش که در دم نمودش اجابت زهی نیک نیت عجب پاک طینت از ان گشت تاریخ مشتاق جنت</p>	<p>مقیم حرم بود تا سیزده سال بماند آن آرد از دایه حق بنام حرم نفس او را سپردند بجان بود مشتاق جنت همه عمر</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت مولوی نور احمد پهلواروی واقعه نهم رب روز شنبه ۲۹^{۹۲} سنه هجری</p>	
<p>شد از باد اجل خاموش نالان شد دل تو ندا آمد که نور احمد شاه در نور حق پنجا</p>	<p>چراغ خادمان علم و عرفان شاه نور احمد پی تاریخ فوتش از سر و شغیب در گوا</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت پر حسرت مولوی حاجی امیرالدین واقعه نهم رب رب روز دوشنبه</p>	
<p>بفضای جنان پرید حو طیر گشت تاریخ موته با سخنیر</p>	<p>جان پاک آرتن امیرالدین چون شدش حسن خاتمه روزی</p>
<p>قطعه دیگر</p>	
<p>سفری شد سوی بهشت برین آه شد رحلت امیرالدین</p>	<p>زینجان مولوی امیرالدین حسرت خسته گفت تاریخش</p>

قطعه تاریخ رحلت سید شاه امیر الدین واقعه بیست سوم چپ

روز شنبه ۱۲۹۲ هجری

زین خاکدان گذشت حمید میرین	سبب و حال از دل اجاب گشت کم
خواهی که یابی آگهی از سال طلش	شهر چب حساب کن بیت دوم

قطعه تاریخ فتح سلطان روم برشکر روس که دریای نیوب عبور کرده متوجه قسطنطنیه بود و عثمان پاشا با آنان حرب کرد هشت هزار روسی مقتول و بیست و چهار هزار مجروح شدند

لصیب لشکر اسلام نصرت	شد از فضل خدا ۷۷۷ قیوم
هزاران روسیان مقتول و مجروح	شدند از دست فوج فتح مقوم
خرد تاریخ این فتح نمایان	شکست روس بیدل گفت از روم

قطعه تاریخ رحلت مولانا مفتی سعد الله واقعه چهاردهم شهر

رمضان روز یکشنبه

حیفه زینف اکمل العالی	زینجان خراب رحلت کرد
فانسان بیدیل سعد الله	ازک دنیا و قصد جنت کرد
عالم علم عقلی و فیلسوف	نامه کبریا بحق بدایت کرد

عاشق و مست
میرزا محمد باقر
نویسنده و ملاحظه
کتابخانه
مکتب
میرزا محمد باقر
نویسنده و ملاحظه
کتابخانه
مکتب

<p>جود از جودت طبیعت کرد بس نکات شریفان فادت کرد رفت در قبر خواب راحت کرد با تفری گفت استراحت کرد ۱۲۹۴</p>	<p>عمر خود کرد صرف نشر علوم کرد تصنیف بس کتاب لطیف شد ز دارمحن ملول آخر شسته رطلس چو حسرت خواب</p>
<p>قطعه آخری</p>	
<p>آب جوی خلد خورد از جام موت زان نظیر سعد شد تاریخ فوت ۱۲۹۴</p>	<p>فاضل علامه سعادت چون سعد تقی از آنی این عهد بود</p>
<p>تاریخ خواندن حافظ تذکر الرحمن سلمه الله تعالی محراب ثانی ماه مبارک رمضان</p>	
<p>نذر رحمن که عمر او بز یاد ضتم بار دوم بجان شاد ۱۲۹۴</p>	<p>خواند محراب ثانی رمضان کرد تاریخ آن رقم حسرت</p>
<p>قطعه تاریخ ربانی امیر نصاب</p>	
<p>خانوالا صاحب حج و زکوات چون گمان کردند اورا از بُعات شدرها امسال آن نیکو صفات</p>	<p>تا جسده نامی که نامش شد امیر حکم جسد اتم از حکام یافت داشت در مجلس اقامت چند سال</p>

<p>یافت از زندان بلطف حق بجانب</p>	<p>مصرع تاریخ آمد حسب حال</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت شاه ولی الله مرحوم واقعه پاز دهم ذی قعدة شب دوشنبه</p>	
<p>مدام از بادۀ توحید سر مست بسرعت رخت ازین فانی سر بست وصال دوست اوراد او چون دست چون نام خود ولی الله بود دست</p>	<p>در بیجا سلك راه حقیقت بیاد حق تعالی شاد می زیست کشید از پابرون قید تعلقی سراپار است حسرت گفت تاریخ</p>
<p>قطعه دیگر</p>	
<p>سینه اشین منه ذیقعه کردند داخل فردوس شده</p>	<p>شد ز جهان شاه ولی الله هاتف غیبی ز پی سال حبیل</p>
<p>رباعی شتم ب تاریخ رحلت خوانم محمد حسن مرحوم خلف خواجہ محمد ذاکر مغفور</p>	
<p>ایزدادش بوسط جنت سکن تاریخ شد آه رفت در چشم زدن</p>	<p>شد خواجہ محمد حسن از دارن چون بر میضی آن واحد جان داد</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت عالم شاه نقشبندی مجددی</p>	

<p>پہو عالم شاہ درویش حق آگاہ نہا آمد لے تاریخ از غیب</p>	<p>پراز گلھای جنت کرد دامن کہ عالم شاہ جنت کرد مسکن</p>
<p>قطعہ تاریخ رحلت شیخ عنایت مرحوم در بنارس تاریخ سیر و ہجرت رمضان المبارک شب جمعہ</p>	
<p>عنایت شیخ کامل در بنارس چور و حشس ازین خاک کے برآمد بتاریخش زہائف از سر آہ</p>	<p>کہ چون مردان حق در راہ دین رفت بر اوج عرش از روی زمین رفت نہا آمد بفر دوسس برین رفت</p>
<p>قطعہ تاریخ شفا یافتن حافظ نذر الرحمن سلمہ اللہ تعالیٰ از عارضہ چھک</p>	
<p>روح من دل شدہ نذر الرحمن از مرض آبلجائے بدرے شافی مطلق چو شفا بخشیدش مصروع تاریخ من گفت سروش</p>	<p>باد مضمون از ہمہ رنج و آفت دیدن نازک ادیس ز جنت گشت سبیل المش باراحت یافت ز بیماری چھک صحت</p>
<p>قطعہ تاریخ شادی از دواج سید محمدی حسن خان عرف ممتاز نواب پسر سید محمد حسن خان صاحب عرف محمد نواب</p>	
<p>خدا راست منت کہ شاداب شد</p>	<p>ز ابر بھاری گلستان ما</p>

<p>گل عیش و رجب و دامن ما محمد حسن خان زیشان ما سرت فراسی دل و بان ما بجاه نبی و امان ما که تزویج مهدی حسن خان ما</p>	<p>بیت گرم لطف یزدان شانده که مالجناب سیادت آاب بنزویج فرزند دل بسندشده مبارک بود یارب این از دروچ دل دوستان سال تارنج گفت</p>
<p>قطعه آخری</p>	
<p>کش تاج دولت باد استارک دار سلامت مولی تبارک شاهانه فرمود الله ببارک شاهانه جشنه باشد مبارک</p>	<p>سید محمد نواب باذل بنزویج فرزنده ممتاز نواب کرد و تکلف در جشن شادی سالش رقم زد ملک سعیدم</p>
<p>قطعه تارنج ختنه پسران سیده مبارک حسین صاحب خلف شاه تبارک حسین صاحب</p>	
<p>آمده لفظ مبارک حسین دو پسر راحت جان نور العین سنت ختنه مهر دو اخوین</p>	<p>سید پاک که در نام خوشش دارد از فضل خداوند کریم آخند ماه صفت کرد ادا</p>

سال تاریخ جوہنم زمر و شمس

بانگ ز وقتہ طفلان بازین

قطعہ تاریخ ولادت باسعادت بدالذبحی ولد شیخ

شمس الضحیٰ بتاریخ نهم صفر شب سہ شنبہ

شمس الصبح جوان خردمند خوش نصیب

بخشیدش از کریم پسر خالق کریم

نامیکہ سال مولدش از وی کند ظہور

الحام کرد حق با علم منظر سلیم
۱۲۹۵

قطعہ دیگر

در مملکت وجود آمد

زریا پسر کے بھوبی و ناز

یارب کہ ہمیشہ باد تا بان

چون شمس صبح باوج اعزاز

اجباب بجزوے تاریخ

کردند بہ طرف نگ و تاز

از سمت پد ر بگوش حسرت

آمد خلف الرشیدم آواز
۱۲۹۰

قطعہ تاریخ رحلت پر حسرت مولوی شاہ علی حبیب پھلواری

قدس سرہ واقعہ تاریخ بست و ہفتم ربیع الاول روز

دوشنبہ وقت عصر

جوان فت از جہان طریقت حاشیہ فرزند

علی ان پسر حبیب نام آن ولی الحق
بعہدش وارث علم رسول نس و ابغہ
ملک تاریخ رحلت گفت اشتاقت لہ

<p>قطعه تاریخ مرن طوطی خانه پرورد بر بودن گریه واقعه نوزدهم جمادے الاولے روز پنجشنبه</p>	
<p>مراد خانه گویا طوطے بود کسان را نام پیدر و همی خواند بخت تسلیم جانرا کرد و تاریخ</p>	<p>که ذکرش بود روز و شب حق اسد ر بودش گریه خونخوار ناگاه رستم کردم درینا طوطیم آه ۱۱۹۵</p>
<p>قطعه دیگر</p>	
<p>طوطی خوشنوا می سبیر مرا گفت تاریخ خاطر غمگین</p>	<p>کرد چون گریه پلید پاک باے از ظلم گریه ناپاک ۱۱۹۵</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت مولوی شاه آل احمد پهلوار وے قدس سره در مدینه منوره واقعه شانزدهم شعبان</p>	
<p>خوش آل احمد که در اهل علم نزیل مدینه بزاز مدته بهند آمد و باز در طیبه رفت چو آمد دران بقعه مرگش سیر نذا آمد از بھر سال وفات</p>	<p>محب حبیب خدا نعت او ست که مردن دران مہر زمین نیکوست که آنجا بمیرم همین آرزوست از شادی بکنجید جانش بوست از یافت سدوست نزدیک دوست ۱۱۹۵</p>

قطعه تاریخ رحلت مولوی شاه عبدالغنی قدس سره
تاریخ بدین منوره واقعه ششم محرم روز سه شنبه

مولوی عبدالغنی اهل الحدیث
بود از اولاد مجدد آن بزرگ
که در بهشت از سواد این مبد
یافت آخر هم در آن بقعه وفات
از محرم بود تاریخ ششم
چون ز خاصان خدای پاک بود

در طریق نقشبندی مقتدا
ذات ابوستغنی از مدح و ثنا
در حدیث که با قامت سالها
در تقییس دفن کردند تقیبا
روز سه شنبه که رفت این باجر
گشت سال جلالتش خاص خدا

قطعه دیگر

مولانا عبدالغنی که بود است
علم و عرفان وز بهد و تقوی
زین دار فنا گذشت و دلها
حسرت تاریخ از سر آه

در صورت آدمی فرشته
در طینت او بجهم سرشته
از سوز عزم و الم برشته
مولانا عبدالغنی نوشته

دیگر

پوشاه عبدالغنی محدث باغ نیکو تو
قلم با حساب سالش وصال عبدالغنی

قلم با حساب سالش وصال عبدالغنی

قطعه تاریخ رحلت میرنثار حسین واقعه نیر محمد محرم روز و شنبه ۱۶ شعبان ۱۱۰۹

از محرم برور سیزدهم	رفت ازین غمگده نثار حسین
سینه عطش دلم گفت آه	از دل و جان شده نثار حسین

قطعه تاریخ رحلت سید شاه تبارک حسین حرم واقعه نهمه صفر ۱۱۰۹

چو شد شاه سید تبارک حسین	زدنیا بگلزار جنت روان
دل از روی اخلاص تاریخ گفت	بهشت برین باد او را مکان

قطعه تاریخ رحلت مولوی شیخ محمد تھانوی رح

کرد رحلت ز جھان گذران	فاضل جامع انواع علوم
مولوی شیخ محمد نامش	خاص در گاه خدای قیوم
دل او محرم راز عرفان	جان او واقف ستر مکتوم
حج بیک سال بوفیق آله	کرده بودیم بن و انجود
سال تاریخ وفاتش حسرت	گفته ام شیخ ندیم حرم

قطعه تاریخ ختمه ابو الفتح پسر میر محمد ابو سعید بکاه ربع الاول ۱۱۰۹

چون محمد ابو سعید شریف	صاحب جو دور آغ و سبب
نغمه ختمه پسر انگینت	شد طربناک سامع و واجب

گفت ناهید سال تاریخش

خفته طفل سید ماجد

قطعه آخری

چو خفته کرد ابو الفتح پاک گوهر را

ابو سعید که بحر کرم بود دل ریب

ادامی منت سلام شد ریمبار کباد

بابین اب سینه خفته گفت آلف غیب

قطعه تاریخ رحلت سر ایا حسرت میر ابو سعید واقعه بستم

ربیع الاخر روز یکشنبه

چون محمد ابو سعید که بود

سید نیجوی پاک شربت

کرد رحلت جوان ازین عالم

دل مردم ز سوز سینه برشت

حسرت خسته گفت تاریخش

جای او باد گلستان بهشت

قطعه دیگر

آن سید اجل که ندیدش کسی ندید

چون تاخت بر سرش اجل و زیر خاک رفت

خان بجا در آه محمد ابو سعید

جز یاد او نمانده دلم سال فوت گفت

قطعه تاریخ رحلت سید محمد یارون واقعه بستم و ششم

ربیع الاخر روز پنجشنبه

سید فرخنده محمد یارون

نادم لذات بجام او شد

سال وفاتش شمرم بادل	جنت فردوس مقام اوش
رباعی تاریخ رحلت مولوی ہدایت السیر مولوی لایعلی مرحوم واقعہ شب چہارم جمادی الاولیٰ روز چہار شنبہ	
زردیہ برون ہدایت السیر	شد خون دل انوان عزیزان وفاق
مشتاق بخت و نعیش می نیست	تاریخ وفات شد بخت مشتاق
قطعہ تاریخ رحلت میر امام الدین مرحوم	
کرد رحلت زینچان مغفوباد از برائے این وقوع ناگزیر دل بدر آمد ز روی درد گفت	میر امام الدین جوان خوشخصال دوستان زاری کنان جستندال میر امام الدین جوان کرد انبیا
قطعہ تاریخ انتقال میر ارث علی سیفی مرحوم	
فرو بست چون میر وارث علی بگوشش دلم سال رحلت سرش	لب گوش خود را ز گفت و گفت بود وارث جنت عدن لغت
قطعہ دیگر	
جان پاک سید سیفی لقب وارث علی حسرت غمناک تاریخ از پی این واقعہ	شد بروج آسمان تن بریزد خاک شانزہ ماہ جب زور و شد حریف

قصه تاریخ رحلت مولوی غلام امام شهید واقعه

چهاردهم شوال روز پنجشنبه

شهره اشعا و در همه عالم رسید عشق رسول کریم از سخن او پدید کرد بیوم نهمین چارده ماه عید گفت حیا با بدایقه انجاشهید	بود غلام امام شاعر عالی کلام داشت تخلص شهید یافت قبول عظیم رحلت ازین خاک که آن سوره یا غفران چون سینه رحلتش خواست دم از فرس
--	--

قطعه آخری

کرد دل و جان بودت بران شب گفت حسرت کوشا خوان نبی	شاعر نامی شهید جوش کلام چون زد نیافت سال رحلتش
---	---

قطعه تاریخ تعمیر مسجدها ۳۱ هجری

که توفیق خیرست و رافیق که واقع شده بر سر ستره طریق بناء طریقی کلبت عتیق	حکیم معالج خطاط حسین بنا کرد این مسجد کهنه را بمن با تف غیب تاریخ گفت
---	---

قطعه آخری

بتمجید این مسجد و نصیب	که کلبت سید حفاظت حسین
------------------------	------------------------

عکارت ز نوکر د تاریخ شد		در کرد تعمیر مسجد بزیب	
قطعه تاریخ ولادت قربان علی مشر زند ولایت			
شب عید الضحی که بر روز سه شنبه بود			
داد ایزد بولایت پسر		نام قربان علی شد او را	
سنه مولد او از سرین		گو و لید شب عید الاضحی	
		۹۶	
تاریخ دیگر			
کلمه کفر معنی در سال ولادت سفت		قربان علی آمد فرزند ولایت گفت	
تاریخ ولادت پسر مولوی طاهر امام			
بغالی کجا بن اختام شد		عطار کرد فرزند خوش پیکر	
تاریخ بر صحر روز گاه		عطار در قم زد بلند اختر	
		۹۶	
نام تاریخی			
بر خور دار آل احمد		سید رضی الدین سن	
قطعه تاریخ اتمام شنوی کل بهشتی تصنیف شاه امین احمد			
صاحب تخلص به ثبات			
به سپهر کمالات شاه امین احمد		بنظر شنوی اهل دل گرفت قلم	

<p>نوشتند که خواجگان چشت در آن چو رفت بر روش ثنوی میرنجات عجب مدار که نامش گل بهشی شد تمام گشت چو این نامه خامه ام تا یازده</p>	<p>نگاشت منقبت بو العلابو چه تم ثبات کرد درین ثنوی تخلص هم که پیش او گل گشتی بقدر آمد کم گل بهشتی اهل دست کرد رقم</p>
<p>قطعه تارنج رحلت حاجی میر اسمعیل علی واقعه یازدهم ربیع الاول روز یکشنبه</p>	
<p>اسمعیل حاجی صاحب غر و قاف حسرت داشته تارنج وفات آن بزرگ</p>	<p>جان پاکش بر فلک شد تن بنیز خاک خفت جستی شد بر اسمعیل با ایوای گفت</p>
<p>قطعه دیگر</p>	
<p>سید پاک حاجی اسمعیل بود از اغنیای شکر گزار خفت از و راضی خدا خوشنود کرد چون انتقال از دنیا رو در یکشنبه ست و یازدهم سنه رحلتش ز دار فنا</p>	<p>علی نکی نام عالی شان محو طاعات حضرت سبحان سعدن جود و منبع احسان یافت منزل برونده رضوان ماه فوتش ربیع الاول آن گفت حسرت مقیم باغ جهان</p>

قطعه تاریخ اجتهاد شاه محمد مجتبی صاحب حرشین رضین

شاه تکی سید عالی نسب	کز اب وجد واقف راز آمده
حج بیت اسد کرد و در طین	باقبول تامم و مساز آمده
گفت دل سال قدم و م و که جا	با سلامت زفته و باز آمده

قطعه تاریخ انتقال مولوی علی کریم مغفور
واقعه یازدهم ربیع الآخر روز سه شنبه

چون محب نبی علی کریم	شبهه شهر و مشرق و مغرب
سوی قزوین رفت شد تاریخ	کرده رحلت علی کریم محب

قطعه تاریخ سفر میر احمد حسین صاحب اطلاع احد

میر احمد حسین بیرون رفت	از مکان خودش نظر عجیب
خلق حیران که اختیار سفر	از چهره و کرد انصیب بصیب
سطع نیست تکلیف از اجاب	که بجا رفت آن حبیب لبیب
از مقامش نیافتند نشان	با همه جستجو غریب و قریب
هر کجا هست آن سفر کرده	یارش طیب عیش باد نصیب
سال این ماجرا چو پرسیند	گفت پیر خرد عجیب و غریب

قطعه تاریخ رحلت مولوی محمد قاسم و مولوی احمد علی
سہارنپوری و مولوی لطف اللہ رحمہم اللہ تعالیٰ

ایوانے کہ مولوی محمد قاسم در دا کہ بشہر لکنؤ لطف اللہ کردنہ بیکماہ جامدے الاولے تاریخ وفات این بزرگان گفتہم	افسوس کہ احمد علی آن جزمان در رد مخالفان نہ ہب کوشان رحلت ز جمان بسوی گلزار جنان موت علما مصیبت عام بدان
--	---

قطعه تاریخ رحلت مولوی احمد علی محدث
سہارنپوری پنجم جامدی الاولی ۱۲۹۶ھ ہجری

عالم ہمیشہ مستر آن و حدیث کرد رحلت چون ازین فانی مقام حسرت اندو گہین تاریخ گفت	مولوی احمد علی نیکو مرشد طالبان رادل ز سوز غم پریش جای او باد اگلستان ہشت
--	---

قطعه تاریخ رحلت خواجہ محمد اسمعیل معروف بہ چھوٹے خان
صاحب واقعہ شب یازدہم ذی الحجہ شب و شنبہ ۱۲۹۶ھ ہجری

کرد رحلت زینچہان بی ببتا بامحمد ساز اسمعیل صنم	خان والا شان رئیس خواجگان تا شود نام نکوے او عیان
---	--

صوری و ہم معنوی تاریخ فوت	یازده از شہر ذی الحجہ بدان
قطعہ تاریخ انتقال مولوی واعظ الحق مرحوم واقع شانزدہم ذی الحجہ روز جمعہ ۲۹ ^{۱۱۹۰} المنہ ہجریہ	
چو شد مولوی واعظ الحق ^{زینند} تمنای او مرگ در مکہ بود دعائید تاریخ حسرت گفت	حریم حرم گشت ما و ای او برآمد و تمنای او کہ باشد بہشت برین جاو
قطعہ تاریخ رحلت شیخ مظہر حسین بن شیخ محمد امین مرحوم	
رحلت مظہر حسین ابن امین کرد مخزون حسرت دلخستہ را	آن سرور سینہ و آن نور عین گفت تاریخش کجا مظہر حسین ^{۱۱۹۹}
قطعہ تاریخ حفظ محمد اجمل حمیدی پسر مولوی علی اکرم صاحب آروی قرآن شریف را سلمہما اللہ تعالیٰ سنی مذہبی ^{۱۲۹۰} ہجریہ	
حفظ قرآن محمد اجمل کرد دل کہ خواہد زحق ترقی او	یارب از عمر و علم یا بجزط گفت تاریخ اقرض و ان حفظ ^{۱۲۹۰}
حافظ محمد اجمل حمیدی سے مودودی ^{۱۲۹۰}	
قطعہ تاریخ رحلت شاہ محمد عمر قدس سرہ واقعہ دوم ماہ محرم	

روز یکشنبه ۲۹^ه سنه هجری بشهر رامپور

وارث علی بنی شیخ مکرم آه آه	کرد رحلت بیخان سوه بهشت و دانا
در وفاتش هر کسی میگفت از غم آه آه	بود یاران نام نیکویش محمد با عمر
یوم یکشنبه دوشم محرّم آه آه	در صبح تاریخ شد عاوی و زرو ماه سال

قطعه تاریخ رحلت ادر طریقت اروغ امام خان اقعہ
سوم ماه محرّم روز دوشنبه مقام دانا پور

خلق را مانند نام نیکیش یاد	کرد رحلت امام خان ز جهان
وقت صبح این معامله روداد	از محرم سوم دوشنبه روز
با بفر دوس امام خان را باد	گفت تاریخ فوت او حضرت
در حساب سنین گنی تقی باد	و شروع مه محرم را
بضرورت الف ز شعر افتاد	می توان گفت باد را بادا

قطعه آخری

نتواند کرد هیچ واسف	دار و نده امام خان که صفتش
دار و نده امام گفت با تف	رحلت چون کرد سال فوتش

رباعی

<p>داروغه امام خان کزوهر که و میر تاریخ رحیل او بگویم بود آه</p>	<p>راضی بود دست یمنان شه کاب از شهر محرم سوم و دوشنبه</p>
<p>قطعه تاریخ انتقال مولوی علی اعظم مرحوم</p>	
<p>سید تند بدولت و جاه که علی اعظم آمد اورا نام گفت تاریخ یافت از سر آه</p>	<p>عالم با عمل بچود و کرم رفت سوی جنان ازین عالم سیدی مولوی علی اعظم</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت مولوی شاه نوارش رسول قدس سره</p>	
<p>شبه کشور دین نوارش رسول پو کردیم ارسال رحلت سوال</p>	<p>آرام و راحت ته خاک خفت ملک وارد جنت حمله گفت</p>
<p>نام تاریخی پسر والا گهر ^ط داکتر غیاث الدین صاحب</p>	
<p>نحمده و والدین</p>	
<p>قطعه تاریخ شادی ازدواج حافظاندر الرحمن سلمه الله تعالی واقع خصم جمادی الاولی روز دوشنبه</p>	
<p>گنجد ابنت قاسم شیر شد خوادم تاریخ عقد ازدواج</p>	<p>نذر رحمن نور چشم والدین گفت دل ذاک قرآن لاسعدین</p>

رباعی

نذر الرحمن چون که خدایا
گشتند ازین نشاط چون گل خندان

تاریخ آمد زواج نذر الرحمن

کرد حساب چون ز روی بهجت

قطعه تاریخ انتقال مولوی شاه احمد امده مرحوم واقع
تاریخ بخت و نظم حمادے الاخری روز دوشنبه

که نامش در دم نقش نگین است

جهانی از غمش اندوگین است

بلند آسمش میان اهل دین است

که رسم راه یاران اینچنین است

که جنت از برای متعین است

مقام ما بفر دوس برین است

جناب مولوی شاه احمد امده

چو صلت کرد ازین دنیا سی فانی

هدایت کرد حلقه را بخالق

شبّه روحش در آمد در خیالم

بدو گفته ز حال خود خبر ده

ز روی انبساط گفت تاریخ

قطعه تاریخ شادی از دواج شرعی شیخ عابد حسین صاحب

کاتب این دیوان مکتوباً و مطبوعاً

یافت بر طلعت جوان عابد حسین

در شب بستم ز ماه عید فطر

بر طریق شرح حسن از دواج

در کسی پس از تو سال زواج

ازدواج پائے تا سراسر اسباج	گو بیان شاد میمون باد آله
قطعه تاریخ رحلت حکیم احمد حسین خان مرحوم واقعه شب سیزدهم ذیقعه ۱۲۹۰ هجری	
داشت در علم طب ید طولی در حضور وی ایستاده شفا سبب علت و خواص دوا رفت بر آسمان مسیح آسا ز جهان شد حکیم حاذق ما	سید احمد حسین خان حکیم بود قانون شیخ محفوظش هر زمان پیش چشم او حاضر روح پاکش با مررب هر گاه دل بنجو گرفت تاریخش
قطعه آخری	
گذشت و باتکوی ماند نامش بهشت جاودان با دایه قماش	حکیم احمد حسین از دار دنیا دل تاریخ رحلت گفت آله
قطعه تاریخ رحلت میر محمد سجاد قدس سره چاردهم ذیقعه و یکشنبه	
سوی فردوس برین رفت ایوا گفت یکشنبه و ذیقعه ای	حضرت میر محمد سجاد حسرت خسته بجز تاریخش
قطعه دیگر حسب مایش میر محمد اکبر صاحب خلف الرشید سید مغفور مذکور	

شبه اتیم عرفان سید پاک
 ز ترکیب محبت بسجاده
 نبار رود و صدوسی یک لادت
 سه ذیقعه یکشنبه ده چپار
 اگر پسند سال انتقالش
 سنین عمده آن بمقبول بار

که کرده چارچ کعبه اله
 عیان نام خوش آن سالک راه
 دوشنبه شب جب بست یک ماه
 بود روز وفات آن حق آگاه
 بگو داخل بجات النعیم آه
 ز سجاد آشکارا گشت دلخواه

قطعه تاریخ واقعه شهادت محمد سلیم احمد خان عرف کمن خان
 پنجم ذی الحجه ۱۲۹۸ هجری

مانند حادثه در نمازی پور
 که زمیندار کلان کمن خان
 مفسدان حمله بر او آوردند
 سال این واقعه شد از یعنی

شده از گردش چرخ دوار
 میگذشت از سینه امپ سوار
 خون او ریخت گردن فرار
 حیف گردن شهیدش کفایت

قطعه آخری

رئیسش اخلاق صاحب مروت
 بجور و دعا یافت غر شهادت

محمد سلیم احمد انخان والا
 مقدر چنین بودش از حق تعالی

<p>میان شهیدان بفر دوس علی حیاتے دگر یافت او ترو سولے</p>	<p>کہ در ناز و نعمت کند زندگانے بسال و فاقش نذا کرد با تفت</p>
<p>قطعه دیگر</p>	
<p>خاطر جمع ز نعم شد مشبوث باد با شاه شهیدان مزبوث</p>	<p>کشته شد حیف سید احمد خان بر کشم آه و بگویم تاریخ</p>
<p>قطعه تاریخ مکتب نشینی غلام حسنین بن سید قطب الدین بن نشی سید محمد نجم الدین صاحب</p>	
<p>بلند اقبال طغصل ماه سیما حفید نجم سعد دین و دنیا به مہر داشت بکتاب رونق افزا</p>	<p>بکتاب چون نشست از بجه تعلیم جوان بخت ابن قطب الدین سید برسم تمنیت تاریخ گفتیم</p>
<p>قطعه حری</p>	
<p>پیش ازین لفظ و سبب را منضم نام از ان نام نہ پیش و نہ کم ساختم لفظ محب با و کے ضم</p>	<p>کرده بودم بعنلام حسنین تا شود عام ولادت پیدا حالیا از سپہ سال مکتب</p>
<p>قطعه دیگر</p>	

<p>صبی ماه تا خوردیده مردم ز سه صفر ز مهر و روز جمعه بست دوم <small>۱۲۹۹</small></p>	<p>نوشت خواند چو آغاز کرد بسم الله نوشت تک سعاد از سر و تاریخش</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت مولوی حافظ ولایت علی مرحوم مرید و تلمیذ مولانا سلامت الله قدس سره</p>	
<p>عالم و حافظ کلام الله کرد رحلت از اینجهان ناگاه بود ایوان بست و هشتم ماه <small>۱۲۹۹</small></p>	<p>چون ولایت علی نیکوکار بصفر ماه و پنجشنبه روز گفت تاریخ رحلتش حسرت</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت میر عنایت حسین وکیل مرحوم واقع تاریخ پنجم ربیع الاول شریف رور سه شنبه</p>	
<p>جاس او بادستان بهشت یافته جنت فردوس نوشت <small>۱۲۹۹</small></p>	<p>سید پاک عنایت حسین سال تاریخ وفاتش حسرت</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت حکیم سید فدا حسین لکهنوی</p>	
<p>مرد با مرگ مفاجات آن طبیب لکهنوی در عظیم آباد رحلت کرد آن مرد نکو موت ناگه از پی مومن بود رحلت گوی <small>۱۲۹۹</small></p>	<p>در شب آدین پنجم از ربیع الاخر آه نام نکیش شد مرکب از فدا و از حسین از تو پرسند حسرت سال تاریخ وفات</p>

مضمون صحبت مصلحتی
 است علی صاحب الصدوق
 والسلام من موت الفقاه اراشد
 مؤمنان آفته است لقا
 بنویسند مفاجات رحلت
 برای مرگ از ادوات
 برای مرگ از غنای غنای
 برای کافر و فاسق است
 از جنت است حال این
 میوه است از جامع فقیه
 منظره

سید پاک گم حضرت فضل الرحمن	کش کلاه غمرف و جاه تبارک باشد
گنڈاشد پیشتر میر حسینیل الرحمن	سور و لطف خداوند تبارک باشد
گفت اخلاص کنین سال تزوج که دوام	عقد تزوج بزوجین مبارک باشد
قطعه تاریخ رحلت اهلخانہ شاہ محمد حسین قدس سرہ جسدہ	
مولوی عبد القیوم صاحب اقعہ سی ام ربیع الآخر و زین	
مادر مادر عبد القیوم	کردارین در اثر مثل آخسر
گشت تاریخ وفاتش ایو ا	سی ام ماہ ربیع الآخر
قطعه تاریخ وفات نارآمد خباز	
سز نارآمد ناپنشد جوار سیل فنا	خواست از دلها باران آتش غم آ
گفت حسرت سیانش از درد دعا و التجا	بادتار آمد سرد از آب حمت ای آ
قطعه تاریخ انتقال سید کاظم حسین در انا پوری قدس سرہ	
سید عالی نسب کاظم حسین	کرد رحلت سوی جنات النعیم
کرد از تنزل حسرت اقتباس	سال تاریخش کہم اجر عظیم
قطعه شملہ نام تاریخی دیوان	
لنّا من جمیع هذا النظر والنثر	بحول الله وقد حصل الفراغ

<p>أَرَدْنَا أَنْ نُؤَخِّرَ مَا رَقَمْنَا</p>	<p>فَمَيِّمًا ۖ قُطَّاسَ الْبِلَاعَةِ</p>
<p>قطعه تاریخ دستار فضیلت بر بستن شاه عبدالعظیم صاحب سجاد و نشین بھلواری</p>	
<p>دستار فضل بر سر بعد از فراق بر بست از بسکه ساد گشتم سالش نه روی بهجت</p>	<p>در حضرت بزرگان عبدالعظیم کرم ویرا بود مبارک سنار علم گفتم</p>
<p>قطعه تاریخ ولادت دختر نیک اختر حافظ نظیر احسن و حافظ نذر الرحمن داماد و پسر میر نجل حسین صاحب</p>	
<p>بخت میر نجل حسین و الاوت در ز اتفاق بروز سوم ز سیلادش بمنت بنت ابن ابن داد حضرت حق مبارک این دو ولادت بود بجدہ اوم چو سال مولد هر دو ولد طلب کردم</p>	<p>عطا چو کرد خدا اجل شانہ دختر بخانہ پسرش زاد مہربانہ پسر با کبر اول آخر بانکہ بود اصغر بجملہ اہل قرابت خصوص جد و پدر نذر سید زاتف کہ زہ بانہ اختر</p>
<p>قطعه تاریخ ولادت دختر حافظ نظیر احسن صاحب مخصوص</p>	
<p>داد خلاق نظیر احسن ۱۱ سال مولد ز خرد پرسیدم</p>	<p>بنت مبرکہ کہ فرخندہ نساء کردش از سرہ و تاریخ سوال</p>

گفت یکشنبه ششم شوال	از مهر محمد پس از یازدهم
قطعه تاریخ ولادت نور الرحمن فرزند حافظ نذر الرحمن سلیمان سعید	
<p>خدا بر سر وجود و افضال شد ز رویش دل و دیده خوشحال شد صبح امیدم نکو فال شد طلوع اختر برج اقبال شد سه شنبه دلا شهنشوال شد ۱۳۹۹</p>	<p>بو الاکھر نذر حسن ما نخستین ولد زاد زیا پسر ز نور شید رخسار آن مبین ز ماه روان سیزده چون رسید چو از سال میلاد کردم حساب</p>
ایضا	
<p>در کشور وجود نخواست از عدم قدم روز سه شنبه و سه شوال و سجم ۱۳۹۹</p>	<p>شکر خدا که تازه نهالی ز باغ جان شد وقت روز و سال و مهرش از بزم ۱۳۹۹</p>
قطعه تاریخ رحلت سید محمد حسن خان مهر حرم عرف محمد نواب	
<p>دوست آل احمد مختار سر و از باغ حب در گرار خان والاقتنان فیض آثار عرف آن محترم بشهر و دیار</p>	<p>آن محب نبی و شاه نجف شمع از دودمان مصطفوی که محمد حسن بود نامش گشته اسم محمد نواب</p>

تاریخ ولادت

<p>صیت جو دش رسیده در اصصا شد نبریز زمین دفین ناچا روز و شب بر رحمت غفا رفته پیش آئه الطهار ۱۳۹۹</p>	<p>رفته نامش چوسکه در آفان بعجل بر سرش رسید اجل باد باران بنجاک مرقد او خامه تاریخ ز در قومه</p>
<p>دیگر</p>	
<p>که نبودش درین زمان ندید از قضا جامه حیات درید سالش آید ببت هوشتم عید ۱۳۹۹</p>	<p>آه سید محمد نواب چارشنبه ز ماه عبید الفطر بست و ششم جوان صیت رفت</p>
<p>قطعه تاریخ رحلت مولوی حیدر علی صاحب منتهی الکلام مشهر حیدر آباد</p>	
<p>رفت حیدر علی حق آگاه عالم بعید بل عالیجابه شیعان را جواب خاطر خواه ناصر دین و مذہب حق آه ۱۳۹۹</p>	<p>بهشت برین ز در آفتنا فاضل کامل حمیده صفات صاحب منتهی الکلام که اد سال رحلت موشش گفت ایوا</p>
<p>الضأ</p>	
<p>داخل کل داشت در علم کلام</p>	<p>اهل سنت مولوی حیدر علی</p>

گرفت حضرت سال تاریخ وفات	گرد حلت زین جهان پرفساد
شده بجنات العلی و میرا مقام	جائے او شد روضه دار السلام
قطعه تاریخ انتقال مرزانا در حسین واقع غره ذی الحجه روز یکشنبه	
میزرانا در حسین خوش صفات	گرد حلت سوره المشرقین
گشت دل تاریخ او ویلاہ و آ	انتقال میزانا در حسین
قطعه تاریخ رحلت حاجی امام علی متوطن سروده بیکه معظمه بست و دوم شب جمعه	
نمود امام علی حاجی مهاجر آه	بیکه رحلت شد ضعیف از خوش عملی
شمارتاسی مشهد دو تا و گونا بخ	امام متقیان بود حاج امام علی
قطعه تاریخ رحلت شاه لطیف علی عرف شاه میانجان قدس سره	
شاه عرفان پناه میانجان	که بست از مرض کشید حرج
عاقبت از ضیق دار محن	بہشت آر مید و دید فرج
سال او عقل گفت حیف آوا	جمعه و بست و ہفت مہ حج
بھتر تاریخ بارگو ایواکے	بہشت آر مید و دید فرج
رباعی مناجات تضمن دعای شفا و سال مرض	

ای داده بهر کی نصیبه وانی بیمارم و سال مرض من روست	از بجز کشود کار نامت کانی یا شانی شفا به عاقل یا شانی
رباعی متضمن تاریخ بیماری و حصول شفا	
لاحق چون شد مرض جان نرسک شد سال مرض شد مریض از سر هم	از درد و الم شش ماه میگفتم وای تاریخ شفا شفا عطا کرد خدا
قطعه تاریخ رحلت حافظ مکهو	
چو حافظ مکهو از دنیای فانی بجهدریگ خانرا مسجدی هست بلال آسا از انش است جان شب بست و ششم جمعه محرم سرخ غیب در گوش دل آفت بیارا ستم شریفش بعد حافظ	بدر جاودانی نقل فرمود دران مسجد مؤذن بود تا بود بدر گاه خدا عمر به جبین بود وقوع ارتحالش روی پنجم بود گرت سال وصالش هست مقصود بگو حافظ یکی از بیباکان بود
نظم ماده مرقومه در سلسله سماعی	
حافظ مکهو که بود بے هیچ لشک تاریخ وفات او شد از روی الم	در طاعت و فرمانبری حق ملک حافظ مکهو ز صاحبان بود یکی

قطعه تاریخ ولادت پسر میر عبدالحسن صاحب نواسه خواججه

باقر علی خان صاحب عرف بن صاحب

چون بدولت شاه عبدالعزیز	زاد فرزند سعادت تو امان
نوح چشم دختر باقر علی	خان الاشان رئیس خواجگان
سال میلادش مروضی نیک گفت	صاحب اقبال با بخت جوان

قطعه تاریخ رحلت شاه ولایت علی قدس سره

شاه ولایت علی نیک صفا	کرد رحلت بسوی باغ بهشت
حسرت مسکین خرمین سال وفات	مسکن بی باغ جنان باد نوشت

قطعه آخری

در یغاشاه اقلیم ولایت	علی اشان خالق دان حق آگاه
ازین محنت سرارخت سفر سبت	بجنت یافت منر لگانه دلخواه
بمن سال وصالش گفت با تف	ولی واصل ذات و دو د آه

تاریخ سوخته شدن و مردن احد علی طفل گلاب بود در کلکته

مرد چون طفل گلاب بود در حریق	دل ز درد و غم بخون و خاک سخت
سال مرگش را چو پرسیدم از او	سوخته واحد علی صیداه گفت

قطعه تاریخ ربانی مولوی عبدالرحیم صادقی پوری
 وغیرہ پنج کسان از جزیرہ اندلس بحکم نواب گورنر
 جنرل بجا دو لیسراے قیصر مند ملکہ وکتوریہ

<p>کہ بوند اہل علم وفضل ماہر چو شد حکم دوام جس صادر رہا گشتند باقیماندہ آخر کہ دارد بر رعایا رحم وافر کہ وصف اولنگی در دست مرابیت خوش آمد بخن ط کہ باشد در فن تاریخ ماہر رہا گشتند اسیران جزائر ۱۳۰۰ھ ۱۸۸۳ء سنین بیسوی از شعوطاھ</p>	<p>ستے چند از عظیم آبا دپٹنہ بالیشان با عبور بحر پر شور از اینان چند کس مہند در قید بحکم ویسراے قیصر ہند یکی ان مولوی عبدالرحیم چو کردم فکر تاریخ رکت نظیر شش کم نواند یافت نگرس پس از طول زمں انجہ رسد حروف صد بیان سال ہجر</p>
---	--

قطعه تاریخ شادی گنجدائی شیخ محمد قائم پیر جوان بخت
 منشی محمد امیر صاحب لہما اللہ تعالیٰ شہ بنیروہم جمع الا

<p>گنجد گشت جوان بخت محمد قائم</p>	<p>علم عشرت شان قایم و دوام باشد</p>
------------------------------------	--------------------------------------

گفت تاریخ دعایه سعید مخلص | این حاج زن و شود اسمم قائم باشد

قطعه تاریخ وفات حافظ احمد حسن سوم در ضلع غازپور
بست تخم ربیع الاول

حافظ احمد حسن نیک نعل	گر در حلت ز جهان گذران
جنی گشت از ان شد تاریخ	حافظ احمد حسن اهل جهان
بمخین مشعر تاریخ رحیل	سرع اول این قطعه بدن

قطعه تاریخ ولادت پسر شیخ فضل الرحمن صاحب

ولید ارشد نثار حسین	فضل الرحمن ریس الاشراف
صهر سید ابو سعید که یافت	از گوزن رقب بجادر و خان
زاد در خانه اشن بیست و نهم	روز جمعه مه شهر جیلان
پسرنیک اختر که بود	نور اقبالش از جین تابان
طعم غیب در دم انداخت	نام تاریخ خاشع الرحمن

قطعه تاریخ شادی از دواج مولوی محمد ظهیر حسن متخلص
شب جمعه دوازدهم جمادی الاخری

مشفق مولوی ظهیر حسن	گفتد گشت چون بفضل خدا
---------------------	-----------------------

از دواج ظهیر احسن با	سال تاریخ شد بروی جمیل
ازین اردنیا بخت مژد	قطعه تاریخ انتقال شیخ محمد بخش مرحوم عرف راجه کھو
جگادالاخیر دوشنبه رقم زد	در یغایست و دوم راجه کھو
۳۰	قلم زار نالید و تاریخ ابواس
<p>قطعه تاریخ انتقال ہادی حسن خان مرحوم سپہ امیر حسن خان واقع سوم رجب روز جمعہ</p>	
در بیغ از جو رے پایان دورا	نغان از گردش چرخ جفا کار
ز پا افتاد آن سر و حسہ رمان	نحال تازہ را بر کند ازین باغ
طیب خادق و ذی شوکت و شان	جوان ہادی حسن خان مرد افسوس
بگو موت جوان ہادی حسن خان	اگر پرسند تاریخ از سر ہاس
<p>قطعه تاریخ رحلت مولوی مفتی اسد اللہ ابادی مرحوم بشہر جونپور</p>	
در اگر ہ بود کار افق اش	آن مفتی شرع و حامی دین
آخر کردند صدر اعلاش	حکام زمانہ در جونپور
گوفرق سیر در میان باش	نامش اسد اللہ گویم

گر دید ریاض خلد شواش یارب که بهشت بادا و اش	رحلت فرمود ہمدان شہر تاریخ رحیل گفت حسرت
قطعہ تاریخ اتمام مسجد شاہ امید علی صاحب جوہپوری بشہر بنارس باہتمام کریم بخش حسب فرمایش	
کہ برسالکان شد از و فتح باب امید علی شاہ عالیجناب کہ کرد اہتمامش بر اہی جواب رجاؤ من امدت حسن الثواب نمازت قبول و دعا مستجاب ۱۳۰ھ	بتعمیر این مسجد دلکش چو با صدق و اخلاص مہت گما کریم آمد و بخش نام کسے شدم در پے فکر تاریخ آن سر و شہم نہا کرد اینجا بسا

سید این چند غزلها
 و خمس و رباعی بعد طبع دیوان
 از بحر طبع خاکسار بساحل ظهور برآمده
 لاجرم بدون لحاظ ترتیب و یقیناً
 لاحق کرده شد ۱۳۱۸

بسم الله الرحمن الرحيم

والله سبحانه وتعالى
 عاشقان ز بیم چون پزانه بست آواز
 گوئنان باشد درون پرده دل از
 ره نیابد در حریم قدس تو انباز
 عقل کل در دم فروزید پر پرواز
 کم ز کجشک بود در چنگل شهباز
 میکنم عمر بست این آینه را پرواز
 پای فتارم جو رفت از کار در غار

ای جبین سا سجود تو نیاز و تاز
 جمله عشوقان بخ دلوزان چو شمع از
 هست بحلم محیط تو عیان چون آفتاب
 فی تراضدنی تراندنی ترا شبه نظیر
 در پی ادراک کنه ذات پاکت گر پر
 آسمانها در میان اصبعین حکم تو
 تا شود روز که افد عکس ویت در طم
 راه بی پایان عشقت چون تو انم کرد

حسرت دلخسته مینالد چو آفتاب اشقیبا

این قول که در اینجا
 است منتهی مافوق
 واقع است
 در بیان خود
 طاعت و بندگی
 نالان بر سوس
 زنده در بر کوه زان
 ساز ما در راه
 در منظره العسل

ای بزم شوق تو نالان بهر سو ما را

خوشست بندگی تو بهر لبیا سرا
زیان و سود ندارد بیا ده خواری کن
دریغ و درد که در وقت تو از هم بخت
کجاست عشق خرد سوز و باد تلخش
اگر چه رحمت حق میدهد نوید امید
بکام سمن عاقد مرا نم از در خویش
بلطف ساقی و فیض عیم و انازم
در آن قدح شده مکشوف من اسرار

نماند تفرقه اطلس و پلاس مرا
گر از سفال بود زسیم کاس مرا
چو برگ گل بزبان خزان جواس مرا
که فارغ کند از مدح و ذم نامس مرا
ولیکن از غضب او بود هر اسس مرا
ز حضرت تو همین است القاسس مرا
که ساخت از قدح می خدا شناس مرا
که حل گشت بکل سال از قیاس مرا

نماند بیل دم حشر تا بشعرا سید
بهر سید چو ذوق کلام یا اسس مرا

یارب که بجانان برساند خبر ما
از اشک نامدم بغبت ای در کیتا
که اشک من آید و گویم لخت ل العیش
انفاده بنجا کیم چو نقش قدم اینجا

دادیم دل اینجا که نباشد گذر ما
شد سلک گهر رشته مد نظر ما
بمحرین از فیض تو چشمان تر ما
دشوار بود از هر کوبیت سفر ما

عشق تو
بزم شوق
تو نالان
بهر سو ما را
خوشست
بندگی تو
بهر لبیا سرا
زیان و سود
ندارد بیا ده
خواری کن
دریغ و درد
که در وقت تو
از هم بخت
کجاست عشق
خرد سوز و باد
تلخش
اگر چه رحمت
حق میدهد نوید
امید
بکام سمن
عاقد مرا نم
از در خویش
بلطف ساقی
و فیض عیم
و انازم
در آن قدح
شده مکشوف
من اسرار
نماند بیل
دم حشر تا
بشعرا سید
بهر سید
چو ذوق
کلام یا اسس
مرا
یارب که
بجانان
برساند
خبر ما
از اشک
نامدم
بغبت ای
در کیتا
که اشک
من آید
و گویم
لخت ل
العیش
انفاده
بنجا کیم
چو نقش
قدم
اینجا
دادیم
دل اینجا
که نباشد
گذر ما
شد سلک
گهر رشته
مد نظر
ما
بمحرین
از فیض
تو چشمان
تر ما
دشوار
بود از
هر کوبیت
سفر ما

<p>بوس لب لعل تو بود گلش کراما چون شمع اگر تیغ رسانی بسراما پیگان تو نبشت بجای جگر ما روز ب بود آبا که در آبی زور ما</p>	<p>ریق دهنش تحت دل موقت رحوم باشد سبب تا زگی جان و حیاتم تو شون جگر و خون زین بر نرفت عمریست دل دیده بر اینت گرانست</p>
<p>حسرت پسندیم که چون جان بسپاریم باشد بسیر غمش کس نوحه گر ما</p>	
<p>بمهر عاشق موجود دوست هست لاف پروا نگیست کز گلست این موجود مرا که مشت خست هر نفس یاد دوست هم نفس هست دل نالان رفتگان جرس هست میکند خون و میرود چه کس هست</p>	<p>طلب مدعاے خود هموس هست دعوی عاشقی ز بوالهوسان خیز اسے نار عشق و پاک بسوز نیستم در فراق سبب عدم بمهر ماندگان وادے عشق مست حسن آبن سوار تو سن ناز</p>
<p>جان فشانم بپای او حسرت غیر از نیم بگو چه دسترس هست</p>	
<p>دیدہ باد ام ام ہم خار خار چشم تست</p>	<p>ز کس شہلا نہ شمر مسار چشم تست</p>

بجای جان بسپاریم
بمهر عاشق موجود دوست هست
لاف پروا نگیست کز گلست
این موجود مرا که مشت خست
هر نفس یاد دوست هم نفس هست
دل نالان رفتگان جرس هست
میکند خون و میرود چه کس هست
جان فشانم بپای او حسرت
غیر از نیم بگو چه دسترس هست
دیدہ باد ام ام ہم خار خار چشم تست
ز کس شہلا نہ شمر مسار چشم تست

فی بهین مرغ دل عاشق کار چشمت
 کار عالم را بیک گدس در گویان ساختن
 میتوان کرد از نگاه کل عاشق را تمام
 چشم من از گدس سبز چشم مست از نظر
 سبزه در دست کیلی نار بر دوش گدس
 هم سوادش هم بیاض و حرشش در میز
 همچو کبک که شد در پنجه بازی اسیر

دیدم مجوی می را در افکار چشمت
 نیست کارانجم و افلاک کار چشمت
 زخمی بروی تو در انتظار چشمت
 آب رنگ می چشم از بجای چشمت
 مستی شیخ و بر بهمن از خار چشمت
 لاله مهر چو زر گس داغ در چشمت
 این دل مجبور من را اختیار چشمت

حسرت از علم و ورع بیهوده می افتد چرا
 قدر نفل و جام می در زوگار چشمت

مایه عیش از صحبت درویشانست
 گل محمد و که باشند در آن گل
 فارغند از غم دنیا و خیال عصب
 ناز گلزار بر ایشان شده مانند خلیل
 راضیاند بقدر خداداد دستگیر
 در جبرست که فرداشن بخت آبرند

دولت هر دو جهان خدمت درویشانست
 سایه ماطفت حضرت درویشانست
 برتر از کون مکان جنت درویشانست
 آتش عشق خدا جنت درویشانست
 در غم و رنج و بلا راحت درویشانست
 اگر چه کسکه روا حاجت درویشانست

ای دل بر طبع با افکار
 چشم من از گدس سبز
 سر زخمی بر روی تو
 آب رنگ می چشم از بجای
 مستی شیخ و بر بهمن
 لاله مهر چو زر گس
 این دل مجبور من را
 اختیار چشمت
 حسرت از علم و ورع
 بیهوده می افتد چرا
 قدر نفل و جام می
 در زوگار چشمت
 مایه عیش از صحبت
 درویشانست
 گل محمد و که باشند
 در آن گل
 فارغند از غم دنیا
 و خیال عصب
 ناز گلزار بر ایشان
 شده مانند خلیل
 راضیاند بقدر خداداد
 دستگیر
 در جبرست که فرداشن
 بخت آبرند
 دولت هر دو جهان
 خدمت درویشانست
 سایه ماطفت حضرت
 درویشانست
 برتر از کون مکان
 جنت درویشانست
 آتش عشق خدا جنت
 درویشانست
 در غم و رنج و بلا
 راحت درویشانست
 اگر چه کسکه روا
 حاجت درویشانست

<p>جلوه گر سر سبز از طلعت درویش حشمت مال و زر و دولت درویش مدعا ییم نظر رحمت درویش الهدایه بقدر غرت درویش</p>	<p>نور زردان که بود مادی هر سر بشتر صبر شکر و دل شکسته و دین سالم من بامید گرم بر درشایان زوم خواجهم بر دوسر احشیر بسکینان خواست</p>
<p>مست فیض نظر نذر محمد حسرت که مقام بصف طاعت درویشان</p>	
<p>هر چند نمینخواهد دیوانه مبارکباد هم بنده مبارکباد هم خانه مبارکباد زاهد ز کف ساقی پیمان مبارکباد بابا و شاهان تاج شاهانه مبارکباد</p>	<p>دیوانه دل مار اجا نانه مبارکباد جاد و دل من کردی من بجان گشتم از ممت سرستان بد تو نشد ضائع سود از دگانت راداع تو بسز خوشتر</p>
<p>در آتش عشق تو شد سوخته جان حسرت اسه شمع ترا مرگ پروانه مبارکباد</p>	
<p>در تنم تا هست جان هنگامه عشق گرم در زمین و آسمان هنگامه عشق گرم تا نگوی کر جان هنگامه عشق گرم</p>	<p>از من اکنون رجحان هنگامه عشق گرم تا آردم آفتاب علی فی الارض تافت میبر حسن خد اول را نخوان و آشکار</p>

دعا بخواند
در وقت خواب
بسیار بخواند
در وقت بیدار
در وقت خواب
در وقت بیدار
در وقت خواب
در وقت بیدار

این قول بفرم
لا اله الا انت
است
از زمین تا آسمان
بسیار بخواند
در وقت خواب
در وقت بیدار

<p>در بچاران آن هنگام عشق است گرم روز محشره الامان هنگامه عشق است گرم ز آنکه از آه و فغان هنگامه عشق است گرم هر کجا در هر مکان هنگامه عشق است گرم لاجرم در هر زمان هنگامه عشق است گرم</p>	<p>آتش گل جان طبل شود از وصل فراق طالب مع من بهشت و طالب کفاز ایمل آتش بجان مینال از درد و نجان چیت لبیک هم یا نعمه بیت الصنم جلوه حسن از ل چو این است عشق براه</p>
<p>شذریعوب و زلیخا حتم ای معنی عیان در دل نیز جوان هنگامه عشق است گرم</p>	
<p>تسببت بذیل جناب لایت مآب پیرومش شاه نذر محمد قدس الله سره الامجد</p>	
<p>دلدادگان میرت نذر محمدیم آئینه دار طلعت نذر محمدیم ما پیر و طریقت نذر محمدیم مست خراب محبت نذر محمدیم پروردگان نعمت نذر محمدیم تازی بار منت نذر محمدیم</p>	<p>ما عاشقان صور نذر محمدیم نقش جمال اوست درون دو چشم ما بر کف نهاده جام شریعت رویکم راه دیگر کجا کنیم بجان نشست و قامت بر جوان اغنیاتش نینیم چون گس بار عطای قیصر و کسری نیکشیم</p>

نذر محمد است فانی الرسول ما
 داریم اعتقاد کرامات اولیا
 هر چند مفاسد ز کسب کمالها
 شیطان نیافت آه بخص حصین ما
 الله و مصطفی و علی ناصر شدند
 جام شراب عشق کشیدیم کفش
 مار بست فخر و مباحات ایفاد

در انباع سنت نذر محمدیم
 آگاه از کرامت نذر محمدیم
 لیکن غنی بدولت نذر محمدیم
 در سایه حمایت نذر محمدیم
 ز ان رو که در ولایت نذر محمدیم
 منت کش عنایت نذر محمدیم
 گزندگان حضرت نذر محمدیم

حسرت زهی نصیب که با صد هزار غیب
 منظور چشم رحمت نذر محمدیم

ای مهتابان من مهر خشان من
 روی قرآن من عشق تو ایمان من
 روی لم سویتو قبله ام ابرویتو
 بسته گیسویتو شیفته روی تو
 دیده چو کردم سفید در ره تو برید
 چون دل اهل صفا خانه شدم پر ضیاء

دلبر و جانان من بلکه دل جان من
 مهر تو در جان من درد تو در مان من
 جنت من کویتو ای گل خندان من
 بلبل خوشگوتو این دل نالان من
 صبح و صالت میدیوسف کنعان من
 ناشده آن همه قاشع شبستان من

<p>حسرت اگر واکنی دیده الصاف بین بنی و دانی یقین ز تبیه دیوان من</p>	
<p>مخمس ل نور العین واقف علیہ</p>	
<p>هست بروحدت وجود لیل گوش دم کل هست و زمین لیل</p>	<p>کثرت ممکنات نزد عقیل این سخن را اولی مدله تا اولی</p>
<p>عبث اجمال خود مکن تفصیل</p>	
<p>حالتی لب بود در دس بیتو بار شد بسکه زندگ بیتو</p>	<p>من و هر لحظه جانکنی بیتو ضعف تن سخت شد قوی بیتو</p>
<p>نفسی میباشم بجز عقیل</p>	
<p>رفتی و رفت عقل و دین مهر و بار شد بسکه زندگ بیتو</p>	<p>لقم ای جان سخن ز عجب گو حال دیوانه تو نیست نکو</p>
<p>نفسی میباشم بحسب تفصیل</p>	
<p>فارغ البالی از زمان مطلب زنگ عشرت ز آسمان مطلب</p>	<p>زیر چرخ ارباب جان مطلب عیش صافی در نیجان مطلب</p>
<p>کس نخورد دست از زخم نمل</p>	

چست چالاک نصمت شه کن روز و شب شکر روانه کن	جامه میز ائیت ته کن شکوّه زلف یار کوته کن
از آنکه لاطاعل ست این تطویل	
دل چو پنجم و داد میکار د دشت و کهسار سبز میدارد	برگ و بار از سر شک می آرد هر کجا گفت اشک می بارد
چشم من ابر و عشق می گزیند	
اهل زنج اند در نظر ز اغت کس نیاید بلایه و لاغت	پو الهوس نیست بلبل باغت هر صبری نیست لائق داغت
که بهر کل نمیرسد اکلیل	
ز هر بجز هست قاتل عشاق ؛ ای خداوند باسط الارزاق	شربت وصل از پیش تر یاق همدم کس مباد و در فراق
روح را میکند بدم تحلیل	
باجمال و کمال میگردد صاحب و بده و حال میگردد	عارف ذو الجلال میگردد فارغ از قبیل و قال میگردد
گر گویی علم خامشی بحسبیل	

همه جانست جانفرا لاریب	نیست جز حسن لم یزل عیب
پرتوی از جمال شامه غیب	بگذران دطلب شباب و یب
نتوان دید جز بسعی جمیل	
آباد عمر در همسین رو	در ره عاشقی بکن تک و دو
دست از خود بشو و جانر شو	بدید عشق جانت از سر نو
عشق گشته دست خوان خلیل	
از گداز دل آب چشم روان	نمزمنا لکهای شعله فشان
از بر اے جواب مدعیان	تا شود سوز من چو شمع عیان
دل ز برمش گذاشتیم وکیل	
پایگل مانده چو سر و چسرا	نیست جابه درنگ این دنیا
اگر مر رو باش در طاق من	آفتابانی چو ماه نور و ضیا
نیست چو شمع بیش از یکمیل	
که در آئی بخت از اسم ز کرم	نیست امید من ز بخت و زرم
بیتو از بس بجالت مرگم	ای لب لعل تو مسیحا و دم
میباشم منتظار غرر امیل	

در غمت روز شنب بسزارم سخن چند گفته دارم	منگه از دور عشق بیارم گرچه از زبیت سخت بیارم
باش در کشتنم مکن تعجیل	
شمع و گل از چه آوری بفرار بر منزارم که مرده ام ز خار	بوده ام باده خواریل و نه خا الطف نه با شرب و شیشه بیآ
شیشه باده میسر و قندیل	
نرسانیم فکر تا واقف نوبت ماست حالیا واقف	بنده حسرت کجا کجا واقف همه زانیم نیک با واقف
همه ران گویند طبل رحیل	
رباعی	
دل با حکمگان و جان ران رفتند سامان سفر مکن که یاران رفتند	ششاد قدان و کلف زاران رفتند حسرت نام کی نه صد زاران رفتند



بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

تجھ سے آزرہ مراد دل نہوا تھا سو ہوا
 تیغ سے قہر کی گھاٹل نہوا تھا سو ہوا
 یہہ فراموشی کا حاصل نہوا تھا سو ہوا
 قد لب نہ ہوا بل نہوا تھا سو ہوا
 بین اسطرح کا بل نہوا تھا سو ہوا
 ہوش اپنا کبھی نائل نہوا تھا سو ہوا
 خون سے تر دامن قابل نہوا تھا سو ہوا
 دوسرا میرا مقابل نہوا تھا سو ہوا
 پر باین شکل و شامل نہوا تھا سو ہوا

دل ترا جو رہ پائل نہوا تھا سو ہوا
 کشتہ لطف تھا اک عمر سے تیرا بین تیغ
 زخم دل پر مہنس منسکے چھڑکتے ہو نمک
 تلخوئی تیری عادت نہوئی تھی سو ہوا
 اب وہ قطع بیابان ہے نہ چاک ڈاما
 ساتی عشق نے کچھ فور پلایا غ
 کیا تر پک دل مجروح نے کی با لطفی
 ویکہ آئینہ میں عکس اپنا کبھی منسکے یہ پات
 آدمی ادو کو حوصن دیا تھا حق نے

پیرضا کف سائل نہوا تھا سو ہوا	نور در پر پردہ پر زہ کرے ہی ہو
	پا گیا عشق مجازی سے حقیقت کو سعید لدا احمد کہ کامل نہوا تھا سو ہوا
<p>پسے عشاق کے دل دست پای بار پر کیا کیا بند ہی ٹٹکی بند قباے یار پر کیا کیا حسد بادشاہوں کو گدا سی یار پر کیا کیا بنا پروانہ دل اپنا لقا سی یار پر کیا کیا لٹی دولت رد و نشتر سی یار پر کیا کیا چلین لوگو زمین تلوارین ادا یار پر کیا کیا ستم غبار کے ہن مبتلا سی یار پر کیا کیا خلیل آسما میں رضی ہوں صنایا پر کیا کیا</p>	<p>بے ہمین اشک غم شک حسی یار پر کیا کیا خدا ہی جانے کبت بے غنچہ امید و اہو کا لوکھا کر جلو اپنا کر دیا ہر شے سے ستغنی تجلی کی جو شمع طور کی مانند رات او رما محروم میں ہی خوبی مسموم نور جو ابر کے اشارے بزم عشرت میں کھڑے کوئی بر چھی اوٹھاتا کوئی تیغ از ما تا سبجہ لکھا ہے گلزار جان ناچہ نیم کو</p>
	سعید اہل ہوس کو ہے مٹاؤ فاس سے دل عاشق رہا شاکر حجاب یار پر کیا کیا
<p>میں تو گونگے کی زبان ہوں کیا کہوں شمعسان روشن بیان ہوں کیا کہوں</p>	<p>واقعہ سر نہان ہوں کیا کہوں سوز دل سے جل اوٹھلی آنر زبان</p>

<p>راز دار کن فکان ہوں کیا کہوں صاف گو آئینہ سان ہوں کیا کہوں ایسی تیری جان نیجان ہوں کیا کہوں آپ میں اب میں کہاں ہوں کیا کہوں بار پر تو خود عیان ہوں کیا کہوں طاہر عرش اشیان ہوں کیا کہوں</p>	<p>واجب و ممکن میں اک بظاہر منہ پہ کہ دیتا ہوں ہر مجھ میں عیب پوچھتے ہجران نے میرے کیا کیا کیا کروں تیری صفت تیری حضور کہتے ہیں حال دل اپنا اس سے کہ پنجرہ میں خاک کے کیا جی لگے</p>
--	--

درد کا مجھ میں اثر ہے کچھ سعید

میں سراغ رفتگان ہوں کیا کہوں

<p>جو ہوں سچ ہوں لیک آفرید ہوں حسن عمل سے گرچہ توقع برید ہوں خوف عذاب سے ترے زلف پہ ہوں محراب و بارگنہ سے خمیدہ ہوں ہر چند چشم خلق کا اشک چکید ہوں مسکین ہوں فقیر ہوں آفت سید ہوں باغ بہشت میں بھی نہ میں امید ہوں</p>	<p>کیا جانوں کہ باب ہوں باگرید ہوں امید و رحمت و اسع کا ہوں تیری ہوں مستحق کہ طاہر روض جنان ہوں سراگیا ہے جھک کے زمین نیاز ہوں تو مجھ کو اپنی عین سے مت گرا سائل ہوں سرد رہے نگاہ گرم سے ہو آرزو سعید کی تجھ سے کہ تجھ سے</p>
--	---

نخل نعت

خالی بھی بنا کر تجھے بھجکون مگر ان سے	حیران سر حسن کا ہر پیر و جوان ہے
یہ حسن خدا ہے کہ ترے زح عیان سے	عاشق ہیں سرجن و بشر حور و ملائک
انصاف کہ بوسیف کمال ایسا کہا ہے	اندکا محبوب ہی تو اسے شدہ خوبان
اور اونٹلیان جو کاٹیں تھیں وہ فضل ہے	مردان خدا نے کئے دل چاک تجھے دکھ
اوصیت صیانت بھی کر ان تا کبران سے	ہی مشور ملاحظت کا ترے ارض و سماں
انفاس مسیح تری با تو نہیں نہان ہے	ہی نعمتہ داؤد عیان صوت تیری
گلزار خلیلی کا بھی سر و روان ہے	قد تیرا نہال چمن مطلبی ہے
یا ہوائے کا یا نخل جنسان سے	یا راستی دین پر ہے یہ شاہ صادق
یا باد صبار و ضمہ رضوانیے زمان ہے	رقنار ہے یا موجود دریاے لطافت
عالم میں سواد اسکا عجب فرشتان ہے	کیسے مغبر کو کہوں ات میں کیوں کر
کچھ کہ نہیں سکتا ہوں ان بندگان سے	کیا منہ کہ کروں صف میں خسا کا
یہ آئینہ حسن خداے دو جہان ہے	ہی طبع کائنات و صفات احد اسمین
بین تیر فرہ ابرو خدا رکمان ہے	تکڑا ہے کوئی چاند کا پشانی پر تو
اور خاک مرغ دل عاشق بھی پن ہے	مرغان اعلیٰ جنم میں صدف لک پر

صیادین انکھیں تر آئی ہو کہوں کہ طرح
 دو جام ہیں یہ بادۂ توحید سے لبریز
 دیکھا شب معراج ان آنکھوں نے خدا کو
 پہنچا قدم پاک ترا عرش برین تک
 دیوانگی کہتی ہے کہ دون طول سخن کو
 اے ختم رسل شاہ امم سید کونین
 آلودہ نہ ہو اس رحمت ترا ہرگز
 ہی اہل کبار کے لئے تری شفاعت
 حالت تو ذرا دیکھے مجھ خستہ جگر کی
 رہتی ہو تمنا کہ حضوری ہو تیر
 تسکین نہیں پاتا ہوں میرا دل مضطر
 رحمت سے ملے محل اقدس میں مجھ یا
 دنیا سے آنکھوں الٹی ہمت سے بایمان
 اعمال جہا زمین منرا دار عقوبت
 لکھی یہ غل نعت میں تو نے جو سجد

جادو کا ہو کیا تذکرہ عجاز جہان ہے
 بیخود انہیں دو جام سے ہر یک دل و جان ہے
 جبریل بھی حیران سہل سیمہ یہاں ہے
 اور سزا اسد یہ کیا رفعت شان ہے
 لیکن ادب شرع مراقفل زبان ہے
 امید کرم تجھے بھانوں زبان ہے
 گر میں ہوں گنہگار تو کیا تیرا زبان ہے
 اسباب کا تو صاف حدیثوں میں بیان ہے
 آنسو میں بھرا آنکھوں میں اور لب پہ خفاں ہے
 سو دایہ ہر میں ہی المین خفاں ہے
 لین جلد خراب کہ بیتاب تو ان ہے
 ہوں پشت و تابا بارگنہ بسکہ کر ان ہے
 ڈرتا ہوں کہ اسلام کی غربت زبان ہے
 تیرا ہی سبب سبب امن و امان ہے
 گر چاہے خدا تیری سعادت کا نشان ہے

یہ دولت فقر کی کچھ کم نہیں ہے
 نعم دل سے نرہ عالم میں دل تنگ
 نہو مغرور طاقت پر تہمتیں
 خنیت جان جام عشق موٹا
 لیا اگر نئے دل اور مہنے بوسہ
 فرشتہ ہی جو عیمان سے بری ہو
 ہر فہ پہنچے تیرا آہ اپنا
 مثل ہی جان ہو تو ہے جہان بھی
 نہیں وہ دل نہو حسین غم شوق
 لگے ہے تیری کیوں جانی ہیں
 دل وحشی بنا ایسا تیرا رام
 سیر دل آنسو و کلو پی نہ اتنا
 ہیں ابرو برق کیوں گریبان خندان
 چمن میں کس جگہ ہے خندہ گل
 زمین پر ہی کہاں گلستان شادی

اگر دنیا نہیں کچھ غم نہیں ہے
 کہ عالم میں دل خرم نہیں ہے
 مسخ نفس کا رستم نہیں ہے
 کہ یہ دولت نصیب جسم نہیں ہے
 محبت میں صنم تم ہم نہیں ہے
 نہو جس سے گناہ آدم نہیں ہے
 کمان قدیم اتنا دم نہیں ہے
 نہیں جسم تو پھر عالم نہیں ہے
 نہیں وہ چشم جو پر نرم نہیں ہے
 اگر آنکھوں میں تیرے رسم نہیں ہے
 کہ اس میں کچھ بھی ذوق نہیں ہے
 کہ آب چشم سے زفرم نہیں ہے
 غم و شادی اگر تو ام نہیں ہے
 کہ اس جاگر یہ شبنم نہیں ہے
 کہ وان پھر نوبت ماتم نہیں ہے

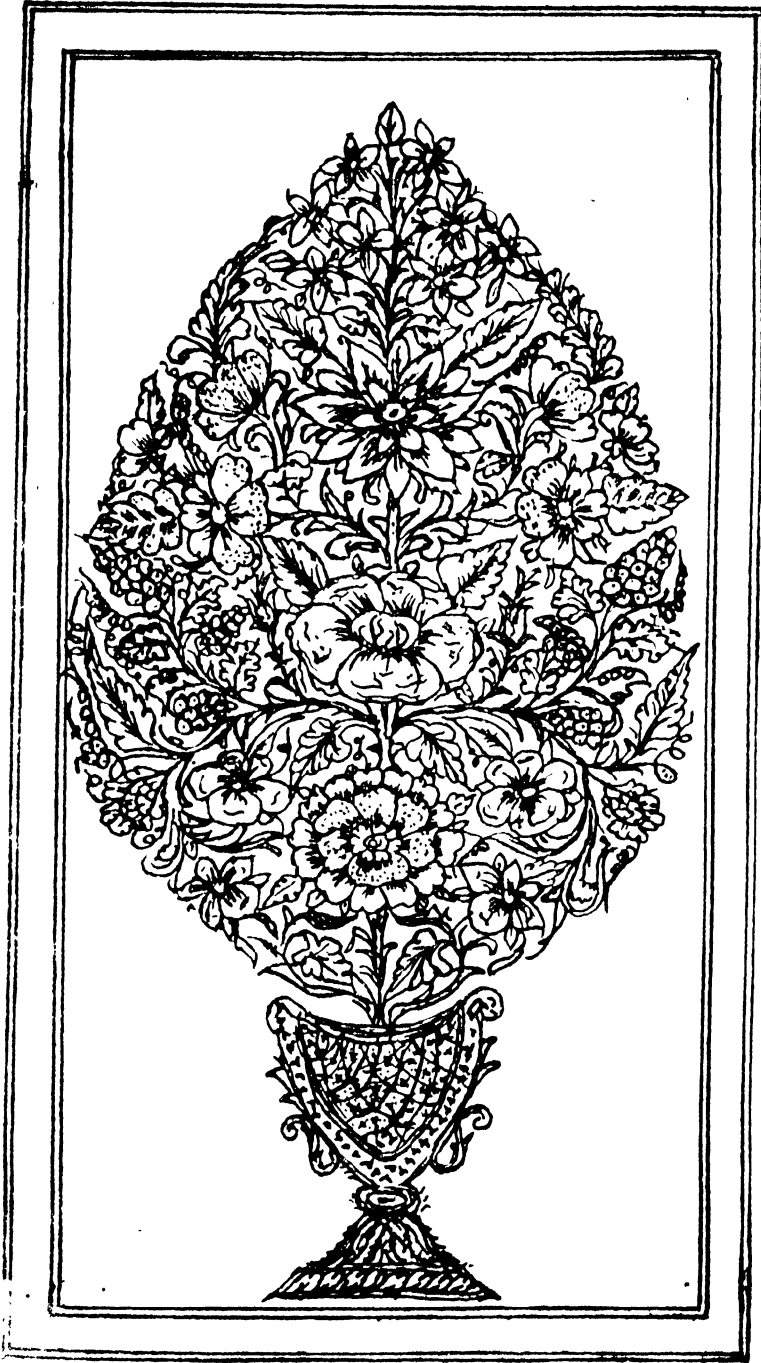
بہترین کلام
 نعتیہ لادرو و برین
 نوی فن بعضی خط
 بہر نفسا رسم
 ستر

کسی دلکوندے ازار ز نہار	طریق اس کو ہی اہم نہیں
سعید آگے دم تیغ قضا کے	
سر تسلیم کس کا خم نہیں ہے	
مخمس ل مہرورہ علیہ الرحمہ	
کر کے اس دنیا میں خیر و شر چلے	سے سفر میں کچھ دنوں اب بھر چلے
نامہ اعمال اپنا بھر چلے	تہمت چند اپنے ذمہ دھر چلے
جس لئے لئے تھے سو ہم کر چلے	
عیش کا دنیا میں کیا سامان ہے	خوف عقبہ لگتا ہر آن ہے
ایسے جینے کا کسے ارمان ہے	زندگی ہے یا کوئی طوفان ہے
ہم تو اس جینے کے ہاتھوں مر چلے	
ہونہ جس سے کوفیات اور کچھ بقا	دل لگانے کا نہیں اس سے منرا
ہم نہیں بلبل کہ ہوں گل پر فدا	کیا ہمیں کام ان گلوں سے لے صبا
ایک دم آئے ادھر او دھر چلے	
استخوان و پوست کا ہے اک نفس	اوسمین اک طائر ہے پابند ہوس
سر نکالے ہے وہ اس سے ہر نفس	دوستو دیکھا تماشایان کالہس

تم رہو اب ہم قوت اپنے گھر چلے	
یار گا گھر کون سے پہچانے	عرش و کرسی اسماں کیوں چھانے
آہ بس مست جی جلاتب جائے	یون تو کیا تاثیر تیری مانے
جب کوئی افسون ترا اوس پر چلے	
اور یون بھی کہتے ہیں جلد از دست	کہتے ہیں ہر چند عالم جلد اوست
ایک مین دل ریش ہون بیسیا ہی دست	پر تجھے لازم ہے فرق مغر و پوست
رخ کتنوں کے سیاہی بھر چلے	
کچھ نہیں خبر درد و غم اسن نم مین	کیا کہون ہی کیا ستم اسن نم مین
شمع کی مانند ہم اسن نم مین	رہ نہ غافل ایک دم اسن نم مین
چشم تر آئے تھے دامن تر چلے	
وہ اوستے پائے جو جیتے جی مرے	کیا کہے کوئی پرے ہے یا ورے
ڈھونڈتے ہیں آپ سے اوسکو پرے	پھر تو اوسکو آپ مین دیکھا کرے
شیخ صاحب چھوڑ گھر باہر چلے	
دانہ خال اوسکا جو دیکھا چھسے	دام مین اسن ہستی ہو ہو م کے
ہم نہ جانے یاے باہر آپ سے	ہم نے چاہا تھا نکل جائیں دلے

دو ہی آری اگیا جیدھر چلے		
تھا یہی مطلب کہ او کو پائے	دین و دنیا کے تو طالب ہم تھے	
ہم جہان میں آئے تھے تنہا ولے	واہ رہم واہ رہم واہ رہا	
ساتھ اپنے اب او سے لیکر چلے		
چل بسا کچھ کر زیاں سودیاں	جو ہوا ظاہر میں آمو جو دیاں	
جون شر رائے ہستی بے بودیاں	ہکلو اسکا عشق تھا مقصودیاں	
بارے ہم بھی اپنی باری بھر چلے		
کشتی نے کے سو اکب ہے پچھا	غم کے دریا میں سرتا پاؤ باو	
ساقیا یان لگتا ہے چلچلاو	کوئی دم میں کھلتی ہی میری بھی ناو	
جب تک میں چل سکے ساغر چلے		
عقل پاتی ہے بھلا یہ بھید کب	ہے تیر میں سعید اب روز شب	
درو کچھ معلوم ہے یہ لوگ ب	واقف سز میں خاصان ب	
کس طرف سے آئے تھے کیدھر چلے		
رباعی		
جب آئے اجل سے نہ مہلت ہرگز	متناخہ سے وسیعہ فرصت ہرگز	

غافل نہیں وقت خواب غفلت ہرگز	صبح پوری بھی شام ہونے آئی
قطعہ تاریخ رحلت شیخ سنا حسین مرحوم معروف بشیخ کنوان واقعہ بہت پہنچم ذمی کچھ روز جمعہ ۱۲۰۳ ہجری	
خوبیان اونکی کروں کیا میں پران نہیں اس بحر میں آتا ہے میان نام تعظیم سے لیتے تھے کہاں اُس سے بس متصل انکا ہر مکان بخشدے انکو خدا سے دو جہان بولایا تفت کہ مرے شیخ کنوان	شہر کے ایک رئیس نامی + ہے زبں اسم شریف اونکا بزرگ کہتے تھے شیخ کنوان انکو سبھی شہر میں ایک کنوان ہے مشہور مرگے چھوڑ کے سب مال و متاع کی طلب میں نے جو تاریخ وفات
قطعہ تاریخ رحلت شیخ محمد بخش عرف ابراہیم مرحوم	
کیا عجیب شایعہ تھی کہ جن بزرگان کرام سوہن کنج لحد میں خاک پر افسوس آج راہ کھو کو عطا اللہ نے بہت میں راج	راہ کھو دصالح اٹھ گئے اس پر ہم جمع اجباب میں کل انجمن افروز تھے غیب سے آئی نذا تاریخ رحلت میں کیا
۱۲	۱۲



المنشآت العربية والفارسية

ف —————

ترجمة مولانا عبد الرحمن المعز

بجامي قدس الله من السامى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله وحده والصلاة والسلام على من لا نبي بعده
 وعلى الرُوحِ واصحابه الذيريك انواخرية جندة المحبين له و
 المحبوبين عنده هذه ترجمة مولف الفوائد الضيائية
 في شرح الكافية الحاجبية رفته المحبي وجيب قلبى الفطن
 الزبى اللوذعي اليلمعي عبد الكريم سلمه ربنا الرحيم حين فرغ
 عن قراءته لدى الشرح المذكور مع شطر من الحاشية المشهورة
 لمولانا عبد الغفور وانا عبد الحميد محمد سعيد غفر الله ذنوبى
 واستر عيوبه مولانا نور الدين عبد الرحمن الجاهي قدس الله
 به وفي غاية الاستهزاء كاشم في رابعة النهار معروفة بالعلم

ع
 توفي رحمه الله
 تعالى سنة ١٢٠٠
 رحلت في كتاب
 التواريخ سنة
 مائة الف والى

والعرفان وبشهرته غني عن الوصف والبيان فضل يدرك لا ينفع
 وكماله مسلم لا يمنع جامع لانواع العلوم معقولها ومنقولها حاو
 لاصناف الفنون فروعها واصولها شرب كأسا لها قاصم رحيم
 المتحقق، ووصل الى مقصوده برفيق التوفيق للسان كليل في
 كماله والبيان قاصر عن شرح حاله وبالجملة هو يوم المناقب
 والمفاخر اما المعارف فهو بحرهما الداخرا واما العلوم فله منها حظا
 واما الشعر فهو غائص في بحارة علم الدر الفاخر واشعاره احل
 من العسل في المذاق والذم من الوصال بعد الفراق واراق
 من النسيم والطف من التسليم بل هو سحر حلال وخمر لا يحوم
 حول من يشربها هم ولا ملأك لهم فيها منافع كثيرة وليس لهم
 فيها معصية لا كبيرة ولا صغيرة لا يصدعون عنها ولا ينزفون
 وفي الآخرة علم شر بها لا يؤخذون والتح ان العلوم الظاهرية
 والصناعات الشعرية دون رتبة العلياء والولاية هو كماله الاسنى
 روح الله ووجه المعلى وامي كمال للبشر تحت النبوة فوق الولاية
 يوم لا ينفع مال ولا بنون وقد قال عز من قائل الازار اولياء الله الخ

عليهم ولا هم مخزنون ولد فداي الله سر في جام ستة سبع عشر
 ثمانمائة وقت العشا في الثالث والعشرين من شعبان المعظم ولقب بالاصل
 حامد الدين والمشهور قد قدم وتخلص في الاشعار جامي وقال
 بالفارسية في وجهه تليق بهذا اللقب السامي مولد جام ورثه
 قلم جرعه جام شيخ الاسلام في لاجرم وجریده اشعار
 بدو معنی تخلص جامي است ونسب الشريف من الاقويين ينتهي الى
 الامام محمد الشيباني صاحب الامام الاعظم الجنيفة النعمان
 والدة احمد بن محمد الدشتي من دشت اصفهان عليهم
 الرحمة من الرحمن الغفران تعلم الصروف والنجوم ابيه ثم قد
 بهارة وحضر عند مولانا جنيد بارادة مطالعة مختصر التلخيص
 وكان عند جمع مشتغلون بقراءة شرح المفتاح والطول فرأى
 فداي سر في نفسه قوة فهما واستعداد درسه فاشتغل
 بمطالعة الطول والحاشية ثم حضر في حلقة درس مولانا
 خواج علي ميرقندي من كمال تلامذة السيد شريف الجرجاني
 ثم درس مولانا محمد الجاجري من سلسلة تلامذة العلامة

له
 راد او شيخ الاسلام
 احمد جامي قس
 سر و اساني
 ستة جازا كدر خطبه
 ديوان نصرتي بين
 فرموده در سنه
 فخر العالی
 در دشت محمدی
 اصفهان سنه
 فخر العالی

سعد الدين الفتازاني ثم وصل في سمرقند بصحبة قاضي الروم
 وكان من مشاهير عصره في تحقير العلوم في اللغية الأولى
 وقع المباحثة بينه وبين القاضي وانجر الكلام الى الطول وبالآخرة
 رجع القاضي الى ما كان قدس سره يقول وكان رحمه الله تعالى
 في اوان التخصيل معروفا بقوة المطالعة وغلبة المباحثة حتى ان
 العلامة علي القوشجي المشتهر في علم الهيئة اجتمع معه وكان له
 مشكل في هذا العلم لا ينحل من احد بوجه فاستفسر منه
 قدس سره فحل مشكله وكان العلامة القوشجي يقول فعلت من ذلك
 اليوم ان النفس القدسية موجودة واخذ قدس سره الطريقة
 النقشبندية من مولانا سعد الدين الكاشغري وكان في احكام
 الشرعية واداب الطريقة مستقيم الحال متبعاً للسنة في الاحوال
 والاقوال والافعال ويظهر من اشعاره في نعت النبي صلى الله عليه
 وسلم الشوق والغرام به عليه افضل الصلوات واحسن السلام وصفه
 بضائيف مفيدة في التصوف بحيث نحل مشكلاته وتسهل معضلاته
 وتدلل صغابه وتفتح ابوابه وتقرب المراد الى الافهام وهذه

تفصيل مصنفاة النفسير الى قوله تعالى فاياي فرهبون وترجمه اربعين
 حديثا وشرح حديث ابي رزين العقيلي وشواهد النبوة وفتوحات
 الانس وشرح قصص الحكم وفتد النصوص في شرح نقش الفصوص
 ورسالة طريفة النفسبندية واشعة المعاني وخواص
 شرح القصص التائية الفارضية وشرح رباعيات لوائح وشرح
 البيتين الاولين من مشنوي مولوي روم رحمه الله تعالى وشرح
 بيتا مير خسر الدهل رحمه الله تعالى وجمع كلمات خواصه محمد
 يارسا فدم سر ورسالة في تحقيق مذاهب الصوفية والمتكلم
 والمحكمين ورسالة في الوجود ورسالة في اسئلة هندستان
 والاجوبة و مناقب مولوي روم ورسالة لاله الا الله ورسالة
 مناسك الحج والمواعظ الضيائية في شرح الكافية وهو من اشهر
 تصانيف المعروف الفارسي المنظوم والمنثور وشرح بعض مفتاح
 النبي لمينفيلد السواد الي البياض وسبع مثنويات وثلاثة
 دواوين واربعة رسائل في المعكبر متوسط صغيره منظوم
 في العروض ورسالت في القافية ورسالة في الموسيقى وبهارستان

ل
 بو زرين العنبر
 بقدم المراسم
 انوار السمع لفتيح
 معاني غنى سعزدا
 خاتمة التوسيع
 منة غلدرام
 مع شرح
 تكملة الفقه
 زبال فقه الزوار
 اسكنه
 يدور

اسرارنی از فهم کنی جمله سماعی هست
 وله توهای و نسبت نطل هما
 وله خواه ردل خواه کن دیده جا
 وله دل خواست از من آیت گفتن کجا
 وله خدای معلم هر روز تاشب
 شد فرش دیبا از سبزه صحر
 وله زحیران بر لب آبد جان عنناک
 بهر جمعینه وصل تو جویم
 کسانز مهر دل از دیده خیزد
 نسیم خلد اگر گرد و میسرد
 عنان غزم هر سو نیکه تاسب
 شد خاک بود امن کشیدی
 بقصد قتل جامی میکشی تیغ
 آه کشاد از چهره مشکین برقع
 چون درخت ادی طور

لا یمكن ان یدرک العقل قیاما
 خرد و زلف تو دام نطلما
 هر دو جای نسبت یا بدر الحجی
 بر داشت برقع از رخ گفتا که مبر این
 باشد غزاله محبوبس مکتب
 ارسله معنای برقع و بلعب
 اکایا لیت شعری این الفاظ
 لعل الله یجمعنی و ایاک
 و فتلی کان قبل العین یهوا
 لعمری کلا بطیب العیش لولا ان
 سوی قلب المیتیم لیس ما واک
 ز من چون شاخ گل حاشاک حاشاک
 کره های کنی الله ابقاک
 ارا بی فی وجهه و وجهه الله جمعه
 شنیدم شرده انی انا الله

بلطف قدره جامی از دورت
 وله تمنع سماع ونغمه و نی مسکند فقیه
 جامی تحریم کوی مغان کعبه صفاست
 وله ایکه جز قیل مجان بهتر شناسی
 ومن مقطعاته آیهی غمگین که تو اکثر
 قدر زلف ترا اگر بنده
 نبود این جنس بکنده بر تو نهان
 و من کج بیثباته فارقت لاجیب الا انت
 طن می بردم که در فراتم بکشته
 و لتاریخ جهان که قصه خرد و کلان
 در هر ورقش بخوان که فی عام که

ز به لطف قد اعلی الله تدره
 بیچاره پی نبرد بسر نفخت فیه
 طوبی بکینیه و بشری الزا اریه
 قدم سیرعاً و خذ السیف هذا لا
 گشته مصروف نحو و تعریف است
 کرد تعریف جامی تشریف است
 که الف لام بهر تعریف است
 احباب چنین کنند احسن احسن
 والله لقد فعلت کنت ظننت
 درج است دران چه شهر باران چه پلان
 قدمات فلان و فلان و فلان

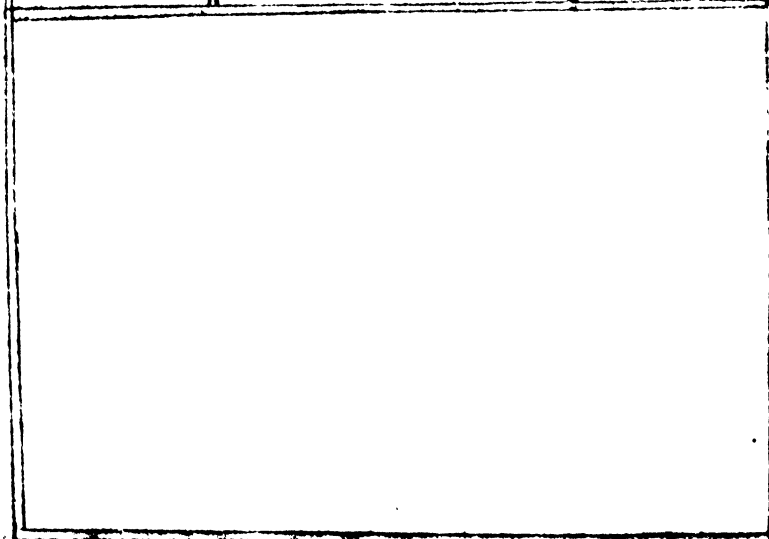
ولنجعل الکلام مسکي الختام بذکر تلمیذ المشهور
 مولانا عبد الغفور اسکنه الله دار السلام والسر رفیع
 رضی الدین و مولده ببلده لار کان حجه الله من اعیان
 تلك الدیار و یروی انه من اولاد سعد بن عبادة رضی الله

عنه من كبار الانصار وبالمجملتهم احبة تلائمها الجاهل و
 كل اصحابه وحامل علومه ومعارفه وادابته وكان حيداً مانعاً في العلوم ^{العقلية}
 والنقلية وفريداً وان في كمال القوة العملية والكره مصنفات الجاهل على
 حضرتها واخذ منه الطريقة فاستمار بنو معرفة وتبصر بصيرته وكتب
 الجاهل بعد مقابلة شرح فصوص الحكم من مصنفاته في آخر سنة للمولوي سنة
 العبارة تمت مقابلة هذا الكتاب بيني وبين صاحبه و
 هو الاخ الفاضل والمولوي الكامل ذو الراي الصائب
 والفكر الثاقب رضي الله عنه والدين عبد الغفور استخلصه
 سبحانه لنفسه ويكون له عوضا عن كل شيء في اوسط شهر
 جمادى الاولى المنتظمة في سلك شهر سنة ست وتسعين
 وثمانمائة وانا الفتير عبد الرحمن الجاهل عفي عنه ومن
 مصنفاته رحمه الله حاشية الفوائد الضيائية تدل على
 غاية دقة نظره ونهاية قوة فكره واصابته رائد الصائب
 وحدة ذهنه الثاقب تلقاها المحققون بالقبول وعجز عن
 الايمان بمثل الفحول وحاشية على النغمات وتكلمتها بذكر

مولانا الجاهل وما ذكر في ترجمته ملخص منها والحق ان
 لهذا التكين حقا على الاستاد جعله الله مغفورا وسعيه
 بشكورا توفي رحمه الله تعالى صباح يوم الاحد خامس
 شعبان سنة اثني عشر وثمان مائة ونظم بعض اكار الزمان

<p>پوشد عبد الغفور آن کامل عصر سر آمد روزگار دین و دانش چو خواهی روز و ماه و سال نوشت تمت والحمد لله على ذلك وعلى</p>	<p>تاریخہ بالفارسیہ هذا بقی عشر قدم در یابی غفران فرود رفت آفتاب علم و عرفان بگویشنبه پنجم ز شعبان ۹۱۲ هـ</p>
--	---

ببیت الصلوٰۃ والسلام



بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وكتبت إلى الفاضل الكامل المولى
 محمد فاضل سلمه الله تعالى في طلب سبعة المرجان
 لحسان الهند السيد علم ازاد البلخي

أدبیت

قد أنكر الله على الأقران	يا نحو العلم معدن الأحسان
فأبذل يا نحو سبعة المرجان	بالجوهر ذمائم الجود الأمان

بجناب مولوی سعید صاحب بکجنو فرستاده شد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الحمد لله على كرمه العليم والصلوة
 والسلام على نبيه الكريم وعلى اله واصحابه الداعين إلى

الدين القويم الهادين الى الصراط المستقيم واكمل النجاة
وافضل التسليم من العبد الاثيم المفتاق الى رحمة ربه الغفور
الرحيم محمد المدعو بالسعيد تجاوز الله عن ذنبه العظيم
ودقاه عذاب المحمدي علي من هو واجب العظيم والتكريم
الفاصل الكامل المستوي على عرش الافادة والتعليم
جامع المعقول والمنقول حاوي الفروع والاصول النور
التمقام البحر الهام كريم الاخلاق عميد الاشفاق
مخدوم منا ومن الانام طاعنا ومقتدا انا م باركة الامم
اقرب اللقب كريم الجري شريف النسب اعني اللويد
من الله محمد الملقب بسعد الله متع الله المسلمين بطول
حيوتهم وافاض علينا من فيضه وبركاته وبعد فاني
اقص عليك قصصها بما تجرعت من الزمان غصصها فاستمع
يا مولاي ماجرى علي من الآلام واصغ الى ما اصابي من
جوارث الايام اذ فارقتكم قاصدا الى الوطن فوصلت
بنكافور واقت بها اياما انتهيا الاسباب واستشير

من الاصحاب والاحباب في اختيار احد الطريقين من
سبيل البر والبحر للذهاب فاقضى الوقت لشدة الخوف
اركب على السفينة متوكلا على من يحفظ في البحر والمين
فجلست السفينة وهي تجري على الماء وطفقت الرياح
تشد يوما فوما كان الغيث ينزل فمن فوق ماء ومن
تحت ماء تبلي علينا الارض والسماة حتى وردت بحفظ الله تعالى
مع الخير الى مرزا فور قد اذبر النهار و قبل الليل فباتوا
فيها عاتدين بالله من الشرور فلما طلعت الشمس اخذوا
يعملون في البحر لطي المسافة وفي ذلك اليوم نزل بنا ما نزل
من البلاء والافاة وقد كنت في ذلك اليوم مضطرب البال
متغير الوجه من الحزن والملال فسالني بعض اصحابي كيف
الحال فقلت الحمد لله المتعال لكني اجهد في نفسي قلنا واضطرب
وفي خاطري تشتتا وانتشارا وفي هذا الوقت كانت
السفينة خرجت من مرزا پور اربعة اميال وانصف الليل
فتمت الى المضطرب للذيوم وكانت السفينة مسطحة بالواحد

الخشب فوضعت رجل على لوح فسقط في الحفرة التي
 تكون في السفينة يجتمع فيها الماء وسقطت معه فاسردت
 ان اخرج فما استطعت ذلك بنفسه فلما اخرجوني وجدلت
 عظم الساق من الرجل اليسرى قد انكسرت في العرض
 من الوسط بنصفين وصارت الساق مائتين فاصابني
 الم شديد من تفرق الاتصال وظننت انه يوم الوصال
 وقرئت الآية الكريمة بلسان الحال كلاً اذا بلغت
 التراقيه وقيل من راق وطن انه الفراقه والتشتت الساق
 بالساق الى الربك يومئذ الساق وقلت ان الله وانا اليه راجعون
 ما قدر الله لا يدفعه الله افعون ورجعوا بي الى من افر
 واتوفي وقت اصفرار الشمس بمجره شد ذلك العظم
 المنكسر وقد افرغ الله سبحانه في هذا الوقت على صبرا
 لعل الله يوتيني على ذلك اجرا ولكن يا مولاي ذهب
 كل الليل والنوم على حرام ومن كان به الم كذلك
 كيف بنام وكانت تلك الواقعة في ثلث خلون من جمادى الآخرة

فلما أصبحت اخذوا مكانا بالاستكراء وجاءوا بالفالكي
 وحاملين. عند بعض الرؤسا فجلوني على الفالكي كيف استطاع
 وجاء لي في ذلك المكان والقوي على السير فقلت في
 نفسي ذلك يوم عسير وطلبوا طبيا يعالج على قواعد
 الطب الفرنجي يقال لهم في لغتهم داكتر ولكن ما كان
 فرنجيا بل كان هنديا ففتح الرجل وسد عليها الجبيرة
 المعولة فيهم وشرح في معالجتى فكنت عشرين يوما
 فإش لا استطيع الانتقال من جنب للجنب مستلقيا واضطحا
 على الشق الأيسر بعدها قد اعطاني الله تعالى افاقة في
 المرض وجعل الخفة وسهولة بما عرض. فالذي خلق الدواء
 خلق الدواء والذي انزل المرض انزل الشفاء ولعمري
 ما قيله اذا استندت بك البلوى فنكر في المنشر بدفعين
 يسرين اذا افكرت فافرحه فالخط الورم وزال الوجع والالم
 وانتقل من اليسار الى اليمين بعون الله رب العالمين ثم بعد
 شهر تمكنت من القيام ثم فتحوا الجبيرة فرايت العظم المنكسر

قد التام ورايت ايه من آيات الله سبحانه وتعالى شأنه و
 صبرنا نجاهة وعلامه على قيام القيامة فان من يجبر العظم
 الكسير لا ريب في انحلي احياء العظام وقدير ثم شرعت في
 المشى بلعانة العصا ولكن كان المشى مع العجز والآذى
 فكنت لبنت في مرزا فورث لاثه شهر ثم بعد ذلك بلغني ان
 سيدى الوالد مد الله ظله حليل فاخذني حزن طويل
 فخرجت تاسع عشر من شعبان من مرزا فور الى الوطن
 وركبت الفالكي بنفسى واجرت عرادة للاسباب والرفقاء و
 دخلت الوطن المألوف عظيم آباد في ثامن وعشرين من شعبان
 فشكرت الله تعالى شكراً كثيراً على فوز الوطن ولقاء الاقارب
 والاقوان ووجدت تاريخ الورد وبالهام البارى دخلت
 ديارى والان يا مولاي امشى كما كنت امشى قبل
 بلا عرج ولا اجدن في القيام والقعود والعود والهبوط
 شياً من الحجج ولقد من الله علينا مناك كبيراً فالحمد
 لله على ذلك حمداً كثيراً ولكن والدي مد الله ظله الى الان

خليل نفا الله تعالى من فضله الجزيل والتمس منكم يا مولانا
 ان تستكتبوا وتبلغوا اليّ القول المانوس في صفات القاموس
 ونوادير البيان في علوم القرآن من تاليفاتكم لنتفب
 من افادتكم وتصنيفاتكم واني ارسل اليكم ما يكون
 اجرة الكاتب وقيمة القراطس ان شاء الله تعالى والسلام
 عليكم وعلم من لديكم خصوصاً على محمد ومنا ومطاعنا المستغنى
 عن المدح والثناء مولانا خرم علي بسط الله ظلاله واني لم ارسل
 في جنابه مكتوباً على حدة لان الحال كانت واحدة *
 وكتبت الي يوسف بن احمد بن معيضي وكيل
 عبد الله بغلف بجدّة الحمد لله وحده والصلاة
 والسلام على من لا نبي بعده لا وعلى اله واصحابه اجمعين الي
 يوم الدين اما بعد فالعبد الفقير الي الله محمد سعيد
 حفي عنه يسلم تسليماً كثيراً على حضرة المكرم المحترم
 الشيم حسن الاوصاف كثير الاطراف الشيخ الماجد
 يوسف بن احمد بن معيضي ويخاطب ذلك الجواب بما ذكره

في هذا الكتاب فيا سيدي ابي مع جميع اتباعي من الرجال
 والنساء وصلت الى المدينة سيد الانبياء صلى الله عليه وسلم
 وزرت قبل المكرم ووقفت في مواجهة الشرف بين يدي وملت
 في هذا الموقف العظيم عليه وعلم صاحببيه وجلست في المدينة
 المعين المولد بحمد الله الذي لم يولد ولم يلد ان توجهت تلقاء ملكة
 المعظمة في اربعة عشر من شهر مولد سيد البشر وصلت
 بخير وسلامة واخترت بيت السيد المحب عبد الله الجفري
 للأقامة ففحن جالسون فيه حامدين لله تعالى على هذه النعمة
 والكرامة ولما كان حب الديار والاطان مما جبل عليه طبيعة
 الانسان امرنا بالاستعجال في الرجوع الى الوطن والاهل و
 العيال والى الحين ما وصل من المراكب الا شاهنشاه فزيد
 السفر عليه متوكلين على الله فالملتس منكم يا مولانا الاستشاق
 في هذا الامر والاحانة فالسعي منكم هو الا تمام مر الله سبحانه
 فالمرجو منكم ان تكلموا فيه على الشجوى ناخذوا ذلك المركب عينا
 نؤله والامر مفوض اليكم ولا يد لنا من نصف الدبوسنة

وجماعتنا اربع وعشرون من الذكور والاناث والا اولاد ثلثة
 زائدة عليها واللبوسة تكون الحريرة اربعة رجال لا بد
 ان يكون لهم مكان في بيت دبوسة والباقون في السطح فكلوا
 الناخرة حتى ينقطع امر الكري فكم نفر يجاسبون في اللبوسة
 وكم في السطح ثم بعد ذلك اخبر في من يوم سفر شاهنشاه
 حتى نصل بحسبه الى جدة والسلام عليكم وعلى من لا يكفر
 وكتب الى استاذي الشيخ محمد العطوش
 نزيل المدينة المنورة بالحمد لله وحده، والصلى
 والسلام على من لا نبي بعده وعلى اله واصحابه اجمعين
 واولياء امته الى يوم الدين خصوصا على من احاط بالمعارف
 واحصاها واستوعب الفضائل اذنها واقصباها، وارثه
 صل الله عليه وسلم في عمله وعمله وهادي الامامة بقوله
 وفعله وهديه ودله مولانا الانجم وسيدنا الاكرم
 الشيخ محمد العطوشى متع الله المسلمين بطول بقائه و
 اقر عيننا بالنظر الى وجهه الشريف عند لقائه في المعروض

عليه ان العبد الفتي بعد ما ودع عتبه العليه هو
فارق سدة السنة، ووصل الى مكة المشرفة وجلس فيها اقل
من شهرين ثم توجه الى بندر حيدرة قاصدا لدارة غرنا
بفراق الحرمين الشريفين وتعين سفره على مركب شاهنشاه
مركب علي الشومر متوجعا لاهل الله والمرجو منكم صالح
الدعاء بخراكم الله عنا احسن الجزاء ونحن انشاء الله تعالى
في كل زمان ومكان نذكركم بنعيم ونشكركم بلسان وجنان
واذكركم باحسنتم الينا احسن الله اليكم وانفتم حلينا
العم الله عليكم وان شاء الله المستعان بعد الوصول الى
الديار والايمان نرسل الكتب المطلوبة اليكم والسلام عليكم
وعلى من لديكم وكتبنا الى جنابه المقدس قدس سره
الاتدس ايضا الحمد لله وحده والصلاة والسلام على
من لا نبي بعده وعلى اله وصحبه وجمعه وخرابه اما
بعد فالعبد الفتي الى الله الغني الهادي محمد سعيد الهندي
العظيم آبادي يسلم تسليما كثيرا كثيرا اعلى من سب

انما الله تعالى فضلا كبيرا، اجماع للمعقول والمنقول الحاوي
 للفروع والاصول هادي خيرا لسبيل وارث الانبياء والرسل
 مجمع البحرين الشريفة والطريقة، مطلع القميين علم الظاهر
 سر الحقيقة المفسر للقرآن المبين بيان فصيح المحدث عن اخبار
 النبي الامين باسناد صحيح، نزيل مدينة الرسول القرشي
 سيدنا مولانا واستاذنا الشيخ محمد بن العطوشي متعنا الله بطول
 بقائه ومن علينا بحصول لقائه واجتراركم ياسيد ان
 والدكم مولاي الشيخ واعظ علي، قد الله ظله العالي متوجه
 الى الحرمين الشريفين، وواصل اليكم ان شاء الله رب المشركين
 ورب المغربين ويوصل الى حضرتكم خمس كتب ارسلتها
 الى ربيع بابكم وجلتها هدية لجنابكم كلها مطبوعة
 بلدة الكهنق بخط واضح نستعليق مبهمة بهوامش مفيدة في
 غاية التحقيق والتدقيق وهذه اساميها شرح السلم للاحسن
 الكوفي شرح السلم للمولوي حمد الله السنديلي شرح هداية الحكمة
 والتمن لاثير الدين الابهرية والشرح للصدر الشيرازي

الخواشي الزاهدية على الرسالة القطبية في تحقيق الصور
 والتصديق حاشية غلام محي البهاري على الخواشي الزاهدية قال
 منكم القبول والمامل من عنايتكم النامة ان ترسلوا المشيخاتكم مع
 اجازة عامة والعبد المحتاج اشترى في مكة المشرفة نبذا
 من كتب الشيخ عبد الله السراج سقى الله ثراه وجعل الجنة
 مثواه وفيها الزرقا في شرح موطن الامام مالك بن انس رحمه الله
 تعالى رحمه واسعة الاخر كتاب الصلوة المشرح هذا الحديث
 مالك عن نافع ان ابا هريرة قال اسرعوا بجنائركم فالما
 بهو خير فقد موافقه اليه او شر تضعونه عن رقابكم
 واتمى اتمامه فنسئل منكم استكتابه من كتاب الزكوة
 واجرة الكاتب وثمان القرطاس يسلم اليكم والذي وقطعة
 كتابي ما هي كبيرة وفي صفحاتها احد وعشرون سطرا وان
 تجمعوا وتبلغوا الي ان ينفعي في علم الحديث والسلام الله عليكم
 وعلى من لبديكم بشيخ محمد ورؤيش مطون تسليم
 من الله الرحمن الرحيم والصلوة والسلام على رسوله الكريم

وآله ذوى الفضل العظيم قبله افئدة الالقاء السالكين مسالك
 الصدق والسداد وكعبة قلوب الاخلاء الراغبين في المحبة والوداد
 دام ظلكم على روس المحبين ظليلا ولا زال قدركم عند الناس
 جليلا الراقم الاثم يسلم عليكم تسليما كثيرا ويخبركم
 انه حين تحريره هذه الصيغة بالخير والعافية ويطلب صحفكم
 وسلامتكم من حضرة محبب الداعين بالادعية الوافية يا سيد
 لو شرحت الامم فراقك وصرحت بالتهاب نار اشتياقك لشق
 كبد القلم عند تفريجه واحترق القوطاس حين تحويسكم
 يضطرب وتلبي في مقارفتك اضطراب الحيتان عند فقد الماء
 ويهمل عيناى عارضا مطرا من كثرة البكاء ولما كانت
 مصائب البعد والفراق لا تعد ولا تحصى رابت الاعراض عن
 ذكرها اولى واخرى ثم ايها الالغ المعظم واللبيب المحسن
 ان وقع مني قصور في خلد متكم فالمامول من كرمكم العفو والصفح
 كما يقتضيه شان الكبراء على حسب القول المشهور عن
 الكبار العطاء وعن الصغار الخطاء فانظر الى بعين العناية فانك

في محاسن الاخلاق ومحامد الاوصاف باقوى الغايه وقت
 ارسلت قبل هذا كتابا اليكم والسلام عليكم وعلى من لا يكره
 بنو لوى عبد الكريم مرحوم مرحوم شديده بامن تيم قلبي بحبه
 زاد الله في عمره ولبه اسلمى حليفا وفوا دي للديك اليوم يوم
 الثلثاء وصارت جبال صبري بهجاء هباء مبثا فلا تحزن في يوم الغليل
 من لقاءك فالعجب للمسكين كل يوم في دعاء طول بقائك + + + +
 نامه که در خواستگاری از طرف بعض اقارب قمی شده
 بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله الذي امرنا بالنكاح
 لبقاء النسل ونيل الخير والصلاح والصلوة والسلام على
 نبينا وجميعنا محمد سيد الملاح على جسده في الاجماد وعلى
 روحه في الارواح ما اذن من منحه على الصلوة وحى على
 الفلاح وما سمعت الحائتم وخرت العنادل بالماء والصلح
 وعلى آله واصحابه والتابعين رضوا الله عنهم اجمعين
 این نامه که خامه گردنیاد * توقع قبول روزیش باد
 طغرایش بنام پاک خالق ارض و افلاک که آدم را از خاک آفریده

مسجود ملائک گردانیده باز بر اے استیاس آدم حوا زوج
 اور مخلوق ساخته ہر دورا باہم بسک از دواج در کشیدہ
 و از ایشان ذریت بسیار پیدا کردہ و ذکور و اناث بشمار بوجود
 آوردہ خلقکم من نفس واحدۃ و جعل منہا زوجھا و بیث منہا
 رجلاً کثیراً و نساءً مشاطہ قدرتش عارض عروس گل را
 بغاز آب و رنگ آراستہ در تن و پیرا ہنش عطر بوے خوش
 مالیدہ تا بلبل دل از دست دادہ بخواستگاری وی برخواستہ
 بصد زبان و ہزار داستان نغمہ سنج ذوق و غزل ہر ای شوق
 گردیدہ خلقنا صکم از و اجا آیتی ست از قرآن احسان او
 و آیتہ و انزلنا من السماء ماء فانبثنا فیہا من کل زوج کل
 گلست از گلستان انسان او محمد عبیدی را اصلی اللہ علیہ وسلم
 بر اے ہدایت ما مبعوث نمود ہر زہے رسول مقبول کہ او تعالیٰ
 نشانہ خودش والی عقد نکاح او بازینب گردیدہ زوجنا کھا
 فرمود اللہم صل علیہ و علی آلہ واصحابہ و از واجہ
 امہات المؤمنین و ہر کس و سلمہ اما بعد بر را اصابت

اولی الباب روشنتر از آفتاب است که بقای نسل بنی آدم و
 تنظیم امور عالم صلاح معاش و معاد و نیل مقصود و مراد حصول
 جزوت و یگانگی و زوال اجنبیت و بیگانگی تکمیل محبت و وداد
 و تحصیل قرابت و اتحاد تمهید قواعد دوستی و تجدید مراسم کجبهتی
 گرم بازاری نشاط و خریداری متاع عزیزانبط
 علاوت زندگانی و سعادت جاودانی همه منوط و مربوط بامر
 جلیل القدر مناکحت است نظر برین مصالح و حکم خدا عزوجل
 از وفور لطف و کرم در کتاب مجید و فرقان حمید بنکاح حکم نمود
 قال الله تعالی فانکحوا ما طاب لکم من النساء و رسول کریم علیه
 افضل الصلوٰۃ و التسلیم مناکحت را سنت و تارکش را طاعت
 فرمود قال النبی صلی الله علیه و سلم النکاح من سنتی فمن
 غلب عن سنتی فلیس منی پس کدام امر افضل از امثال امر
 العالمین و چه چیز بهتر از اتباع سنت سید المرسلین است بمقتضا
 ابن رضایین مصداق آگین است و ارجمت است حم الراحمین خاکسار
 بهیچ میسر ز رکن الدین حسین استبغی الله علیه نعمه فی الشائین

بجناب رفعت آب مجمع اوصاف منبع الطاف کمال محاسن اشفاق
 متمم مکارم احساق ما فرات عین الحیوة خلقت و وفاء منحل
 صافی صدق و صفاء نور صفت دانش و نبینش نور حدیقه آفرینش
 مستنشین بارگاه جباه و جلال آریکه اراک ایوان دولت
 اقبال منقح بوستان نعمت اطعی در شمع ابر رحمت غیر تناهی گوهر
 دریای غر و شرف بقیة السلف و حجة الخلف ناصر علوم عالم فہوم
 ذوالمفاخر و المناقب مولوی عماد الدین ارتضا صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ
 و البقاء والے درجات العلی رقاہ سپس گزارش سلام تمنایا
 ملتس است کہ منتھای تمنای نیاز مند و غایت آرزوی من مستند
 ہمین است کہ جان عمر بر خورد از حجتہ اطوار فرزند لبند قرۃ العین
 برادر زاده ام بدر الدین حسین را کہ انوار سعادت از جبین نور گینش
 لامع و تابان و آثار دولت از ناصیہ حال ہمایون فالش طناص
 و نمایان است بفرزندی خویش در آزند و صبیہ رضیہ خود را بفرزندی
 من سپارند یعنی آن نونھال باغ سعادت را باین محندر ہر
 عصمت و عفت پویند از دواج دہند و بار منت بدوش ما شتہ ہونخوا

نهنذ امید که نخبه عروس التماس را بجای اجابت نگارین فرمایند و بول
 با صواب این ملتتمسه مثل بر نوید مسرت جاوید قبول این مدعا رستم
 نمایند و السلام خیر اختتام در اجابت خواستگاری قلمی شد
 بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله الذي احل النكاح و
 حرم البغاء والسفاح ونزوح آدم حواء فاستانس بهما وارتقا
 وبث منهما رجلا كثيرا ونساء وهداهم الى الرشده والفلک
 والصلوة والسلام على رسوله العربي الذي نبوا به وطهروا به
 اشرفت البطاح و بوجادة وجوده لا توالا الاشراج و على آله
 واصحابه اهل التقى والصلاح وهداهم لسبيل النجاة والنجاة
 ما حرت المياها وهبت الرياح وتحركت الاجساد وتنفست الارواح
 جميعا خالق ارض وسموات بارک وتعالی که بنی نوع انسان
 را بتاج شالانه و لغت ذکر مثنای نبی آدم سرافراز ساخته بتمسرت
 خطاب ستطاب و خلقنا کم از واجانواخته لطفش ز نخبه عروس
 خنخال بسابق عرش جمید + با مفلس دشت در بهاران + +
 بخشید در رم ز نقش باران + و درودنا محدود بر صاحب مقام

اینها در دفتر کتب
 بی بی محبت
 علی الرضا علیه السلام
 نقل

محمود علیہ السلام و علی آلہ و اصحابہ وسلم کہ لو ای اناسید ولد
 آدم و لا فخر برافرشته بامر پامهرتنا کحو اتکثر و افانی
 اباهی بکم الامم یوم القیمة همت و الانهضت برتکثیر
 امت بابرکت گماشته ۵ : نگارے کہ رو بند حوران جنبت
 غبار دیارش بشکین فوائسب : ملیحی کہ جمعست در بزم و صلش
 فنون مقاصد صنوف مآرب : فصیحی کہ درج است در درج العیش
 رمور نواد زکات غرائب : و دامن دامن گلہاے سلام
 و تحیت و چمن چمن ریاضین مدح و منقبت زیب جیب محفل خلد مشاکل
 مجمع فضائل و منبع فواضل، موسس اساس خلعت و داد و مشید
 ارکان محبت و اتحاد، رنگ و بوی گلستان دوستے و یگانگی، آبر و
 چمنسان دانش و فرز انگی، چشم و چراغ دو دمان فضل و کمال،
 ممتازین الاقران و الامثال، زمینت و سادہ افادہ و تعلیم مولوی
 محمد ابراهیم صاحب زمین ثاقب خصہ، اللہ تعالیٰ بزرگ عطا یا
 و المواہب باد آما بعد امیدوار رحمت کار ساز ارلے و اعط علی
 حاملہ اللہ بلطف الخفی و الجلی و اضح ضمیر منیر میگردد اند کہ نامہ رنگین

این اشعار از مولانا
 جامی است قدس سرہ
 مندرجہ

رشک بھار و خط مشکین عنبر بار کہ ہر سطرش عقد لآل و ہر لفظ دوزخ شاک
 از جوش محبت مالامال بود در ساعتیکہ جهان و جہانیاں راصلای
 خوشدلی و خرمی دادہ بودند و در باے سعادت بر روزمان و
 زمانیاں کشادہ، غان کش چہرہ شاہ حصول و خانبند دست عوس
 وصول گردیدہ خاطر را را ہمدوشن جہان جہان نشاط و دلہارا
 ہم آغوش عالم عالم انبساط گردانیدہ شنوی خط مشکسا نامہ دلایا
 نگار تمنا بہار و وفا، چنان جلوہ گر شد پیش گاہ کہ بر چہرہ سادہ
 زلف سیاہ و سطور دلا ویرگیسوجور و مضامین اشارات ابر و حور
 نقطہ برج صفحہ خال سیاہ و خط سرمہ گین ہر مہ بخش نگاہ و تقریبیکہ
 بنو خصال باغ اقبال غزیر حمیدہ خصال مولوی واعظ الدین حسین
 اسعد اللہ فی الدارین دران نامہ موودت شمامہ مرقوم بود
 بصواب دیدمہ اقارب و اقراں بر منضمہ اجابت و قبول جلوہ
 استحسان نمود بارک اللہ لنا و لکم آمین و انرد عوانا ان
 الحمد لله رب العالمین و بجناب مولوی انور علی صاحب
 وقبلہ مرسل شدہ بجناب فلک انساب خدام ذوے الاحقرک

این کتاب است نامہ
 خط مشکسا نامہ
 نامہ موودت شمامہ
 مرقوم بود
 بجناب مولوی انور علی صاحب
 وقبلہ مرسل شدہ

قبله و کعبه دین و دنیا مداند ظلّه العالی بعد از تسلیم و کورنش باید
 رسانید که بجانّه شیخ فضل علی صاحب قبله واقف صعب قیامت زرا
 و حادثه سخت جانگزار و نموده شمع که روشنی بخش آن کاشانه بود
 از صدمه باد اجل گل گردید تا سیمه خاکه کورش برده شمع بر مزارش روشن
 گردید چراغی که چادر نور دران خانه می گسترده بشنیدن پیام مرگ
 خاموش گشته زیر دامان کفن کرده چادرے تبرتش گسترده یعنی
 تنهی صاحب که خدا از گناهایان شان درگذرد بست و بجم جادالاولی
 قبیل از طلوع صبح چون چراغ سحر و دایع بزم اجاب گفت قران
 و دوستان را بروز سیاه نشانند افسوس که این نونهال بستان
 صدق و صفا از جنایه تیشه اجل زود از پا در آمد و حیف که عمر این بزرگوار
 اهل وفاق و وفا بشتاب تمامت برآمده انالله وانا الیه راجعون
 چون دنیا باضطرار گذارشتنست باید که با اختیارش گذارند
 رفتن باید باضطرارت ؛ بر خیر باخترار بخیند ؛ میخواستم که
 شخص برسانیدن این خبر قیامت اثر دران حضرت روانه نمایم که
 هر سر از نامه فیض شامه بدست عجب را اشرف نزول ارزانی

داشته سرمایه مباحات و افتخار گشت مبلغ مرسل رسید حسب الایضا
بعمل خواهد آمد بدرک نادرستی مزاج مبارک تشویثه بخاطر
پیداشد شفای عاجل از شافی مطلق مابول است زیاده حد ادب

ایضا بنجاب مدوح و در رسید بجه مرقوم است

هر دو سبجه عقیق و سنگ سفید عنایت فرموده ملازمان رسید پسند
طبع هر یکی افتاد سبحان العجب تسبیح دلربا که اگر بر همین در ابد است افتد
به تسبیح خالق کبر زبان کشاید وز ناگفته بقلقه اسلام در آید
رشتماش چون تار زلف سلسله معویان کند دلها و دانهایش
چون دانه خال گل رویان دلرباست اگر مرغ دل زاهد سیر این
دام و دانه شد بجاست به هم دست آور پاک امنی زاهدان است
و هم زیب گلوی زندان دانه از خوش اسلوبی رشک گوهر
عظمان در غلطیدن و از کمال آبداری غیرت اختر تابان در خشدین
لعل لب خوبان رنگ از عقیقش دام گرفتند و دور و داندان مجنون
صفا از سنگ سفیدش مستعار خواسته یکی راد آنها چون اشک
خون و دیگر که را مانند سرشک سیگون زبان قاصر بیان بذر

اوصافش کلیل است و بالاتر ازین چه وصف است که برای ادکار
 رب جلیل است؛ انانکه دل بیاد الهی می نهند، ساعتی از دستش
 نمی دهند؛ یادده خدا ذوالجلال غافر الذنوب است؛ از ان مرغوب
 طبائع اهل قلوب است مقبول دلهاے اگاه است؛ که بعد دهان
 در تهلیل و تکبیر آله است اکنون توفیق از خدا میخواهم که بهم تذکر
 او تعالی گوید و از یاد غیر خاموش و دلم بیادش مشغول و ماسوا
 او از خاطر فراموش باشد بجناب مولوی امان علی صاحب
 قلمی شده جناب مولوی صاحب قبله خلوص اندیشان ملا دنیا
 کیشان نهیل رافتمای بی پایان منظر الطاف نمایان دام مجده
 پس از پیشکش کردن تسلیم و نیاز عرضه ده است که درین ایام حجت
 فرجام که جهان را اصلاحی عیش و طرب داده اند و ابواب سور و
 سرور بر رخ دلهاک داده خبر داشت اثر تولدش زنده از جنبد آن
 سلاله اکرام سامعه افزوگر دیده پرده گوش؛ اچون پرده سنا
 پر از نعمه نشاط گردانیده باستماع این خبر دلهاے دوستان
 چون غنچه از نسیم واشده و خاطر احباب از غایت انشراح صدان

خنده بر شگفتی گلها زده صد شکر که در افق فضل و کمال نیر اقبال
 تابان گشته و الحمد لله که بر اوج شرف و کرامت آخر سعادت نمایان
 شده نازک نخالی از بستان عالم و جو دسر بر کشیده از صرصر حواد
 محفوظ باد و تاج گلی در گلستان جهان دمیده آسب خزان مینامد
 فقیر داعی بشنیدن این فزوده واجب السجده اولاد و گانه شکر
 در حضرت آفریدگار بجا آوردم ثانیاً دست نیاز بدعای ترقی حیات
 این فسرزنگرامی بدرگاهش دراز کردم و پزطا بهرنت که از دست
 به چو منی چه بر آیدم جز آنکه بصدق دل دعای بکنند چون دسترس آفر
 نبود که لوازم کجبهتی و یکانگی که از قریبان و دوستان درین چنین
 تقریب بطوری آید بعمل آرم لاجرم بعض خلوص قلبی قطعه
 چند متضمن تاریخ این ولادت با سعادت نظم کرده بدیه خدمت
 شریف میکنم مگر قبول افتد زهی غر و شرف اگر چه سیدانم
 که افضل الشعرا جناب قاضی محمد صادق خان اختر کفالت اینکار
 هم کرده باشند اما اخلاصیکه بانجناب داشتم داعی بران شد
 که فقیر بیاید هم آنچه در باطن خود دارم پیشکش جناب بنویسند

هینیم بس که داند ما هر دویم که من نیز از خرد یاران اویم که اگر از
 نام خلف ارجمند و تاریخ ولادت اطلاع یابم ماده تاریخی مناسب آن
 بهم رسانیده شود ان شاء الله تعالی زیاده چه عرضه دم
 دیدار این فرزند و لبند روزی باد ایضا پنجاب ممدوح
 هر قوم شده جناب مولوی صاحب سلاله اگر مرقعه امانت قبله
 نیازمندان ملازمستان دام مجسم پس از اهدا به تسلیم
 که بوی اخلاص بشام بو شناسان رساند و آتخاف تحفه نیا زکیه
 کلهای اختصاص بدلهای دوستان و ماند عرضه میرود که قیمه
 بهجت طراز و مفاوضه دل از غم پرداز مشعر از مرده واجب السجده
 تولد فرزندان ارجمند زاد السننی عمره در زمان مسعود پور و نشاط
 اندو و ابواب سور و سرور بر رخ دل مهجور کشود و مسرت بر مسرت
 و بشارت بالای بشاشت اقرود خداوند کریم این سپر لب لخر
 راصد و بست سال عمر کرامت کناد و نام نشان آن والاد و دمان از
 او از اولاد امجاد او زنده جاوید باد آمین یارب العالمین ماده تاریخی
 صوری و معنوی بمشتمل بر روز و تاریخ و ماه و سال ولادت با سعادت

بدست فقیر افتاده که انرا در سلک قطعہ اطفال داده بدین خدمت
 شریف پیشکش جناب منیف میکنم بر قرطاس علی حده از نظر
 خواهد گذشت و نام تاریخی منی از سال ولادت که هزار و دصد و پنجاه
 و هفت است در زامحہ متعارف مانوس نسبت پیشتر در میلاد برادر زاده
 درین امر شکر تمام و سعی تمام کرده ام اما ره بجائے نرسانیدم باز
 حسب رموده جناب می که واجب الامثال میدانم عثمان با دپاس

خیال باین ادی منعطف گردانیدم سینذیر الدین حسین
 ۱۲۵۴ھ

مشتمل بر صد و سال میلاد برآید اگر پسند افتد فرزند و بلند را باین اسم
 مستقر نمایند و گرنه بنام دیگر که پاک از تکلف باشد بخوانند و
 لقبش مشعر از سنین میلاد را غیب جان یا ستم و در بیغنی گفتم
 قطعہ بر اغب جان لقب و از آن شد که جان را غیب سوان جان جان
 زبیر طفلی که شد مرغوب جانها ؛ غلط گفتم که جان را غیبان شد
 چو افتاد این لقب آن خوش سپر ۱۲۵۴ هم از وی سال میلادش عیان شد
 ملازمان هر نام که خواهند نهند اما این لقب از فقیر ماند خدا در عمر او
 بیفزاید آینه را اگر او تعالی خواست را غیب تخلصی هم مرغوب است

زیاده نیازست و بس ایام بکام باد بخدمت مولوی غلام امام صاحب
 متخلص شهید نوشته شد منظم صفات جمال مجمع اوصاف
 کمال، کریم الاخلاق، عمیم الاشفاق سخنگوی، سخن دان و سخن
 شناس، مصداق کامل خیر الناس انفعو بالناس، صدر نشین
 مسند غرت و جاده وفقه الله لما یحبه و یرضاه دلی گوش بر عرض فقیر
 سر ابا معصیت محمد سعید حضرت صلح الله بانه و انسرح جاله و ماله
 نخت و مضامین اخلاص آگین این عریضه را بخاط تا طر جاد میهند
 که راقم آنم که مسخر حسن خلق بندگان است و مسخر جلال لطف و
 و بجوی ملازمان دل از دست داده عنایت و اتفاق است و بدگاه
 افتاده محبت و وفاق بهجور حضور شفقت ظهور است و حضور ذوق و شوق
 حضور اولی سلام و تحیت بخدمت بارفت میرساند، سلامیکه از
 سر اخلاص است و تحیتیکه خاص انخاص ثانیاً تا و دعا و غیبت
 و حضور ان محب باصفا میخواند شایبکه از زبان خاموشی است
 و دعا یککه با اجابت مہیامی هم آغوشی ثالثاً از دوری
 خدمت عالی درجت آه و ناله میکند آہیکه سینه سوزست و ناله

که انش از روز رابعاً در شرح مدعا حرف میزند شتر حسیکه بلسان
 اکبر است و مدعا سیکه جاری بر زبان قلم شکسته رقم که فقیر وقت
 شب از خدا م عالیست نام نقد نعت بکف آورده سبلح با قافله
 اشک و آه هم سفر و هم طری مسافت و قطع منازل گردید
 در زمان شش روز مع الخیر و العافیه یازدهم ذیحجه بمنزل مقصود
 یعنی کانپور رسیدم و چهره شاد آرزو در جمال باکمال مولانا الا
 استاذنا الانمحق آگاه جناب شاه سلامت است انخواه دیدم
 احمد علی ذلک ثم احمد مد فاما یاد عنایت سامی چاکه بدل مجبور
 میکند و صرت مجتهدی گرامی چه شتر با که بخاطر من می شکند در اثبات
 راه که جز طی مسافت که آنهم بیای نمودم نبود کار من استم و نشسته
 غزلهای عاشقانه انجناب در سر بود و از شوخی مضامین اشعار آبدار
 صد شتر در جگر و با خصوص یاد غزلیکه بر عنندل شیخ المتاحسین
 شیخ محمد علی حسنین که مطلعش این است در کوی تو نقش قدمم
 جاتم اینست پز بر خاستم نیست جا طاقم نیست با از کلک بلاغت
 سلک ترا دیده زیاده تر ناخن بدل میزد و اینهم محفوظ خاطر بود

که ملازمان فقیر بجای بر اہم تکلیف فکر ورین زمین داده بودند اگر چه
 در اندم بعد کم مشقی و بیعلاقگی بچسبند و دیده بودم و خود را بسبب
 اجنبیت و بیگانگی ازین امر کیس و کشیدہ بغض آن اشعار یا بمحض نجات
 و اتفاق مصرعی چند دران زمین بخاطر کم گذشت و رفتہ رفتہ
 شعری چند بہر سید و آخر کار بغنم مطلع و مقطع غزلے مرتب گردید
 اشعاری کہ ہر مصرع آن با مصرع دیگر چون معشوق سراپا ناز بجا شوق
 ہمہ تن نیاز ناموافق و غزلی کہ بہر بیت آن خانہ ایست خراب
 گشتہ بادل شکستہ عشاق مطابق افتادہ اما چون ملازمان بقاضا
 محبت و وفاق یا بمقتضای حسن اخلاق کلام بے نظام فقیر را
 نمی پسندند بر مصرع سعد شیرازم نظر بہت ہم بہر عیب کہ سلطان پسند
 بہر بہت $\frac{1}{2}$ لفظ ابرق طاس سے جدا گانہ نوشتہ می فرستم چشم کہ
 بنظر اصلا حشودیدہ فقیر ابر معائب و قبائح آن مطلع خواهند فرمود
 یا خود بطور مناسب تصرف خواهند نمود کہ شعر فقیر از جناب بہت
 ہر چند فیما بین نسبت ذبح و آفتاب بہت و اگر احیاناً در نفس الامر
 حسن داشتہ باشد تا انرا فیض سخن پسندارند و بچندان ازین

فن بیگانه نخت و اجنبی محض شمارند فقیر خود پیشتر گفته ام که شاعر
 پیشه من نیست و شاعر نیم و شعر ندانم که چه باشد من مثنوی خوان
 دل دیوانه خویشم و شعری چند در زمین دیگر بخواست از طبیعت
 بر آید بخت که بر وز عید الضحی که گرم ره نوردی بودم مصرعها
 و شعر با بخاطر م میگذاشت بعد اتمام غزل بقید تحریرش در آوردم
 که انهم بر جان قرطاس هر قوم است در حقیقت هر چه هست از مبد
 فیاض است و فقیر سفیر محض هستم در پس آن نه طوطی منقذ است
 هر چه استاد از لگفت همان میگویم من اگر خارم اگر گل حسن آرمی است
 که از آن دست که می پروردم می رویم اکنون مشتاق اشعار آبدار
 آن بیگانه روزگارم و چشمم براه انتظارم هر چه که حسیج در اوقات
 شریف رواداشته حرفی چند در جواب این ربیع اخلاص در بیغ
 ندارد و بفرستادن غزل عدیم البدل سابق الذکر که هنوز باوصف
 محفوظ نبودن شعر از آن حلاوتش از دل نمیرود و بار منت بدوش
 راستم گذارند زیاده برین چه عرضه دهم ایام بکام و دشمن بدروز
 تیر و سرانجام بدف سهام لام باد

بجناب مولوی سعد الله صاحب رقمی شده

رباعی لراقمه

این نامه که میکنند نگارش خانم	از همچو ان بفاضل علامه
باشد که بمعرض قبولش افتد	وز لطف رقم کند جواب نامه

مخدومنا و مطاعنا جامع معقول و منقول حاوی فروع و اصول بنام
فکر ساعده کثای مشکلات دقاتق بدست طبع موشگاف
نقاب کش خفا از وجه حقائق، متع الله المسلمین بطول بقائه السلام
علیکم و رحمة الله وبرکاته آمینت تحفه که از سر صدق و اخلاص کش
محفل شریف میکنم قرین اجابت و قبول باد و تمنای اقامی شرح
انتمای ملازمان چگویم چه قدر باست و احسن ثوق الی دیار بقیت فیها
جمال سالی که میرساند از ان نواحی نوید لطفی بجانب حال و رود فقیر در
خرابیه کانپور غالباً بالا جمال بسبع شریف رسیده باشد تفصیل آنکه خبر ابتلا
حضرت شاه نذر محمد صاحب بسط الله ناله بعارضه فالج که خاکسار
را بجناب مدوح عقیدت تمام هست شنیده بهزود هم ذلیعه از
وطن مالوف رخت بسفر برستم و منتمم ذیبحه در اینجا رسیدیم در حقیقت

عنان اختیار بدست قادر مختار است هر جا که می برد میرود و بیم و مهر سو
 که میدواند میدویم رشته پزار ما کیس بدست گیرست ؛ کاغذ باویم
 صائب اختیار ما پیش ؛ این نه جبر این معنی جباری است ؛ ذکر جباری
 برای زاری است ؛ چون حال جباری جناب صاحب بر همان
 منوال است ؛ والد ماجد را مداند طه علیه السلام گذاشته آمده ام و هنوز
 علیل اند مستعجلاً قصد معاودت وطن دارم و فرستادن کفن و باوصف
 اشتیاق تلافی آن عالیجناب و دیگر اجاب حلت انتساب بحسب ظاهر
 نمی تواند شد و الله غالب علی امره و لکن اکثر الناس لا یعلمون از بدو
 ایام مفارقتی یومنا نذابک در مدّة العمر گاهی فقیر را تجریر قیم
 کریمه نتوانسته اند با آنکه خاک زمانه آنکس را مشتمل بر حالات خود ممتنع
 ساخته شکستن پا از وطن مالوف ارسال داشته در جوالبش هم دست
 و قلم رنجه نظر نمودند بر حال خودم قیاس میکنم که چون این فقیر با همه بی شکیلیها
 و ناخچینین امور تقصیری و تاخیری سر میزند تا بان سر آمد فضل که مرجع
 انام و حاجت رواسی خاص و عام اند و اشغال کثیره از تدریس و افتا
 و غیره و از زندگی رسد کفنی باشد شهید که مراد او خواستی نیست

خبر حلت مولوی نصیر الحق رحمہ اللہ تعالیٰ بگوش ملازمان رسید
 باشد تبست و ہشتم شوال داعی حق را بیک اجابت گفتند انا
 بتدوانا الیہ راجعون دران دیار زرگرے از مقتنات روزگار بود
 غفر اللہ لہ و لجمیع المسلمین انہم کہ قول مانوس نوادر البیان برافقیہ
 نویسانیدہ اندیانہ در صورت اولی فرستادنش در اینجا تردد داعی از
 ارسال آن بظہیم آباد آسانترست و السلام خیر اختتام

ایضا بنجاب ممدوح رقمی شدہ

زگریہ مردم چشم نشسته ز نعت
 بدین کہ در غم تو حال مردمان چو

دامن دامن گلہای تحیت شاودستہ و دستہ ریاحین سلام دعا
 نثار بزم والای محندوم انام زبدہ علماء اعلام فاضل کامل
 افضل اقران امانل یاد فرمای نیازمندان، قدر افزای مستندان
 لازالت شمس علومہ طالعه، و انوار معارفہ ساطعہ، ساختم بعض
 مطلب مبادرت می نماید کہ ہنگام اقامت کانپور نامہ مشکین سطور
 بپاسخ عریضہ نیاز شرف وصول کرامت فرمودہ بود اما بحکم قضا
 و قدر بعد چند روز از ان حضرت مرشدی شاہ نذر محمد قدس

که سبب رفتنم بکامپوزدات بابرکات آن مقرب درگاه المعنی و باعث
 اقامت آن مقام وجود با وجود آن دانای موزق آگاهی بود
 شیخ البیک اجابت گفتند و در کتب مرقد خطاب مستطاب نم کنوتم
 العروس شنیده براحت خفتند انا لله وانا الیه راجعون و قلت

<p>شیخ عرفا قبله ارباب صفاء چون نقل مکان کرد ازین دنیا و این عاونه شب یازدهم</p>	<p>سنة تاریخه رباع آن نذر محمد مشهور خدا تاریخ وفات گشت شیخ عروفا</p>
--	---

از شهر ربیع الاول شب چشمنه واقع شد بعد از آن فقیرت تاریخ
 بست و پنجم آناه روانه وطن شدم و شانزدهم ربیع الآخر
 بسکن ما و اسی خود رسیدم چون در این مدت شیراز جمعیت خاطر
 پریشان بصورت کتاب مجرا گسیخته بود و اوراق مجموعه دل صد
 پان بزرگ بر گهای موسم خزان از هم ریخته در جواش انبیه
 تقصیر و تاخیر کار رفت امیدوار عفو و صفت شکر دست و قلم
 ملازمان بگدا ام زبان و بیان کنم که من بیچاره و صوف
 غلامی حباب بنندگان چنان توانم کرد که خاک را از امور و التفات

ساخته اند تا نشانند چنانکه آن سر آمد فضل را در علوم و ارث سید الانبیاء
 علیه الصلوة والسلام گردانیده از مکارم اخلاق آنحضرت صلی الله علیه
 و سلم نیز خطی وافر بخشیده خذف پان چند گرد آورده دست و سر
 نارسا ارسال میدارد اگر فیض قبول یابد چه عجب که در سلک آلای
 ابدارش منتظوم کنند و اگر زریب اصلاح پذیرد و دور نیست که جوهر یا
 سخن جوهر شاهوار س موسوم نمایند زیاده زیاده ذات خوش
 همیشه مفیض خیرات و اوقات بابرکات همه مشغول طاعات و جنات
 باد عرض دیگر آنکه تفسیر رکوع اول سوره بقره از تفسیر معالم التنزیل نویسنده
 بلف عنایت نامه لطف خواهند فرمود رقعته که بتقریب
 مکتب نشینی برادر زاده ام محمد امین بر تقسیم در استر با
 و احب انوشته شد باسم الله خیر الاسماء رباعی لرقمه

ای نام خوشت ورد زبان همگیس	آرام دل فرحت جان همگیس
هر چند نشانت بیان پیدائیت	از تست ولی نام و نشان همگیس

بنام خداوند لوح و قلم که در مکتب انشای حمد بجدش مجره او بیان
 بلغ بیان را بنطوق ولو ان ما فی الارض من شجره

أَسْلَامٌ وَالْبَعْضُ يَمُتُّ لَمْ يَكُنْ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةٌ أَنْجُو مَا نَفِدَتْ
 كِبَلَاتُ اللَّهِ اِز قَلَمِ اَنْكَشْتِ حِيرَتِ دَر دَمَانِ سِتِ وَجَمْعِ نَعْمَتِكِ
 بِي نَمَهَائِشِ حِسَابِ تَحْتِ وَتَرَابِ مَحَاسِنِ بِنِ بِنِ وَانِ تَعْمُدُوا
 نِعْمَةً اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا دَر حَكْمِ خَاكِبَارِي طَهْمَلَانِ رَحْمِي كِه اَللَّهِ
 عَلَّمَ الْقُرْآنَ آيَتِي سِتِ اِز آيَاتِ رَحْمَتِ اَوْ وَاوَكْرَمِي كِه كَرِيْمِه كَلُوا
 هِمَا فِي الْاَرْضِ حَلَاكًا طَيْبًا صِلَايِي سِتِ بَر خَوَانِ نِيغَامِي نِعْمَتِ
 اَوْ پَر دَانَايِ خَر دَر دَر بَسْتَانِ مَعْرِفَتِشِ نَادَانِ تَر اِز طِفْلِ اِبْجَدِ
 خَوَانِ وَ مَوْ رَضِعِي اِبْر لِه رِبَائِي مَائِدِه مَوْ مَبِشِ مَرْ وَا مَانِ مِهَانْدَارِي
 سَلِيْمَانِ وَ صَلِي اَلدَّ عَلِي السَّبِي اَلَامِي مُحَمَّدِ وَا لِه وَ سَلَمِ اَمَا بَعْدِ نِيَا زَمِنِ
 اِز لِي بِنْدِه وَا عِظْ عَلِي عَضَه سَبِي دِه كِه چَوْنِ تَعْلِيْمِ وَ تَرْبِيَتِ اَوْلَادِ وَا حَسَنِ
 بَر زَمِنِه مِهْتِ اِبَار وَا اِبْدَادِ لَازِمِ وَ سِتْمِ سِتِ تَبَارِجِ بَسْتِ وَا كِيْمِ مَاهِ مَبَارِكِ
 رَمَضَانِ بَعْدِ اِز نَارِ جَمْعِه تَقْرِيْبِ اِبْجَدِ خَوَانِي وَ مَكْتَبِ نَيْشِنِي نَوَادِه اِمِ بَر جَبَابِ
 مُحَمَّدِ اَمِيْنِ مَسْرُورِ زَنْدَمِ وَا جَكْرِ گُوشَتِه لَبْنَدَمِ مُحَمَّدِ مَحْمُودِ بَارِكِ اَللَّهِ فِي هِمَا
 تَعْيِيْنِ نَيْزِ فَيْتِه وَ هِمِ بَدِيْنِ تَقْرِيْبِ نَهْرِيْبِ ضِيَا فَيْتِ اَكَابِرِ وَا حَبَابِ
 وَ دَعْوَتِ اَقَارِبِ وَا صَحَابِ قَر اَرِيَا فَيْتِه اَمِيْدِكِه بَر وِز مَعْمُودِ لِقْدُومِ مِهْمَتِ

<p>مفتی شرع متین مادی راه ایقان چگونه شکر چنین لطف من چه چندان قول مانوس صفاتش همگی کردین</p>	<p>ثالث سعد و شریف اهل و روح العلم تحفه آمد بر مخلص درین حسرت بود قاموس کتابی همه انلاق روز</p>
---	---

این قطعه حسب حال با صدق مقال بنظم آوردم و بزطر کتاب خودم عنایتی
ملازمان بلکه بر صفحات خواطر ناظران ثبت کردم کتاب جناب استاذ
مولوی ابوالحسن صاحب را و آخرش عیان که زمان وصولش بود جناب
شان ارسال داشتم و محبت قاصره خود را بطلال نسخه مقبوضه خود برگزیدم
افزون بر سعی بلیغ بستگان که با وصف صغر حجم این کتاب مهات قاموس
و صحاح را جامع آمده جز اکم الله عنا خیر اجسزاده و هر چند اراده اسناد
عرفیست از بشکر این سوخت عظمی و عطیه که بی باستعجال تمام داشتم
لیکن حال پر احتمال خود چه نویسم از امر روز بفرود او از فردا به پس نرسد
می افتاد تا آنکه بعد ماه صیام حقیر را دور و سیر و بیجاات ملاقه خود پیش آمده
رشته پرواز ما کینست دیگرست * کاغذ بادیم صائب از اختیار ما برین
سخن از کجا بکجا میکشد دل پر از هوها و مه بر از هواها و اراده بحر
روان و خاطر بحر خواشش دو ان دکار با همه تا تمام و سود و جمله حاشا

عالم غیبیست
سجده نماز که ملاحظه فرمایید
عین نقصان از درگاه
بصارت فرموده و با جناب
چوب فریبنا عیان شد
و حافظ صدر الذکر بکلام
سبب آن کرد که خودم بوقت
ازش با بیعت نشکر
کلام شده بود از آن جهت
شرف طاریست وقت معذور
بیاقت معنی انصاف مالایمی
بجان بدست رسید که حاجی
ما فطحت از جناب
ان نواحی غریب و مفضلان
شد بود و درین نهایت
انصاف کس را نرسد
کلیف
استخار
نیده ملاقات
ازیده اند اتان
نیز که اگر خدمت
لما از پیشش
اطلاعی باشد حواله
خانه تلفت تمام
فرمانند زیاده چه
تصدیق و بعد السلام

و افوض امری الی السدان المد بصیر بالعباد بالجمله نصف اخیر بقدر
 از ان سفر بخانه مراجعت نمودم و بهنیز هفتم ذی الحجه عنایت نامه خرمی
 ورود فرموده مورد مبارکاتم نموده استفسار از حال حافظ عبدالمجید
 حافظ عبد القادر صاحب که فرموده اند چند روز قبل قطع نوشته پدر
 شان نیز بدریافت احوال شان آمده بود که جوابش تبلیغ یافت
 حافظ عبدالمجید این بار در ماه رمضان یا قبل یا بعد از ان بابسته
 ملاقی و مجتمع نشد و نه از خانه شیخ احمد المد مرحوم چنانکه پدر شان
 در رقیمه خود ایما می بان کرده بودند سراغ اقامت ایشان پیدا شد
 بعد ازین آنچه تحقیق خواهد رسید بعرض والا خواهم رسانید از
 حال قاری سراج الحق صاحب مطلع خواهند کرد و عند الملاقات بخدمت
 شان و خدمت حافظ فیض محمد صاحب که بتعلیم اطفال در حضور بودند
 سلام بشوق تمام گفته شود زیاده نیاز به بخدمت مولوی
 سید عبد المد صاحب بگرامی جناب مستغنی عن الالقاب
 مخدوم و مکرم مجید و منعم فاضل بلبعی و کامل لودعی جامع علوم
 معقول و منقول کاشف و قائل فروع و اصول مشید بیانی مکارم

احسناق مہمد قواعد محاسن اشفاق زیت برکاتہم و ضوعف
 حسناہم از حقیر سر با تقصیر محمد سعید عفی عنہ بعد اہدایہ تسلیم بہر ان
 توقیر و تعظیم کمشوف ضمیر مہر نظیر بادکہ نامہ نامی و صحیفہ گرامی
 مملو از مضامین محبت و داد و مال مال از لقو دخلت و آٹا یازدہم
 اینماہ اشعہ نزول بساحت وصول انداختہ دل اخلاص منزل
 را پر نور و ضیا ساختہ انچہ از فساد زمان و زمانیان و شورش و کوشش
 بعض کان در بر ہی نظم و نسق دین متین رقمزدہ کلک صداقت
 سلک گردیدہ است و درست بہت صدق آمد و رسولہ بدر السلام
 غریبا و سید و غریبا فطوبی للفر بار افرین بر کسانیکہ درین وقت
 پای استقامت بر صراط مستقیم فشرده بدفع این رنہر نان میکوشند
 ہر چند این ہجچدان استعدادیکہ داشت زیادہ بر استعداد
 طفل مکتب نبود و انچہ بود اکنون انہم سبب عدم اشتغال مکتب
 و درس و قدریں و حقوق امراض و اسقام و ہجوم غوم و آلام مفقود
 بانہمہ در امتثال امر شریف تصور روانمیداشت لیکن انچ
 درین شہر از فتن و محن رفتہ از غایت اشتہار در پردہ انخا و استتار

نیست حکم و بهم که سلاطینش بر چوین ناقص العقل ظاهر و با هرست عاقبت
 در جمول و گننامی و نامرادی و ناکامی دیده خود را ازین قال و مقال مستحظ
 و قنوی بر اکثر مسائل کیو کشیده دم تو میماند و تفویض امور بر تقدیر رب
 قدر نموده و الاستعان علی ما تصفون میخوازد امیدوار عفو و صغح است
 این نه جبر این معنی جبر است و ذکر جباری برای براسی زاریست؛ زیاده نیاید
 بجناب مولوی مفتی سعید احمد رحمته اللہ تعالیٰ نوشته شد
 در حضرت بابرکت مولانا جامع علوم معقول و منقول کاشف
 مسائل فروع و اصول یگانه آفاق علامه عصر علی الاطلاق کریم
 الاخلاق عظیم الاشفاق دامت فیوضهم و بر کاتمم پس از الوف
 سلام باد بتمام عرضه میدید که هر چند امید حصول دولت تلافی
 و اجتماع نظر بظاهر در غایت انقطاع است لیکن حکم المر مع من احب
 معیت باطن همه وقت در همه جا هم القلب علی بابک لیل و نهارا
 خبر قدم ملازمان بگلگت بعد مراجعت بر ام پور از زبان مردمان شنیده
 حسرتها بدل فرایم آمد همانا که دران هنگام نزول عظیم آباد از مرکب
 ریل مقتضای حال و مقام نبوده باشد یک نسخه دیوان جناب غفران

لباس مولوی انور علی یاس حمہ اللہ تعالیٰ کہ در کانپور منطبع شده
بدست مولوی محمود عالم صاحب برای یادگار در حضور خدام و اطفال
ارسال کرده ام غالباً ایشان رسانیده باشند طبع آن بسبب نبودن
حقیر در امکان و عدم استمام واسطه بدان خاطر خواهی نمود و نقوشش
بمراود دل نشست هر چند هر گونه بدیه محقرت نیست بر طبع ناکرت پنهان
مکتبه تحفه التحیر حقیر + لیکن دم پیش نظر آمدن غالب که مذکر یاد دور
افتادگان شود زیاده جز دعای حسن خاتمه برای خود چه آرزو کند
بخد مت مولوی لطف اللہ صاحب سلام و اشتیاق و اصل باد و
بخد مت نواب امیر سلیمان بجھاد و مرحوم مرقوم شده
عالی مناقب ندوم و معظم ذوالمجد و الکریم زیدت الطافکم تبلیغ بدیه
سلام را ذریعہ التماس مرام ساخته لب بحرف مطلب میکشتم
که چون از حضور عنایت ظهور نقد خصت بکف آورده بخانه رسیدم
گذشت که ماده تاریخی برای شادی بیمنت مبادی نو خالان باغ
اقبال صاحبزادگان و الاشان سلم اللہ المتعال بهم رسانم و نقد
محبت و اخلاص خود را بر محک امتحان طبع زرم و انرا در سلک

قطعه منسلک گردانیده پیشکش ملازمان کنم با جمله شعری چند گفته پان
 مخته چون مورتحفه بسلیمان میفرستم عرض عرض نیازست و گرنه اکنون
 دل پر مرده و خاطر آفسوده را سرور برگ شاعری نمائده است امید که
 بنظر قبول ملاحظه فرموده تخریر و در حرف اصول خاطر را مطمئن خواهند نمود
 که اندیشه ضائع شدن خطوط نکست زده موجب طجان و ناخن زدن دل
 و جان میباشد هم و ای بر جان سخن گریسختن ان نرسد و حظیکه
 بدین و شنیدن نظم و نثران بلند فکر من بست مرتبه را دست سید
 خارج از احاطه شرح و بیان است و عنایتی است که از گلزمین بچار فریده
 کلهک بلاغت سلک گردیده بود و در ان حقیر را بمقتضای اطلاق
 کریمانه نظما و نثر استوده اند شکر آن چگونه ادا توانم کرد لرا اقمه قطعه
 چون توانم کرد حسرت شرح اوصاف ای بابا شاه ملک معنی لودعی و یلمعی
 کیست اکنون در جهان همنا او در نظم و نثر گو بیار و پیش انا انچه دارد مدعی
 خود ظهوری را عدیل است نظیری از نظیر و زکر مگوید مراد صاف عصر و صمعی
 زیاده از ادب بعید بجناب مولوی محی الدین صاحب خلف
 الرشید مولوی حکیم الدین خان مرحوم کاکوروی قلمی شده

بسم الله الرحمن الرحيم والصلوة والسلام على رسوله الكريم
 شفیق معنی پرور صدیق سخن گستر سلاله اکارم و نفاوه اعاطم
 مولوی صاحب کثیر المناقب حصه ابد تعالیٰ فرید الموابب سلاطین
 بوی اخلاص من مشام بو شناسان رساند و تحتیکه گلہای اختلاص
 در سر استان جان دماند پیشکش خدمت شریف ہدیہ محفل سنیف میکنم
 پس از ان بزارش مدعا بر صفحہ بیان رقم میرنم کہ ثمہ شیریں
 نخل و داد یعنی نامہ محبت طرار مشکین ہداد مرقومہ دہم شہر حجاب
 الاولیٰ چہار ہسم آن ماہ روز دوشنبہ بوصول ہجرت شمول
 مذاق دوستی و اتحاد را حلاوت تمام بخشید و کام و زبان را بشکر
 شکر محامد اشفاق و شہد ثنا مکارم اخلاق آن یگانہ افاق شیرین
 گردانید ان مقال حسب حال باین اشعار ز فرسہ ساز گردیدہ
 و عند لیب طبع از غایت ہتر از باین عنزل نغمہ پردازد
 تا خط دلکش فرستادی + تازہ جانی بام فرستادی + جان لیب
 بودہ ایم از غم و درد + در دمار داد و فرستاد + با سیر شکستہ بال قفس
 گل باغ و فرستادی + میدہد بو طیب اخلاص + نامہ مشک فرستاد

جان دل را سر بچشید و چشم اتو تیا فرستادی ؛ ساز و برگ طرب ز غمخواری
 بین بنیو فرستادی ؛ داد ما را نجات از آلام ؛ نسیم از شفا فرستادی
 من و نظاره خط و حالش ؛ شاید دل را با فرستاد ؛ شرف و نظمش عجب صفا دار
 گهر لبه بها فرستادی ؛ نقد گنجینه معانی نقره ؛ بغیر از سخا فرستادی
 چون خط سبزه و خطان بلبل ؛ رقم جان فرستاد ؛ بن بخت کام از نئے کلک
 شکرین نعمها فرستادی ؛ نغمه غنچه بن زخامه عیش ؛ بانسیم صبا فرستادی
 خیر جاری است ز شمع قلقت ؛ کز برای خدا فرستادی ؛ مریم لطف از راه حسا
 حسرت خسته را فرستاد ؛ چند بار از سر تا سر آن نامه دلکش گذشتم بلکه گرد
 سراپای آن محبوب موش گشتم هر جا که میدیدم دام نگاهی بود گشته
 و بهر مقامیکه نظرمی انگندم صید معنی نازده بود بدام آورده نظم و شعر و
 قطعین تاریخ فارسی وارد و باقصی مراتب فصاحت و بلاغت واقع
 شرح محاسن آن خارج از نطق بیان و بیان محسنات آن بیرون
 از احاطه قلم زبان و آنچه از حسرت عدم اطلاع خود نشان در مهن گام
 طبع دیوان بلاغت بعنوان یاس علیه الرحمة و الغفران سپردت یلم
 عطفوت تم فرموده اند صورتش اینست که اگر چه ترتیب دیوان از بد

بیشتر بسعی منبع این مجیدان و انطباع آن هم از نقد کیسه این کاسیس
 سخنوران بطور آمده لیکن بعضی عزیزانم آن نسخه را از فقیر گرفته واسطه
 این امر خطیر شدند و از غفلت آنقدر که این کار را حواله بر غیرے که
 با این فن نا آشنا بود کردند فتور و تصور بسیار در ارتسام آن کلام
 بلاغت نظام هم از خامی خط و هم از کثرت غلط و هم از شرکت اشخص
 در طبع گنایدن نسخه های اذن بنده روداد و چون نسخه مطبوعه
 نزد بنده رسید خلاف نمونه چاپ سابق دیده تا سف خوردم و
 اسی حال در فکر محنت اعلاط آن افتاده حتی الوسع صحیحنامه مرتب
 ساخته خاتمہ در ذکر حال مصنف مرحوم و منقور منضم کردم و آن
 شخص منظر فائده خودش قبل از انضمام خاتمہ و صحیحنامه بلحاظ سبقت
 فروش نسخہای خود را اشائع ساخت و بنده را تا آن زمان اطلاع
 هم نداد که این کتاب در کدام مطبع منطبع بشود و گرنه عبدالرحمن
 خان صاحب دوست و شفیق بنده بودند برایشان تاکید اکید
 در ضرب اعتنا بجله آراءے آن شایهذریا میکردم و چون خبر تمام
 طبع بکمر رسیدن نسخه آن دیگر جا با بگوشم خورد و در فرستادن خاتمہ

و فریال الاعلاط عجلت کردم و بدوستان خود تکلیف نوشتن بیجا بیاختارم
 یا تاریخ طبع بهم دادن نتوانستم این بود سرگذشت انطباع دیوان و
 بعد از آن که پانصد نسخه بصرف دو صد و پنجاه روپیه نزد راقم رسید
 تقسیم آنها در اجاب و اسحاب کردم لیکن از کسی داد سخن نیافتم الا
 انجباب که غایت قدر دانی را کار فرمودند و بنده را بجوهر زر و آهترین
 آن دیوان زنگین مال مال مسرت و انبساط نمودند و منشی امیر علیخان بهادر
 که ایشان بهم مکتوبی در توصیفش رقم فرموده بودند لیکن قطعه تاریخ
 مختص بآن قدر شناس هست اکنون مکتوب بلاغت اسلوب را همیهم
 نسخه مکتوبه و مطبوعه که برای خود نگا داشته ام خواهم کرد و نیز اجاب
 بنده اظهار داشته زیب نسخه خود را خواهند ساخت و از بسکه بدین
 عنایتنامه نشناط خاطر اند و ختم در جواب آن ایقده را طنباب بکار
 بردم که صداع انگیز ملازمان شدم سوالی میکنم که دیوان مذکور
 سر تا سر از ملاحظه باز غه گذشت یا تعریف آن حسب دستور زمان مرسوم
 شاعران بکار آمد و نیز خاتمه از نظر انور گذشت یا نه امیدوارم که حج
 در اوقات قدسی ساعات رواد داشته آن مجموعه را از اول تا آخر

منظوم و نشور و قطعات تاریخ تمام مطالعه فرمایند که حاصل و نتیجه
 فکرشاعر همین است که بسنج شناسی رسد هر دو ابرجان سخنگر بسندان
 و از حالات ملالت سہات خود اگر نویسم کم از آن نخواهد بود که نوشته
 بخذر توقف در شعر بر نیاز نامه موقوف بر تفصیل حال پر استلال است
 مجمل تنہائی و کثرت اشغال وضعف و اضمحلال و هجوم غموم و از دو عالم لام
 و استقام و فقدان انصار و اعوان همه مہیاست و از افکار خاطر
 افکار خود بخندست گرامی چه فرستم بر دو قطعه تاریخ که عند التقریب
 درین قرب زمان گفته ام کفای میکنم و از بسکه شغف بوصول این نامہ بود
 جناب دارم اینخط را رجستری کنانیدہ میفرستم انجناب را تکلیف
 رجستری ضرورت نیست فقط کتک زده یا بزرگ روانہ فرمایند و السلام
 مع الاعظام و الاکرام بجناب مولوی مفتی سعد اللہ علیہ

<p>علامہ عصر را بقایمخواہم</p>	<p>الرحمہ تحریر یافتہ</p>
<p>حقا کہ بقای علم و فضل سمت با و گل پرورده آب نسیم و نسیم</p>	<p>چون خضر جیانش بدعا میخواہم بقای علوم از خدا میخواہم</p>
<p>جنت کہ عبارت از سلام و تحیت است زبیب دستار آن علامہ روزگار</p>	

این تاریخ از زنگ
 است

باد که دور افتادگان و در ماندگان را بدست یاری لطف عمیم و خلق
 عظیم بر بساط قرب و حضور جاداد و ابواب بر و احسان بر روی
 ناکان بیروسان کشاد یعنی همچو منی را بفرستادن بکتوب بلاغت
 اسلوب که نصف الملقاه است نواخت و نبوشتن نامه مشکین خاتم
 خوشوقت و لثاد ساخت دوازدهم محرم الحرام آن نامه
 گرامی باین خاک نشین کوی گننامی رسید زهی صحیفه شریفه که با و
 ایجاز چون مرگان دراز دلبران طناز مضر اشارات خفیه لطیفه و مانند
 نوش لعل خوبان و نواز باصفت که گوئی شفای امراض قلوب منکسر
 ضعیفه شترش نتوان گفت که سلکیست ز گوهره بر سطری از آن
 در نظرم عقد لال است شکایتی که در بان نفرستان رسید نسخه نیزان
 الاکار و پاسخ نامه مکرم آثار حواله خاتمه راست نگار شد موجب
 شکر است که قلم زبان و زبان قلم از ادای آن عاجز است از آن
 شکایت چگونه توانم کرد لیکن حقیقت حال این است که نحیف بکلبه
 احزان تن تنها با شغال شسته و کار باغی مختلفه که کمی ضد دیگری
 است مبتلا چون آنرا میگیرد این از دست میرود معذرا در امراض متضاده

الی الغوث الانام رضی اللعنه وارضاه بتاریخ بیت دوم شوال در
 غیبت این مستهام در عظیم آباد بقعیر خانه اشعه ورود انداخته کلبه
 اخرا نم را نور آگین ساخته بود و فقیر در این هنگام بکانپور بر آستان
 فیض نشان استاذنا مولانا شاه محمد سلامت المقدس سره قنیم
 داشتیم بواسطت کتوب کارکنان اینجا مجرد عنایت نامه والاه و
 آن عروس زیبا یعنی نسخه مطبوعه مرقومه بالاد در ان مقام تا این اضعف
 الانام رسید و مطالعه آن موجب سرتهای فراوان گردید خواهستم
 که از همانجالب بجواب آن نامه کشایم و شکر شکر لشکرانه آن عطیه
 نشانده ارسال خدمت نمایم لیکن در سفر که اطمینان خاطر دست نسیب
 و شتت اوقات هم بود و ملاقات احباب نیز مانع دیگر اشغال میشد اتفاق
 ادای این واجب نیفتاد و دل چنان خواست که بوطن رسیده آن
 رساله را از اول تا آخر دیده مستفید گردیده شکر گزار این موهبت
 و محرز این سعادت گرد و با جمله دوازدهم ذیقعه از کانپور بسوار
 ریل روانه وطن شدم و فردا آن بعد نصف النهار بجانانه رسیدم بعد
 از آن بسیر آن تازه گلستان و نطن از مار و ریاحین آن بستان

که محمود لیدر... ادب...
 توصیف کتاب محمول...
 بیان مانی نفس الامری...
 لیکن حسب منطق...
 الانام... شرح...
 نظری...
 بهال این در...
 مدعی میداند...
 از جنس این...
 می پردازند...
 و شکر...
 اناس...
 فضا...
 رساله...
 کتاب...
 ماف...
 ...

درین مقام...
 ...
 ...
 ...

چشم آب دادم چند آنکه دیدم گلهای تحقیق بد اسن نظر چیدم و خاری
 بیای فکر نخلید و دیده و دقیق بین عقل گل بزرده دران روضه همیشه بهار
 ندید تر بانم در وصفش لال است کتاب لقا تا مله خبری
 لعادت مقلتا بلا رتباب : خلاصه مرام آنکه در ان مقام که گویا
 غوث الانام رضی الله عنه و ارضاه و جانب دیگر امام همام نفعنا الله
 بعلمه و تقواه باشند مجال کلام ما مستقدان هر دو متقد ایان واجب
 الاصرام را بس تنگ بود و انجناب بفضیل الملک الوهاب محمل از محمل
 جواب فرو نگذاستند و دقیقه از مراعات ادب نبود که مرعی نداشتند
 خیرا کم الله عن اخر اجنداره و ابقا کم رجاء و ملاذ اللعلاء و الفضلاء
 در حضرت مولانا و بالفضل اولانا و الدماجد انجناب مولوی عبد الحکیم صاحب
 مد الله ظله تسایمات بجامی آرم و امیدوارم که از جواب این نیاز نامه
 مورد اعتبار شوم و عریضه خود را بنظر و فوق و وصول بزرگ روانه میکنم
بمولوی محمد شاه مغفور مسطور شد
 از تحفیر محمد سعید عفی عنه بسامی خدمت حاوی منفاخر و مناقب جناب مولوی
 محمد شاه صاحب لازالت شمول افادته طالعه و انوار هدایتیه لامعه

در تحصیل علوم از حضرت
 العبد المذنب و ذلیل
 غلام مولانا محمد سعید
 به خدمت مولانا محمد سعید
 صاحب کرامت
 در جواب نیاز نامه
 در روز ۱۰ شعبان ۱۲۸۰
 در شهر کابل
 در محله کورستان
 در کوچه مسجد جامع
 در خانه شماره ۱۰
 در محله کورستان
 در کوچه مسجد جامع
 در خانه شماره ۱۰

بازگردد سلام سنون
 الاسلام مطالع و در مانده
 در باب برادر و ارباب
 بجز و شوق برین استند
 زیاد و نایله و از
 حضرت مولانا العلامه
 ادامه الله طامه
 با کرامت سلام سنون
 الاسلام مطالع و در مانده
 در باب برادر و ارباب
 بجز و شوق برین استند

تخفہ سلام و نجات قرین قبول باد بوصول بہت شمول رسالہ اوجہ بعجبیہ
 مشتملہ نکات و نحو امض غریبہ از افادات آن لودعی زمان و شیعے
 دوران کہ بدست کرامت ہمدست حق آگاہ شاہ ولی اللہ صاحب این
 ناکان بیچہ ان اہدافرمودہ بودند سور و مسابہات و ممنون عنایات شکر
 زہی تقریر دلپذیر و نخبے تحریری بنظیر مشککان را سبب حصول ایقان
 و موافقان را موجب زیادت ایمان و منکران را مفید تصدیق با حسن
 ادیان لہ در کم شکر لہ در کم جزا کم اللہ عنان خیر و السلام ختام الکلام

بمیر محبوب شیر مر حوم مر قوم شدہ

سر آمد سخنوران زمان شفیق حال دوستان سلمہ اللہ تعالیٰ مصراع
 موزون سلام سنون را مصراع ثانی از شوق روز افزون بہم رسانیدہ
 ملتس خدمت میثوم کہ دو جز و دیوان بلاغت ترجمان با قطعہ مکتوب محبت
 اسلوب بدست عزیز می سید قاسم شیر صاحب اولازنگ وصول بخیمتہ
 حسن اطراف تر را خرم و شاداب گردانیدہ و دیدہ عمدہ را از نظارہ آن
 تازہ نہالان چمنستان بعضی طراوت و نصارت بی حساب بخشیدہ بود
 تا نیادیر و زرقیمہ تو د و ضمیمہ بتاکید مضمون نامہ اولین رسیدہ نشہ

سرخوشی بدل و دماغ رسانیده و صف کلام فصاحت التیام سالی
 که مالا مال نازک خیالیهاست چو بگویم که مینماید که تحسین با
 سوجب شکست قدر آن گوهر شایه اوزارنگه و در بیان تقریظ که امریست
 صدور یافته حال اینست که فقیر را سلیقه در نظم یافته نیست و تقاضای
 نوشتن شعر با خصوص بر وضع نثاران و منشیان گاست نگردد
 و درین زمان که بعوارض گوناگون محمود عباس و ...
 قوی نقد وقت است علاوه بر آن از ضعف بصیرت و مسامتت قوت دست
 اتفاق گرفتن قلم با گشتان خودم کمتر میشود و از نهشتن ...
 هستم و جائز که تقریظ یک الشعرا می ابراز عند لیب نزار و استان
 و طوطی بند و استان نالک شیرین ...
 باشد مرا چه یار که در برابر آن همه برابر ما فکر تاریخ ...
 داده اند اگر خدا خواست خواهیم کرد که ماده بهم رسید و مسلک قطع
 منسلک گردانیده خواهیم گذاشت ...
 شریف با پس میر و وقت است ...
 بخدمت مولوی محمد شاه ...

باب جامع معقول و منقول کاشف اسرار فروغ اصول عالم طبعی کامل نود
 مجمع مکارم اخلاق منبع محاسن اشفاق لازالت شمس علوم طب العه
 و انوار معارفه منطبعة خاک بر مقدار محمد سعید غفر ذنوبه و ستر محبوبه سلام و تحیت
 فرادان و عجز و نیاز بی پایان بتقدیم رسانید بعضی مطلب می پردازد که
 بعد از رسیدن نسخه غایبه الشهور فی حج الحج المبرور که سعی مشکور حضور پرورد
 ست تانی و توقف در ارسال عریضه شکریه غایت قصور بود که ازین
 سراپا کسل و متور سرز و با اینهمه روز سطر ی چند نه چنانکه دل منبجواست
 بعجلت تمام نوشته خالده جناب حکیم خاقت حسین صاحب کرده بود دعا
 شرف ملاحظه دریافته است و تصنیف شریف و مدح تالیف لطیف
 جناب بنیف نه در خور این عبد بنحیف است لا یدرک الواصف المطرحی
 خصائصه و ان سکن سابقا فی کل ما وصفه یک نعمه
 دیوان جناب غفران لباس مولوی انور علی یاس که این فقیر را نسبت
 مصابرت بجناب مغفور بود از خرج حقیر تعالیب طبع در آمده هر چند
 بجهت عدم اهتمام و اسطه موافق طبع بنده نه بر آید از دستے اراده
 داشتیم که بجا بجناب ارسال کنم اکنون که مصحوب عزیز میر محمد حسین صاحب

میرود امید که شرف قبول در یابد و السلام خیر اتمام بحجاب مولوی
 مفتی سعد الله علیه الرحمه نگاشته شد بسم الله عاده و مصلیاً
 و سلماً علی رسولہ الکریم جناب استغنی عن القاب علامه او حدی متخلق
 بنخلق احمدی حاوی فروع و اصول کاشف و قائل معقول و منقول
 مخدوم و مطلع نیازمندان هر چه گویم و نویسم بالاتر از آن لازالت
 شمس علومه طالعه و انوار معارفه ساطعه تسلیمات فراوان و نیازمندیها
 بی پایان بتقدیم رسانیده بعض مدعای پر داز که بدین سینه یعنی جواهر
 از کان طبع نقاد آن بحر علوم و معارف و رسائل پنجگانه چکیده است
 آن ابر مطهر عوارف و دارف در ماه مبارک رمضان شهر ترویج قرآن
 چون پنجه آفتاب اشعه درود بر کلبه تاریک این مختصر انداخته روزن دیده
 وساحت سینه را روشن مینور ساخته شکر این عنایت بکدام زبان بیان
 ادا نماید و وصف ستانت تحریر و لطافت تقریر آن تحریر عدیم النظر این
 هیچچنان چسان بر رو کار آید الله تعالی بابرکات را همیشه مفید و
 مفیض خلایق و زبان و قلم آن منبع فیوض اتم را ترجمان و درفشان
 حقائق دارالانبی و آلہ الامجاد نسخه که بنام نامی مولوی گلزار علی صاحب

تنگم شده بود ب توفیق بجناب شان ارسال نمود غالباً نامه مستضمن
 سوال آن در حضور نوشته باشند استاذی مولوی ابو الحسن صاحب
 آنجا او جب رحلت کردند تا نامه وانا الیه راجعون الله تعالی رحمت
 بیست جا و دو قطعه تاریخ که گفته ام ایستاده سفید چنان بولو
 بحسن آن درخت بریست که در روید بیشتر بهفت سال فوات او دست
 شده و از مرا او بیشتر تا و از حال خود چه نویسم سنین عمر مشصبت
 ۱۲۹۳
 دور سیده و امراض و اسقام از چار سو محیط گردیده بیک روز معطل گردا
 نفعی باقی که دل بیاد الطبی فراموش و طاقت و توانی که قدم در راه
 گذارم با این همه گناه کاری و تباہ کاری لطیف نیست که ملازمان از راه
 طاقت یا از رو عنایت بالانام این نامه نوشته رقم نموده اند بهر
 امید و اردو کا حسن خاتمہ ہستم زیادہ از ادب بعینہ ہما جنرا دگان بلند
 اقبال و مقربان انوار فضل و کمال سلام سنون میرسانم ۴۴
 بنحمت خواجہ عزیز الدین صاحب کشمیری لکھنؤ
 متخلص بغیر قلمی شدہ خواجہ صاحب یکے تازہ مضامین شہسوار
 عرصہ معنی گستری صیاد وحشی غزالان مضامین بکند فکر ساطعی بند

شاهان خیالات زگمین از آلامی الفاظ باصفا غیر مصحلت و ولایت
 عن المدح والشهادت عنایتیم تحفه سلام نیاز انضمام پیشک خدمت
 شریف کرده با تماس مرام می پردازم که قشوی قیسه نامه زاده طبع قاب
 آن یگانگ و در آن بوساطت حافظ احمد صاحب باین نامبد کوه سغند
 و حرف خوان لوح نادانی رسید و درین لطافت بی پایان گردانید
 باین نوعیت و توصیف این قیسه نامه قاصدست هر چند خواستم که درین
 وادی کز است تمام نمودن و بهر لیکن بجای این تنگ یافتم و پایی فکر خود تک
 ناچار بجز مفسر خود نچید در سبب تفاوت نشان خود گفته در راستی
 سست و درین سبب به شاعران و شریف را که
 بادهای باور و نور و داغ غلبه بر ما کردند و جز آنکه اندر عنایت خود
 درین شهرت و درین احوال و درین سبب به شاعران و شریف را که
 چند شاعر و که شاعران و درین سبب به شاعران و شریف را که
 اردو گو با نسبت قاصدی گویند که درین سبب به شاعران و شریف را که
 الهاماتی فکر افتاده و درین سبب به شاعران و شریف را که
 مطلع حافظ شیرازی طرح کرده اند و با ضعف گو آن حال رخسار ایشان

لیکن هنوز تاریخ مشاعره تعیین نیافته و غالباً اجاب انجناب از پیشتر حال
 این مشاعره نوشته باشند و السلام علیکم وعلی من لدیکم انجناب
 مولوی محمد نعیم صاحب لکهنوی رقم شده جناب مولوی
 ذوالمفخر و المناقب متمم مکارم اخلاق و کمال محاسن اشفاق
 سلاله اکرام نقاوه اعظم حاوی حقائق فروع و اصول کاشف دقایق
 مقبول و منقول یاد فرمائی نخاصان قدر افزای همچو بانا قصان و
 خصه المداعی بنرید نعمه بدیه سلام بغواست تجتیه تم فیها سلام پیشکش
 خدمت شریف کرده عرض مدعا بواسطه سفیر قلم میکنم که رقمه مسرت
 انبار و مفاوضه دل از غم پرداز سور خمره شهر جمادی الاولی بتاریخ سوم
 ماه مرقوم روز شنبه اشعه تزل بکاشانه ام آفکنده ساحت سینہ
 پر نور و دل خزین لاسرور گردانید شکایتیکه در بان نرسیدن جواب
 عنایت نامہ سابق حواله خامه گشته بجاست و ناشی از صدق محبت و کمال
 و لا لیکن حال خود چه نویسم ترسم که گر حکایت غمهای خود گویم
 سنگین شوی ازین غم و اینهم عم دیگر با جمله بعد و در نواز شنامه لاج
 خواستم که بے توقف از عهده امثال مرشرف که تحریر مجله از احوال

خود بوستن تهمت علم و فضل برگردن خویش است بر آیم اما هجوم علم اتق
 و عوانق سدر راه استعجال شده نوبت بتاخیر رسانید هر چند بظواهر است
 که نفع این امر راجع بذات خودم است چه باللاتر ازین چه رتبه در حق این
 هیچچندان مستغور خواهد بود که در سلک علما منسلک باشم و رفع ذکر این از
 نشین کوی گننامی در حال و استقبال بیدار و امصار گردد و لیکن مقتضای
 مثل مشهور ایاز قدر خود بشناس سرانفعال بگیر میان خجالت فرو برده
 اکنون بحکم المامور مجبور حال خود بترتیب جدول سردار داده ملازما
 می نگارم ملازمان را در ثبت آن بهر یک از خانه های جدول اختیار
 است این حقیر را بکشیدن خطوط جدول چه کار

محمد سعید بن حاجی مثنوی و اعطی علی بن شیخ عمر دراز بن مولوی فقیر الله
 غفر الله له و لهیم نست این فقیر بو اسطه اب بجنفر طیار رضی الله عنهم
 میرسد و بو اسطه ام بعبد الله ابن عباس رضی الله عنهما تاریخ ولادت
 ازین قطعه ظاهر میشود نسبت و هفتم از سه دقیقه بوده که عدم
 اندر وجود آمد فقیر روز شنبه بود روز مولدم ه سال میلادم بدان
 صفائی ضمیر کتب صرف از والد ماجد خود که شاکر و مولوی شعیب الحق

مرحوم مشهور ببولوی فرزند استقاده کرده بعد از آن بخدمت مولوی
 منظم علی مرحوم که سلسله تلمذ نشان ببولوی برکت آله ابادی ح میسر
 تا کافیہ ابن حاجب خوانده بعد از آن شرح ملا جامی و بعض کتب دیگر از
 مولوی ابوالحسن صاحب سند مدغله و شرح تہذیب و قطب میر و مید
 از مولوی شرف حسین صاحب تلمذ مولوی مسافر مغفور پس بعمر بنیزده
 سالگی بقصد تحصیل علوم از وطن برآمدہ بکانپور در حضرت بابرکت مولانا
 شاہ محمد سلامت السد قدس سرہ حاضرماندہ از میرزا بدر سالہ تا
 فاتحہ فرائع خواندہ و درین اثنا بلکنوز رفتہ از جناب مولوی مفتی ظہور السد
 رحمہ اللہ پیشبق در صدر اہمنا و تبرکاً خواندہ بعد فرائع کہ در ۱۲۵۵ھ
 رو دادہ بوطن مراجعت نمودہ مشغول بتدریس گشتہ در ۱۲۶۲ھ سفر حرن
 شریفین اودہا اللہ شرفاً و تعظیماً اتفاق افتادہ و از حج و زیارت رسول
 مقبول صلے اللہ علیہ وسلم مشرف شدہ بندی از کتب حدیث قرآنہ و
 سماعاً خواندہ سند و اجازت علم حدیث از سید محمد عطاء اللہ
 سید محمد نسیمی مغربی و شیخ عبدالغنی و میاطی و مولوی محمد یعقوب
 نواسہ شاہ عبدالغریز دہلوی جمہم اللہ تعالیٰ حاصل نمودہ و بیعت

در زمان کم عمری که تخمیناً دوازده ساله بوده باشم در بلده عظیم آباد وطن
 خودم بجناب مولوی مرزا حسن علی محدث لکنوی تلیند و مزید حضرت شاه
 عبدالغزیز دهلوی واقع شده بعد از آن صحبت و عقیدت و استفادہ علی
 قدر الاستعداد بکامپور در حضور شاه نذر محمد قدس سرہ الامجد که مولد و
 منشأشان قصبہ آتانون و مرقد مبارک بکامپور است اتفاق افتادہ
 تعلیقات جسته جسته بر بعض کتب چون حواشی بر شریعت ملا جامی و
 حواشی بر حاشیہ غلام بکھی بر میرزا بد رسالہ و شرح ناتمام نیز آن منطق
 بزبان فارسی و تخته الانخوان در سنائظہ بصاحبان صادقپور در منبع
 بسملہ بھروزاد الفقیر فی الحجۃ کلا علی اللطیف انجیر و اشمام العطر
 فی احکام عمید الفیظ و الحلاق العلیہ فی الرد علی من احدث من الخلو
 والرطب مویجہ کلیہ و دیوان الشعر از نتائج طبع حقیر است و رسالہ
 السحلاوۃ العلیہ راسہ سال می شود کہ نوشتہ ام انشا را اند تعالی
 بخدمت سامی خواہم فرستاد اکثر احباب آرزوی طبع آن دارند
 لیکن طبیعت این خاک را باین مویجہ ان التفات ندارد مولوی عبد
 صاحب کہ رسالہ در سائل زکوٰۃ بزبان اردو جمع کردہ است اکثر کتب

در سیه بر حین گذر انیده و دیگر اصحاب طلاب که ذکر ایشان خالی از تطویل
 نیست اینست مجملی از حال فقیر و از حال میران کمال الدین و سید نظر
 و در سیه سیف خان اطلاع ندارم و نام مولوی مسافر مرحوم بالا مرحوم شد
 گوش آشناست که شاگرد مولوی قائم راهپوری بودند از تصانیف
 ایشان چیزی متداول نیست و بنظر نرسد تسمیه پسر داشتند و مولوی
 عبدالوهاب و مولوی محمد باقر و مولوی محمد تقی هر سه رحلت کرده
 تاریخ وفات ایشان اینصراحت است: شده مسدود اکنون باب تدیس
 که ۳۹۰ هجری از ان برمی آید مرقد ایشان در عظیم آباد است و مولوی
 قاضی عباس علی مرحوم شاگرد مولوی حسین علیه الرحمه و تفضل حسین
 خان بوندزکی الطبع و در فن ریاضی مهارت داشتند اول مفتی در کور
 بعد از ان مفتی کلکته و آخر قاضی القضاة در انجا شدند و در همانجا
 انتقال کردند قطعه تاریخ رحلت شان طبع زاد جناب مولوی مفتی
 انور علی آروی صاحب دیوان الشعر رحمه الله تعالی و اسکند
 فیح چنانکه که ابو زوج این حقیر بودند در انجا ثبت میکنم: ۵
 قاضی و علامه عباس علی: زود علم در روضه دار السلام: سال

تاریخش جو پرسیدم ز دل باگفت بست و سوم شہر الصیام : حوائی
 متفرقہ ایشان جا بجا برہدایہ و بعض کتب دیگر نزد مولوی محمد علی
 معروف باغائی کہ برادرزادہ دشاگرد ایشانند موجود مولوی جمال علی
 رحیمتی کورت عظیم آباد در عالم کنج بمقبرہ شیخ رفیع الدین مرحوم مدفونند
 دیگر از حال شان آگاہی نیست و بزرگے درین شہر مولوی جمال الدین
 قدس سرہ بودند کہ در جمعی در جو از حضرت شیخ شہاب الدین جگوت آسودہ اند
 و حال مولوی احمدی صاحب و مولوی پهلور الحق صاحب بواسطہ بزرگان
 پهلواری معلوم آنجناب شدہ باشد و بندہ را با مولوی عبد الغفری خان
 صاحب اتفاق ملاقات نشد و السلام خیر انجام در آخر دیوان
 نعت مولوی شاہ میر نجبان مرحوم متخاصن بسید مسطور شدہ
 بسم اللہ الرحمن الرحیم والصلوة والسلام علی رسولہ الکریم
 ہمہ تن گوش می شوم از شوق : ہر کجایمی رود فسانہ تو : : :
 بچند سبجانہ درین گلستان ہمیشہ بہار کہ آب از جو بہار ان سن
 الشعر لکنتہ دار و بیایے نظر چون نسیم سحر گر دیدم و این دیوان حقائق
 تبیان کہ چون کلام حسان پر از نعت رسول انس و جان صلی اللہ علیہ وسلم

و مناقب آل و اصحابش علیهم الرضوان است دیدم دامن نطنج پر از
 گلهای بهشت برین شد و آستین گاه مالا مال در بنای خمین همانا که ناظم
 این لالی شاه بود مولوی شاه میرنجان است متخلص بسید دام فیوضه
 اصناف شعر از قصیده و غزل و رباعی تا بارگاه رسالت کرده و طر
 ارغمانی در حضور مفیض النور شاه ملک نبوت آورده مقبول جناب
 پاک صاحب لولاک باد و اسد تعالی صله آن از نعیم دنیا و آخرت
 بوی کرامت کند و اورا برادر خویش سانا و بالنبی و اله الامجاد و انما العبد
 المذنب محمد سعید عفی عنه برومی شاه غفر الله له مرقوم شده
 حقائق آگاه جناب رومی شاه سلمه اسد تعالی و ابقاه خاکپای
 اهل اسد بل غبار راه محمد سعید عفی عنه بعد عرض سلام مخلصانه مدعا
 طرز است که امروز عند الملاقاة استفسار چند بکار رفت اول از
 تعیین زمان مرز اصابتا و بنده در تاریخ وفات آن سرآمد شعرا
 مصرع میر غلام علی آزاد بگرا می خواندم و چون در لفظی سهو کرده بودم
 عدد یازده صد و هفتاد از آن برمی آمد از رجوع بکتاب معلوم شد که وفات
 صاحب در سنه ثمانین الف اتفاق افتاد و در اصفهان مدفون گردید

قطعه تاریخ مذکور چنین است **ع** غد لیب نغمه پر و از فصاحت صاحبانه
 رفت ازین عالم بسوی روضه از السلام **ف** غامه آزادانثا کرد و سال جلالتش
 بلبل گلزار حبت صاحب عالی کلام **ف** هزار و هشتاد و ازین مصراع بی کم و کاست
 برمی آید و بنده از سهوی کلام لفظ مقام را که چند ان مناسبت بمقام
 هم نداشت نشانیده بودم بهر حال اگر سنه کتابت نسخه دیوان ملا **ن**
 ثلاث و سبعون بعد الالف است پس نسخه مرقومه در زمان جناب
 میرزا هفت سال قبل از وفاتش مکتوب گشته و لا بعد فی ذلک و جواب
 دیگر استفسار با این است شهادت حضرت فرید الدین عطار در سنه
 سبع و عشرين و ستمائة و ولادت مولانا جلال الدین رومی ششم
 ربیع الاول سنه اربع و ستمائة و وفاتش خامس جمادی الاخری
 سنه اثین و سبعین و ستمائة کذا فی نفحات الانس و ولادت شیخ اکبر
 محی الدین بلعربی در مرسیه سنه ستین و خمسائة و وفاتش سنه ثمانین و ثلثین
 و ستمائة قدس الله اسرارهم اجمعین **ح** حشرنا هم فی زمره الصالحین **ح**
 بجناب منشی امیر علیخان صاحب بهار و رقی شد مخدوم
 و مطاع نیازمند ان دامت عنایتهم بعد تسلیم بهزار ان تکریم عرض ام

بزبان قلم ضراعت رقم میرود که صحیفه شریفه مرقومه دوم شهر رمضان المبارک
 بتاریخ چهارم ماه سنطور روز دوشنبه پرتونزول بزادیه جنبول این چیمپس
 انداخته ساحت سیندرا پر نور و ضیا ساخته بادراک نوید سرت
 جاوید انعقاد محفل عقد نکاح فرزند ان طالع بلند آن یگانه دوران
 بتاریخ بست و دوم ماه روان خوشوقت و شادمان گردیدیم و باین
 اختصاص که درین تقریب و تقریب این ناکاره دنیا و دین را برزیره
 مخصوصان داخل فرمودند از غایت مباحات بر خود بالیدیم حال خود
 چه نویسم در گوشه تنهایی بر بستر ناکامی افتاده میمانم جز عوارض چند که لازم
 طبیعت گشته اند همدی و غمخوار نیست و کثرت مشاغل را پایانه
 و مشکل آن کار با ما هم ضد یکدیگر عرض ازین بهره سرای آنکه
 در ماه صیام با اینهمه اسقام نقل و حرکت این ستمام متعذرست در
 مسجد محله تا شب بست و نهم ختم قران با اهتمام حقیر میشود دخل دران
 گواری خاطر نیست با اینهمه با تئثال امر شریف خواهیم کوشید و الا
 بیدار اگر رسیدم خود سبب غرت و امتناز منست و اگر نرسیدم
 که بطالعی اچه علاج و کتاب مطبوع اصول السنه و اللغات تصنیف لطیف

مولوی کرامت علی صاحب که عنایت گردیده رسیده مورد امتیاز
 گردانیده زیاده جز دعای از دیاد دولت و جاه چه نوبسم ایضا
 بجناب شان تحریر یافت مکشوف ضمیر مه نظیر نواب صاحب
 ذوالمفاز و المناقب باد که بور و عنایت نامه مورخ ۲۳ نومبر
 که ۲۹ شوال المکرم فرد و شنبه بود مورد مباحثات گردیدم و باد را
 یافتن آن عالی شان خطاب مستطاب نواب در صلح خیرخواهی سلاطین
 زمان و عموم بندگان خلاق جهان از ان صحیفه رنگین بهار آئین گلپای
 نشاط و نشاط منی چیدم حق تعالی مبارک گرداناد و همیشه جاه و
 دولت در ترقی باد زمین منت و ممنون عنایت شدم که حقیر را بیاد
 آورده باخبار سرت آثار این مرده واجب السجده مورد امتیاز
 فرمودند زیاده تسلیم و نیاز بجناب مولوی سید امداد علی خان
 صاحب قلمی شد بعالی جناب استغنی عن اللقب مخدوم والا
 مناقب رفیع المناصب سلاله سادات کرام نقاوه اشرف عظام
 دامت برکاتهم و زیدت حسناتهم بعد ابلاغ سلام نیاز آمو مکشوف
 و مشهود میگردد اندکه خبر ملت اهلخان از آنجناب مسموع شده موجب تاسف

و تهنیت گردید الله تعالی آن مرحوم را بخت ما و او در جوار سیده النساء
صلوات الله علیها و علیها جادهد چهرت این صدمه بر حضور الا عظیم است
لیکن نسبت یزدی چنان نیست و هر کس را این راه رفتنی است خدا تعالی
در محبت خود و رسول مقبول خود دارد و بر در دوزخ بار در همین محبت از گناه
بر انگیزد انشاء الله تعالی در جنت تلافی و اجتماع دائمی میسر آید و انشاء
میسر لکل عسیر بالا جاتہ جدیر و السلام خیر انخام بجناب مولو کے
فخر الدین صاحب لکھنوی فرنگی محلی مرقوم شہ بسم الله الرحمن
 الرحیم و الصلوٰۃ و السلام علی رسولہ الکریم و آلہ و اصحابہ و ذوالفضل العظیم

وقال رسول الله من حبت يعلم
وهما القصد لان تعيشوا وتسلموا

سلامی علیکم ان قلبی بحکمکم
فہا انا قد اعلمت کون محبتی

از تفسیر سرایا تفسیر محمد سعید غفر الله ذنوبہ و ستر عیوبہ بجناب فضیلت مآب
مولوی صاحب جامع علوم ظاہریہ و باطنیہ حاوی فضائل بہیہ و معارف
سنیہ مقبول در گاہ صد مولوی فخر الدین احمد صاحب الجود و الکریم را
فی ارغد عیش و اطیب نعم تحفہ السلام علیکم ورحمہ اللہ وبرکاتہ پذیرا باد
بعد از ان واضح و لائح ضمیر منیر آن فطن خیر میگردد انکہ احمد علی احسان

که این نجیب با عجزی که دارد از رندگانی عارضی بصره اندوز دستمعی
 صحت و منافیت نه ارج شریف و اخمدال عنصر لطیف شب روز صفت
 بی رسیدن تخمه خرنیزه چله عنایتی آن مکرم بوساطت انقضای عالم علی
 صاحب که مصداق کامل تک عشره کاند بود و پیشتر در این شهر کرامت اثر
 له یشکر الله من له یشکر الناس بنام شکریم میباشد
 شکریه شعرا و وصول آن و التذاد کام و زبان و تقه به مدد جان
 بخوردن آن بے توقف بخدمت سامی ارسال کنم لیکن بے جیل
 طبیعت که حالش عالی خاطر عاظرست حواله بر امروز و فردا شده در
 تاخیر افتاد با جمله همه اثمار در غایت حلاوت و لطافت برآمده گوی سبت
 از انبه این دیار بوده اند قوالی در جزای آن روز نیا از تلخسک
 زمانه محفوظ و در آخرت از میوه های بهشتی محفوظ و در دنیا که این
 مسافت بعیده باین به تمام بر او رسد و در میان و خاصه این به تمام این سوره
 تارک و لطیف و استادان دانا که این به تمام است و به تمام است
 محبت دارد و در دستهای این به تمام است و در دستهای این به تمام است
 بیای خود می آنگرد و زیاده از این به تمام است و بیای خود می آنگرد

حسن یافت چه عرضه دید بخدمت مولوی حافظ نظام الدین احمد صاحب
 سلام سنون موصول باد بر خوردار حافظ نذر الرحمن سلمه الله تعالی
 اداب و تسلیمات بجای آرد بجناب مولوی شاه عبدالقیاق صاحب
 و مولوی محمد نعیم صاحب مولوی عبدالحی صاحب دست بر کاتخم تسلیمات
 میرسانم مولوی جنت حسین سلام و دعا خوانند بفرمایش میر محمد حسین
 صاحب عرف میر کچھو نوشته شد الحمد لله الذی اتزل القرن
 خلق الانسان علمه البیان وجعل النحمان تطهیر القلوب والابدان وسته
 لحنلیه سیدنا ابراهیم و حبیبه سیدنا محمد نبی آخر الزمان علیهما من
 الصلوة والسلام الا تمان الاکمان اما بعد راجی مغفرت خداے
 کونین سید احمد حسین لب تمنا بعرض مدعا میکشاید که بتاریخ ہنرم
 ذیقعدہ روز سہ شنبہ ساکنان بندی و نوز و جسم روز چہار شنبہ بعد
 نماز طہر بدایت کتب نشینی نور دیدہ ام سید کفایت الحق و بستم روز
 پنج شنبہ بعد مغرب گشت برات بازینت وزین بتقریب ختنہ قرۃ العینین
 سید کفایت الحق و یوسف حسین سلمہما اللہ تعالی و ہر سہ تاریخ
 تا شب محل نشاط و طرب باد دعوت طعام منعقد کردہ چشم پر اہمک

اکابر واجاب گسترده ام امید که بتواریخ معهوده قدم رنج فرموده مخلص
 رونق وینده را غرت بخشند و بتناول باحضر احقر را همین منت
 سازنده بیا که ساتی ما باده طهور بندند و ندیم نرم ندای هو الغفور بد
 رفح و دیگر حمد خدای عظیمی که ملت ابراهیمی را بعثت نبی عربی
 حیات جاوید بخشیده و نعت رسول کرتی که سنت خلیلی بقول و فعل
 و تقریرش لباس نوے و نازگی پوشیده صلوة و سلام بر او و اہلبیت
 او که آیه تطہیر در شان ایشان نازل و بر آل و اصحاب او که دین یز
 بسعی بلین شان کامل گشته دائمی ابد اباد بعد از ان الھما شیخ احمد
 مرحوم در حضرات بزرگان و اقران و عزیزان التماس میدارد که بتاریخ
 بست و جسم و بست ششم ماہ صفر مفضل نشاط بکان باغ غریزی
 فشی محمد امیر صاحب و بتاریخ بست و نهم وقت شب گشت برات
 بتقریب ختنہ نور چشمان سید محمد محی الدین و محمد معین الدین سلمہ
 تعالیٰ پسران سید شاه مبارک حسین زید عمره و قدره و بتاریخ بست و
 روانگی بمقام در گاہ جینی نگر و بتاریخ بست و نهم ختنہ آن ہر دو نورچیان
 حسن انجام خواهد یافت ترصد کہ بتواریخ معهودہ شریف ابراز فرمودہ

شریک نشاط و محفل بوده نخیفه را ممنون لطف و عنایت فرمایند
 رقعہ نوید شادی شاہ محمد تکی صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ
 حمد و خدرا تبارک و تعالیٰ کہ بنی نوع انسان را بناج شامانہ
 و لقد کر منابنی آدم سرفسر از ساخته به شریف خطاب مستطاب
 و خلقنا کم از واجا نواخته ذنعت بعد مصطفیٰ را اصلی اللہ علیہ وسلم کہ لو ای
 اناسید ولد آدم و لا فخر بر افراشتمہ بامرتنا کما اکثر و افانی ابابہی بکم الامم
 یوم القیمہ بہ برکتی است گما شتمہ اما بعد بندہ محمد تکی بن شاہ
 و جمہ اللہ قدس اللہ روحہ و افاض علیہ نافتوحہ بخدمت بزرگان و مجاہدین
 ملتمس است کہ بتاریخ پانزدہم شہر جماد روز دوشنبہ شب شانزدہم
 بتقریب عقد شایخ فقیر محفل سماع و ضیافت بقفیر خایہ حسن انعقاد یافت
 امید کہ شریک محفل گردیدہ بتناول باحضر فقیرانہ خاک را راہین منت
 و ممنون عنایت فرمایند ہ با راحت و شادی گذرانیم دی چندہ گر بخیر
 نمایند غرض از ہ بقدمی چندہ والسلام رقعہ تقسیم نوید شادی
 مرحوم مولوی محمد امین عرف عبد الغفور بعد از حمد خدا
 جن علا و نعت سرور انبیا علیہ السلام و الثمانیاز مند از لے بندہ

واعطی علی بنجدست بزرگان واقران و دوستان و عزیزان نوید
 رسانست که امسال بآبیاری عنایت باری نخل امید برطب
 طب بار و رگشته و نهال تننا شمر هر گونه شمر یعنی غره شمر
 رجب نصب شامیانه و بتاریخ دوم کند و بری طعام فاکمه سفید
 النساء صلوات الله علی ابیها و علیها و بتاریخ سوم روانگی برات
 و وقت شب مقام در موضع منصور پور متصل نو اباد و بتاریخ چهارم
 مقام در قصبه بهار و بتاریخ پنجم نزول برات بموضع کونند
 و شب ششم عقد نکاح نواده ام اقبال نشان محمد این عزیز
 عبد الغفور سلمه عبدالسرور با صبیبه سید ریاست حسین صاحب تفر
 یافته چشم که بتواریخ معهوده تشریف شریف ارزانی داشته
 برات و محل نشاط را بمقام کونند زینت و نیازمند را
 رهین منت فرماید و السلام بحجاب مرحوم خواجم محمد کاظم
 زکم یافته خواجه صاحب و الامتاقب کرم و منظم دام مجید
 پس از سلام و نیاز نه میباید که سه روز میرود که سالی صحیفه
 و خصوص استفسار از اختلاف فراره در آیه که بسم الله الرحمن الرحیم

مخزون سوال پنج
 که در فصل سیزدهم از رساله
 پنج یافته که در باب
 سیزدهم از رساله
 است

مرخصاورد و دفتر مسوده رهین الطاف کرده چون فقیر انروز فقیر با مداد
 آن چسبیدن ز لوبو بگفت عروض و جع در بند دست یمن متر دو و متغذ
 از نوشتن و برداشتن کتب بودم و هنوز از ان نجات نیافته ام
 دوازده سال جواب تاخیر کرده داد امروز تفاسیر اباستعانت
 بر آوردم و دیدم در همه تفسیر مجربها بفتح المیم و ضمها هر دو نوشته
 اما اختلاف حرکت را رابرس درین تفاسیر که نزد ما موجود است تصریح
 بدان نرفته چون اماله از اصول مقرر در موضع خود دست درین معام
 ذکر آن نکرده اند حال عبارت تیسیر که کتاب معتبر و معتمد در علم
 قرآت است نقل میکنم حفص و همزه و الکسائی مجربها بفتح المیم و الباقون
 بضمها و قد تقدم الاختلاف فی الراء فی باب اماله و پیشتر در همین کتاب
 در باب اماله نوشته و امال حفص مجربها فی هو ولا غیر و نزد امام حفص
 که قرارت شان درین دیار مشهور است اماله در همین یک موضع از قرآن
 است و عبارت تیسیر که اول منقول شد مطابق دیگر تفاسیر است یا
 زیاده بجناب شاه قیام صاحب اصدق صادق صادق حاشیه
 و امت بر کاتبه رقمی شده در حضرت بابرکت شاه صاحب

اماله و اختلافات
 در امال حفص
 در الف را در
 بیان نظر ان معنی
 کجاست
 نامند و خوانند که

منبع صدق و صفات صحیح صادق مصطفی معنی لفظ مهر و وفا از ناکان
 متمثل جو رو جواد حسنگیه در ماندگان و ضعفاراده اندک رسته و شرفا
 سه چکنم وصف تو آئینه محسن خدا و شعر جامی هست که در مدح تو آمد ز با
 هر چه اسباب جمال رخ خوب ترا و همه بر وجه کمال است کمالا یحسفی
 از در مانده حرف صلح نا خوانده بنده عنید اسم بی منسی محمد سعید بصره
 بعیوب نفس و جعل بومنه خیر امن اسمنه و زرقه حسن انعامه بجاه المصطفی
 والمرتضی و احسنین و الفا طئه پس از تسلیم و نیاز مندی معروض آنکه
 نوشته محبت سرشته موجب از دیاد اخلاص و عقیدت گردید و
 طلعت خاطر را تبدیل بصفت گردانید این کینه را که از خود بهتر گفته اند
 همانا که عیب مراد امن سعت حوصله خود نهفته اند و کرده با سگان برابر
 نتوانم اگر چه بحکم نفس اماره از شیران برتری جویم و این کلمه
 انصاف است که بزبان راستی میگویم و ما ابری نفسی ان النفس لا یارق
 بالسور در عبارت ارای مطاب از دست میرود و از مسجع نویسی مقصد
 فمت میشود و یک نظر فرما که مستغنی شوم ز انبای جنس و سنگ که شد
 منتظر نجوم الدین سگان نام است و ملازمان که بر در رخصت گریه از یاد

جدائی نیازمند گردند از روز پے بدین معنی نبردم بخیاں آنکہ سے
 تو گل ز غار خارج نم آئے نگار دار پڑ چو تو من کی تدارم تو چو من ہزار دار
 از من فرمودہ آنجناب ز اباورد استم زیرا کہ آنجناب از اہل درویش
 میں در در جدائی موش خانہ خود میگردد اگر گریہ حضرت از بخت بود چرا
 سہ را لائق صحبت خود نمیکرد اندک گریہ ہے تو ملے و چاہے نہ ملے
 سب سے ہو سکے ہی ممکن تو ہے پڑ تدار بخش نامے تو ال ساکن
 مانکپور وارد این شہر گردیدہ چند صحبت با او اتفاق افتاد حقا کہ از نبود
 ملازمان والا حد تھا خوردم تو الے خوب بہت و لائق مجلس شایخ
 اور ابرفتن جمو امان ترغیب ادم لیکن معذرت پیش آور این رباعی خواہ
 میرد و علیہ الرحمہ از زبان او شنیدم ہ جوع و عطش ست آب و آتش فرا

وز فرش زمین ست فراش فقرا	دیدیم کہ آنھیابے سے محتاج اند
ای درد معاش ست معاش فقرا	حافظ صاحب ہنوز از خانہ نشتر

نیارده اند خاطر راتعلق بہت دیگر حالات خود جو اللہ عزوجل فرستد
 در تعلیم احمد صاحب در انچہ میدانم اشارتہا سے قصہ رتخو کہیم کہ
 بنجاب لوی شیر علی صاحب تسلیم و نیاز عرض یکدم و جمیع حضار مجلس سلام و

رقعۀ که بتقریب نویدشادی حافظ نذر الرحمن سلمه الله
 تعالی تقسیم کرده شد و در سبک ازدواج کسرم حدود نعت
 حمد خدا و غزوه جل نعت مصطفی
 بر آل و بر صحابه و بر پیروان او
 اما بعد تحصیر سرایا تقصیر محمد سعید
 در حضرات بابرکات بزرگان و اقران و غزبان و اخوان لب تمنا
 بالتماس مدعا میکشاید و انظار آرزو بامید اجابت می نماید که بتاریخ
 نهم شهر جماد الاخره شب دهم ازدواج سرایا ابتهاج بزور داد
 حافظ قرآن سید نذر الرحمن پسر الاکبر حاجی میر تحجل حسین صاحب سلمه
 الله تعالی قرار یافته چشم که بتاریخ معهود بفقیه خانه تشریف آرزو
 داشته شریک محفل نکاح بوده بعد تناول ما حاضر مخففات رازیب
 وزینت و خاک را شرف و غرت بخشند و بتاریخ دوازدهم بعد
 مغرب اجابت دعوت طعام ولیمه رسیده ممنون احسانم فرمایند
 سنه ۱۲۹۰ هجری بجناب شاه محمد معصوم صاحب خلف الرشید
 مولوی شاه عبدالرشید مرحوم مرقوم شده و
 بسم الله الرحمن الرحیم و الصلوة والسلام علی رسولہ الکریم

سواد دیده حل کردم نوشتم نامه سو تو که تا در وقت اندک چشم فند بر تو
 در حضرت با عظمت سلاله اکارم نقاوه اعظم سیاح بلاد شریعت
 و طریقت سیاح بحار معرفت و حقیقت و ارث معارف علوم احمد
 چشم و چراغ خاندان نقشبندیه مجددیه دامت برکاتهم و ضوعف حسنا
 از اول الخلیفه بل لاشی فی الحقیقه از مجیب قریب دور حرمان نصیب
 بحضور محمد سعید نظر الله تعالی بعین العنایه الیه و غفر له و لو اذیه سلام
 مسنون باشواق روز افزون و اصل با رعایت ثامن و الابدست محلی
 بیگ عرب پنجم شهر رمضان شریف سر همه کشیده و وصول گردیده دید
 را نور و سینه را سرور بخشیده و قاصد انیکه ز کوی تو خبر می آرند با
 می ندانیم که از جان چقدر می آرند با قبل ازین طلع نواز شناسنامه بواسط
 امیر نواب صاحب رئیس کونند در باره جستجوی حافظ جمال احمد صاحب
 فرزند حضرت مجدد قدس سره ورود فرموده مورد مباحثم کرده بود
 چنانکه حسب نوشته تجسس مغزی الیه نمودم معلوم شد که ایشان
 کیر و ز قبل روانه وطن مالوف را سپور شدند غالباً تاقی و اجتماع دست
 داده باشد خواستم که اطلاع این حال بذریعہ قیمه الضراعہ بملازمان کنم

حواله بر امر و ز فردا شده صورت نسبت و هنگام تشریف آوری خدا هم اتفاقاً
 درین شهر ختیر را اطلاع نشد و گرنه بسر و چشم حاضر شده مستفیض و مستفید
 می شد مگر اکنون اگر اتفاق قدوم درین بلد شود خاکسار را ضرور اطلاع داده شود
 زیاده نیاز حاجت نیازمند آنکه بنده را بد عای از یاد محبت الهی و حسن
 یاد آرند و السلام علیکم و علی من لدیکم ۹ رمضان روز یکشنبه ۱۲۹۲ هجری
 خاتمه طبع دیوان جناب غفران باب مولوی انور علی ایس علمیه حرمه رب
 الناس بسم الله الرحمن الرحیم الاول والاخر والظاهر الباطن و هو بكل شیء علیم
 حمد بید خدا تعالی را که نظم دیوان کائنات کار قلم بدین نگار اوست و مجموع
 افراد ممکنات بر صفحات تکوین و ایجاد ترتیب داده منشی حکمت بدائع آثما
 او و درود نامحدود و شمار سید موجودات و افضل مخلوقات که مطلع
 قصیده ابداع و مقطع غزل نبوت است و صد رشین ایوان هدایت
 بنیان رسالت و برآل اطهار و اصحاب انبیا را و خصوصاً خلفای اربعه
 راشدین که چهار عنصر دین متین اند و با هم چون مصرعهای رباعی از کمال
 و داد اتحاد گزین بعد از آن منغنی و محتجب مباد که این شاد زیبا از
 جمله طبع بر منصفه ظهور جلوه ناگردد و این یوسف بی همتا از چاه

کتمان بیازار اشتها رسید که بصدد چشم اشتیاق تماشا
 بمال باکمالش نماید و بهزار جان مشتاق انرا زینجا و از خریدار آیدین
 دیوان بلاغت بیان خدا بیامرز جناب مولوی انور علی یاس ست و مجموع
 افکار نسیان آثار آن سخنندان دقیقه شناس که از بدی تشعرا دیده
 براه انتظارش نگران بود و فصحا و بلغار از رغبت تمام و ذوق مالا کلام
 بسیر آن بهارستان بخیزان اگر نظم ست چون عقد ثریا از مکان
 بلند طالع و اگر نثر ست چون نسطرا در غایت ارتفاع واقع هر شعر
 آن ناخن زن دلهای عشاق و هر مصرع آن نشتر بگهای جان ارباب
 مذاق تا چند کسی براه تعریف و توصیف آن پوید آنچه اوک مثل مشهور
 مشک آنست که خود بویدند که با آن که طعمه نبرد اصحاب فهم رتبه آن
 کم نه هرگز گفته سلف ست ؛ لا بهر هم اطمینان این دیوان ؛ حجت محکم از
 بی خلف ست ؛ چون حسن کلام ظاهر و عیان است حال قائل آن
 قابل شرح و بیان ست ولادت انجناب غفران مآب در سال یکیزار و
 دو صد و چهار از هجرت رسول مختار اتفاق افتاد فقیر از زبان مبارکش
 شنیدم که از بعض بز رگان دریافته تاریخ ولادت خود چراغ یافته ام

والد ایشان شیخ محمد حیات نام داشت و وطن و مسکن ایشان قصبه
 آن که برد و منزل جانب غربی عظیم آباد واقع است در بدایت حال
 بقصد اکتساب علوم در عظیم آباد رخت اقامت انگنده از قاضی عباس ^{سعد}
 مرحوم که تلمیذ مولوی محمد حسین صاحب حواشی مشهوره و تفضل حسین خان
 ریاضی دان بود کتانی چند از فنون متداوله خوانده طبعش از بس که
 متوقد و زکی بود با وجود کم تهی گوی سبقت از هم بقان می ربود
 و هم در آن از منتهی بخدمت شیخ غلام علی راسخ که صحبت میر تقی میر در یافته
 رسیده مشون در غلطیها سه اردو گرفت و چون طبع جوانانه
 و مزاج عاشقانه داشت در همان هنگام اصول موسیقی و نواختن پیانو
 از سانهان نیز از بعضی ماہران این فن آموخت و بعد از رحلت برادر
 بزرگ خود مولوی کریمت علی سفوف بخدمت افتامی عدالت و صدیقی
 آن از پیشگاه حکام عالی مقام امتیاز یافت و چون ذوق فارسی بر طبعش
 غالب آید صاحبان بگدرام چون میر افتخار علی ذره و پسرش میر امامی
 و برادرش میر محمد کبری و سید سلطان عالم شیروی و برادرش
 مولوی سید صاحب عالم صحبتها کے زنگین داشته بسیار سر بیع الفکر

و عدیه الذہن بود شری تکلف و بی توقف در رعایت لطافت می نوشت
 آنچه درین مجموعه درج کرده شد بطور انموزج سمت مکاتب اورا
 سماجیان آن هر جا که یافته اند جمع کرده اند و خود آنحضرت اعتنای بآن
 نداشت بلکه غلظت هندی هم بسیار ضائع و پریشان گردیده و آنچه
 در زمان قیام عظیم آباد بتقریب مشاعره ها گفته همه بمعرض تلف رسیده
 از ادب بخدمت مولوی احمدی پهلوار و قدس سره دست همیشه در
 تمیز اخلاق یگانہ افاق بود در آخر صحبت مولوی محمد فصیح غازی پور
 علیہ الرحمہ اورا در گرفت و در مجالس وعظ و تذکیر آن عالم با عمل نشسته
 از سر دنیا و باینها برخاست و ترک خدمت افنا گفته بروطیفه معینہ کہ آنرا
 بہ صلاح حاکمان عہد پنشن گویند قناعت کرد و کمر خدمت بطاعت
 و عبادت حق تعالی لچیت بر بست و در اقامت صلوات و جمعہ و
 جماعات و شب خیزی و تہجد گزاری و تلاوت قرآن مجید و اتباع سنت
 و اجتناب از بدعت بجد و جهد کوشید درین اثنار پسر انجناب منور علی
 بعارضہ و رم طحال زباده بر یک سال علیل مانده انتقال از خدا این بخت
 جاداد و آنحضرت کہ از مشیت شوق حج و زیارت بدل میداشت تصمیم غرمت

حرمین شریفین زادها الله شرفاً و تعظیماً مع المنانہ با سامان
 سفر بظیم آباد رسیدہ در امروز و فردا سواری بحجرہ عازم مملکتہ بقصد
 رکوب جہاز بود ناگاہ بعارضہ جانگاہ ہیفنہ بیمار شدہ داعی حق البیک
 اجاب گفت انالہ وانا الیہ راجعون و این حادثہ بسبت و پنجم ذیقعدہ
 شب سہ شنبہ ۲۳ ہجری رونمود فرارش متصل مکان اللہ غفور
 راقم حاجی فشی و اعطی علی در باغچہ واقع افاض اللہ علیہ شایب الغفرا
 و اسکنہ فی فرا دیس البنجان قطعات متعدده در تاریخ این واقعہ از
 خاطر فاترم سزودہ در اینجا از انحاء و قطعہ ثبت افتاد قطعہ

تاریخ حیات
 سید محمد تقی
 صاحب
 کتاب
 تاریخ حیات
 سید محمد تقی

<p> جان بحق تسلیم ناکہ کرد در شمای آہ گفت سال بیکہ از او دو شخصیت آہ شد چو خدا سوی خودش رہنمون باد المہی شرف آن فرزون رخت سفر بست زد نیادون جامع صدگونہ علوم و فنون وصف وی از حیثہ کلمہ برن </p>	<p> مولوی انور علی چون قصد بیت اللہ کرد عقل تاریخ و فاش صورتی ہم سخن و یکسر مولوی انور علی با صفا راہ نور و سفر کعبہ شد آمد اجل بر سر او ناگهان بود عجب نادرہ روزگار ناظم و شمار و فصیح و بلیغ </p>
--	---

<p>دانش آن که ستانم کنون میرود اشک از شره ام لاله گون گفت که انور علی ذی فنون</p>	<p>آه چو آن خسرو معنی نساند در غم آن شاعر رنگین خیال روی زانده خراشیده عقل</p>
<p>و بعد چهار یا پنج روز از وقوع این آفت را تم الحروف محمد سعید عفا الله عنه که نسبت مصابرت با جناب مغفور دارد با اہلبیت شان و مردم خانہ خود بنت انجناب مرحوم براه کلکتہ بحرین شریفین رفتہ از حج و زیارت پیش گردید و از طرف انجناب مغفرت ایاب نیز حج کنانید تقبل اللہ منا ومن جمیع المسلمین اکنون ختم کلام بر تاریخ الطباع دیوان کنم و این نامہ را مہرے بی پایان ز نمہ قطعہ تاریخ طبع دیوان لراقمہ</p>	
<p>نقاب اختفا برداشت از رو طلیح سبز خط عنبرین ہو ادانہمان معنی را چو ابرو مضامین شوخت از چشم آہو ازین ابکار در معرفت جو حلال آمد اگر نوع ز جادو</p>	<p>تعالی اللہ ز ہے دیوان دلکش نہ دیوان شاہد شیرین ز بانے کند ہر بیت آن پنهان اشارات غوطھا دلر باز از عنز اللان ازین اشعار حکمت را طلب کن ہمین شعرو ہمین نظم بیانست</p>

<p>سازی تاز برگ گل ترازو نزد و معنی از الفاظ پہلو سخن را آمد آب رفت در جو ز افکار کہ این اشعار نیکو سخن سنج و سخن دان و سخنگو ندیدم شاعرے خوشگوی چون بطر ز سیر گفت اشعار اردو عجب پاکیزہ خصلت بود و خوشخو کسی اکنون بان ذہن ذکا کو سز دگر سازش تعویذ بازو رسید آوازہ حسنش بہر سو مشام خلق تا از اوے برد بو بہر شہرے بہر بزن بہر کو</p>	<p>نسبھی معنی رنگین آنرا بلاخت پاسبان این کلاست ز جد و طعاسے این نہر الفصاحم کلام کہبت این پاکیزہ گفتار جناب مولوی انور علی یاس درین قرب زمان با سرعت فکر چو استادان فرس در فارسی اند چکویم خوبی حسی غلیبش خدایشن جاہد در باغ رضوان کلام او مرا خود ہر ز جانست ز کلک طبع چون نقشش بر آمد کلمے در روضہ امید شکفت غزلھایش بسوز و ساز خوانند</p>
--	---

رقم ز دخامہ ام تاریخ طبعش
ماند سالھا این نظم دلجو

قطعه اخری

یکی نظر کن درین صحائف که جمع بینی در و لطائف

ز نظم و شعر کسی که منشأش دین زمانه نکشید

نتایج طبع یاس مغفور چون طبع شد بسعی مشکور

نوشت تاریخ طبع حسرت زهی کلام بلوغ و طبع
۱۲۸۸ م

افکار تازه

عمر باشد عاشق زار تو ام

کے زرے دارم نہ دنیا نہ دین

مهر روی تست تا بان هر طرف

آشیا نم را مسوزای برق خو

شب نم آسا با همه افتاد گ

لطف کن یا قهر رحمت یا غضب

گر کنی عفو از کرم منت تراست

سایه طوبیے ندارم آرزو

میرم از بجز تو بیار تو ام

چون توان گفتن خریدار تو ام

دین عجب شتاق دیدار تو ام

بلبل شیدا ای گلزار تو ام

مائل خورشید رخسار تو ام

از خود آزادم گرفتار تو ام

در عقوبت من گنہگار تو ام

خوش بود جازیر دیوار تو ام

<p>حرفی از لعل شکر بار تو ام منفعل از لطف بسیار تو ام کشته ابروی خنجر تو ام گفت در رنج و بلا یار تو ام با تو ام هر جا بود دلدار تو ام</p>	<p>ق</p>	<p>از دم جان بخش عیسی خوشترست و سبدم تیغ آزمائی بر سرم ترتیم سازند محراب دعا دوش آمد آن نگار دلربا سن نیم از تو جدا در هیچ حال</p>
	<p>گر سرد در دوالم در عشق من غم مخور حسرت که غمخوار تو ام</p>	
<p>هر کجا می نگرم نور خدای بی ستم نسبت لطف تو با مشک خطای بی ستم گر ز دست تو گم جو رو جفای بی ستم همه از لطف کیمهای شامی بی ستم در دراز غم عشق تو دوامی بی ستم رود از دل همه چون روترانی بی ستم کس چه داند که درین پیر چپای بی ستم جو رکن جو رکه جو رتو و فامی بی ستم</p>		<p>جلوه حسن از ل در همه جانمی بی ستم نیست تشبیه خت با همه خور و کله فنا خوشتر از موفای دیگران میدم چشم گریان بر لب خنجر ز هر راز کف دست تو شکر بندام گرچه ارم گله از تندی خوی تو بسی بدمگو بند نظر بازی من باز خنجر ناز کن ناز که ناز تو خرد اهل نسیا</p>

یکه از مهر سو حسرت دخت تبین
 نظر لطف تو بر شاه و گدایمی بینم

آن بت که از ورشک برد لو لولا
 ابرو تو ایماه بود تیغ سینه تاب
 گفتم ز غمت وار هم از سبزه دمید
 آلوده مباد که شود دامن پاکت
 روشن بکن از وصل گم تیره شیم
 دل خون شد و از دیده بزن ازین
 تا شمع بکپایی ناستاد بخدمت

بشکست لم سلمه اندک
 و اند لقا خطا من قال هلالا
 درد که ز خط حسن رخ گشت دو بالا
 شیرین لب خود راستی تلخ میا
 گل پیر بنما سیم تن ماه مثالا
 جانم بلب از غصه و غم آمد حلالا
 در بزم شهبان یافت کجا پایه والا

حسرت بگی رنج و غم از مال و متاع
 باشد فقر ارانه عنم در دزد کال

رباعی مشتمل بر تاریخ رحلت مولوی لطافت حسین رحوم

افسوس که مولوی لطافت لجهان
 رحلت فرمود ناگهان سوی خیان
 سال و سه فرخ روز و تاریخ بدین
 یوم الاحد و دهم از ماه رمضان

قطعه کمال انتقال مولوی عنایت احمد واقع روز و تاریخ

<p>پیر و احمد و مقبول احمد آبروی چنستان حسود دل غم دیده بفسد یاد آمد شد بفر دوس عنایت احمد</p>	<p>آنکه نامش بتو گویم زین بعد رنگ و بوی گل در یگان علوم کرد بر صلت چو ازین دار فنا گفت تاریخ که داوید اوه</p>
<p>قطعه تاریخ ولادت پسر الاکهر حافظ یوسف علی صاحب خلف الرشید میر افضل علی مرحوم</p>	
<p>ولد ارشد اقبال نشان گفت آدینه و سابع رمضان</p>	<p>چون بیوسف علی انیرد بخشید عقل روز و مه و سال و تاریخ</p>
<p>نام تاریخی منظر علی شمشیری رباعی در اختتام این کتاب طبع آن بعون الملک الوهاب</p>	
<p>دین گوهر مقصود به امان آمد گوئی بدل سنگ رگ جان آمد</p>	<p>صد شکر که این نامه پایان آمد در قالب طبع تا کشیدند انرا</p>
<p>قطعه تاریخ طبع</p>	
<p>شهبود آفاق چون سیارگان طبع شد کرد این کن یک نکه دیوان حسرت طبع</p>	<p>دیوان حسرت طبع شد با حسن زیبایی با توفیق گوش کبری ز آغاز طبع از بهر سال</p>

قطعه اخری	
-----------	--

هر آنچه من حسنین نوشتم	کردند قسم بخاطرم
محبوب الناطقین نوشتم	تاریخ نظم بحسن انجسام

تَمَّ الْكِتَابَ بِعَوْنِ الرَّبِّ الْوَهَّابِ

۱۳۰۰ هـ

خاتمه الطبع چکیده خاتمه بلاغت خاتمه عالیخانان پاج
 علم و عرفان بظن خبیر مورخ بے نظیر سید ضوی
 مولوی معنوی بشاہ محمد یحیی صاحب منعمی ابو العلاء
 خلف الرشید شاہ و جہ انس بن شاہ احمد اسد قدس سرما
 سلمہ اسد تعالی و زاده مجدد اکرام

بسم اللہ الرحمن الرحیم

شد آرزوی تو از حد امیداران با | چو اشتیاق بہ عید روزہ داران

سخنیکہ از دل زببان و از زبان بدل آید حمد سخن آفرینیت کہ از تکلم
 زبان و برتعت و حد آیتش آشکار است اشهد ان لا اله الا الله
 و لفظیکہ پیوستہ بمعنی مغنیکہ رطبش بالفاظ یاش لغت فصیحیست
 کہ بلغای عرب و فصحای محکم ابرکمال فصاحت بلاغتش و از فصاحت بلاغتش
 بر نبوت رسالتش اقرار لا اله الا الله محمد سول الله اللهم صل وسلم علیہ
 علی الله و صبر ما تکلم المتکلم بكل حرف لسان فی البعادی العمران اما بعد
 شردہ و دیدن را و نوید شنیدن را کہ رعناست یکہ از زہنہ سخا نہ اختفا
 بہ بازار ظهورت تقد جلوہ گرست و زیبا دلبرے از کمن غیب بمنضمہ

شهو درخ نموده آماده دلبرے ست مشتاقان اگر بعض نقد
 جان این یوسف کنگان خوبی را گیرند ارزانست و عاشق مزار جان
 اگر این لیلی پرده نشین را که در محمل اوراق و صفحات رو نماست
 خریدار شوند آسانست دیوانیست که در دیوان هستی نظیر
 و حدیث محالست و قلم چون زبان زبان مانند قلم در شامے
 محاسن آن لال اگر شعرست در رتبه بالاتر از شعرے و اگر شریعت
 در شست فقرات و ربط عبارات منظم چون عقد ثریا فرهاد لری با
 تر از شوخی چشم غزالان چین و مصاریع رباعی مانند عناصر ربعة
 در اصل افرجه توافق گزین پنجمس مانند حواس خمسہ در کار و مثلث
 چون مولید شمشه پایدار تاریخها که کارنامه تصانیف احوار و تعالیم
 لیل و نهارست و در قرینیت از واقعات کائنات روزگار آراقتبا
 آیات و احادیث و امثال طرفه سحر حلال است و هر حکایت بر
 مکی عندال مادها با سوانح چون ماده و صورت بهم چسبان
 و مقطعات مانند قطعات نیابان جنان بهار افزای دل جان
 چون مضامین و پراہین عارفانہ می نگرم در پای ناپیدا کنار موجرست

و اگر حقائق و معارف صوفیانه می بینم گاسته در کسوت مجاز و گام
 در لباس حقیقت عروس خلوت و شمع انجمن همانا دیوان بلاغت
 ترجمان کسی است که امروز ذات ملکی الصفاتش از غایت شهرت
 در اقطار و امصار کاشمش فی رابعة النهار روشن و پدید است
 و کهنه حائط عظیم آبد آزاب و رنگ وجود با جودش رشک گلزار
 فرخار و مانند روضه جنت جاودانی بحسار اعنی مولانا الاجل
 النخیر محرز قصات السبق فی نیافی علی الحدیث و
 التفسیر افضل علماء الانام نبراس الفضل فی الفقه و
 الاصول و الکلام جمال الملة و الاسلام بهجة الیالی و
 الایام بتذکیر تنزین المنابر و المحافل و بتقریر لاتبین
 الفرائض و النوافل بر جاده شریعت مانند طحاوی قدس نسخ
 و استوار و در سلوک طریقت چون حسن بصری متقی آثار عمرت
 اطهار و اصحاب اخیر سلطان اقلینم کنه پروری و سحر بیانی فارس
 میدان و قیقم سنجی و سمنخدا لئ انکه زلیخای دانش را در پیرانه
 سری بجلعت جوانی نواخته و حاصل فروع علم را در ایام خشک

سالی وزمان قحط کمال بچه مرتبه ارزان ساخته ناظمیکه نظمش
 ان من الشعر لحکمة و نثار یکم ششش ان من البیان
 لسهواست اگر منظوم است موز و تراز قبای برگ گل بر قاف
 بلبل شیدا و اگر منشور است چون سلک گهر از ستر پا خوشنما
 مجمع البحرین ذو اللسانین مهبط الفیوض اللاهوتیة
 مطرح الاظار الجبروتیة انکه تماشای حسن لایزال در آینه
 جمال بیت اسد فرمود و شعشعه انوار تجلیات ایزد بجهت ادرج
 شباک روضه حضرت حبیب خدا علیه و علی آله من التسلیمات اصفا
 و من التجلیات اجلها مشاهد نمود که هزار بار بشویم بان مشک و کلاب
 هنوز نام تو گفتن کمالی ادبیت که مولای و استاذی ملجای و
 ملاذی شیخی و سنذی و فی کل العلوم معتمدی
 هو لانا الحاجه شاه محمد سعید حسرت انار الله برهانه و افاض
 علی الخلق فیضاته و لا یدرک الواصف المطری خصا
 وان یکر سابقا فی کل ما وصفنا و شکر خدای جل و علا بهراز
 دل و جان بجا میارم که آن دیوان حقائق تبیان حله پوشش طبع

گردید و آن مطلوب مستور جلایب احتجاب از رخ پر نور بر کشید
 مد الحمد بر آن نقش که خاطر منجواست آید اکنون پس پرده تقدیر پدید
 خضر محیی ابوالعلائی عظیم آبادی که درین مجلس چون سبزه
 بیگانه پهلوی گل جا دارد از کوچک ابدالان و کترین شگردان
 انجباب تقدس انتساب است و از سی و سه سال در حلقه درس گاه
 و بیگاه حاضر بوده بقدریکه ساقی ازل در کاسه تقدیر ریخته است
 مشرب اصغی و مذاق اعلی یافته است و در جرکه تلامذه بنفید التفات و
 لطف خطاب امتیاز موفور دارد و هذامن نعماء الله تعالی
 علینا کما شهدا علیه ما کتب فی حضرة استاذة الکریم
 و شرفنی بلطفه العمیم رباعی بحی که بعلم و هنر آراسته است
 نخلست از باغ شرف خاسته است + حسرت چکنم بیان خوبیهایش
 جمع ست و هر چه دلخواسته است و اما بنده در یک فخلت شاه صدق کفها
 و لکن شکر که لازید که موجب افزونی قدر این است لب نیانم با این از مساک
 بلند مرتبه ان خاک آستان بیام ؛ گدای کوی تو ام گم بر آسمان شده ام
 و بلبل طبعم با این نشید لکش هم آواز احسان دست رقی من بی نهایت

یعنی استاد شاد
 مولانا شاد است
 شرفی تقدیر

من نیربان کدام کی را بیان کنم؛ بحر بر این چند سطر بطور خاتمه الطبع که
 بری از اطرا می شاعرانه و پاک از مبالغات منشیانه است نقد
 سعادت بکف می آرد و به تسطیر چند قطعه تاریخ طبع باعتبار آغاز و
 انجام علم مفاخرت بر افلاک بیامی سازد؛

قطعات التواریخ لا ابتداء الطبع

<p>در صف ارباب علم و فضل صد رحمن آنکه باشد در شنایش ناطق کل اللسن جمع آسن عمل در ذات او خلق حسن گشت حاصل کامل از فضل زین المنن در بلاغت فصاحت در همه طرز سخن تا جهان باشد بماند یارب این من</p>	<p>نخستین ملک سخن استاد عالیشان ما حامی بن حسرت علامه مولانا سعید هست به تهنیت انصافش همه کم گو منطبع شد کلیات آنجناب مستطاب گشت دستور العمل حاصل بر اشاعه از زبان حق بیانش گفت کجی سال طبع</p>
<p>با دازین دیوان الارونقی بزم سخن ۱۳۹۹</p>	<p>در عاقلیت کجی مصرع تاریخ طبع</p>

ایضا

<p>په انتفاع خواص و عوام همیشه بود نفع بخش این کلام</p>	<p>چو دیوان استادم من طبع شد خدا یا بود تا سخن بر زبان زد</p>
--	--

<p>که این نظم زنده بماند مدام ۱۲۹۹م</p>	<p>نوشتم تاریخ آن در دعا</p>
<p>ایضا</p>	<p></p>
<p>با دنافع بخواص و عوام نفع دیوان برای خاص عام ۱۲۹۹م</p>	<p>طبع دیوان حسرت ماگشت سنه انطباع گفتم باد</p>
<p>ایضا</p>	<p></p>
<p>از ریاضین تمضایین ه پرامن طبع گل مطلوب بر آورد در سر گذشتن طبع ۱۲۹۹م</p>	<p>طبع گردید چو دیوان بلیغ حسرت سنه طبع رقم ساخته کلک یحیی</p>
<p>قطعات التواریخ لاقتسام الطبع</p>	
<p>شاد و خرم جان ناشاد م بود جبهه ادیوان استاد م بود ۱۳۰۰م</p>	<p>راختیام طبع این دیوان نغز گفت یحیی سال ختم طبع آن</p>
<p>ایضا</p>	<p></p>
<p>منطبع گردید و خرم طبع شد کلیات حسرت من طبع شد ۱۳۰۰م</p>	<p>کلیات حسرت عالی خیال سال طبع کلیات آنجناب</p>
<p>ایضا</p>	<p></p>
<p>در علم فرد عالم در شاعر بی سلم</p>	<p>استادین محمد باشد سعید حسرت</p>

در قعر خردوان بر رسم راه نمان
 و در شب شاه مردان چون بود دست سلمان
 از راز قفر آگه با سوز عشق به سرف
 یحیائی ده دل احرفش بود سیجا
 هر دو داد و او هست تاثیر نسبت او
 تمیذ انجمن ما بیم بسیار فیضیا بیم
 من بلبل جمالش پروانه کمالش
 دیوان انجمن است مانند افتاب
 از ابر در گلستان ز در بجزر عمان
 هر شعر دل با هست هر بیت جان نقر است
 در روزه مجازت پیدا اجمال معنی
 شد ابتدا طی طبعش سال گذشته آغاز
 شد سال انطباقش روشن بر اهل معنی

در قعر و زهد عرفان مد فرید عظم
 بر طرز اهل ایمان اسخ دست و محکم
 دارد خشت استند دائم چشم پر خم
 لطفش بر ای خم جان من است مرهم
 باشد نگاه پاکش در روی جان غم
 به مشرق آفتابیم فارغ ز رحمت دم
 و درم به خیر خیا لش هر لحظه و بهر دم
 زره فیضیا بست کس میش از کس می
 نافع تر است یوان در چار سوی عالم
 معشوق و عشق و عاشق یکجا است جمع
 و کسوت حقیقت حسن مجاز دیدم
 شد انحصار درین سال گردید طبع خم
 ز امش نبوی بلین تا شمع فیض گفته

ایضا

جناب حضرت استاد کورا
 نباشد شاعری مقصود بالذات

<p>بکار خیر سازد صرف اوقات بنظم و شرار رنگین خیالات بفکر صائب خود محمود اثبات بفضل خالق ارض و سموات بلطف استعارات و کنایات درین یک بیت باشد پاک از آفت ز سه دیوان گلستان مراد است ندارد و ادکلز از خیالات</p>	<p>محمد با سعید اسم شریفش چو ز گارنگ گلها میدماند کند در دفتر نازک خیالان شده مطبوع دیوان بلیغش کلامش پاک و صاف و شسته باشد او تاریخ از برای سال طبعش تعالی الله چه دیوان با صفاست برای نام و سالش ملهم غیب</p>
<p>ایضا</p>	
<p>آمد از پرده تقدیر پدید می آید مینمویم بدرگاه خدا استعا شیخناقد و تناقب لکن ما لانا آنکه معروف مانست بزهد و تقوی شایدی هست از ناز و اداسه پادشاه با همه نور و دنیا و شرف و مجد و بها</p>	<p>سه احمد هر آن نفس که خاطر میخواست شده مطبوع کلامیکه برای طبعش نظم علامه نخریر جناب حسرت آنکه مشهور جهانست بعلم و دانش و ده چه دیوان غمزه بری از همه عیوب شکر نیر آن که برین آمده از طالب مع</p>

حسب واقع بوابین صریح ساطع	ماصل باشد دیرینه تینایه ما
ولقطع الکلام بحمد الله الملك المنعم والصلوة والسلام حلو سیدنا محمد خیر الانام وعلی الکرام وصحبه العظام کما	
سعدی حدیث شوق بیابان سیر	صد سال سن جوان سخن از زلف بر گفت
تاریخ بر آورده پسر الاکبر شاه محمد یحیی صاحب سیدی محمد مهدی سلمها الله تعالی بالمواهب	
حضرت استاد استاد کم هست حضرت علامه مولانا السعید انه کالشمس فی نصف النهار کلیات انجناب مستطاب حاصل گردید دستور العمل هست بشگفته در ان کلمهای نور	فرض بر من شکر احسانش بدام صاحب غر و شرف فی لاحتشام انه فی اللیل کالبدر التمام منقطع شد با هزاران اهتمام در اصول نظم و انداز کلام روضه الانوار آید سال نام
قطع تاریخ طبع زاد مولوی محمد عبدالحق صاحب مختصر به جنون خلف الرشید مولوی واعظ الحق مرحوم و متوفی	
جناب حضرت مانتظرتکم	بجان پروانه شمع رسالت

<p>نه در علم و نه در فهم و فراست سازم چون برین غر و سعادت خدا دار و سلامت با کرامت بفکر شعر دار در میل و رغبت چو آب نه جنت در لطافت باب و تاب و حسن و زینت ز نومر سنبه شد بانگ بنامت نه دیوان بل گاستان فسافت ۱۳۰۰</p>	<p>ندیش کس ندید از چشم انصاف تلمذ هست ما را از جانش غنا یتهاش بر ما بیکر انست بحکم طبع موزون گاه گاست کلامش جمله پاک و شسته و صفا چو دیوان بلغیش طبع کردند سخن آمد آب رفته در جو جنون از رو بهجت گفت تاریخ</p>
<p>قطعه تاریخ از حافظ محمد عبدالمجید بن حافظ عبد القادر ساکن رام پور حفظه الله بالسرور</p>	
<p>بحسن و لطافت چه خوش طبع شد تصانیف حسرت چه خوش طبع شد ۱۳۹۱</p>	<p>کلام جناب محمد سعید دو تاریخ در مصرعی گو مجید</p>
<p>قطعات تواریخ زاده طبع و قادمولوی عبدالاحد صاحب لکهنوی فرنگی محلی متخلص بشمشاد زادمجد</p>	
<p>باز و برگ شد دیوان حسرت</p>	<p>تعالی الله بزرگ دلکش خوب</p>

رقم بزرده چنانچه صناعت	پی تاریخ طبعت کلک شمشاد
وله	
بود فردوس و شش مطبوع هرگز گلستان معانی شمع محفل ۱۳۰۰م	همانا نسخه دیوان حسرت سرشم گفت سال الطبعش
وله	
این کوه آبدار منظوم گل کرد که نوبهار منظوم ۱۳۰۰م	سرزده چو ز بحر طبع حسرت شمشاد و طبع سال طبعش
وله	
ز هم عبارات با فصاحت گل شمشاد سال طبعش کتاب حسن کلا حسرت ۱۳۰۰م	چه صنف دیوان بطرز کجا اشارات دیوان معنی بصدای طبعش در آمد
<p>قطعات تواریخ مصنفه مولوی محمد فصیح الله صاحب وفا لکهنوی فنرنگی محلی شاکر دیریزیر علی صاحب امر حرم سلمه الله المحی القیوم در سنه هجری</p>	
اجباشادمان گشتند بے حد چنانچه طرب انفرار قسم د ۱۳۰۰م	کلام پاک حسرت شد چو مطبوع به هجری سال طبعش چون غنای حسرت

در سنه فصلی

کلام حضرت حسرت چو شطرب طبع
 و فاگفتم بفصلی سال طبعش
 شکفته شد گللی از باغ امید
 کلام رشک عن فی طبع گردید

در سنه عیسوی

حضرت حسرت که در شعر و سخن
 مدح ذات پاک آن قدسی صفات
 کلیات خود برای یادگار
 در عظیم آباد با صد آب و تاب
 عیسوی تاریخ طبعش ای وفا
 هست باغ فی و صائب مقدم
 اگر تمام عمر سازم هست کم
 جمع چون فرمود آن عالی هم
 طبع گردیده پی فیض اتم
 تحفه فرحت اثر کردم رستم

ایضا در عیسوی

فاضل مکیا جنابت شیرین سخن
 کرد یوانی قریب زبان فارسی
 سکه استادش راج میان بر پایه
 در عظیم آباد مینه طبع شد یوان او
 مکر کردم چون پی سال عیسوی وفا
 مقتدای لکان پیشوای عارفان
 تابانند یاد کار ذات پاکش در جهان
 هست بیباگر گویم پادشاه شاعران
 چون ام این خبر گشت نه نهایت شان
 شدند اگه سنه باغ نشاط از آسمان

<p>فرا دیگانه ز من مولوی محمد طهرین احسن م با دوی سله لالهادی باعتبار آغاز طبع</p>	
<p>که ارباب سخن اوست مطبوع</p>	<p>مرت</p>
<p>زه دیوان دکش گشته مطبوع <small>۱۲۹۹ هـ</small></p>	<p>مش</p>
<p>وله</p>	
<p>طبع ادر حسرت شیرین زبان صورتش مرآت معنی و بیان کلیات حسرت قطب جهان <small>۱۲۹۹ هـ</small></p>	<p>حیر طبع توفیق</p>
<p>وله</p>	
<p>که شد زینت طبع دیوان حسرت و شری بگفتنا بیاض افادت <small>۱۲۹۹ هـ</small></p>	<p>نزاران هزاران سپاس خداوند دل شوق چون حست تارچ طبعش</p>
<p>وله</p>	
<p>دیوان سعید نغر گفتار گلدسته آبدار اشعار <small>۱۲۹۹ هـ</small></p>	<p>در قالب طبع چون در آمد تارچ نوشت خامه شوق</p>
<p>تواریخ باعتبار انجام طبع و لیدره</p>	

<p>سند خاطر ارباب ایقان رقم کردم کتاب عشق و عرفان ۱۳۳۴</p>	<p>چه زیبا طبع شد دیوان حسرت بهجری شوق سال انطباش</p>
<p>وله</p>	
<p>نظام کشور علم و فضیلت شه اقلیم عفان و طریقت نمک پرورده اش حسن بلاغت غلط کردم همه شهر و ولایت چه دیوان روکش دیوان شوکت سواوش زلف لیلای حقیقت سطورش کاکل حوران جنت روان از جودش نهر لطافت زهی بندش نخه طرز عبارت درین سال مرا با عیش و عشرت که شد از رنگ مانی نقش حیرت کنون بر طبع شد دیوان حسرت ۱۳۳۴</p>	<p>جناب حسرت ذیجاه و تمکین رئیس شهر علم و زهد و تقوی سخن را فخر شد از نسبت او عظیم آباد را ناز از وجودش مترب کرد چون دیوان خود او بیافش روی سما معانی نقاطش خال روی نازنیاں حرفش جمله ساز گلشن حسن خوشالطف مضامین بلندش سخن کوتاه آن مجموعہ فیض چنان بر طبع شد باز نیت و ذوق نوشتم سال آن با جان شادان</p>

وله

باب و تائب با صد حسن و خوبی
چو شد مطبوع این دیوان حشر
بفصلی طبع من تاریخ طبعش
بگفتا بحر اسرار حقیقت
قطعه تاریخ از حافظ سید نذر الرحمن سلمه امد المنان

ز همه حسن دیوان قطب زمان
کلام و زبان فصیح و بلیغ
چو پرسید دل سال آغاز طبع
بگفتم بیان فصیح و بلیغ

سال انجام طبع بتعمیه سه عدد در اردو

هو اهل طبع قسطاس البلاغه
ز روی جستجو تاریخ اسکی
زبان تعریف سے ہر جسکے قلم
ملی ہی مجھکو منظوم نوادر

تاریخ تمام از شیخ عابد حسین صاحب کاتب کانپی

سلمه امد الواہب

عبدالقادری چو کرد مطبوع کتاب
سال طبعش جو جنت عابد از دل
قسطاس بلاغت کہ بود لائق تہنیر
دل از سر مجد گفت اتمام بخیر

قطعات تواریخ طبع قسطاس البلاغه از نتایج طبع
صاحب دراک عالی شاہباز بلند پرواز اوج نازک

خیالی ہمیشہ زادہ مصنف علام مولوی سید ظفر امام
ابن الحاج مولوی علی حسین الحسنی الحسینی المغفور متخلص
برضوان البتہ اہل اللہ تعالیٰ بالفرح والسرور

ہم جو حسرت کلام نقرش نیز	ہست محمود جاسدان لاریب
سر اعداد پریدہ سال طبع	اختر صبح گفت ہاتف غیب ۱۳۰۰ء

دیگر

چون محمد سعید سعدی وقت	داد و رو بیچ سکہ دیوان
از سر انبساط رضوان گفت	سنہ طبع چشمہ فیضان ۱۳۰۰ء

ہر کی مصرع ازین تا نخواست

کلام فاضل علامی حنلق	جناب حسرت بامجد و تمکین
چو بالتصویر وافر منطبع شد	ز شادی دل شدہ گلزار زمین ۱۳۰۱ء

صورۃ ما کتبہ الفاضل الادیب الحسید النسیب،
بحر العلوم و احکام سحاب ابجد و الکرم الطیب
الحاذق و الحکیم الفائق، ما من علم الا اولہ فیہ یتطول
سیا صناعۃ الطب فقد بلغ فیہا الغایۃ القصویۃ

الشاعر الفصيح الناطق بالقول الصحيح المولوي
 عبد الحميد ابن المرحوم المولوي احمد السابن المغفور المولوي
 الحفي نخشن سلمه الله ملك الملك ب العرش ، مستظرا
 على نه الكتاب بالعربية الفارسية فافادوا اجاد اصحاب
 القطعة العربية كانها اجواهر الزواهر في القلائد الذهبية

بسم الله الرحمن الرحيم

<p>يقال لذا كسطاس البلاغة لعمري ان راس البلاغة مضى فيه نبراس البلاغة الام اجتان اقياس البلاغة تسابق فيه افراس البلاغة تشال اليه اجناس البلاغة فقام لان مقياس البلاغة فرالت منه ادناس البلاغة فحدث منه اضراس البلاغة</p>	<p>لقد طبع الكتاب المستظا كتاب ذاك ام سحر مبین شهاب ثاقب نجم منير فما اسنى سناه ولت شعري وهذا السفر مضمار وسيع وهذا سفر ملك جليل وكان الناس قبلاني ظنون لقد كان البلاغة ذات وسخ وقد كان البلاغة ذات خرس</p>
---	---

<p>تقوی منه احساس البلاغه جرت من ذاك انفاً البلاغه فزال بذاك وسواس البلاغه تعالی منه قرناس البلاغه فاضحی امنه اشماس البلاغه فبدل بالغنی باس البلاغه فلاج بذاك ایناس البلاغه فخر منه قرطاس البلاغه وامسى مترعاً کاس البلاغه وقلنا العام قسطاس البلاغه</p>	<p>وقد كان البلاغة ذات خد وقد كان البلاغة ذاق وقد كان البلاغة ذامراق وقد كان البلاغة في حضيض وقد كان البلاغة في غمام وقد كان البلاغة ذات فقر وكان قبيله فظا عليظا وقرطاس البلاغة كان هملا غدا كاس البلاغة كان صفرا فزدنا وواحداً انی عام طبعه</p>
<p>شعری فارسی محتوی بر شعرا ابدار غیت باغ و بهار</p>	
<p>بسم الله الرحمن الرحيم</p>	
<p>که بختش بود همچو نامش سعید بگیتی بهر علم ضرب المثل ندیده چو او دیده روز و شب</p>	<p>جناب بهام محمد سعید زهی عالم و فاضل بے بدل بمعقول و منقول و علم ادب</p>

<p> خوش صوفی مسانی پاکباز نه زنگ کسوفی بآئینه اش ز سه دولت سرمد بی زوال نخل هوشیاری رستی او بفرمان او جمله زیرنگین زحل را کند غیرت مشتری وز و دیو غم در لکد کوبها بگیتی کسی نیست همسای او بنظمش تخلص بحسرت کند زهی پایه و دستگاه قوی لال سخن را ترازو از و بفکر بلندش هزار آفرین که او یوسف آمد ز لیلنا سخن به بازی زند خنده بر زعفران دلش هست قصر سخن اساس </p>	<p> براه تجرد و یل یک تاز فروزندان ز نور خدا سینه اش ز سه فقر سر مایه هر کمال بلندی مباحی به پستی او زمین در زمین علم دنیا و دین سلیمان که از فیض انگشتری از و بر سر جمل آشوبها بهرفن فراتر بود جا او چو طبعش سوی نظم رغبت کند سخن از فیضش طرار نوی بلاغت به نیرو باز و از و بود خامه اش صد نگار آفرین ندارد با و چون تمت سخن عجیب کلایش چه عنبر فشان در سخن سنج معنی شناس </p>
--	---

<p>خوشا حذاق در دامن سخن ز قعر ثری تا فریار رسید که جانها همه آرزو مند اوست بر آورده از سوز دل صد شترال همه آب دریای همچون ازو عنادل نوازن ز آهنگ او دل آرزو آرزو آرزو کند ذره اش نیچ با آفتاب دو پیکر کند تیر بر آسمان چو فریاد بر پای خود تیش ن خوش آذین دکان باغ بهشت سوادش چو شام او دوشین سوادش همه طره مشکتاب سوادش شب قدر را عشوه ز سوادش چو زلف غزالان چین</p>	<p>گرامی ترین سینه زبان سخن کمال کلامش بهر جا رسید نه تنها دل انس در بند اوست بهمه کلامش دخت چنار دل لعل در کوه با خون ازو پراز گل چین از نم رنگ او بگریخته زین جستجو آرزو بر قطره اش زهره بحر آب کشد چون به پیکار تیغ زبان ز شیر پیش حاسد بد سخن چه زیبا مایون کتابی بهشت بیاضش چو صبح بنارس گزین بیاضش همه مطلع آفتاب بیاضش بنحور شید پر تو فلکن بیاضش چو صبح طرب جاگزین</p>
--	--

آرزوین با دل منتها کلمه
عابج خوف نینت
و تاملین بعد از
فرنگ شیبگی

سواد ابرو و شپری زین کتاب
 سطورش بی قید و طحا کمند
 چه نامه که از خوبی و برترے
 چه نامه که سر چشمه زندگی
 سر را فصاحت همه حرف حرف
 ز تاب فروغش باوج سپهر
 از وزندگی هر دل مرده را
 همه لفظ و معنی خوش اسلوب تر
 غزلهای او جمله بیت العنزل
 قصاید همه مصرع امید
 تواریخ او جمله شناسن نبیل
 مشکهای او هر یکی بے مثال
 زهر خرمن اندوخته تو شمه
 نه دامن قبا این گل از نوک خا
 نه یاد خزان با گلش در ستیز

شود مردم دیده آفتاب
 بنارم با این طبع و فکر کلبند
 ندارد نیاز ستایش گری
 نگارنده را عمر پابندگی
 معانی خوش اسلوب و تغز و شکوف
 فروزان بود دیده ماه و مهر
 وز و خرمی طبع افسرده را
 چو سبزان بھندی همه خوب تر
 ز همه منظر قدرت لم نزل
 دماغ حسد در اچھ بوی نوید
 بحسن و لطافت همه بے عدیل
 خیالات او جمله دور از خیال
 نه شادان چو پر دین بیک نشه
 نه این نشه را سر گران از خار
 ندارد دهنالش غم برگ بریز

نه باکش ز آسیب برد عجز ز
 نگیرد گمخه نمش را شدار
 نه آتش بشود نه بادش برد
 چه فرخنده باغ پر از آب و رنگ
 همه حرمی لاله گلزار او
 هجا یون دختی ست آکنده بیخ
 ز بس محکمی بر زمین آیه
 دو انیده هر چار سوره شیخا
 نه بر تیغ کوشش رسد تیشه
 مبر است مهرش ز عیب وال
 فروزنده ماهی بگر دون اوج
 چه شمع فروزنده انجمن
 نمیرد چراغش چون خورشید و ماه
 چه شمع که از غایت جوشش نو
 نتره ز پیمان بے هشان

نه خوف گزندش نه تاب تموز
 نه خاکش نشاند بد امن غبار
 نه آشوب دوران زیادش برد
 دژی استوار زر و مین و سنگ
 همه محکمی پاکی دیوار او
 فرود زمین رفته بجیش جویخ
 ز شاخش چرخ برین سایه
 نه جنبد ز صرصه نه از تیشما
 نه از سیل بارانش اندیشه
 معر امش از محاق کمال
 بود زورش این از بیم موج
 چه تابان سمیله بملکت کن
 فروزنده شمع بشام و نگاه
 بود رنگ شمع تجلی طور
 بفرنگ ازان باد شعل کشان

شب و روز شادان و خندان بود
 بگردش انبوه فرزانگان
 نه سینه فگارش چو دریا و کاه
 نماید نهان گرچه کالای خویش
 فراهم چون گنج جهان میکنند
 متاع و کانش که خوش حیده است
 نهاده چنین آشکارا بود
 تعالی الداین نامه دلپسند
 بحیرت از دیده حشره بین
 تعالی الداین صغحه پزنگار
 درین شهر چین حاسد بدنگال
 همه مصرع بیت اول جواب
 چو زرباکتای گرامی نهاد
 بهمانی میهمانان سبیل
 بجز دور و نزدیک و برگوشه

رخ افروز بزم سخن دان بود
 تهر چار سو جوش پر و انگان
 از تاراجش امین متاع دکان
 ز غواصی و کادشش سینه ریش
 بزیر زینش سخنان میکنند
 همه نوربان و پسندیده است
 باور بهر زمان رانه یار بود
 کز و خیره شد چشم فکر بلند
 بود صغحه اش رشک از رنگ چین
 همه رشک خوبان چین و تار
 با مهر گرفتن نیاید مجال
 همه نکته اش نقطه انتخاب
 بپای اوستادان خط اوستاد
 کشاده جبین همچو خوان خلیل
 از الوان خوانش رسد توشه

ز سہ نامہ نغمہ حسن آفرین
 ندانم چنین گوہرے از جہنم
 تعالیٰ السداین گنج بے دست نذر
 چه گنجینه کز خسر تش گنج گاو
 چنین نغمہ گنجینه شاگان
 بزنگ رخ گل ز جوشس ببار
 بگلبارنگ مستان و شور و فغان
 بنا کا مے ماستق و لنگار
 بعالی دماغان گردون خیال
 بنموش ذوقی تر زبان سخن
 بموج مقالات دریا خصال
 کہ در ہر دے خوب و مرغوب تر
 اگر دقرے درج مضمون کنم
 ز طبع رسائیت چه خواہی مدد
 شمار صفاتش کہ آمد محال

کہ بر ہر زبان آفرین آفرین
 پہایش چه خواہد ز گوہر پسند
 نہ باک از حرامی نہ پروای دزد
 بقربان رہد از عنسم کاو کاو
 ز طبعش با میر سرد ارکان
 بدایغ دل لالہ داعن دار
 بہ لائے خرابات پیر سخنان
 برم کردن آہوان تشار
 بطوطی کلامان شکر مقال
 بفرق کلام و بجان سخن
 باوج خیالات دور از خیال
 تدیدم کتابے ازین خوب تر
 ندانم کہ محض اد چون کنم
 کہ محض بود بے حد و بی عدد
 بیانش زبان را چہ باشد مجال

<p> اجابت ستاده است بجز سلام به نصف النهار است کف الخشب بر آرزو بحراب دست دعا بجی سب و بال کرام ز فیضش دل خلق مسرود آ بهر کام دل کامیابی دهش دل من بصد دل دعا میکند که آرم بکف گوهر سال طبع بگوش دلم طبع باغ بهار </p>	<p> پریشان کنون لب به بند از کلام که بخت تو یار است و یاور نصیب زبان زافر و کش ازین دعا خدا یا بلطف که عامت عام زهر رنج و هر آفتش دور دار هر آنچه از تو خواهد شتابی دهش زبان عرض این دعا میکند پی سال طبعش ز دم قال طبع بگفت از سر حال بے اختیار </p>
--	---

تاریخ نظم و طبع این شنوی از حقیر محمد سعید غفر الله ذنوبه و شکره

چو گفت این شنوی زیبا حکیم عبد الحمید کتبا

سین تنظیم و طبع حسرت نوشت باغ بهار از

ی ه ی



چو مار اعم مرگ او در گرفت	غم مرگ گفتم تاریخ مرگ
لیلیا کجریون سے اک شخص قید او سکو ہوئی چہ ہفتے کی آدورفت کچہری میں اول سنہ سے ہاتف کی سنہ سال	قطعہ تاریخ درونی آلہ ساعت شناسی شاہ محمد مہدی پسر شاہ محمد تھی صاحب دستبانی آن بزبان اردو
تعالیٰ السداین پاکیزہ سجدہ دستی یافت از اہل عبادت رقم زد کلک حضرت سال تاریخ	شاہ مہدی کی چرا کر کے کھڑی اور مالک کو گھڑی پھیر ملی شاہ صاحب کو پریشانی ہوئی یہ کہ خوبی ہی میان ساعت کی
تقریظ و لہندیر از صوفی صافی ضمیر جامع کمالات منبع حسانت سخنگوی و سخن سنج و سخنندان انسان العین و عین الانسان طیب ماہر ذوالمناقب و المفاز حکیم سید احمد حسین بن سید صیب الحنین	تاریخ ترمیم مسجد مدرسہ زمال حلال مسلمانان باہتمام عمدا اللہ خا
کہ دروی از شکستن بود صمیم بسعی وافر و صرف زرد و سیم شدہ نو این کہین مسجد تبرہم	۱۳۳۶

تاریخ جامع کمالات
 منبع حسانت سخنگوی و سخن سنج و سخنندان انسان
 العین و عین الانسان طیب ماہر ذوالمناقب و المفاز حکیم سید احمد حسین بن سید صیب الحنین

ملاود و فطرت از انوار ارباب
سید بی بی با هم از انوار ارباب
ملاود و فطرت از انوار ارباب
سید بی بی با هم از انوار ارباب

انطباع یافت آن بے گمان جو اهر از صلب سنگ بر تافت آن بے
بخت گوش اهل سخن که گوهر آبدارش را آویزه نماید و نغمه آبرو
لب از باب فن که شکر گفتارش را ریزه ربا بد کلماتش چون
امور عامه جمله مضامین را حاوی کلماتش با موقوفات اهل اسد
در نسبت لطافت متساوی کلماتست یا مایه تسع و تسعینات ،
مجموعه است یا ذخیره اربعینات نثر رنگینش نصارت بخش گلستان
سخن نظم شیرینش حلاوت ده مذاق اهل فن حرفی ترد تا بدین
و فصاحتش نه آراسته و ناله نه کمر تا بدرد و حسرتش نه پر استه
بلاغت را بحسن بیانش مبلغی بدیع و سخن را بدستکاری ادایش
پایه منبع السعید من سعدنی لطن امه در شان او صادق و ان
من البیان لسخر بدیوان او موافق **قطعه تاریخ**

بر سر نامش محمد است تاج
واعظ و بهر هدایت چون سراج
مرج آفاق و شیخ وقت و حاج
طبع رنگین از جهان گیر و خراج

حضرت علامه مولانا سعید
عالم معقول و منقول و فقیه
صاحب شرع و طریقت اپناو
بر سر عرش برین فکرش رسد

<p>لفظ با معنی بگیرد از دو واج سکه استادیش دارد در واج گشفت را هم کرد و ز شرانداج شمع روشن چون بقندیل ز باج اهل معنی را دهنس استجماع سوی تار نخیش مرشد احتیاج کلیات حسرت الطف فزاج</p>	<p>طبع و الایش بخواند خطب که همچو سلطان در آقا لیم سخن نظم فرمود آنچه لهم شد ز غیب صاف معنایش در الفاظ فصیح کلیاتش مخزن اسرار هست یافت اینک کلیاتش انطباع سال طبعش خامه صوفی نوشت</p>
<p>قطعه آخری</p>	
<p>که بر حرفش بود لولوی نایاب که می جوشد ز اشعارش می نایاب کند کسب صفا خورشید و مهتاب که هم زمان گلشن معنیست شاداب گهر سفینه در غلطان با آب</p>	<p>جانب حسرت دریای فیضان مگر خمخانه دارد سینه او کلامش صاف پیکر همچو چوهر مرتب کرد دیوان بلیغ برای سال دیوانش چه صوفی</p>
<p>قطعه تاریخ طبع از شاعر عالی طبیعت خواج محمد شاه شهرت سلمه سعد تعالی</p>	

مهر سپهر علم محمد سعید نام
شهرت با جمیع اهل سخن اشکار گفت

بنوشت کلیات ز فیض کمال طبع
اعجاز هنر مخزن اسرار سال طبع

تواریخ عنایتی میر حامد حسین صاحب الالودمان در تالیفات
یگانه زمان عرف میرن صاحب متخلص نبکته خلف
الرشید خدا بیامرز میر نثار حسین که پس از اعجاز طبع
در ۲۹۹ هجری گفته بود سلمه اسدالود

حضرت حسرت معلی مرتب بحکمال
غیرت سلک کفر نظم ثریا ز تباهش
بناش الفاظ ربط عاشقان با نهوشان
اعتراف تانگی های مضایقش کنه
میر باید خاطر نازک خیالان با برجا
تا مرتب که زده بوان ادب بحر انطباع
این دو سال طبع در یک مصحح چیست

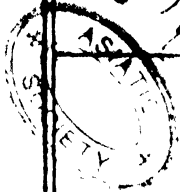
شاعر زنگین بیان سرود قرا اهل هنر
آب از شرم سواد خامه او ابر تر
طایر مضمون عالی صید شاپین نظر
گر ز لطف معنی بیگانه باشی با نخب
شوخ زنگیان حسن معنی سیر
کین چو یسان سخن ابر است که است گنج
مبلغ علم دایع هم کلام خوب تر
۱۲۹۹ هـ ۱۲۹۹ هـ

دیگر

آن مصدر بلاغت هم شمه طلاق

یعنی جناب حسرت در علم بحر عمان

<p>دیوان او ششقم مانند گل شگفت تاریخ طبع گفتم باشد مواد فیضان ۱۲۹۹ م</p>	
	دیگر
<p>آن مولوی جناب محمد سعید نام گرفت رنگ طبع کلام ستین او دیوان سخته کار رقم زو سنین او ۱۲۹۹</p>	<p>نور ادبیر خاتمه رنگین طراز من</p>
	دیگر
<p>جناب مظلم محمد سعید کنون داد دیوان پے الطباع مصارع او جمله سلک لال تصانیف حسرت تو شتیم سال ۱۲۹۹ م</p>	<p>یاشعار هر قسم چون محتویست</p>
	دیگر
<p>آن بدر کمال فضل یعنی حسرت دیوان خودش طبع کنانند و شکفت سر پای تحقیق و منبر مندی گفت ۱۲۹۹ م</p>	<p>این بنده کم سواد مکہت تاریخ</p>



صحیحنامه قسطاس البلاغہ							
صحیح	غلط	صفحہ	سطر	صحیح	غلط	صفحہ	سطر
ماسوت	ماسوت	۳۶	۱۱	فرزوق	فرزوق	۳	۲
بریز	بریز	۳۷	۶	اشیخ	اشیخ		۳
بود	بود	۴۱	۵	نزد	نزد	۷	دیوان ۲
چشم	چشم	۴۲	۹	خوانیش	خوانیش	۸	۴
توید	توید	۴۳	۱	سہ انجم	سہ انجم	۱۵	۵
کلیم	کلیم	"	۸	از	از	۵	۷
شیوہ	شیوہ	۴۹	۴	سجدیدہ	سجدیدہ	۸	۲۰
تا	تا	"	۱۲	پروریا	پروریا	۸	۲۶
حیرتم	حیرتم	۵۲	۶	یا	یا	۱۴	۲۹
بیازار	بیازار	۵۵	۴	زیستم	زیستم	۲	۳۰
گنہ	گنہ	۶۰	۳	بیفرود	بیفرود	۹	"
بیاد	بیاد	۶۱	۵	ز	ز	۱	۳۲
نازخرد	نازخرد	۶۳	۷	بجرم	بجرم	۱۳	"

صفت	سطر	خط	صحیح	صفت	سطر	خط	صحیح
۹۴	۱	ب	پ	۸	یا	با	۶۳
۹۰	۱۵	ع	غز	۱۰	فزون	فزون	۶۱
۱۰۰	۱۲	جنابۀ	جنابۀ	۱۱	کرد	گرد	۶۲
۱۰۱	۴	سیم	سیم	۱۵	ترا	ترا	۶۴
۱۰۳	۵	گیر	گیر	۱۳	شکار	شکار	۶۶
۱۰۶	۳	گردم	گردم	۱۰	ر	ز	۶۸
۱۰۸	۷	دگر	دگر	۱	گمانم	گمانم	۸۰
۱۰۹	۵	خو	خو	۲	کلبدان	کلبدان	۸۲
۱۱۲	۱۰	میزدم	میزدم	۵	قصر	قصر	۸۵
۱۱۳	۱۲	خوش	خوش	۱۱	مشای	مشای	۸۶
۱۱۴	۱۲	د	د	۱	مقابل	مقابل	۸۴
۱۱۵	۱۵	از	از	۶	زر	زر	۸۶
۱۱۶	۲	کشد	کشد	۱۱	دوریش	دوریش	۸۷
۱۱۷	۲	سینه	سینه	۱۳	از	از	۸۹
۱۱۸	۳	سینه	سینه	۱۰	خور	خور	۹۲

صفحه	سطر	فصل	صحیح	صفحه	سطر	فصل	صحیح
۱۱۵	۱۲	دلربا	دلربا	۱۲۷	۴	ازبربار	ازبر
"	۱۵	ایصبا	ایصبا	۱۲۹	۲	بیار	بیار
۱۱۸	۷	سیاهی	سیاهی	۱۳۱	۸	ایمان	دوربان
"	"	بشا	بشا	۱۳۵	۱	و جرفقا	دید و لقا
۱۱۹	۴	لی	لی	"	۹	جنت	صفت
۱۲۰	۴	گر	گر	۱۳۷	۱۳	تشنه	تشنه
۱۲۱	۱	گشته	گشته	۱۳۸	۳	خوبانه	خوبانه
"	۶	صفت چیست	صفت چیست	"	۱۱	بود	ر بود
۱۲۲	۸	مگرد	مگرد	۱۳۹	۲	رغوان	ارغوان
۱۲۳	۱	فرموده	فرموده	۱۴۰	۶	رژب	رژب
"	۱۳	ور	ور	۱۴۴	۴	نظر	نظر
۱۲۴	۴	نسورد	نسورد	۱۴۵	۱۲	نمیان	بیان
"	۹	سم	سم	۱۴۶	۱	دویم	دویم
۱۲۶	۱۲	دلربا	دلربا	۱۴۹	۶	جان	جا

صفر	سفر	غلط	صحیح	صفر	سفر	غلط	صحیح
۱۵۰	۹	نیباید	نیباید	۱۲۳	۳	لین	یقین
۱۵۲	۹	راز	راز	"	۱۰	از	از
۱۵۵	۱۵	بودگای بودگای	بودگای	"	۱۱	سلما	سلما
۱۵۶	۲۲	بچشم	بچشم	۱۶۹	۲	اذا	اذا
۱۵۷	۸	انگرسینے	انگرسینے	۱۸۲	۳	خروم	خروم
۱۵۸	۱۵	نالہ	نالہ	۱۹۰	۴	ر	ز
۱۵۹	۲۲	بینہم	بینہا	۱۹۲	۲	انار	آغاز
۱۶۰	۹	معجزہ	معجزہ	۱۹۵	۲	ملکت	فطنت
۱۶۱	۱۲	ہر چند کہ	ہر چند	۱۹۷	۱۵	ذمیدہ	دمید
۱۶۲	۱۳	کرسی	کرسی	۱۹۸	۵	شرفش	شرف
۱۶۳	۴	تانا	تاناف	۲۰۸	۴	دوارم	دوارم
۱۶۴	۲۰	ہستم	نیستم	۲۱۰	۳	ثبات	شباب
۱۶۵	۱	حواس	حواس	۲۱۶	۱۳	باد	باد
۱۶۶	۲	حواس	حواس	۲۱۷	۵	دولہم	سبز دہم

صحنه	نقطه	سطر	صفحه	صحنه	نقطه	سطر	صفحه
توپرپرسند	توپرپرسند	۱۵	۲۸۰	فاشکره	فاشکره	۳	۲۲۰
خواست غاست	خواست غاست	۹	۲۸۲	نیز پیر	نیز پیر	۷	۲۲۲ خاشبه
انار	انار	۱۰	۲۸۳	رحمه	رحمه	۱۲	۲۲۳
شاد	ساد	۵	۲۸۳	که	که	۷	۲۳۵
زوه	زوه	۱۲	=	تاریخ	تاریخ	۴	۲۳۷
شیعیان	شیعیان	۱۲	۲۸۵	تاریخ بکل	تاریخ بکل	۲	۲۳۹ ۱۲۹۳
باز	بار	۱۲	۲۸۶	اشتغال	اشتغال	۱	۲۵۰
باهر	ماهر	۴	۲۸۹	ندیر	ندیر	۱	۲۵۵
از	از	۱۴	۲۹۴	فوج	فوج	۹	۲۵۷
بیاده	بیاده	۳	۲۹۵	تزوج	تزوج	۸	۲۶۱
دشمن حاید	دشمن حاید	۸	=	کریم	کریم	۴	۲۶۲
دشمن حاید	دشمن حاید	۱۵	۲۹۷	غم	غم	۱۲	۲۶۴
دزم	دزم	۱۳	۳۰۳	عجب	عجب	۱۵	۲۶۱
از سهو	رباعی	۱۰	۳۰۴	۹۷	۹۵	۹	۲۶۴

صفحہ	سطر	فقط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۳۰۶	۷	روز	زور	۳۲۳	۱	المتنات	والمشائ
۳۰۷	۱۵	آخر	آخر	"	۱۵	رویت	روسے
۳۰۸	۱۲	ریسے	تیرسے	۳۲۴	۷	رب	اب
۳۰۹	۱۳	آئینہ	آئینہ	۳۲۵	"	نفرہ	نفرہ
۳۱۰	۱۱	لب	لب	۳۲۶	"	اجلہ	اجلہ
"	۱۲	کران	گران	"	"	الذی	الذی
۳۱۱	۶	بری	بری	"	۵	المووی	المووی
۳۱۹	۲	فی	فی بیان	۳۲۷	۷	فیاتوا	فیاتوا
"	۶	قلہ	قلہ	"	۱۳	پور	فور
۳۲۱	۳	۵	۵	۳۲۲	۵	ام	لہ
"	۹	یقہ	یقہ	"	۳	فانخط	فانخط
۳۲۲	۶	شرح	شرح	۳۲۳	۱	ایہ	ایہ
"	۱۲	متوسط	متوسط	۳۲۴	۱	شفا	شفا
"	۱۵	الفاقیہ	الفاقیہ	۳۲۵	۱۵	لاید	لاید

صفحه	سطر	غلط	صحیح	صفحه	سطر	غلط	صحیح
۳۳۶	۲	المحرم	المحرم	۳۶۲	۴	اوبیان	اوبیان
=	۵	و	و	۳۶۵	۱	حالی	حالی
۳۳۷	۳	لديارة	لديارة	=	۱۲	استماع	استماع
۳۳۸	۱۲	الكنوى	الكنوى	۳۶۷	۱	ضعفت	ضعفت
=	۱۵	والمتن	والمتن	=	۱۵	اخفا	اخفا
۳۴۱	۵	مبتنا	مبتنا	۳۶۸	۴	واستغان	واستغان
۳۴۱	۱۲	بالماء	بالماء	=	۶	رحمة	رحمة
۳۴۲	۸	تغمة	تغمة	۳۶۹	۱۰	الطافم	الطافم
۳۴۳	۲	ومراد	ومراد	۳۷۱	۱۲	اهتراز	اهتراز
۳۴۷	۱۲	منصمة	منصمة	=	۴	وده	وده
۳۴۸	۵	گرد	گرد	۳۷۳	۱۵	ديوان	نسخه ديوان
۳۵۸	۷	وجه	وجه	۳۷۳	۳	انعرر	انعرر
۳۵۹	۱۲	ازين	ازين	=	۶	اذن	اذن
۳۶۲	۶	س	س	۳۷۵	۱	نتيجه	نتيجه

صفحہ	سطر	غلط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۳۷۵	۱۵	زیب	زیب	۳۸۶	۷	تختیم	تختیم
۳۷۷	اخیر	آن	آن اندام	"	۱۳	حال	حال پختل
۳۷۸	۵	بدون	بدون	۳۸۷	۱۱	نسب	نسب
"	۳۶	محروم	محروم مخبر بود	۳۸۸	۱۲	بندی	بندی
"		ظریف	ظریف علیہما الرحمة والغفر	۳۸۹	۱۰	عبدالقظ	صدقہ القظ
"	۸	عظیہ	عظیہ	"	۱۱	موجیہ	موجیہ
۳۷۹	۲	پزدودہ	پزدودہ	"	۱۲	مولوی	مولوی
"	۳	س	ست ضا شاہ حال ست کر	"	۱۰	کورٹ	کورٹ
۳۸۱	۸	عذیب	عذیب	"	۱۱	بعد	وبعد
۳۸۳	۲	بسم اللہ	بسم اللہ الرحمن الرحیم	۳۹۳	۱۳	الدین	الدین العز
"	۱۵	مولوی	مولوی	۳۹۶	۱	گردید	گردید وانا الیہ راجعون
۳۸۴	۶	آرامگاہ	آرامگاہ	۳۹۷	۱۱	داد	داد
۳۸۵	۵	بابان	پایان مؤمن	۳۹۸	۹	الاکلان	الاکلان
"	۸	گفتہ	گفتہ اند	۳۹۹	۴	بعثت	بعثت

بازار پخت

بازار

صفحه	سطر	غلط	صحیح	صفحه	سطر	غلط	صحیح
۴۰۰	۱۳	جیتی	جیتی	۴۰۰	۱۵	جاه کتمان	جاه کتمان
۴۰۱	۲	رقعه	رقعه تقسیم	۴۱۴	۱	بین	بین
۴۰۲	۳	بمان	بمان	۴۱۷	۱۳	طبع	طبع
۴۰۳	۱۵	برکات	برکات	۴۱۸	۱۵	بلف	بلف
۴۰۴	۱۵	سکات نام	سکات نام	۴۲۰	۱۰	تصنیف	تصنیف
۴۰۵	۲	خارخار	خارخار	۴۲۲	۹	اجلبا	اجلبا
۴۰۶	۶	مکن	مکن	۴۲۷	۲	رنگین	رنگین
۴۰۷	۹	آور	آور	۴۲۸	۶	او	او
۴۰۸	۱۰	شنیدم	شنیدم	۴۳۱	۱	شد	شد
۴۰۹	۸	صاحب	صاحب	۴۳۵	۱۱	باصحیح	باصحیح
۴۱۰	۳	ضعف	ضعف	۴۳۸	۲	ناب	ناب
۴۱۱	۱	امروز	امروز				
۴۱۲	۱۳	و داد	و داد				
۴۱۳		باشد	باشد				

این کتاب در کتابخانه

کتابخانه



